

popüler kürtür

ESMER

Hey dilberêêêê wey dilberêêêê/Hey nazikêêê wey esmerêêêê
Kaa sox û peymanê berêêêê/Bawer nakim dem wergerêêêê

SAYI: 15 • MART 2006
FİYATI: 3 YTL (KDV DAHİL)
Kıbrıs Fiyatı: 4 YTL

DOĞUNUN YILDIZI!

Bir eşekle röportaj

reisçelik
reisçelik@yahoo.com

Adam elinde koca bir değnekle bağıra çağırıyor geldi ve kendi halinde tarlada otlamakta olan genç eşeğe var gücüyle vurmaya başladı. Ne olduğunu anlamayan zavallı eşek kendini tarlanın dışına atarak canını zor kurtardı. Adam, vurduğu sopa darbeleriyle yetinmemiş gibi hayvanın arkasından birde koca taşlar fırlattı. Eşek sahibi hakkında ağza alınmadık küfürleri ardi sıra dizdi, durdu. Ben biraz tedirgin oldum. Sakın bu adam, beni eşek sahibi sanıp, hakkımda ileri geri konuşmasın. Çünkü eşeği dövüp söverken arada bir bana bakıyordu. Bu öfkeli adamla selamlaşıp biraz konuşayım istedim, ama içimden gelmedi. Eşeğe yaptıkları beni çok üzmüştü. Eşek çok masum bakıyordu. Aslında ne yalan söyleyeyim uzun zamandır bir eşekle söyleşi yapmak istiyordum. Şimdiye kadar tüm taleplerimi geri çevirmişlerdi. Bu genç bir eşekti, üstelik karşımda saldırıya uğramış, gururu incinmişti, belki de bu yüzden teklifimi kabul edebilirdi!

Bu düşüncelerle yaklaşmaya başladım ona. Ben yaklaştıkça o uzaklaştı. Ama bir süre sonra niyetimin kötü olmadığını anlamış olacak ki bir mezarlığın yakınında durdu. Tepesinde dönüp dolaşan sineklerde onunla birlikte durdu. Kafasını sallayıp kuyruğunu sağa sola çarptı, fakat sinekleri kovmak nafi. Gelip yine kondular konacakları yere, eşek yine inatla kafa-kuyruk sallamaya devam etti. Bu inatlaşmanın benim onca yıldır peşinde koştuğum söyleşiyi tehlikeye sokabileceği endişesine kapıldım ve hemen ilk soruyu patlattım.

- Neden bu kadar inatçısın?

- Eşek kalmak için!
- Sizi eşeklikten caydırmak isteyenler mi var?
- Hem de ne çok.
- Kim mesela?
- Kim olacak gördüğün gibi en başta siz insanlar!
- Niye öyle bir şey istesin ki insanlar. Bu halinizle onların daha fazla işine yaramıyor musunuz?
- Bak görüyor musun? Sen bile bu hataya düşüyorsun. Siz insanlar eşekleri işinize yarayanlar sanıyorsunuz. Oysa biz ortak yaşam gereği elimizden geleni yaparak iş paylaşımı yapıyoruz.
- İnsanlar işin dışında sizden başka şeylerde mi istiyorlar.
- Biraz önce gördün, bir araba dayak yedim. Neden biliyor musunuz?
- Bilmeyorum, neden?
- Benim sahibim ile bu adam arasında husumet var. Beni bile bile bu komşusunun tarlasında otlayımı diye saldı. O da geldi hırsını benden aldı.
- Bu hareket sizi eşeklikten vazgeçirtmek için miydi?
- Evet, bu yapılan beni insanlaştırma isteğinin bir sonucu.
- Sizce fena bir şey mi insan olmak? Olmayı denesiniz ne olur ki!
- Bana insanla hayvan arasındaki farkı anlatırsan, insan olurum.
- Ne bileyim, insan düşünür, ev yapar, aşık olur!
- Bunların hiçbiri fark değil. Siz acıyorsunuz, bizde acıyorsunuz. Siz aşık oluyorsunuz, bizde oluyorsunuz. Siz uyuyorsunuz, bizde uyuyoruz. Sizin cinsel hayatınız var, bizimde var. Siz üşüyüp eve girersiniz, biz ahıra veya ine gireriz. Farklılıklara gelince, onu ben size söyleyeyim. Biz söz vermeyiz. Siz söz verirsiniz, ama sözünüzde durmazsınız. Biz onur taşımayız size göre. Siz taşırırsınız ama sıkışınca satılığa çıkarırsınız. Sizin çok adınız, çok kimliğiniz var, bizim tek kimliğimiz var, o da eşek olmak. Yani anlayacağınız bizim insan olmamız için bir neden yok. Size gelince birbirinize eşek diye hitap ederek hakaret etmeye çalışırsınız, ama şunu bilin ki sizin bir eşek kadar temiz ve dürüst olmanız çok zor.
- Bir eşekle söyleşi yapmayı başardım ama ne yalan söyleyeyim, farkında olmadan bir eşeklik mi yaptım, onu bilemiyorum!

V.W Güncesinden

26 Mart 1878	: Annem ve babam evlendi. Bahçeler soğuk ve yeşildi.
Eylül 1881	: St. Ives, Cadı Burnu. Dalgalar ışık saçar, kuşlar ıslanır.
Nisan 1888	: Hastalandım. Ve hayatım boyunca ince yüzlü kaldım.
5 Mayıs 1895	: Annemi badem ağacına bıraktık.
1896	: Vanessa'nın resim dersleri... Gergedanlar ve Habeş krallıkları düşledik.
28 Nisan 1897	: Bana ilaç ve süt verirler.
1898	: George Duckworth iblisin teki.
1900	: Ölümlerin mutlu yüzleri 63 ciltlik biyografi sözlüğü bitti.
8-9 Haziran 1901	: İhlamur denizi...
1902	: Yunanca öğrenmeye başladım Uyumadan su dinlerim.
18 Eylül 1903	: Kertenkeleler, kertenkeleler. Artık onun üstünde.
1 Mayıs 1904	: Heykellerle zaman geçirdim.
14 Aralık 1904	: İsimsiz yazların yazarıyım ben.
21 Ekim 1906	: İstanbul, tifo yeşilli gökyüzü.
Editörün Notu	: Gülleri kutulara koydum, kurusunlar orda, siyaha kaçsınlar. Aşık oldum.

pelinbatu

Hermes ve Bruno

Ben sana Hermes gibi inanmıştım
Ne kötü şey çıktın sen Bruno
Bana cenneti cehennemi ve arafatı yaşattın
Yine de emin değilim nesin sen
Melek misin şeytan mı?
Melek gördüğüne tanık getiriyorsun
Bunca büyük yemin ediyorsun
Hiç korkmuyor musun?
Acep gerçekten sona mı geldik?
İnanılacak kimse kalmadı mı?
Bir 13 Cuma günü öğrettin bana
Tek kelimeyle İHANETİ
Sevdiğine ihanet ne kötü şey Bruno
Nasıl paslanır insan?
Nasıl duygusuzlaşır, eşyalaşır?
Ki eşya bile tanıktı seni sevdiğime
Ki eşya bile üzülür insanın üzülmesine
Sen sevdiğinin üzüntüsüne bile kayıtsız kalıyorsun
Sonra birdenbire uzaylı kafan
Beliriyor yatağımın yanında
Senin için ne düşüneceğimi şaşırıyorum
Ya çok iyi bir şey diyorum ya da çok kötü bir şey
Galiba seni hala çok seviyorum Bruno
Çok kötü bir şey olduğunu bilmeme rağmen

Cuma Aralık 2002

Ialemüldür

Sözün gücü

İnsanlığımız çağımızda baskı altındadır. Hükümetlerin, rejimlerin, görünür görünmez başka etkenlerin baskısı altındadır. Kişiler, kişiliklerinden yoksun kalsınlar diye her gün, her yönden, yüzlerce biçimde saldırıya uğruyor.

BSKİ bir Anadolu filozofu diyor ki: “İnsanların yasalarını yapanlardan, türkülerini söyleyenler daha güçlüdür.” Bu söz hala geçerlidir. Çünkü türküler halkların yürekleri yapar. “İlkin söz var idi” sözü de doğrulanmıştır. İlkin söz vardı, sonunda da söz olacaktır. Çünkü söz insanın kendisidir. İnsanın kanıdır. Gücünü de işte buradan alır. Ve biz söz adamları bugün, dünyamızın bu belalı günlerinde barış için, özgürlük, eşitlik için çalışmalıyız. Önce biz kendi kendimizle hesaplaşmalıyız. Söz ustaları düşünmeliler ki, söz çağımızda gerekeni, kendi kendine düşeni yapabildi mi? Bu soru her gün, hepimizin baş sorusu olmalı. Söz, çağımızda ne yaptı?

Şöyle görünüre uzaktan bir bakacak olursak, söz sanatı, bu bütün çağların en etkili sanatı, sonuna kadar etkisini sürdürecektir olan söz sanatları gerekeni pek yapabilmemiş gözüküyor. Örneğin çağımızda birkaç büyük ozanın dışında şiir halklardan kopmuş durumda. En çok satan şiir kitabının baskısı on bini geçmiyor. Oysaki çağlar boyu insanlığımızı şiir besledi, avundurdu, umutlandırdı, sevindirdi, yerindirdi... Çağımıza gelinceye kadar her halk insanında bir şiir eğitimi, bir şiirden kaynaklanma gücü vardı. Bunu çağımızda nasıl yitirdik, bunun üstünde durmalıyız. Çağımıza gelinceye kadar epope ustaları geceler boyunca destanlarını halklara durmadan söylerlerdi. Ulu ateşler boyunca söz sanatı, halklarla birlikte büyüdü. On dokuzuncu yüzyılın romanı bile halklara bizden daha yakındı, halkın desteğini, gücünü ne için bu kadar çabuk yitirdik, bunun üstünde ilkönce söz ustaları durmalılar. Biliyoruz bu günler geçecek; halklar etle kemik gibi, yağmurlar toprak gibi, söz sanatlarıyla birbirlerinden ayrılmazlar. İnsanlar söz sanatları olmadan yapamazlar, bundan önceden yapamadıkları gibi... Şiir, anlatım, insanların yaşamlarını sağlayan güçlerden olmuşlardır, insanlık onlarsız edemez. Bunu da bilmemiz iyi olur. Gene insanlar bir gün şiiri, destanı, romanı altın tahtına oturtacaktır. Halklardan ne kadar kopmuşsak da, gene söz ustalarının etkileri bugün de bütün etkilerden fazladır. Elimizdeki bu en etkili silahla çağımıza, başı beladaki insanlığımıza yardım edebiliriz. Bütün olumsuz çabalara karşın, baş için bizim sözlerimiz daha etkili olabilir. Yeter ki, baş dileğimizi eskiden olduğu gibi yürekten, yalnızlıkla söyleyebilelim.

İnsanlığımız çağımızda baskı altındadır. Hükümetlerin, rejimle-

rin, görünür görünmez başka etkenlerin baskısı altındadır. Kişiler, kişiliklerinden yoksun kalsınlar diye her gün, her yönden, yüzlerce biçimde saldırıya uğruyor. Kişilerin kişiliklerine kimse yardımcı olmuyor. Kimse kişiliklerin güçlenmesi için bir şey yapmıyor, halklardan, kişilerden her şeyi alıyor, onlara kişiliklerini geliştirsinler diye hiçbir olanak tanımıyor, tam tersi, halklar, kişiler, insanlıklarından çıksınlar diye, büyük baskı altında tutuyorlar. Maddi ya da manevi... Biz söz sanatçıları halklarla birlik olursak, dileğimizi onlara yürekten söyleyebilirsek, bu baskılara karşı, halkları ve de kişileri, az da olsa, bir dirence yönltebiliriz. Halklar ve kişiler özgür olmadıkça dünya barışını bir düş sayabiliriz. Ancak özgür kişilerden oluşmuş toplumlar barış sağlayabilirler. Ancak kendi kendilerini yöneten halklar ve kişiler savaş yapmayabilirler. Savaş her zaman halkların dışında yönetici sınıfların ve tabakaların faydaları uğruna olmuştur. Kişinin ve halkların özgürlüğü, sömürücü sınıflar dışında hiç kimsenin zararına olamaz. Biz sözün adamları, özgürlük babında insanlığı etkileyebiliriz. Daha o güce az da olsa sahibiz. Yinelemek zorundayım: Hala türkülerini yapanlar, yasaları koyanlardan daha güçlüdür. Buna inanırsak, işimiz biraz daha kolaylaşır.

[yaşarkemal]

Ali Nazik, Tahir Kemal, Aksak ve diğerleri

Seyirci aysbergin suda görünen kısmını algılar ama aktörü büyük kılan, suyun altında kalan 8/1'lik dev parçadır. O oynanmaz, hissettirilir

UĞUR YÜCEL, ister aksak adımlarla yürüsün, ister göbekli, kır saçlı koca bir adamı oynasın, her hareketinde müziğin gizli bir notası vardır. Her mimiğinde, hiç duymadığınız bir şarkıyı duyarsınız... "Sen aşkısan biz yanarız" derken bir repliğinde, asıl Uğur Yücel'dir ekrandaki... Oynadığı karakterlere verdiği ruh, Uğur Yücel'in içinde dolanan ruhtur... Belli ki daralan ruhudur bazen gezintiye çıkan, bize görünen...

8 Eylül 1957 Kuzguncuk doğumluyum. Annem Muazzez ile babam Sabri'nin tek çocuğuyum. Babamız bir, anamız ayrı bir ağabeyim de var. Ağabeyim çok iyi bir adamdır. Ama birbirimize hiç benzemeyiz. Müzisyendi. Sonra elektronik işçisi olarak emekli oldu. Annem ev kadını, babam astsubaymış. Mecburi hizmeti bitince ayrılmış. İkisi de hatta değil artık ne yazık ki.

Anne ve babamın soyunda Abana, Keşap, Bayburt var. Yani Karadeniz kökenliler ama İstanbul doğumlular; eski Fatih ve Kuzguncuklu... Ben de Kuzguncukluyum. Bir de

reyhanalacçicek
reyhancicek@esmerdergisi.com

"Yazı Tura" politik sinema projesi değildir ama şimdiye kadar çekilmiş en politik filmlerden biri oldu

bütün çocukluk ve ilk gençlik yazlarımın geçtiği Marmara Adası, Prastos köylüyüm.

Sabri Bey, ikinci oğluna Onur ya da Umur ismini vermek ister. Annesi "Uğur olsun bari" der ve dediği olur. Üç dinden insanın yüzyıllarca beraber yaşadığı Kuzguncuk'ta gözlerini açan Yücel'in çocukluk yılları bu mutena semtte geçer.

Fellini'nin Rimini'si neyse, küçük Paris denilen Kuzguncuk da oydu. Tam orta sınıf bir Akdeniz kasabası gibiydi. Ben Türk olarak azınlıktaydım. Bir tek İtalyan filmlerinde var ona benzer dünyalar.

İtalyan havası estirdiği rollerinin ruhunu, sadece yarım asır önceki İstanbul'dan almış meğerse. Anladım ki Uğur Yücel'in gözlerindeki o buğulu hüznün, aslında hatıralardaki İstanbul imiş...

Her yer çok uzaktı. İstanbul'a gidiyoruz denirdi. Hele Adalar! Neredeyse günü birlik gidilmeyecek kadar uzaktı. Kışlar uzundu. Yazlar serindi. Hava temizdi. Leylekler göç sırasında damlara yuvalanırdı. Acıktığımızda denize dalar, midye çıkarırdık. Balık tutardık. Bedava yaşıyorduk. Meyve sebze fıskırıyordu, ağaçlar, sonra bostanlar. Din-dil ayrı mı bilmezdik. Bütün bayramlar birlikte kutlanırdı. Rumlar delişmen; rakı, meyhane, eğlence erbabıydı. Ermeniler esnaf, zanaatkarlardı. Sofraları dolu ve çok lezzetliydi. Suskun ve uzaktılar. Museviler balkondaydı. Etliye sütliye çok karışmazlardı. Onlar da eğlenceliydi ve komik insanlar çıkardı aralarından. Bekçimiz Museviydi mesela. Benim mahallemde Türklere azınlıktı neredeyse. Ama seçkin insanlardı. Nereden süzülmüş de bir araya gelmişti o insanlar bilmiyorum. Küçük insanların köyüydü bizim köy. Herkes neredeyse aynı gelir düzeyindeydi sanki. Yalı zenginlikle balıkçının asaleti birdi. Vakur bir namusla dolaşırdı zengini, fakiri. Herkes sıradandı. 15 yaşına geldiğimde birden çökmeğe başladı bu sanki hayal meyyal hayat. Gerçek ve çirkinde artık her şey. Şimdi herkesin hayran olduğu Kuzguncuk'u tanıyamıyorum... Küstüm sanki oralara. Dedem, anne-

annem, dayılarım, anam-babam Nakkaştepe Mezarlığı'nda. Tek başıma kalmış gibiyim. Hiç eski arkadaşşıma rastlamıyorum gittiğimde. Efkâr basıyor. Ben İstanbul'un çöküşüne en yakın tanıklardan biriyim. Bu şehrin enkazını seyretmek acı. Bizim oraların insanlarının anıları sıkıcı bir ağırlık ve özlemle doludur. Tıpkı eski zaman şarkıları gibi. Ama meyhaneler ve çilingirler kurulduca, o şarkılar da olacak. Bizim kuşaktan sonrası zaten pek haberdar değil bizim zamanımızdan. Boğaziçi'nin tadını almış son adamlarız bizler. E ben de yarım asra dayanırım. Az buz değil...

Marko Paşa İlkokulu'nda başlayan okul yılları, daha sonra Beylerbeyi Ortaokulu'nda, Kadıköy Ticaret Lisesi'nde, Üsküdar Akşam Lisesi'nde devam eder. Kabına sığmayan, deli dolu, yerinde duramayan, meraklı bir gençtir aynı zamanda.

Önceleri hep izleyiciydim. Katılımcı değilim. Farklı bulurdum diğer çocuklardan

kendimi. Hep kendimi büyük zannedirdim. Çocuk rolü yapıyormuşum gibi. Detay düşkünlüğü, analiz yeteneği ve taklitçilik... Babamlar en çok bunlara takılmışlar. Çocukken hep film kahramanı olmak isterdim. İzlediğim filmlerden kopamazdım. Hayal dünyasında yaşırdım. Gerçekten kopuktum. Aya zaten gidilmiştii, ben uzaya gitmek isterdim. Okula başlamadan önce yaptığım çizimleri annem yıllarca saklamıştı. Garip uzay araçları ve Latince'ye benzeyen takma isimleri vardı çizimlerin. Babam sinemaya ve müziğe çok tutkuluymdu. Bütün 'baba' Amerikan filmlerini ondan işittim. Yazın yabancı filmler oynatan Nur Sineması'nın müdavimiydik. Tabii ki bir gece Nur, bir gece Altınur Sineması. Altınur'de yerli film oynardı. Ben sükunetle hatırlıyorum o yılları. Ama emsallerime bakınca sahiden deli doluymuşum. Şahane bir ilk gençlik... Devrim macerasının serseri Boğazlısıymışım. Bir kere aşkı ve macerayı hiç terk etmemişim.

Devrim, macera, aşk... Onu fitilleyen bu üçlünün yanında Yılmaz Güney var mıydı? Çünkü o dönem herkesin bir Yılmaz Güney'i vardı. Kimi tabanca olduğu için sevdi kimi devrimci kimi de sinemada çirkini oynadığı için...

Ben hiç bir zaman Yılmaz Güney fanatigi olmadım. Hiçbir dönem hayranlık duymadım. Ne kişiliğine ne de oyunculduğuna hayrandım. Siyaseten yanındaydım. Ayrıca sinemacı olarak, daha doğrusu yapımcı olarak çok ender bir insandı. Ama Che Guaverra, Deniz Gezmiş, Ho Şi Minh, Jimmy Hendrix, Miles Davis, Briget Bardot, Sophia Loren, Türkan Şoray... Bunlara hayrandım! Her alanın devrimcilerine ve rüyalarına giren kadınlara...

Ortaokulda başladığı oyunculluğu, Kuzguncuk Kültür Derneği ve Kadıköy Halkevi'nde devam eder. '74'de "En güzel yıllarımdı" dediği konservatuar dönemi başlar...

Annem "Vah vah, oğlumuz tiyatrocunu mu olacak şimdi" demiş konservatuarı kazandığımda. Babam sınav günü tek veli olarak yanımdaydı. Kazanacağımdan emindi. Küçük dayım tam destekteydi. Dedem bile yanımdaydı. Ben koca bir evde, büyük bir aileyle büyüdüm. Hepsisi matrak ve eşsiz karakterlerdi. Ama tiyatroya başlarken sadece kendimi dinledim. Kadıköy Halkevi'nde oyunlara çıktığımda görüyordum oyuncu olduğumu. İki seçeneğim vardı. Ya gardırobun üstünde toplanmış davul takımını indirip bateristlik yapacaktım ya da küf kokulu sahnelerde roller paralayacaktım. Ticari ilimler akademisinin koridorunda kimseyle karşılaşmayacaktım. 1975 yılı benim ve ailem için pırıltılı bir yıldır. Çünkü Yıldız Kenter, "Guguk Kuşu"nda oynamam için beni çağırmişti. Babam ne kadar gururluydu. Beni Kenterler'in sahnesinde gördüğünde ağlamış.

Uğur Yücel'in ilk profesyonelliği oyunculuktan önce müzisyenlikte olur. Müzikten para kazanmaya başladığında henüz 15 yaşındadır. Üsküdar Mehtap Dügün Salonu'nda davul çalar ve orkestranın "koca koca adamlarıyla" aynı parayı alır.

Evdde ses çıkan her şeyden ritim çıkararak, çok küçükken başladım müziğe... 11 yaşında 400'ün üstünde uzun LP'im vardı. 'Manyaklar' gibi müzik dinlerdim. Sadık bir dinleyiciyim hâlâ. Kendimi bir tek dinleyici olarak ciddiye alırım. Orada eleştirel ve biraz da ukalayım. Gerisi şakadan ibaret... Eğer müzisyen olsaydım çekilmez biri olurudum, çünkü sahici bir deha çıkabilirdi oradan.

'80'lerde Uğur-Necati ikilisi olarak show yaptıkları bir dönem vardır. Necati Bilgiç ile okul sırasında tanışmışlardır. Bu arkadaşlık daha sonra iki kişilik skeçlerden oluşan gösterilerle sahnede devam eder. O günleri anımsarken, "Haldur haldur show yapıyor-

duk. Bence zamanın önünde gidiyorduk" diyor Yücel. Sinemayla münasebet de bu gösterilerden sonra başlar. Ertem Eğilmez, "Getirin bunları bana" der ve huzura çıktıklarında, "Her hafta geleceksiniz buraya" talimatıyla kapı kenarlarında oturmaya başlarlar, rol beklerler...

Önce Necati rol buldu. Sonra ben... Bana aslında Arzu Film dışından geldi ilk teklif. "Teyzem" filmiydi bu. Yönetmen Halit Refiğ'di. "Milyarder" filminde kimsenin dikkatini çektiğimi zannetmiyorum. "Selamsız Bando" daha dikkat çekiciydi benim açımdan. Şimdiye kadar 10 filmde oynadım. Bunlardan sadece üçü isteyerek oynadıklarım. "Teyzem", "Muhsin Bey" ve "Eşkya". Aralarında bir tek "Muhsin Bey"i sevdim. Çok film reddettim.

Benim reddettiklerimle bir sürü oyuncu kariyer yaptı. Hiçbirinden pişman değilim. Son üç yılda en az 15 film reddettim. Neredeyse piyasada olan biten işlerin hepsi bir kere bana da uğruyor. En severek oynadığım iki rol Ali Nazik ve Tahir Kemal. Şimdi bir de Aksak'ı ısınyorum.

Sahnelerin hırçın kızı Derya Alabora ile 1984'ten bu yana süren hayat arkadaşlığını ise "Hırçın Kız" rolüne borçludur...

Sevgili arkadaşım Yekta Kara konservatuardan mezun olacakken 'Hırçın Kız' oynamaya karar vermiş, partner olarak beni seçmişti. Birlikte oynadık. Her ikimiz de 9 almıştık galiba. O sahne hep konuşulmuş bizden sonra. Derya ve bizim Mehmet Gürhan aynı sahneyi hazırlarlarken, "Ya Uğur" a gidelim, o bizi çalıştırsın. Onlar çok güzel oynamışlardı bu sahneyi" demiş. Ben Tef Kabare'deydim o zaman. Geldiler, bizim sahnede çalıştık. Orada tanıştık Derya'yla. Deftere yazılmış isimler karşılıklı. Eğer yanımlıyosam önce Derya yazmış. Kadın yazarsa, bu iş er geç biter bilirsiniz.

Ve oğlu Can'la yeniden can bulur... Benim için sarsıcı bir mutluluk olmuştu. Çocuk sahibi olmak hassas insan işi değil. Hani ürettiniz mamulü, çekip gidip ikincisini başka kadından, üçüncüsünü bir başkasından üretip yine arkanıza bakmadan gidebiliyorsanız sorun değil çocuk yapmak. Ama benim gibi yavrusunu bağrında taşıyan bir baba olmak hep bir sızi verir insana. Yaşamımın en büyük sevinci ve korkusudur çocuk sahibi olmak.

Yavuz Turgul'un da "En sevdiğim filmim" dediği Muhsin Bey'deki Ali Nazik karakteriyle 24. Antalya Film Festivali'nde "En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu" ödülünü alır. Muhsin Bey'den sonra Ertem Eğilmez'in son filmi Arabesk'te oynadığı karaktere ise pek ısınmaz.

Muhsin Bey'den sonra Yavuz Turgul'dan başkasıyla çalışmayacağım demiştim. Arabesk'teki gazineci kralı, Ertem Abi'nin baskısıyla kabul ettiğim bir roldür. "Abi kendime hiç oturtamıyorum bu rolü, kimse de yakıştırmıyor buralara gelip giden..." dedim bir akşam... "Evladım sen s... et başkalarını beni dinle, şimdi eve git aynada yüzüne bak. Al Capone da senin gibi bebek yüzlüydü ama sülalen kadar adam öldürdü. Git çalış, sen bu filmin yıldızı olacaksın, herkes de babayı alacak" diye cevap verdi. Gel de oynama...

Yavuz Turgul ile sinemada kanlan uyuşmuştur. Artık her Yavuz Turgul projesinde, Şener Şen'den sonra Uğur Yücel ismini arar seçirci.

Ben okul dönemimde yeni ve başka bir yerden geleceğimi hissetmişim. Baktığımda dışarıda çoğalabileceğim birilerini göremi-

yordum. Ancak Yavuz Turgul ile tanışınca, onun donanımlı ve yetkin bir insan olduğunu gördüm. Buna da çok şaşırmıştım. Çok zevkle ve heyecanla başlamıştım onunla çalışmaya.

Uzun bir sessizlik döneminden sonra "Aziz Ahmet" ile seyircisine kısa süreli bir heyecan yaşattı. 15 bölümlük bir hikâye üzerine kurulu bu diziyi, yapımcı Türker İnanoğlu'nun başka bir kanala götürmek istemesi üzerine bırakır. Bu konuda "Kafasızlık etmişim" deyip televizyon yapımlarına devam edecektir daha sonra. Bu konuda "Televizyondan çıkacak tek yol pratik üzerinedir" mantığıyla hareket edip, yapımcı, yönetmen ve oyuncu olarak yer aldığı dizileri sanat eserine çevirir...

Televizyon sizden hafiflemenizi, basitleşmenizi, kolaylaşmanızı ister. Hatta yavaşmanızı ister. Magazinle bulamaç yapmak ister sizi. Kalabalığa karıştırıp öğütüp atmak ister. Korunaklı olabilmek karakteriniz ve donanımınızla ilişkilidir. Ben hep kendi isteğimi yaptım. Sizin gördüğünüz gibi biriyim. Bilmediğiniz bir şeyim yok. Ortadayım ve korkacak hiçbir şeyim yok.

Yönetmenliğe İkinci Bahar dizisiyle merhaba der, sonra Karanlıkta Koşanlar ve son olarak "Yazı Tura" ile ilk uzun metrajlı film... Baştan sona yönettiği bu ilk filmde Kuzguncuk'tan uzağa düşen kanlı topraklarda olanları kadrajına alır. Kimisi politik film deyip burun kıvrardı, kimisi aldığı ödülleri alkışladı... Sonuçta 41. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nden 11 ödülle döndü, yurtdışındakileri saymıyorum bile...

Yazı Tura bir politik sinema projesi değildir ama şimdiye kadar çekilmiş en politik filmlerden biri oldu. Dışarıda en çok anlatılmıyandan etkilendiler. Politik yanı söz konusu olmadı. Bir tek Avrupa Konseyi Teo Angelopoulos ve Kosta Gavras'ın da filmlerinin olduğu 10 Avrupa filmi seçkinde Yazı Tura'yı dahil ederken içeriğinin altını çizdi. Şimdi Oscar'da yarışan "Paradise Now" filmi de bu politik yanıyla seçilmişti bu 10 film arasına. Ama ödüllerden daha önemli bir şey oldu; ben "film çekmeye devam" dedim. Ödül nedir ki biraz moral, o kadar. İyi bir başlangıçtı bu film. İsimsiz birinin filmi olsaydı, filme çok daha başka şeyler yükleyeceklerdi. Mesela dış festivallerde çok saygın eleştiriler aldı film. Yönetmeni ve oyuncularını konuşuldu. Çünkü beni ve oyuncularını tanımayanlardı. Bizim ülkede filmi görmeden olumsuz yazanlar oldu. Benimle dertleri olanlar. Ben inanmazdım böyle şeylere, başıma geldi.

Çocukluktan itibaren biriktirdiklerini şimdilerde beyaz perdeye aktarma telaşıyla koşturuyor Uğur Yücel... Çekimini 2007'ye ertelediği Ramon ise üzerinde en çok konuşulan projelerinden biri. Çekeceği filmler içinse hikâyelerini toplamaya devam ediyor. İşte bunlardan biri...

Diyarbakır beni efkârlandıran bir yer. Kahvelere oturup, eski binalar gören bir pencere kenarında, bir başıma günler devirebilirim. Öyle diyarların seslerini dinlemek bana yeni hikâyeler yazdırır. Dört çift ayak bir masanın altında, içerde canhıraş bir hoyrat çalıyor, dışarıdan demir döven çekiç sesleri, kahvede bilmediğim bir dilde gürültü var. Eski ezanlar okunuyor. O pişirik oynama dört adam evlerine gidiyorlar. Her dam başka hayat. Hayatlar masanın altındaki dört ayakkabının yüzünde gözükür. Yaz işte... Yaz ve çöpe at.

Yürümeye başlar başlamaz, "Ben de söz istiyorum" der...

Uğur Yücel bir süredir ilk gençlik öykülerini yazıyor. Kitaplaştırmak içinse acele etmiyor. Çünkü ona göre yönetmenlik de bir tür anlatıcılık...

Neden basılı bir kitabım olmalı bilmiyorum. O yüzden internet ortamında arkadaşlarım okuyorlar. Arkadaşlarım okusun yeter diyorum. Bir de yazar gözükmenin ne âlemi var, sahiden anlamıyorum. Sinema yapmakla yetinmeli... Ama çok değer veriyorlar, benim de değer verdiğim insanlar. O zaman okuyucular da paylaşıyor değil mi? Çünkü kitap meraklılarının seveceği yazılar gibi. Bakalım... Bende böyle kararsız dolanırım ve ölüp giderim. Arkamdan yayımlanır. Gözükmeden geçip gitmek varken... Sürekli kendini işaret eden adamlardan o kadar sıkkıldım ki. Vıcık vıcık ortalık.

ESKİ AŞKLAR

Hayata çok erken başlamışım. Deminden beri onu düşünüyorum. Eğer yazar olarak kalsaydım, hayatım kırmızı fener aşkıyla geçerdi. Bir konsomatrist ve bir dansçı kıza aşık olmuşum. Sabahları Kulüp Reşat'tan alırdım kıza. Tam filintaydım. Yaşımdan büyük gösterirdim. Ama yaşım yeminle 16'ydı. Hemen bir iki yıl sonra Avusturyalı bir kıza aşık oldum. Beş yıl sürdü. Ama hep görüştük, yazıştık. Bunlar ilginç diye anlatıyorum. Geçtiğimiz Kasım ayında, Yazı-Tura'nın gösterimi için Viyana'daydım, yine bir araya geldik. Tabii ki mäsakeçe filan olmuyor bu görüşmelerde. İkimiz de çoluk çocuk sahibiyiz ve bambaşka yaşamlarımız var. Ama öyle köklü ve sarsıcı bir ilişki yaşamışız ki... Veronika benimle tanıştığı ilk yılı yazmış, bütün ailesine okutmuş, herkes gözyaşları içinde. Bana da postaladı. Tabii ki anılar Almanca ve ben bir haftadır hiçbir şey anlamadan bakıyorum. Bugün, yarın bir arkadaş okuyacak.

Güzel günler...

Çalıştığım otoparkta araba yıkadığım bir gün oradan geçen eski bir arkadaşım beni görüp yanıma geldi. Hiç ses çıkarmadan yanımdaki bir banka oturup ağlamaya başladı. Anlaşılan içinde bulunduğum duruma çok üzülmüştü.

SABAHLARDAN bir sabahın erken vaktinde kendimi kirli bir yatağın üzerinde oturur buluyorum. Birkaç dakika öylece durup nerede olduğumu hatırlamaya çalışıyorum. Yetmiyor, birkaç dakika daha... Uyku mahmurluğum geçiyor, üstüne bir şaşkınlık alıyor beni. Neredeyim gerçekten! Bir duvar, öbür duvar; duvarlar, eşyalar tanıdık değil, hiçbir fikir de vermiyorlar. Çıldırmağ üzeriyim; burası neresi? Ya ben buraya nasıl geldim? Üç yıldır İstanbul'dayım. Sayısız ev değiştirdim. Uğramadığım semt yok gibi; Yenikapı, Şirinevler, Fındıkzade, Harbiye, Osmanbey... Sayın sayabildiğiniz kadar. Bu kadar ev değiştirdiyseniz halıyla çoğu zaman nerede olduğunuzu dahi unutabiliyorsunuz.

Şizofrenik bir hal, insanın başına neler gelebiliyor. Merakımı gidermek için pencerenin camını aralayıp dışarıya baktım. Faydasız. Hangi semtte olduğumu öğrenirsem, kimin evinde olduğumu da hatırlayabilirim. Evin öteki odalarını dolaşmaya karar verdim. İçerde tek bir Allah'ın kulu yoktu. Elimi yüzümü dahi yıkamadan kendimi sokağa attım. Biraz sonra ana caddeler genişliğinde bir caddede yürümekteyim. Yürümekteyim ama hangi caddede? Utancımın kimseye de soramıyorum. Öyle ya, nasıl sorulur böyle bir soru, nasıl bakarlar adama? Biraktım deli niyetine bakılmayı, şüphe çekmek için de vesile olmaz mı? Bir süre bu düşüncelerle yürümeye devam ettim. Birden karşı yönden bir minibüs göründü. Aracın ön üst kısmında bir yazı: Sefaköy-Yenikapı. Her şeyi hatırlamaya başladım. Kaldığım ev Mardinli iki üniversite öğrencisinin ikamet ettiği yerd. Akşamüzeri bir yerlerde karşılaşmış ve onlarla birlikte bu eve gelmiştim.

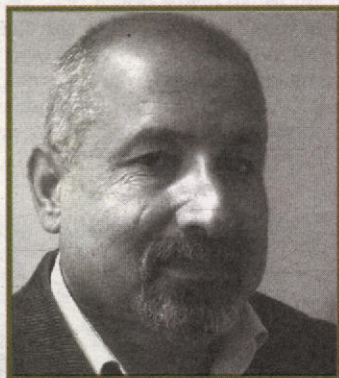
Yenikapı'ya geldiğimde saat sekizi bulmuştu. Amacım burada bir çorba içip, tekrar otobüse binerek, birkaç haftadan beri çalışmakta olduğum Tophanedeki otoparka varmaktı. Keseme uygun bir çorbacı aranmaya başlamıştım ki, birden genç bir erkeğin beni takip ettiğini farkettim. Kim acaba? Polis olabilir miydi? Bir an durup mağazaların vitrinlerini seyretmeye başladım. Arkamdaki de durdu. Hareket ettim. O da aynı şeyi yaptı. İyice endişelenmeye başladım. Bu soğukta polisin eline düşmek! Bunca zaman bunca çile içinde kaçıp durduktan sonra, hele bir iş bulup çalışmaya başladıktan sonra! Bu ihtimali düşünmek bile içimi ürpertiyordu.

Adımlarımı sıklaştırmaya başladım. Arkamdaki da öyle, bana yetişmeye çalışıyordu. Ben kafamda bütün olumsuz senaryoları tartışırken takipçim birden bana seslendi; "Enver abi!". Donakaldım. Bir tek 'Buyur' sözü çıktı ağzımdan. "Abi, ben Hammet." "Hangi Hammet?" "Şerif'in kardeşi Hammet" ... Nasıl rahatladığımı bilemezsiniz, şüphelendiğim genç bizim Şerif Bayram'ın kardeşi Hammet (Mehmet) miş. Sarılıp kucakladım. Sonra aramızda kısa bir konuşma geçti. Hammet İstanbul'da yaşıyormuş. Arada bir Diyarbakır cezaevinde yatan abisi Şerif'i ziyaret ediyormuş. Bu kez o benim hatırıma sordu. Bununla kalmadı. Bir de yardım talebinde bulundu. Kalacak yer, parasal yardım falan. Teşekkür edip ayrıldım. Çarçabuk Tophaneye giden otobüslerden birine bindim. Gece kaldığım o köhne evi düşündüm. Bu gece gidebileceğim başka bir köhne ev dahi olmadığını hatırladım. Öte yandan Hammet'in bana yaptığı yardım teklifini düşündüm. Doğal bir teklifti, hele bizim oralara göre, ama o şartlar içinde büyük bir nezaket içeriyordu, insanlıktı. Ben de nazikçe reddetmişim. Oysa birinin yardımına o kadar ihtiyacım vardı ki. Her şey bir yana, belki şu kahrolası ev sorunumu çözebilirdim. Göz göre ayağıma gelen fırsatı kendi ellerimle bir kenara itmişim.

Kılıçalı Paşa Camisinin önündeki duraktan inip çalıştığım otoparka gittim. Oto park diyorsam öyle aklınıza kapalı bir yer gelmesin, caminin bahçesi ile Amerikan Pazarları'nın sıralandığı yapıların arasındaki geniş bir alan otopark haline getirilmişti. İşte ben burada çalışıyordum. Parkın asıl sahibi Beyoğlu Belediyesi Meclis üyelerinden biriydi. Ancak burayı kendi mahallesinden genç bir yakını adına almıştı. Çalışanların hepsi de aynı mahalledendi. İster yağmur yağsın, isterse de kar gün boyu dışarıda durmak zorundaydık. Son derece kötü koşullarda ekmek parası kazanmaya çalışıyorduk. Üstelik aldığımız ücret doğru dürüst karnımızı doyurmaya bile yetmiyordu. Üç beş kuruş daha kazanmak için arada bir müşterilerin arabalarını yıkardım.

Yine araba yıkadığım bir an oradan geçen eski bir arkadaşım beni görüp yanıma geldi. Hiç ses çıkarmadan yanımdaki bir banka oturup ağlamaya başladı. Anlaşılan içinde bulunduğum duruma çok üzülmüştü. Yanına gidip ona sarıldım ve ortada öyle üzülecek bir şey olmadığını anlatmaya çalıştım.

Ortada koskoca Eylül yalnızlığı vardı, Eylül mahzunluğu. Ama Eylül hıncı, Eylül direnci de...

enversezgin
sezginerdem@superonline.com

Her Veda Elveda Değildir

HEPİMİZİN bir romanı ve şiiri yoktur ama hepimizin bir mektubu vardır mutlaka. Kendimize ya da başkasına yazılmış. Hep gönderilen değil, bazen de gönderilmemiş ve gönderilmeyecek pulsuz mektuplar...

Kendimize aynada bile bakma zamanı bulamadığımız kayboluşlar içinde, mektup nereye düşer hiç düşündünüz mü? Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin yaşamı kolaylaştırdığı tartışılmazken, insanı olan kimi ilişki ve davranış biçimlerini de dışsallaştırdığını hangimiz reddedebiliriz. Yazı ve işaret ilişkisi insanın tarihiyle özdeş. Sesin sözle, sözün taş ve papirüsle buluşması olmasaydı; gelişme ve kaos, aşk ve savaş, erdem ve alçaklık üzerine bilgimiz ve tarih olur muydu?

Yazı yazmanın ve okumanın daha pratik ve hafif halleri geliştirilirken, tembellik ve kolaylığı akılcılaştıracak gerekçeler bulacağız elbette. Beslenme ve tad alma ilişkisinin yerine, ayaküstü ve atıştırma kültürünü dayatan yüzeysellik, güncellikte bile yenilmemiş midir sizce de? "Yine yakmış yar mektubun ucunu" sözünden yeni kuşak ne çıkarır dersiniz?

Mektup, el yazısı kültürünün direnen son şövalyesi... Mağrur ve masum... Hakikatin gizlendiği en mahrem zula... Boyun eğmeyen, dolaysız ve mahcup... Yazanına bile borçlu olmayan, hep alacaklı hamal... Öfkeyle buruşturulup yere vurulduğu kadar, gözyaşlarıyla ıslatılıp ceviz sandıklarda ipeklere yatırılan kırılğan elmas... Aşkın, heyecanın ve umudun tütsülendiği büyüdü bohça... Acı ve sevincin, vıdan ve kederin filtersiz resmi... Geriye dönük her inkârı çürüten büyük itirafçı... Hep yalnız ve kimseye itaat borcu olmayan, yaralı tek yazı biçimi... Kimilerince vefasız... Kimilerince çoktan unutulmuş olan... Mektup... Biraz da biz değil miyiz?

Hepimizin bir romanı ve şiiri yoktur ama hepimizin bir mektubu vardır mutlaka. Kendimize ya da başkasına yazılmış. Hep gönderilen değil, bazen gönderilmemiş ve gönderilmeyecek pulsuz mektuplar... Adresinde bulunmadığı için geri gelen mektuplar bir de... Alıcısı çok önemliyse, ne derin bir kırılğanlıkta kimbilir...

Mektup, sabn ve emeği anlatır biraz. Biraz da kişiye çok özel, korunmasız bir pervasızlık hali. Zamana karşı antik ama devrimci ve soylu bir direnişi vardır. Mektup, kimi zamanlarda dokunmanın ve sevişmenin ertelenmiş ve gecikmiş bir hali de olabilir.

Dünyadaki önemli pek çok sanatçı, politikacı ve bilimcilerin yazmış oldukları mektuplar, yıllar sonraya taşınan değerler içinde, kendi özgün yerlerini alabilmişse; bunda mektuba konu olmuş ilişkilerin ve paylaşım biçimlerinin payı büyük olsa gerek.

[namikkuyumcu]

Mektup, el yazısı kültürünün direnen son şövalyesi. Hakikatin gizlendiği en mahrem zula. Boyun eğmeyen, dolaysız ve mahcup... Yazanına bile borçlu olmayan, hep alacaklı hamal

Nazi kamplarında ölüme gidenlerin son duygu ve düşüncelerini aktardıkları mektuplar, yaşayanlar ve yaşananlar için ne kadar önemli belgelerdir ki, tarihe düşmüşlerdir. Faşizme karşı direnen partizanların yazdığı mektuplarla, zulmün ve vahşetin boyutları çok daha eksiksiz aktarılmıştır bugüne. Yine aynı partizanların, aşk ve itiraflarıyla dolu mektupları, dünyanın en açık ve temiz aşk mektupları olarak bugün de önemini korumaktadır. Aşkların ve ayrılıkların tarihinde insan kadar önemlidir mektup. Savaşların ve başlıkların başlaması ve bitmesi için; mızrak ve gülden daha etkili bir araç...

Belki de cep telefonlarında söyleyemediğimiz sözlerin, mesaja dökülme ihtiyacı ve etki gücü, mektuptan emanet alınmış bir ihtiyaçtır. Bugün için artık söylemek değil, söylediğine sahip çıkmak hünerdir. Bu hünerde parmak izi kalmış olanlar var ise, mektuba mutlaka dokunmuşlardır. El yazısı kullanılmaktan antik sabakaları, zamanın hüznüne gizlenmiş soylu bir duruş olarak, yaşam ve gelişmedeki yerini alacaktır mutlaka...

Çocukken, bir dere kenarında ya da deniz kıyısında, düş kurmuşluğumuz vardır belki de. Heyecanlarımızı döktüğümüz kağıt parçasını bükerek, içi boş bir şişeye yüklediğimiz merakımız... Suya attığımız şişe-mektubumuzun kime ulaşacağını bilmemenin merakı yakıcıdır, yakıcıydı... Nerelere ulaşacak, hangi dille ve kimde aşk ya da arkadaşlık oluşturacaktı? Hiç beklemediğimiz bir gün, birisi çıkıp gelecekti belki, filmlerdeki gibi, inaniyorduk...

Her veda elveda değildir, biliyorum ama... Şişe-mektubum birisine, bir yerlere ulaştı mı dersiniz? Sularda kaybolmuş, kumlara saplanmış, korsanlara esir düşmüştür belki... Belki de...

Ya siz? Sizinki? Öğrenmek ister miydiniz? Öğrenmek ister miydiniz? Düşünmedim... Belki... Sizinle... Belki...

Can için şiiirler - 1

Gözlerimin gülüşünü o sandım bu sabah
El kadar bir sonsuzluğu o sandım
Benzettim ona durup dururken
Saçlarıma değerek akip giden zamanı.

Gönlümdeki suya yansıyınca
Sandım ki sevap defterim
Ona yazacağım en güzel kitabımı

Sandım başlıklar okurken
Sayfa sayfa öğrenip yazgımın hataşını
Doğdum doğal sırtımdaki hüzün
Ona yakışmaz sandım.

Sandıklarım saklar sandım
Küçük ömrünün o taze çeyizini.
Sandık sandık açılır hayat
Önünde mutlulukla.

Annesinden kaptığı bir gülüş dudağında.
Çok şey yalan, bu gerçek;
Deli oğlum bir yaşında.

15 Ocak 2006

tunakiremitçi

Aşk heryerde suçsuzdur

AŞK, her ne kadar sınıflı toplumların gelişmeleriyle ortaya çıkan bir kavramsa da, insan oğlunun geleneksel gelişme pratiğinde, zamanla genlerine de yapılmıştır. Birinci tahlilde AŞK BİR MEDENİYET HASTALIĞIDIR; ikincisindeyse bir 'ALIŞKANLIK'a dönüşmüştür.

Son yıllar ülkemizde özellikle "aktüel entel" kesiminde AŞK üzerine sulu-beylik laflar üretiliyor. İleri - geri yapılan tahliller, süslü aforizmalar BÜ-YÜ'yü bozuyor.

Aşk, eğer bireyler arasında karşılıklı olursa "güzel ve kalıcı"dır. Ama karşılık bulamamışsa "yok"tur.

Bu çok yanlıştır.

AŞK vardır, kalıcıdır ve her yerde suçsuzdur; çünkü birey AŞK'ını bir karşılık bulmak için sunmaz, onu ruhunda yoğunlaştırarak yaşattıkça haz duyar.

Karşılıklı AŞK'lar hep trajedilerle noktalanmıştır.

ZORUNLU BİR AŞK MEKTUBU

bir duruşun var senin hayata, çiçekleri pembebe-yaz açan ince bir erik dalı gibi; bir gülüşün lidya'yı, iyonya'yı kiskandırır; hani o tarihçilerin taptığı, uğruna akdeniz'i

onardıkları...

bakışların billurdu, sabahları susam, akşamları bütün kokan ağzın vardı. beni kucakladığın terli koyunda bir kasaba masumluğu.

dolunayı bir tanrı gibi kabul edip, hafif meşrep bir çapkınlıkla dans ederdin; sonsuz sevişme öyküleri ve kuzeyin fırtınalarında... sıcacık iliğinde sevdanın.

zaman aynasının sırtı dökülmüş; avuçlarında tozu cam kırıklarının.

uzak ve içinden çıkılması zor bir çöl (= AŞK), kar ikliminin hayta tomurcukları, orgazmı bulutlara saran buğulu sesin.

şimdilerde, tasarladığım ölüm yağmurlarının bile

arkasındaydı ama anlık eylemlerle çıkarsadığım imgeleri bu yolu engellemesi için kullanıyordum sanki.

hayatın en uç toprağında çiçeklerin bilinçsiz karışı - oluşlarını toplumcu benliğimle savunup ulu-enerjiye deniyorum şimdi.

kızılın dört yana ayrılan kavgasında AŞKI, meleklerin cennetindeki dağlarda bir mavera düşü için de yaşıyordum.

onca nehir, onca suyu ceza ve ödülün ateşiyle yeni bir çağ söyleminde çamurlu deltalara taşıdı.

doğayla arkadaşlık kurup, fırtınalarla savaşıyordum.

Çünkü: NASIL OLSA KALMAKTI AŞK BİR KEZ OLSUN KALMAKTI

büyü

ben alternatifimi yaratırım özbenliğimde dimdik ayakta ve vakur kendince

(çiçek köklerinin emdiği suyla yıkadım hayatımı düş cehenneminde zebanilerle vuruştum zalim şiirler okudum kâbuslu şairlerle paylaştım zavallı kelimeleri)

bir kasaba sofrasında sevgilerle düğün yapısın diye güzelliğine.

zaten büyüdür bu, yontar ellerindeki yarayı sendeki...

işte bu yüzden

AŞK bende öyle insansızlaşıyor ki!..

safa fersal
safa_fersal@mynet.com

[feyzahepçilingirler]

Serçeyi düşüren dal

Ne zordur, kıpır kıpır yeşermeye başlamış bir sevdayı çıktığı gönlün toprağına gömmek. Bak, aradan onca sene geçti, ne eskidi, ne unutuldu; dipdiri duruyor hâlâ!

Bu o. Ferit. Aynı ürkek bakış, aynı tedirgin duruş. Birilerini arıyor besbelli, herkesi dolandı geçti gözleri. Bir zamanlar kendisi için yazılmış şiirlerden birinin birkaç dizesi aynı anda ışıdayıp söndü beyninde: “Düşeceğinden/ Ürker mi serçe/ Sallanırsa konduğu dal?” Tam böyle değildi galiba. Hay Allah! Nasıldı? Tümü ezberindeydi eskiden, kala kala kırık dökük bu iki buçuk dize kalmış. “Şu olur mu bu olsaydı, o olur mu şu olsaydı?” düzeninde sürüp giden, epeyce uzun bir şiirdi. Şiir yazmayı bırakmıştır o da. Herkes öyle yapıyor. Tavlayınca kadar. Gençken, âşikken, âşık olduğu kıza sunmak için yazıyor şiirini. Kandırdı da evlendi mi şiir miir yok. Ha, bir de sevgilisi tarafından yüzüstü bırakıldığında ya da bırakılmak üzereyken ah’lanıp vah’lanmak için yazıyorlar. İşe yararmışsa ne âlâ! Yararmamışsa da bir şey olmuyor zaten. Bir daha kim dönüp bakacak şiirin yüzüne? Rahmetli de şiirle âşık etmişti kendine. Farkında değildi belki; ama Ferit’in yerini başka türlü doldurabilmesi söz konusu olamazdı. Çünkü adından başlayarak her şeyine vurgundu Ferit’in. O zamanlar Yeşilçam filmlerindeki erkek oyuncuların çoğunun adı Ferit’ti. O Ferit’ler gibi uzun boylu, derin bakışlı, duygulu, şair ruhlu Ferit. Kocasının şairliği ise evleninceye kadar sürdü. Evlendikten sonra şiirler, şarkılar bitti; haberler başladı: “Annem geçen günkü konuk ağırlamamı pek beğenmemiş.”, “Nebile Teyzemler bize geleceklermiş, davet etmeni bekliyorlarmış.” Sonra bunlar da bitti, doğrudan emirler yağmaya başladı: “Annem diyor ki daha saygılı olacaktımın akrabalarımıza.”, “Annem diyor ki onunla birlikte gündüz gezmelerine sen de katılacaktımın.”, “Annem diyor ki yeni gelinin öyle eve kapanıp oturması ayıp. Mutsuz olduğunu düşünür, hakkında dedikodu yaparlarmış. İnsan içine çıkacaktımın biraz.”

Ferit neler yapmıştır acaba? Evlenmiştir o da. Çoluk çocuğa karışmıştır. Torunları olmuştur. Belki torunlarının ufak tefek kapislerine boyun eğip o yaş takilerin kapisından bile geçmeyecekleri böyle pastane ile kiraathane arası yerlere gidip oturuyordur o da. Onların zamanında gençlerin el ele, yanak yanağa, hatta baksana şunlara, dudak dudaka oturacakları yerler yoktu. Okul çıkışı, Belediye Parkı’ndaki yağmurdan, güneşten kararmış, kağşamış tahta banklarda otururlardı çok çok. Kendisine yazılmış şiirleri dinlediği yer orası. Okuduğu şiiri

kendisine vermesini istediğinde, “Temiize çekip veririm.” derdi Ferit, öyle kurşunkalemle yazılmış, karalamaların olduğu kâğıdı vermezdi. Saygılıydı çok.

Hiçbirini anımsamıyor şimdi; ama güzel şiirler yazardı. O zamanlar beğenir; hatta ezberlerdi o şiirleri. Demek o ezberler de silinmiş. Kala kala bu serçeli şiirciğin bir küçük bölümü kalmış aklında. Ürkek bir serçeye mi benzetirmiş onu o zaman? Herhalde. Ne ürkekliği kaldı ne serçeliği şimdi. En ürkeceği yer burası aslında. Bu çocukların arasında, geçen yüzyıldan kalma bir antika gibi duruyor. Oysa gelip oturduğundan beri, baktığını gizleme çabasına bile girmeden, hiçbir şeyi kaçırmamaya çalışarak gençleri dikizliyor. Ne konuşurlar aralarında, nasıl yürürler, nasıl gülerler; onlara bakıyor. Özellikle gülmelerine. Her şeye; ama her şeye gülüyorlar. Bir makara boşalıyormuş gibi... Kırık kırıklar hep. Böyle kayıtsız gülebilmek gençliğe özgü. Gülmeler gülümsemelere dönecek sonra, gülümsemeler sırtmaya. Hoşnutmuş gibi görünme durumları, çocuk sırtma olarak sürdürülmeye çalışılacak. Şimdi değil, ileriki yaşlarda. Şimdi gülme zamanı. Gülünecek şeyler azaldığı için mi az gülünüyor büyüdükçe, az güldüğü, gülmekten utanıldığı için mi gülünecek şey bulunamıyor?

Kafenin kapısından girerken gördüğü anda, yüreği ağzına geldi. Ne çok olmuş böyle çırpınmalı bu yürek ve yine de nasıl unutmamış iki avuç arasına kısırlanmış kuşlar gibi çırpınmayı. Bütün bütün unuttuğunu sandığı serçeli şiir belki de bu yüzden aklına geldi, itildiği yerden fırladı çıktı aniden. Serçe için düşmek nedir ki! Kuşların sözlüğünde “düşmek” diye bir kavram yoktur. Yok mudur? Vurulunca düşerler. Elbette düşerler. Ama üzerine kondukları dal sallanırsa niye korksunlar düşmekten, uçar giderler.

“Her dal düşürmez elbette; ama sensen o dal ve sallanırsan düşerim.” Söylendi mi böyle laflar; yoksa oturduğu yerden uyduruyor mu şimdi? Söylese yakıştırdı Ferit’in ağzına; ama açıkçası böyle romantik sözler söylendiğini pek hatırlamıyor. Şöyle deseydi mesela, ne hoş olurdu. “Sen benim hayatta kalmak için tutunduğum dalımsın. Bir gün beni silkelersen, beni sevmez olursan, artık görüşmek istemezsen ölürüm.” Bu çocuklar bilmiyorlardır böyle sözleri. Onlar bilirler ve söylerlerdi. Söylerlerdi derken... Gerçek anlamda söylemek değildi canım. Konuşamazlardı ki heyecandan. Yüreklere gelir boğazlarına bir yumruk gibi otururdu. Bu yüzden söy-

lenmezdi bir şey, söylenemezdi; ama yazılırdı. Aşk mektupları vardı o zaman. Ders çalışma bahanesiyle bir tenhaya çekildiğinde önce karalaması yazılır, sonra birkaç kez temiz kâğıda geçirilirdi. Satırların yukarı tırmanmasını ya da aşağı inmesini önlemek için, çizgili bir defterin arasına konan çizgisiz kâğıda... Alelecele katlanır, zarfa konur, zarfın ağzı tükürtikle ıslatılır, bir güzel yapıştırılırdı. Hedefe ulaşmadan önce, kazayla büyüklerden birinin eline geçerse kime gönderildiğinin anlaşıl-maması için zarfın üzerine son ana kadar ad yazılmazdı. Sanki babası görse, ağzı kapalı diye açmakta tereddüt edermiş gibi, alıcısına ulaştıracak arkadaşına kapalı bir zarfı teslim ediliyordu mektup.

“Bir daha o çocukla yan yana görürsem seni, bacaklarını kırarım.” demişti babası. Daha neler neler demişti. Öldürürmüş de, parça parça edermiş, leşini köpeklerle atarmış. Onun da ödü patladı. Ferit’i her gördüğü yerde başını çevirdi, görmezden geldi. Sonra da yollar ayrıldı yalnız, şehirler ayrıldı, yaşamlar ayrıldı. Nasıl öldürürmüş kendi kızını insan? Hem niçin öldürecek? Okul çıkışı, deniz kıyısında, okuldan bir arkadaşıyla yan yana yürürken görülmüş diye mi? Yalnızca bu arkadaş erkek diye mi?

Ne zordur, kıpır kıpır yeşermeye başlamış bir sevdayı çıktığı gönlün toprağına gömmek. Bak, aradan onca sene geçti, ne eskidi, ne unutuldu; dipdiri duruyor hâlâ gömmeye çalıştığı yerde o sevda.

İyi ki Nazlı torun buluşma yeri olarak bu pastaneyi tarif etmiş. Yok, pastane değil, kafe diyorlar böyle yerlere şimdi; hatta “cafe”. Bırak cafe’leri, kafe’leri, tek başına pastanelere gitmeyi de yıllar oldu. Yıllar mı oldu? Hadi canım! O hiç tek başına gitmedi ki pastaneye. Hem niye gitsin! Bugün de Nazlı kız, “Oğulcan gelemiyor; sınavı varmış. Benimle ayakkabı almaya sen gelir misin babaanne?” demese ne işi var kafelerde? Çevreye baksana! Okuldan kaçmış çocuklarla dolu burası. Nazlı’nın yaşlıları bunlar işte. Nazlı da son dersi asıp gelecekmış, öyle dedi. Sırdaş sayıyor onu. Koskoca kadın, torununun sırdaşı. Oğulcan meselesini de tek o biliyor, “Aman bizimkiler duymasın.” diyor. Duymasın da bu sorumluluk tek başına kaldırılabilecek şey değil. Babasının haberi olduğunda, “Anne, iş mi bu yaptığın?” demez mi?

Okuldan çıkınca sahilinden yürütürlerdi. Ayvalık’ta parka giderken sol koldaydı li-se; hâlâ da oradadır herhalde. Ondan az önce de ortaokul vardı, eski, taş bir bina, iç avlulu. Orası da hâlâ okul mu acaba? Ne marina vardı sahilde o zaman, ne bü-

yük marketler. Sahil bomboştur, deniz tertemiz. 19 Mayıs’larda, tören dönüşü, erkek öğrencilerin ortaokulun önünden denize atlayışları dün gibi. Deniz, Ayvalık’ın içinde bile girilesi, yüzülesi bir deniz. Sonra Kabotaj bayramlarında gemilerin denize uzanmış direkleri yağlanır, çocuklar, okul arkadaşları yani, yağlı direğin ucundaki bayrağı almak için yarışlardı. Direğin üstünde ilerlemeyi başaramayan cup, denize!

Öğrenciler şapka takardı o zaman. Sevmezmiş gibi yapar; aslında bayırlardı şapkaya. Kızlarda siperliğini gözlerinin üstüne indirmeler mi, şapkayı iyice geriye atıp Hollywood yıldızları gibi poz vermeler mi, ne ararsan vardı. Erkek öğrencilerde bir ciddiyet. Askere alınmış gibi olurdun ortaokula başlayınca. İlkokulu bitirmiş bacak kadar çocuklara öyle bir ciddiyet verirdi ki şapka, onu başlarına geçirmeye hak kazan-dıkları anda üç beş yaş büyüyorlardı. Devletin polisi, devletin askeri, devletin öğrencisi... Devletin bir şeyi olurdun.

Okuldan çıkıp Ayvalık’a doğru yürürken ne konuşurlardı? Aralarında “aşk” sözcüğü geçmiş midir? Hiç sanmıyor. Öpüşmenin kendisi değil, düşünülmesi bile çok ayıptı. El ele tutuşurlardı en çok. Avuçları yanar, yürekleri avuçlarında atardı o zamanlarda da. Gelecekle ilgili hayaller kurmaktan geri kalmazlardı ama. Sonraları çok dalga geçilen “pembe boyalı, yeşil panjurlu ev” hayalini ilk kez kuranlar onlardı. Niye olmasındı? Pembe boyalı küçücük bir evin hayalini kurmak, resmini yapmaktan bile daha kolaydı. Farkında değillerdir herhalde; ama bu hayale gülenler, yalnız hayal edilen evi değil, hayalleri de yok ettiler.

Ferit’in bakışları bunlar; nasıl tanımaz? Ona mı bakıyor? Dayanmaz ki ihtiyar kalbi bu heyecana. Evet, bakıyor, ona doğru yürüyor, yaklaşıyor. Yanındaki Nazlı mı? Nerden tanıyor Nazlı’yı?

“Babaanne,” diyor Nazlı. “Gelemem demişti; ama bak gelmiş. Oğulcan’la tanıştırayım seni.”

“Oğulcan mı? Ben Ferit diye tahmin etmiştim adını.”

“Ay, saçmalama babaanne.” diyor Nazlı. El ele tutuşmuşlar. İki birden gülüyor babaannenin söylediğine.

“Ferit ha! Uçmuşsun sen babaanne. Ferit de nerden çıktı?”

Bilmez ki! Ferit de nereden çıktı hakikaten?

Saidi Nursi (Kurdi)

Saîdî Kurdî istiyormuş ki, Diyarbekir, Siirt, Bitlis, Muş ve Hakkarî'yi dolaşsın. Bu isteği gerçekleşmiyor. Buna rağmen vasiyeti yerine gelmişti: Kürdistan'da ölmüştü...

Said, bu başlıktaki adını Bitlis'te bir köy olan Nurs'tan alıyor. Saidi Nursi'nin birçok ad ve lakapları vardır. Bu ad ve lakaplar, onun hayatı içindeki mücadele safhalarına göre yer bulur. Örneğin gençliğinde Kürdistan'da bir Kürt mücahidi idi. Bu devirde kendisine Melayê Meşhur - Mela Saîdê Kurdî denirdi. Daha sonra İstanbul ve Şam'da, fevkalade kabiliyetinden ötürü, din sahasında kendisine Bediüzzaman dendi. Yaşlılığında ve kendi dehasını çok defa çarpıtarak para kazanmak için etrafına üşüşmüş olan madrabazlar, ondan çekindikleri için eski şerefli ve ilmi adlarını terkettiler. Onu somut bir köye bağladılar ve Saidi Nursi dediler.

Şerefli yaşantısı çok renklidir. Öyle ki evlenmeye, ev kurmaya bile vakit bulamadı. Hele yüzyılımızın başından 1960 yılına kadar tüm hayatı Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti otoriteleri ile mücadele ederek geçmiştir. Uzun ve değerli hayatının anlatılması hatıralarının içinde yersizdir. Onun hayatı, başlıbaşına ciltler dolusu ibret levhalarıyla dolacak çaptadır. Ancak ben burada kendisi ile olan bir anımı anlatacağım.

O zat, sık sık mahkemelere verilir. 1945'te, İstanbul'da da bir mahkemesi vardı. Kayınpederim Abdurrahim Zapsu'nun hem hemşehrîsi, hem de Birinci Dünya Harbinde, Bitlis cephesinde birlikte savaştığı ve Ruslara esir düştüğü mücadele arkadaşıydı. İkisi, Rus İhtilalinden sonra, Avrupa üzerinden büyük zorluklarla İstanbul'a gelmişlerdi.

Onun, mahkeme için İstanbul'a gelişinde Abdurrahim Bey'e misafir olması herhalde

bu kadar ortaklığının bir sonucu idi. Bir akşam yemeğine kendilerini evime davet ettim. İstanbul'daki tüm seçkin Kürt din adamları da gelmişlerdi. Örneğin Şeyh Şefik Arvasi, Şeyh Eminzade, Bitlisli Şeyh Mustafa, Abdülhakim Arvasi'nin oğlu Kadıköy müftüsü Mekki Arvasi, Cemalettin Arvasi gibi... Yemekten sonra, bölgemize has semaverli çay faslı başladı. Topluluk, çok güzel dini ve ilmi sohbetlere başlamıştı. O vakit, Saidi Nursi garpte oturuyor ve müritlerini çoğunlukla Türkler oluşturuyordu. Sohbetinden anladığım kadarıyla çabasının bu insanları doğru yola sevk edip cennetlik yapmak olduğu idi. O vakit patavatsız bir delikanlı idim. Ne yalan söyleyeyim, şimdi de biraz var ya, ama aşırı milliyetçi idim. Benim milliyetçiliğim, Nazilerin, faşistlerin, Turancıların başka ırkları aşağı görüp onlara tahakküm hakkını kendinde gören, yani üstün bir ırk fikri

değil de; her yerde görülen, ezilen ve perişan olan milletimi zulümden kurtarmayı hedefleyen bir milliyetçilikti. Doğal olarak, soydaşıma zulüm yapanlara da kızırıyordum.

O ana kadar konuşmalara karışmıyor, hatta evim olduğu halde ev sahipliğimi Abdurrahim Bey'e bırakmış, yanla-

hele yanına gel!) deyip beni yanına çağırırdı. Yanına gittim, oturdum. Elini boynuma sardı, beni öptü ve şunları söyledi: "Kur êmin, hîn zaro yî tu nizanî ev çi dikim. Bixwîne, ilm hîn bibe," (Evladım, sen daha çocuksun, ne yaptığımı bilmiyorsun. Oku ve ilim öğren.)

Diğerleri de bu barış ve yakınlığımız-

tığına göre, Saidi Kürdi'nin vefatından sonra terekisi tespit edilmiş, bıraktığı tüm maddi miras şunlarmış: Bir kamsı sepet, içinde iki mendil, bir çift çorap, iki don, iki fanila, kendisine mahsus bir entari, bir bez içinde bağlı yedibuçuk lira, bir seccade ve bir de ibrik.

Doğu'daki ve Batı'daki tamahkar din adamları bu halis Kürt filozofundan bari bir şeyler öğrenip Karun gibi olmamaları gerektiğini anlasalar.

Saîdî Kurdî istiyormuş ki, Diyarbekir, Siirt, Bitlis, Muş ve Hakkarî'yi dolaşsın. Fakat bu isteği gerçekleşmiyor. Buna rağmen vasiyeti yerine gelmişti: Hem Kürdistan'da ölmüş ve hem de Kürdistan'da gömülecekti. Zaten kendisi için Kürdistan'ın illeri arasında bir fark yoktu.

Cenaze sahipliğini Faik Bucak üstlenmişti. Muaz-zam bir merasimle, Urfa'daki İbrahim Halil Rahman Camii'nin kudsî bir yerinde hazırlanan kabrine defnedilmiş. Kısa bir zamanda Batı Anadolu'daki yüzbinlerce Nurcu, otobüs ve taksilerle Urfa'ya taşındı. Zaten Kürtlerce de mukaddes sayılan Üstad'ı ziyaret etmek için onların Nurcu olmalarına gerek yoktu. Kendisi ondoku-

zuncu ve yirminci yüzyılda yetişen en büyük Kürt dehalarından biriydi.

Ne var ki, o zamanın faşist ihtilal konseri emriyle, gece gelinip mezarı açılarak, tabutu başka bir ağır sandukaya kondu. Diyarbekir'e götürülüp, bir uçakla Mersin-Kıbrıs istikametinde Akdeniz'in ortasına bırakıldı. Nurcular ve Kürtlerin çoğu, yine de gidip onun mezar yerini, makamıdır diye ziyaret etmeye devam ediyorlar.

Doksan yılı aşkın ömrünün hiçbir anını milletine ve insanlığa hizmet etmekten boş geçirmeyen Saîdê Kurdî'nin hayat hikayesi böyle son buluyor.

Bir insan ve torunu olarak, burada saygı ile yad etmek benim boynumun borcudur.

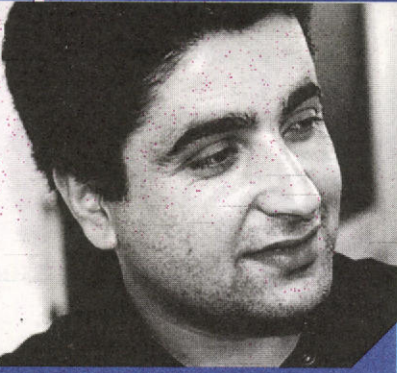
rında bile oturmuyor, onlara hizmet ediyordum. Fakat bu konuşmalara tahammülüm kalmamış olacak ki, birdenbire ve biraz da patavatsızca, Bediüzzaman'a şöyle dedim: "Muhterem Hocam, çocukluğumdan beri duyduğum ve tüm Kürtlere sempatik gelen adınız Melayê Saîdê Kurdî idi. Şimdi de her gün Türkler sizi oradan oraya sürüyor, hapsediyor, mahkemelerde süründürüyor ama siz hâlâ Türkleri cennete götürme çabası içindesiniz; bu nasıl iştir... Ben anlamadım!" Tabii, anlatmam ve tüm sohbetimiz Kürtçe idi. Birdenbire, o nur ve ilim fişkıran gözlerini bir projektör gibi bana çevirdi, tatlı bir tebessümle, "Ev kî ye Evdîrehîm?" (Bu kim Abdurrahim?) diye sordu. Kayınpederim de, "Seyda ev xort zavayê min e!" (Üstad, bu genç benim damadımdır) dedi. Seyda, "Wey! Kur êmin, ka were ba min", (Vay! Evladım

dan emin olmuşlardı. Üstadın birisini öpüp sırtını sıvazlaması, adeta bir nevi takdis etme anlamına geliyordu.

Maalesef, birçok eserini okuduğum halde kendisini bir daha göremeyecektim. Kendisiyle geçer şerefli anım bu kadardır.

1960 yılında, 49'lar diye bilinen arkadaşlarımla Harbiye hücrelerindeydik. Meğer Seyda, o sıralar kendisini rahatsız hissediyormuş ve Kürdistan'a ölüp gömülmek arzusundaymış. Demokrat Parti içindeki müridleri ona bir taksî tahsis ediyorlar ve Kürdistan'a doğru yola çıkıyor. Urfa'da bir otele iniyor. Kimsenin de haberi yok. O gece fenalaşıyor. Urfa'ya gelişini ve hasta olduğunu duyan Avukat Faik Bucak ve diğer Kürt aydınları kendisiyle ilgileniyorlar. Fakat götürdükleri doktorların tüm itina ve çabalarına rağmen kurtulamıyor ve vefat ediyor. Faik Bucak'ın bana sonradan anlat-

[musaanter]

[ferzendekeya]
fkaya@esmerdergisi.com

Kararsız esmer

**Müzik benim mesleğim.
Bütün hayatımı
oluşturmuyor. Ben varım
en başta, ailem var. Bu
yüzden belki bu
piyasanın tam içinde
değilim. Ben zamanımın
bir bölümünü piyasaya
değil müziğe
ayırarak istiyorum.
Bunu ne kadar
başarabildiğimi de
bilmiyorum.**

mişlar. Ad takma konusunda muasır medeniyetler seviyesine ulaşmış sosyologlarımız hemen devreye girmiş ve “gecekondulu” demiş bu evlere.

Bir gece gelip ansızın konulmuşlar çünkü.

İşte bu tablo içinde, tam da bu yıllarda, Orhan Kemal hikâyelerindekine benzer bir mahalle kuruldu İzmir’de. Tıpkı “Gurbet Kuşları” kitabındaki gibi, taşranın büyük şehirle sınavının verildiği bir mahalle bu. Fakirlerin zenginler karşısında ezik olduğu, onlara özenerek şekillendikleri, insanların karın tokluğuna çok kötü koşullarda ağır işlerde çalıştığı, hastalıkların kol gezdiği, kırılmaların yaşandığı, derme çatma evlerle dolu bir mahalle... Adı Gültepe...

Gültepe adında bir mahalle

İşte bu mahallenin tek odalı, bir gecekonduasına Ağrı’dan gelip yerleşir Tilbe ailesi... Baba Ali Tilbe, Dersim’li bir alevi ailenin kızı Hatun hanım ile evlidir, mahalleye bir tanıdıkları vasıtasıyla yerleşirler. Tilbe ailesi çok çocuklu bir ailedir. Son çocukları Yadigar ise 16 Temmuz 1966’da doğar. Yadigar beşinci kız çocuğudur. Babaya mesleği sorulduğunda, “serbest meslek” der. Aslında mesleksiz demektir bu, o bir işçidir. Memleketteyken kimi zaman tarlalarda çalışmış, kimi zaman inşaat işlerinde... Ama çalıştığı işler kalıcı olmayınca, her seferinde işsiz kalmış. Serbest meslek sahibi bir işsizdir o. İzmir’e taşınmadan önce Büyükşehirlere çok defa gelmiş tek başına. Sonunda ailesini de yanına alıp, taşınmaya karar vermiş Ağrı’dan. Anne Hatun Hanım ise bir ev kadını. Genç yaşta kocaya varmış. Hiç aralıksız 6 çocuk doğurmuş ve ev işleri, çocukların

“5 kardeş bir bluejean giyerdik” dediği günlerde, ablası Fazilet ile...

bakımı derken, hayat şartları belini bükmüş. Büyükşehirde rahatlayacağını umarken, daha taşınmalarının üzerinden bir ay geçmeden çalışmak zorunda kalmış. Mevcut durumlarından kurtulmak için kaçtıkları Büyükşehir, ne yaptıklarına dair düşünme fırsatı bırakmadan yutmuş onları. Baba Tekel fabrikasında çalışmaya başlamış. Anne ise birkaç işte çalıştıktan sonra, küçük bir bakkal açıp işletmeye başlıyor.

Küçük Yadigar

Yadigar, yani Yıldız Tilbe ailenin son çocuğudur. Türklerin, Arapların, Kürtlerin, Alevilerin, Sünnilerin, Romanların içiçe yaşadığı bu mahallede, yeni bir çocuğun doğması doğrusu kimseyi hey-

HEPİNİZE tanıdık gelen bir hikâye anlatmak istiyoruz bu ay... Bir yerinde muhakkak kendi fotoğrafınızla karşılaşacağınız bir hikâye... Hani bazen durup, “Ben bu anı sanki daha önce yaşamıştım” dediğimiz anlarla dolu, memleketteki sinema sektörünü uzun süre beslemiş, bir dönem ülke edebiyatına hâkim olmuş bir hikâye: Köyden kente göç ve bir kadının tek başına ayakta kalma-savaşı... Fakirin zenginle kavgası ve zengini yenmesi...

Ama asıl hikâyemize geçmeden önce kısa bir bellek tazelemesi yapmak istiyoruz... 1950’li yıllara dönmemiz lazım...

İktidarda Demokrat Parti var... Hükümetin Anadolu, yani taşra politikası iflas etmiş. Taşra için büyük şehirler cazibe merkezi haline gelmiş durumda... Küçük kasabalarda yapacak hiçbir iş yok. Ailesini bırakarak büyük şehirlerin yolunu tutan insanların çoğu, bir süre sonra onları da yanına alıyor.

İşte bu günler, Türkiye’nin sosyoloji terminolojisine “köyden kente göç” yılları olarak geçiyor. Büyük şehirlerde de aslında durum taşradan farksız... Konut ve iş yokuğu Türkiye gündeminin merkezine oturmuş. Kente yığılan insanlar başlarını sokacak bir yer ihtiyacıyla derme çatma evler inşa etmeye başla-

Annesi Hatun hanım ile kızı Sezen...

canlandırmamaktadır. Çünkü doğan her yeni çocuk, tek gözülü evde yerin biraz daha daralması anlamına geliyor. Çocukların bahçedeki hortumla yıkandığı, tuvaletin kırık dökük tuğlalarla örülü izbe bir yer olduğu, elektriğin kaçak olarak, yüksek fazlı ana hattan çekildiği bu evde, yaşam şartları hayal kurmalarına dahi izin vermiyordu. Ne var ki Gültepe'deki insanlar, bu kötü kaderlerinin bir avantajını yaşıyorlardı. Onlar bunca olumsuzluğa ve kötü yaşam koşullarına, birbirinden çok farklı kültürlerden gelmelerinin getirdiği bir renklilikle baş ediyorlar. Ortada yemek kültüründen, ev adabına, düğün dernek kültüründen, müzik eğlence kültürüne kadar, iç içe geçmiş, kimi zaman halayların çekildiği, kimi zaman göbeklerin atıldığı, kimi zaman horon tepilen bir yaşam sürdürüyorlardı. Belki de en çok bu yüzden, yıllar sonra bu mahalleden çıkıp şöhret olan Yedigöller, yani Yıldız Tilbe müziği kadar, kendini tamamen müziğin ritmine bırakarak yaptığı dansla da konuşulacaktı hep. O, halaydan horona, roman havasından zeybeğe kadar bindir figürü içinde barındıran dansı konusunda onu eleştirip, "Dans etmiyor, sadece sallanıyor" diyenlere şu cevabı veriyor: "Ben dansından memnunum. İsteyene dans dersi verebilirim."

İzmir'in kenar bir mahallesinde büyümüş olması, çok kültürlü bir yapıyla tanıştırmış onu. Ne kapalı bir toplum, ne fazlasıyla yüzünü batıya dönmüş, sosyetik bir dar bakış! Eğer Yıldız Tilbe Ağrı veya Tunceli'nin herhangi bir toprak evinde doğup büyüseydi, kuşkusuz bugün bütün bir ülkeyi peşinden sürükleyen müzik yelpazesine sahip olmayacaktı. Aynı şekilde İstanbul'da bir yalıda doğmuş olsaydı ve o yalıda büyüseydi, piyano eşliğinde hüznü dolu şarkısını okuduktan sonra, davul zurna eşliğinde bağıra çağıra halay havası söylemeyecekti.

O oturmamış bir kültürel yapının içinde büyüdü. Oturduğu mahallede herhangi bir dil konuşulmuyordu, birkaç dil birden konuşuluyordu. Altyapısız mahallenin bakımsız sokaklarına, her evden farklı bir nağme yükseliyordu.

Ve aynı mahallede herkes farklı dil konuşuyor, farklı bir şekilde eğleniyor, bambaşka lezzette yemekler yiyebiliyordu. Kürt, Laz, Arap, Türk düğünlerinin ortak tınısı daha çocuk yaşta Yıldız

Babası Ali bey ile...

Tilbe'nin sesi olmuştu. "8-10 mahalle ötemizde açık havada düğünler olurdu, bilirlerdi sesimin güzel olduğunu; beni çağırırlardı. Ben de koşarak gider söylerdim" diye anlatıyor bunu.

Bugünlere hızlı bir giriş yaptık, kuşkusuz geri döneceğiz Yedigöller'in o çok renkli mahallesine ve çocukluğuna...

Ortaokulda çalışmaya başladı

6 yaşında ilkokula yazdırılıyor, yazdırılıyor yazdırılmasına ama aile çok da memnun değil bu durumdan. Hani kimsenin ümidi yok, Gültepe'den bir kız okula gidecekte, okulu bitirip meslek sahibi olacak. Bu memnuniyetsizlik, Yedigöller'in derslerine de yansıyor. İlkokulu zar zor bitiriyor, doğrusu bunda gittiği okulun eğitim kalitesi de etkili oluyor. İlkokuldan sonra ortaokula kayıt ettiriliyor Yedigöller, ama sadece o kadar. Okul macerası ortaokula kayıpla son buluyor. Yedigöller'in okulu bırakması, ailede çok problem edilmiyor. Hatta babası bu durumu evin bütçesinin lehine kullanmak istiyor ve elinden tuttuğu gibi, bir dikiş atölyesine götürüp işe yerleştiriyor.

En fazla iki ay dayanabiliyor çalıştığı iş yerlerinde... Dikiş atölyesinden sonra bir mağazada tezgâhtarlık yapıyor, sonra da bir sekreterlik işine giriyor.

Gültepe'deki her kızın hayali, bir an önce evlenip bu hayattan dışarı adım atmak. Bu hayalleri kuranlardan biri de Yedigöller. Sürekli çalışmak zorunda kalmak, evdeki sorunlar onu fazlasıyla bezdiriyor. Son iş olarak çocuk bakıcılığı yaptığı günlerden birinde genç bir delikanlıyla tanışıyor. İlk aşk, ilk heyecan ve evden ayrılıp kendi hayatını kurma fikri, Yedigöller'a kısa süre içinde evlilik hazırlığı yaptırıyor. Ancak ailesi bu duruma karşı çıkıyor. Yedigöller kimseyi dinlemiyor ve yaşı daha on sekiz olmadan ilk aşkına kaçıyor.

Bir pavyonun önünden geçerken...

O artık evlidir. Evlenmesinin üzerinden çok geçmeden hamile kalır ve bir kız çocuğu sahibi olur. Kızının ismini Sezen koyar. Nitekim Sezen Aksu yıllar sonra hayatındaki dönüm noktalarından biri olur. Kocasını ve kızıyla mutludur mutlu olmasına ama yaşam koşulları açısından hayatında hiçbir şey değişmemiştir. Yedigöller yine çalışmak zorundadır. Bir taraftan da Gültepe'deki günlerini

Yıldız'ın intikamı

YILDIZ Tilbe'yi ilk görüşüm Sezen Aksu'nun o zamanlar oturduğu Ulus'taki evinde oldu. Sonradan magazin programlarında defalarca anlatıldığı gibi, Aksu'nun daveti üzerine İzmir'den kalkıp gelmiş ve geçici olarak bu eve yerleştirilmişti.

Bir yandan Sezen Aksu'nun kendisine bir prodüksiyon yapmasını bekliyor, diğer yandan görünen oydu ki, Ulus'taki bu evde belli görevler üstleniyordu. Mesela ben o gün o evdeyken telefonlara bakıyordum.

Sezen Aksu, bir şekilde Tilbe'nin idolüydü, idolü olmuştu. Bunda neyin rol oynadığı açık değil. İzmirlilik mi? Sezen Aksu'nun genç şarkıcı adaylarına, müziğe yetenekli, iyi şarkı söyleyen gençlere el veriyi mi? Yoksa Sezen Aksu müziğinde dışavurulan Türkiye toplumunun ortak duygusu, Türkiye toplumuna ortak duyarlılık mı?

Yıldız Tilbe'nin müzikal köklerine baktığımızda, aslında onun idolünün bir popçu değil bir halk ozanı olması gerekirmiş gibi geliyor.

Ama işte Sezen Aksu'nun müziğinin özel yanı da bu. İyi bir halk müziği icracısı olacak bir genç kıza bile yolundan alıyacak, raydan çıkaracak kadar geniş bir duyarlılık yelpazesi. Bu genç yıldız adayına bu yelpazede kendisi için bir yer aratacak kadar. Kızına Sezen adını koyduracak kadar.

Ancak bir süre sonra Aksu ile Tilbe'nin ilişkisi bozuldu. Sezen Aksu imzalı Yıldız Tilbe prodüksiyonu gerçekleşmeden daha. Bunun nedeni de bilinmiyor.

Ama Yıldız Tilbe yolunu çizmişti bir kere. Dönem Türkçe Pop'un altın çağıydı. Ve "Delikanlım" ile Yıldız Tilbe adı 90'ların ortasında listelerin en üst sıralarındaydı.

Yıldız Tilbe'nin bu şarkısı hala unutulmamış olsa da, hala dinleyicilerinden istek alsada aslında Yıldız Tilbe müziğini belirleyen bir şarkı, bir müzikal üslup değildir.

Sadece onu başarıya ulaştıran şarkı, onun çıkış şarkısıdır.

Çünkü Tilbe'nin tarzı bu şarkı ve bu şarkıyla aynı adlı albümünden sonra hızla değişecek, Sezen Aksu'nun suyunda giden genç şarkıcı bir süre sonra raydan çıkacaktır.

Rotayı nereye mi çevirecektir? Çevirmeyecektir.

Pupa yelken açılacaktır sadece. Dümeni bir yere kırmayacak, bırakacaktır sadece.

Ya da bize öyle geliyor.

Çünkü bu noktadan sonra Yıldız Tilbe'nin bütün şarkıları gerek melodik gerekse sözel açıdan Türkçe Pop'un klişelerini patlatacak kadar dağılacak, darmadığın bir hal alacaktır. Düzen dışına çıkacak, kalıpları kıracaktır.

Bir kere Sezen Aksu'dan icazet almadı ya, bir kere onun denetiminden çıktı ya, artık Tilbe tümüyle kendi iç sesini dinlemekte, neredeyse Türkçe Pop'a açılmış bir savaşın naralarına benzer bir tınıya sahip, haykıran, bu tarzla kavga eden şarkılar yapmaktadır.

Asla ticari olmayı düşünmüyor gibidir artık. Bu yüzden mali krize de girmiştir. Beyoğlu'nun ucuzcu barlarında sahneye çıkmaktadır.

Ama işte günü de gelir bir gün. Onun da günü.

Kendini tekrarlamaktan bıkmayan Türkçe Pop dinleyenleri öyle sıkıştırıyor, kendinden öyle bıktırıyor ki, Yıldız Tilbe'nin bu raydan çıkmış şarkıları çok geçmeden keşfedilir.

İkinci, hatta birinci Yıldız Tilbe dönemi başlamıştır artık.

Yıldız da fırsat bu fırsat daha çılgın sözler, daha dağınk şarkılar yazmaktadır.

İntikamı öyle acı olmaktadır ki, sadece müzikal değil, popüler koreografik klişeleri de parçalamakta, kendine özgü delice bir dansı durmaksızın etmektedir şarkıları eşliğinde.

Giyim kuşama da işi olmaz artık onun. Özellikle rüküş çıkar sahneye. Rujunu dudaklarından taşıyarak sürer.

Ve Pop'u kendi içinden vurdukları daha popüler, daha pop olur.

Yıldız Tilbe'nin disiplinsiz müziğini, deli dansını onu neşesine, özgür ruhuna yoranlar ne kadar doğru bir yorumda bulunuyorlar acaba?

Yıldız'ın bu şaşırtıcı ve alışılmadık tarzı aslında onun travmatik yalnız bırakılışının intikamını alışı olamaz mı?

Türkçe Pop'un en çok satan isimlerinden biri aslında Türkçe Pop'tan intikam alıyor olamaz mı?

ahmettulgar
ahmettulgar@esmerdergisi.com

özlemeye başlar. En çok da düğünlerini! Düğün kimin olursa olsun, Yedigöller düğünlerin başmısafiridir. Şarkılar söyler, saatlerce hiç susmaz ve yorulmaz.

“Şarkıcı olmak için değil, para kazanmak için şarkı söylemeye başladım”

Sesinin güzelliği bilen etrafındaki herkes ona aynı şeyleri söyler: “Bir yerde sahne almalısın, sesin çok güzel.” Ama o bunun hayalini bile kurmaz. Çünkü evli bir kadındır ve yetiştiği kültürde buna hiçte hoş bir gözle bakılmaz. Üstelik babasından sırf düğünlerde şarkı söylüyor diye defalarca azar işitmiş, kimi zaman dayak bile yemiştir. Bir gün nasıl olduysa canına tak eder ve İzmir Basmane’deki pavyonların birinde bulur kendini. Hedefi şarkıcı olmak değil, şarkı söyleyip para kazanmaktır. Bunu yıllar sonra üstüne basa basa tekrar vurgulayacaktır: “Ben ekonomik durumumuzu düzeltmek için şarkıcılık yaptım. Hâlâ da öyle yapıyorum. İlk çıktığımda bir gece kulübü dolusu insana söylüyordum, şimdi Türkiye’nin tamamına söylüyorum.”

Ekonomik durumunu düzeltmek için şarkı söylemek amacıyla kapısından girdiği pavyondaki günleri onu bugün divalaştırır. İşte efsane gibi anlatılan, birçok ayrı versiyonu bulunan bu anı Yıldız Tilbe şöyle anlatıyor: “1991’di. Sesim güzeldi, arkadaşlarım sürekli şarkı söylememi isterlerdi. Pazarlamacılık yapıyordum. Bir arkadaşım Pırlanta Gece Kulübü’nün önünden geçerken, konuştuk, buradakiler bizim üç ayda kazanamadığımızı bir gecede kazanıyorlar, diye. Girdim içeri hemen. Cengiz Özşeker’le tanıştık ilk. Sesim güzel, şarkı söylemeye geldim dedim. Söyle bakalım bir tane dedi, Ayaz Geceler şarkısını söyledim. Evli olup olmadığımı söyledi ve kocamdan izin alırsam, beni sahneye çıkartabileceğini söyledi.”

O artık Gülen Yıldız

Kocasını ikna etmesi kısa sürmüş, ki-

sa bir süre sonra sahne almaya başlamış. Gülen Yıldız ismiyle ünü yayılmış hemen. Evliliği ise 6. yılında bitmiş Yıldız’ın. O hep gülen yüzüyle, kızı Sezen’i de yanına alarak, gülerken karşılamış yeni hayatı. Herkesin anlattığı, dilden dile dolaşan o meşhur Sezen Aksu ile buluşmasından sonra da soluğu İstanbul’da almış Gülen Yıldız. Sezen ile arası açılır bir süre sonra, nedeni konusunda yüzlerce farklı şey anlatılır, ama Yıldız bu konuda hiç yorum yapmaz. Herkes “Sezen’in dışladığı biri asla iflah olmaz” düşüncesindeyken, o 1994 yılında “Delikanlım” albümüyle koca bir ülkeyi kalbinden vurdu.

Delikanlım albümü çok ses getirdi. Yıldız bir anda şöhret oldu. Şarkı bir anda meşhur etti onu. Herkesin dilindeydi delikanlı. Herkes için farklı bir anlam taşıyordu. Esmer, kara - kuru bir kız olan Yıldız ise, yüreğinin en derininden gelen yanık bir sesle, onu kızıyla bırakıp terkeden kocasına sesleniyordu aslında, “Delikanlım” diye. Delikanlım albümünden sonra önü açıldı, art arda çıkan albümler, satış listelerini alt üst etti ve Yıldız Tilbe kısa süre zarfında zirveye yükseldi.

Bin ömrüm daha olsa

Hayatındaki en önemli kişilerden birisi babasıydı. Kürtçe küfür etmeyi ondan öğrenmişti. Babası sert mizaçlı bir insandı, çok kavgaları, çok banşıp küsmeleri olmasına rağmen, hayatındaki en önemli erkekti. 1998’de babasını kaybetti. Bundan çok etkilendi, günlerce bunalımda kaldı, şu sözler döküldü bir gün dudaklarından: “Bin ömrüm daha olsa/ kollarında son bulsa/ Eğer sana kavuşmak varsa/ ölmek düğün gibidir bana/ Sensizlikten çok korkuyorum/ inan kendimi bilmiyorum/ Önce Allah sonra sen benim için/ O bilir nasıl sevdim...” Bu durumu şöyle anlatıyor: “Bu şarkıda babam var. Babam 1998’de rahmetli oldu. Başta karşı çıkmıştı şarkıcı olmama... Ama

“Ben ekonomik durumumuzu düzeltmek için şarkıcılık yaptım. Hâlâ da öyle yapıyorum. İlk bir yer dolu insana söylüyordum, şimdi Türkiye’nin tamamına söylüyorum.”

sonra gördü sonucu... Anladı ki, bir insan ne yaparsa yapsın özünde nasıl olduğu önemli... Öldüğünde çok mutluymdu.”

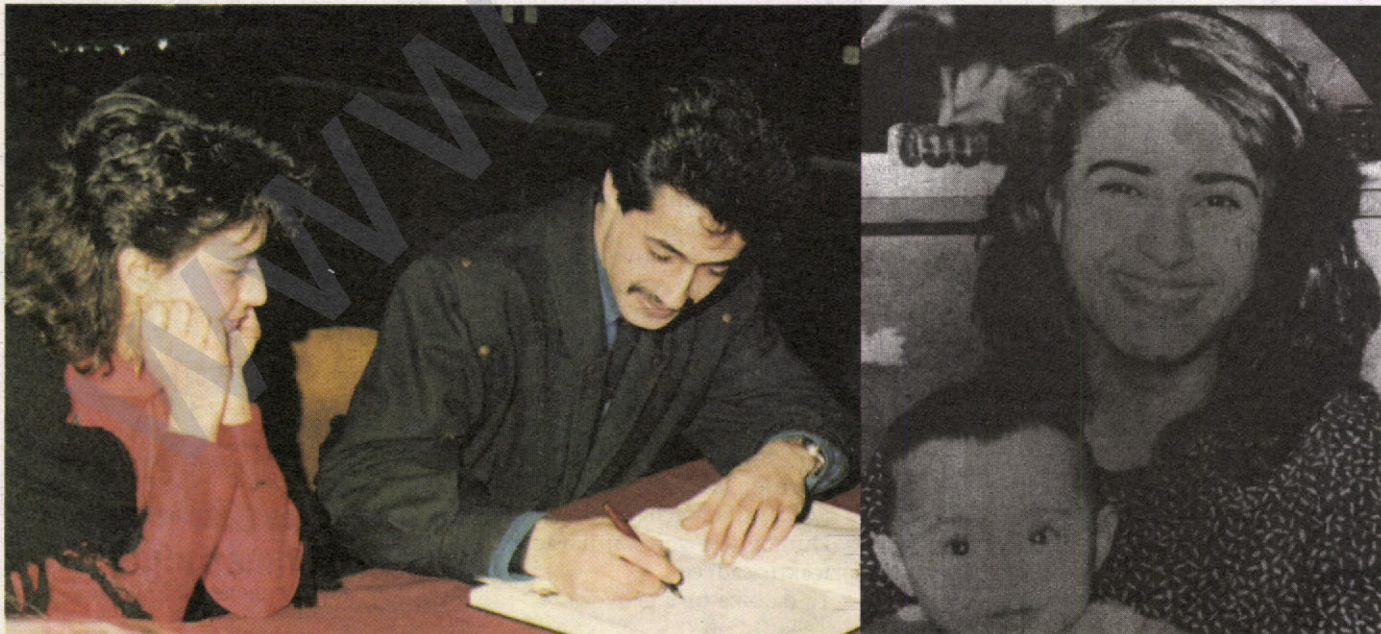
Zirvenin bedeli

Kuşkusuz müziği, sesi ve besteleriydi Yıldız Tilbe’yi zirveye taşıyan. Ama bütün bunların ötesinde bir sihir var, bütün yeteneklerine ek olarak başka bir şeyler var onu insanların gözünde Yıldız’laştıran. Çünkü sesini beğenmeyen, yaptığı müziği sevmeyen insanlar bile inanıyor Yıldız Tilbe’nin zirveyi hak ettiğine. Bu bir saygı ona... Ve her şeyden önce bir kadın olması ve tek başına direnerek, kimi zaman otoriteleri dize getirip, kimi zaman medyayla dalaşıp, doğru bildiği yolda hiçbir kaygı gütmeden ve hiç hesap yapmadan yürümesidir bu saygının nedeni. Belki sadeliğidir, hayatındaki her şeyi açık seçik, herkesin gözü önünde yaşamasıdır herkeste saygı uyandırmasının nedeni.

Ama bütün bunların ötesinde zirvede olmak bir bedel gerektirir. Bazı insanlar kimliklerinden, bazıları cinsiyetlerinden, bazıları kişiliklerinden tavizler vererek dururlar orda... Çünkü zirve sürekli bir bedel ister... Ya onunla kavgada halinde olacaksınız ve bu kavgadan yenilerek çıkacaksınız, ya da teslim olacaksınız. Teslim olmadığınız takdirde dışlanırsınız. Temsil ettiğiniz kalabalıkların hassasiyetleri göz önünde bulundurularak karalanırsınız, eğer kalabalık kitleleri peşinizden sürükleyen biriyeniz “deli” veya “serseri” derler size. Toplumsal

duyarlılığa sahipseniz “lümpen”, Kürtseniz “çirkin.” Yıldız Tilbe hem zirvede olup, hem de teslim olmayanlardan. Bu yüzden sürekli bir kavga halinde ve oradan oraya savruluyor. “Deli” deniliyor, “serseri” deniliyor, “çirkin” deniliyor. Ama o bütün bunları her seferinde alt ederek, tekrar üste çıkıyor. Bütün bu saldırıları ağırbaşlılıkla karşılıyor ve şöyle cevaplıyor: “Herkesin mesleğini, şöhretini taşıma biçimi vardır. Benim biçimim de bu! Çok güzel de giyinebilirim. Öyle giyinsem çok da güzel olurum yani! Ama ben böyle olmayı, durmayı seviyorum. Ben şarkılarımla var olmak, gündeme gelmek istiyorum. Başka şekilde değil. Hatta haftanın şık seçecekler diye, ödüm kopuyor. Rüküş olmak da birinciliktir. Rüküş olabiliyorum ama dağınık değilim ki! Makyajımı yapıyorum, kendimce güzel de giyiniyorum. Gerçekten kıyafetlerimi seçerek alıyorum. Sahneye çıkarken asla özensiz olmam. Herkes bana son zamanlar da ‘deli’ demeye başladı. Ben deli değilim! Ya-

Eşyle tanıştığında 17 yaşındaydı, 18’inde gelin, 19’unda anne oldu...

Zirveye girdiği bu kavgadan kimi zaman yenildi. Savruldu dört bir tarafa. Üzerine iyice yüklendiler, kendini karakollarda, mahkemelerde buldu. İşte böyle zamanlarda o hep en başa dönmeyi tercih etti. Gültepe günlerine döndü.

bancı rock'çılar seyircilerin üzerine işiyor, deliler çünkü! Normal değil. Ama ben öyle değilim. Sahneye çıktığım zaman eğlendirmeye çalışıyorum insanları. Bilmediğim halde oynamaya çalışıyorum mesela, fıkralar anlatıyorum. Bütün bunları insanlar mutlu etmek için yapıyorum. Bütün bunlar 'delilik' olarak algılanıyorsa, ne yapayım, yapacak söyleyecek bir şeyim yok. Bana göre doğrularımı yapmak, uygulamak delilikse, deliyim o zaman.”

Zirveyle girdiği bu kavgadan kimi zaman yenildi. Savruldu dört bir tarafa. Üzerine iyice yüklendiler, kendini karakollarda, mahkemelerde buldu. İşte böyle zamanlarda o hep en başa dönmeyi tercih etti. Gültepe günlerine döndü. Sonra bir barda, bir pavyonda sahne almaya başladı, bundan hiç gocunmadı. Bu sefer, “Yeniden pavyona düştü” diye yazdılar arkasından, ama halbuki anlayamadıkları şeydi. Orada sahne alan Yıldız Tilbe değildi, Gülen Yıldız'dı ve Yıldız Tilbe'yi cezalandırmak için oradaydı, ona yeniden bir şans taniyacaktı ama Gülen Yıldız'ın başladığı noktadan başlatacaktı. Kendi durumuna gülüyor, bu konuda şu yorumu yapıyor: “Oh, canıma değsin. Bizi oluşturan insanlar oradaki müşteriler. Cebinde parası olan 3 bin 5 bin kişi değil. Halk, halkın karşısında sahne almak, niye bir yere düşmek olsun. Ben buradan çıktım, yine buraya dönmesini biliyorum.”

İşte belki de bu yüzden, bir ayağı hep dışarıda oldu Yıldız Tilbe'nin. Ne tam olarak zirvenin eriyip bitirdikleri insanların tarafına geçti, ne de dışarıda durdu. İki tarafta ona “deli” muamelesi yaptı. O ise bunu bilinçli yapıyordu. Daha doğrusu tamda buydu Yıldız Tilbe. Bu konuda “Eğer bir yerde duracaksam, buna ben karar veririm, oranın kuralları bunu belirlemez” diyor ve ekliyor: “Benim duruşum bu. Kendiliğinden böyle. Bu hayatımın her anı ve her şey için geçerli. Ne içindeyim, ne dışında. Bunun için özel bir çaba göstermiyorum. Müzik benim mesleğim. Bütün hayatımı oluşturmuyor. Ben varım en başta, ailem var. Bu yüzden belki bu piyasanın tam içinde değilim. Türkçe sözlü müzik yapıyorsanız, bu piyasanın içinde olmak durumundasınız. Ama bunun sınırları var tabii. Ben zamanımın bir bölümünü müziğe ve dolayısıyla piyasaya ayırmak istiyorum. Bunu ne kadar başarabildiğimi de bilmiyorum. Demek ki böyle bir tablo ortaya çıkıyor.”

Belki de o piyasadan ayırabildiği için kendisini, orada duran insanları sevmeyen geniş kitlelerde seviyor onu. Bu duruma şu yorumu getiriyor: “Ben kendimi sözünü ettiğiniz geniş kitlelerden ayrı görmüyorum. Eğer bir mozaikten söz edecek olursak, ben bu mozaığın içinde bir rengim. Ve söz konusu diğer renklerle de uyum içindeyim. En başta insan olduğum için. Bunun dışında birçok ortak yanımız

Yıldız Tilbe aslında tam da bir şarkısında söylediği gibi kararsız bir esmer. Kimi zaman Kürtlüğüne vurgu yapıyor, kimi zaman tam tersi mesajlar veriyor.

var. Bana ait olan bir duygular, onların da içinde var. İlk çıktığım günden bu yana aşk şarkıları yapıyor olmam da bir nedendir. Ben aşkın siyasetini yapıyorum. Aşk zaten her şeyi kapsadığı için, insan ne yapıyorsa aşkla yapıyor. Bu bir ideoloji olabilir, bir insanı sevmek olabilir. Her şeyi aşkla yapıyoruz. Birçok konuda aynı duygu yoğunluğu içinde olduğumuza inanıyorum. Ben müziği herkes için yaptığımı düşünüyorum. Kendi duygularımı anlatıyorum ama sonuçta insanlara ulaşmak arzusuyla yapıyorum. Burada bir kaçış söz konusu değil kesinlikle. Sadece biz farklı şeyleri aynı duygularla yapıyoruz. O anlamda birbirimize uzak olduğumuzu düşünmüyorum.”

Toplumsal duyarlılık

Daha öncede yazmıştık. Türkiye'de klasik bir soru vardır. Muhabir sorar: “Efendim şu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?” Çiçeği burnunda sanatçı

adayımız da cevap verir: “Ben sanatçıyım, siyasetle ilgilenmiyorum.” Buyurun buradan yakın! Yıldız Tilbe bu konuda daha çok konuşan biri. “Ben aşk ile siyaseti, toplumsal olayları ayrı görmüyorum, aşkın siyasetini yapıyorum” diyor. Hatta ekliyor: “İlerde toplumsal olayları da yazabilirim. Belli olmaz. Ayrıca toplumsal sorunlara değinmek büyük bir yükümlülük istiyor. Ağır bir sorumluluk gerektiriyor. Ben buna hazır değilim.”

“Peki, memleket meseleleriyle ne kadar ilgili?” Bu konuda da cevabı şöyle: “Memleketin haline üzülüyorum. Çünkü bir şey gelmiyor elimden. Öyle tozpembe bir tabloyla karşı karşıya değiliz. Ama dünyanın düzeni böyle. Bunlara karşı elimden pek bir şey de gelmiyor. Dediğim gibi bu ağır bir sorumluluk getiriyor. Ben buna hazır hissetmiyorum kendimi. Ayrıca siyasetten hoşlanmıyorum. Bunları anlatmak, dile getirmek, şarkılarda bu sorunları işlemek siyaset değil aslında. Ama böyle anlaşılıyor. Böyle yargılandığı için hoşuma gitmiyor benim. Ben ille de aşk ve sevgi diyorum.”

Kürt Yıldız Tilbe

Kimi zaman şov programlarıyla geliyordu gündeme. Yine bunlardan birini yapıyordu geçtiğimiz aylarda. Bir televizyon kanalında her pazar reyting rekorları kırıyor ve çok reytingli programları alt etmeyi başarıyordu. Balık Ayhan, Ziyet Sali, Ankaralı Turgut ve Rojin'i ağırladığı programında Anadolu kültürlerinin buluştuğunu söyleyince, telefonla rahatsız edilmiş ve bir süre sonra da programı bırakmıştı. Yıldız mikrofonu almış ve şunları söylemişti:

“Ulaştırma Bakanı ‘Neden Türk olduğumu söylemiyor?’ diye sitem etmiş. Anam Tuncelili, hem Zaza hem Kürt, babam Ağrılı Kürt. Ben bu topraklarda doğdum, büyüdüm. Kürt neyse, benim için Türk de odur, Laz da odur, Çerkez de odur. Hiçbir farkı yoktur. Bunlar birbirinden ayrı-

Tilbe'nin... Müziğe ilgisi çocukken başlıyor....

lamaz. Ayıranlar da hezimete uğrayacaktır. Bu ülke bölünemez, bir bütündür. Sadece sınırlarımızın içiyle sınırlı değiliz. Yurtdışında yaşayan bir sürü vatandaşımız var. Söylenen her şey yanlış değerlendirilmesin. Ben Kürt olduğum için utanmıyorum, övünmüyorum da. Sadece güzel insan olmaya gayret ediyorum. Aslını inkâr eden haramzadedir. Hepimiz kardeşiz. Beni kardeş olarak kabul etmeyen alnımın ortasından vurabilir.”

Kararsız Yıldız

Yıldız Tilbe aslında tam da bir şarkısında söylediği gibi kararsız bir esmer. Kimi zaman Kürtlüğüne vurgu yapıyor, kimi zaman tam tersi mesajlar veriyor. Çoğu zaman zirvede, bazen tekrar yola çıktığı ilk günlerdeki gibi pavyonlarda sahne alıyor. Bazen Etiler’de lüks bir yaşam sürüyor, bazen “Yatak odam bile yok, çek yatta yatıyorum, bundan hoşlanıyorum” diyor. Belki bir gün kararını verecek ama kararsızlığı birçoklarının kararından iyi olduğu için, o zamana kadar herkes tarafından seviyecek.

Kürtlüğü konusunda da son olarak şunları söylüyor: “Ben Türkiyeliyim. Bunun dışında bir şeyin önemi yok. Ağrı’ya ve Tunceli’ye birer kere gittim. İzmir’de doğup büyüdüm. İnsanın memleketi yaşadığı yerdir. Ben buna inanıyorum. Evet, bir Kürt kızım ama Kürtçe bilmiyorum. Çünkü dediğim gibi İzmir’de doğup büyüdüm. Evde konuşulmadığı için öğrenme durumum da olmadı. Bir tek küfürleri biliyorum.”

Sonuç olarak beste yapmak için 32 derece sıcaklığında bir ortam arayan Yıldız Tilbe’nin müziği şimdilik koca bir ülkenin içini ısıtıyor her şeye ve herkese inat! O da ülkesi gibi soğuğa dayanmıyor, ne iklimsel, ne de duygusal...

Yıldız’ın adı, Kürtçe’de de aynı tadı veriyor!

TELEVİZYONCULAR yeni sezonda “sevgili seyircileri” için yeni program formatları düşünürken, birilerinin aklına “eğlence” fikri gelmiş olmalı ki, eylül ayından itibaren ekranlar aniden “şenlendi”. Bu şenlikli ortamda “gedikliler” de vardı, onların içinde biri vardı ki on yıldan fazla bir süredir kanal kanal dolaşarak karşımıza geliyordu; yaratıcısı “İbo Show” demişti adına ve bu müstesna show geçen yıllarla beraber bir türlü yaşlanmıyor, yaratıcısının billur sesi ve “skandalları” sayesinde hep genç bir program olarak kalıyordu.

“İbo Show”un tahtını gün geldi bir kadın salladı. Yıldız’ın işi zaten sallanmak ve sallamaktır; abuk sabuk danslar ediyor, ağzına geleni söylemekten imtina etmiyor, naifliğini, saflığını, çocuksuluğunu sahneye taşıyor, bütün bu samimiyetine Tanrı vergisi sesini ekliyor, okumadan edindiği yazı yeteneğiyle değme şaire taş çıkartacak şiirler yazıp besteliyor, hepimizin gönül yaralarına merhem olacak şarkılar üretiyordu.

İbo hayatımıza girerken, ona bir efsane yaratmıştı, bula bula “duvar ustası” efsanesini ona yakıştırmış, inşaatlarda türkü söylerken onu keşfettiğimiz inandırmıştı kenedimizi. Ondandır, yerden kaldırıp göklerimizde yıldız yapacağımız her “yıldız adayına” mutlaka bir efsane gerekir; efsanesi olmayan star, Coşkun Sabah’ın “Sıra Gecesi”nde şarkı söylemesine benzer.

Yıldız Tilbe’nin “efsanesi” ise en az kendisi kadar sahici bir efsaneydi. Biz onu keşfetmeden önce İzmir’de yaşıyordu, kenarın kenarında bir mahallede, Ağrılı bir baba, Dersimli bir anneden olma, kocası tarafından bir kız çocuğuyla yüz üstü bırakılmış bir Kürt kızıydı.

Günde üç işte çalışıyordu:

Sabah saatlerinde bir konfeksiyon atölyesinde çalışıyor, öğleden sonraları evlere temizlik yapmaya gidiyor, geceleri de pavyona çıkıp sarhoş erkeklere şarkılar söylüyordu.

İçinin derinliklerinde aşka dair bir kıpırtı olan herkesin içindeki o kıpırtıyı ilahi bir sezgiyle hissedip o küçük ana bile bir şarkı yazmış olan Sezen Aksu alıp vokalisti yapmadan önce hiçbirimiz tanımıyoruz onu. Ne zaman ki Sezen’in dergâhında bir testi suyla sesini yıkayıp huzurlarımıza çıktı, işte o zaman geçmişte yaptığı “üç işinin” içinde efsanesine en çok yakıştırdığımız işi “temizlikçilik” oldu. Bir “efsane” için çok iyi malzemeydi bu iş çünkü.

Kürtlüğüne dair çok az şey biliyorduk. Bildiğimiz her şeye baskın geliyordu çünkü bir dönem evlere temizlik yapmak üzere gittiği. Bir Yeşilçam filmi gibiydi aslında malzeme. Kadın duldu, bir kızı vardı, terk edilmişti, yoksuldu ve başına buyruktu. Ha bir de Kürttü... Ama bu çok tali bir şeydi. O da Kürtlüğünü çok fazla öne çıkarmıyordu. Zaten Kürtçe de bilmiyordu.

Kasetleri hep çok sattı. Konserleri hep çok seyirci topladı. Sevenleri hep çok çabuk çoğaldı. Hayatımıza çabuk yerleşti, göklerimizde çok çabuk kendine bir yer edindi.

Ama en son, İbrahim Tatlıses’in tahtını sallayıp, reyting yarışında ipi göğüsleyip onun önüne fırlayınca gelip gündemin en ön sıralarına oturdu. Kalem erbabı kaleme sarıldı, “çelimsiz kadın imparatorun yerine göz dikti”, “her Firavun’un bir Musası var” denildi, Yıldız el üstündeydi, İbo’ya karşı bir tehdit unsuru olarak kullanılmak üzere kenarda tutuldu.

Birkaç hafta üst üste reyting birincisi olan bir program sunucusunu el üstünde tutar televizyoncu

lar çünkü, yağla balla besler, bir dediğini iki etmez, o programa laf edene günün gösterir (bakınız Metin Uca’nın başına gelenler, Polat’a ‘dandik kahraman’ dedi diye neredeyse Fizan’a sürülecek)... Böyle olduğu halde, bir sabah bir de baktık ki, Yıldız Tilbe’nin işine son verilmiş. Altın yumurtlayan böyle bir tavuğun başı, nasıl oldu da kesilmişti?

Hangi güç işine son vermişti onun? Herkes hayretler içindeydi ve bu sorunun cevabını arıyordu.

Yıldız Tilbe, işleyeceği en büyük suçu işlemiştir bir gece önceki programında. Programına çıkardığı Kürt şarkıcı Rojin’in sırası gelince bir uyarı almıştı. Bunun üzerine Yıldız Tilbe şunları söylemişti:

“Az önce devlet yetkilileri programımızın içeriğine ilişkin telefon etmiş. Birileri bizi uyarıyor. İsim de veriyorum, bakanlıktan aramışlar. Programında Kürtçe şarkılar söylendiği için uyarılıyorum. Herkes şunu bilmelidir: Benim babam Ağrılı, annem Tuncelili ben Kürt kızı Kürdüm. Aslını inkâr eden haramzadedir. Ben Kürt olduğumu ne inkâr ediyorum ne övünme meselesi yapıyorum. Hepimiz kardeşiz. Bu ülke sınırları içerisinde yaşayanlar bölünmesini istemiyor. Beni böyle kabul etmiyorlarsa gelip beni alnımın ortasından vursunlar o zaman. Ben buyum ve herkes birbirini böyle kabul etmeli. Hepimiz kardeşiz.”

Aynı anda kendisiyle yarışan İbrahim Tatlıses ise sazı elime almış “Türklüğünden” dev vurmaya başlamıştı. Madem Yıldız rengini belli etmişti, o halde bu yarışta “aslını inkâr” ederek öne geçmek mümkündü. Çünkü reyting için her şey mubahtı. Seyirciyi yine de ikna edememişti İbo; Yıldız’ın reytingi yine tavan yapmıştı.

Bu ülkede Kürtler her şey olabilir. Overlokçu olabilir, ara üretici olabilir, remayözcü olabilir; (pardon yoksa sıralama başka bir şekilde miydi) sadece bir şey olamazlar... Kürtler Kürt olmazlar! Kürt oldukları andan itibaren, altın yumurtlayan tavuk

bile olsan, Türkçe’nin en güzel şarkılarını bile yapmış olsan sana şans tanınmaz. Kendi sahalalarında oynatmazlar seni. Varolabilirsin, varlığını ortadan kaldıramazlar çünkü, Yıldız Tilbe örneğinde çok güçlüsün çünkü, ama sana oynamak için başka bir deplasman sahasını gösterirler. Biraz daha kızdırırsan, Paris’e sürerler, orada kalbini yenik düşürürler!

Kim ne derse desin, Yıldız’ın işine son verme gerekçesi her ne kadar “disiplinsizliği” olarak gösterilirse gösterilsin, (Yıldız Tilbe gibi bir “reyting canavarının” her türlü “disiplinsiz davranışı” hoş görülür çünkü), bir tek yukarıda söylediği sözlerle benzer sözler affedilmez. Yıldız Tilbe’yi, dili ele vermiş, dili yüzünden işine son verilmiştir.

Keşke bir de Kürtçe bilseydi; en az İbo kadar bilseydi eğer, ne güzel söylerdi o lawje’leri, o heyanokları, o şebendi’leri...

Yıllar önce, “Delikanlım” kasetinde okumak üzere Mehmet Arif Cizrawî’nin “Xezal Xezal” uzun havasını okumak için benden yardım istemişti; kendisini çalıştırabilir miydim? “Başım gözüm üstüne” demiş, bir iki kez buluşmuş, ona ezberletmeye çalışmışım. Sonra ne oldu bilmiyorum, okumadı veya okuyamadı.

Hepimize söylemese de, biliyorum o Kürt müziğinin nağmeleri hep inceden inceye yankılanıyordur yüreğinin en derin yerinden.

Kim bilir, belki bir gün hepimiz için Kürtçe de söyler; tıpkı hepimiz için Türkçe’nin en güzel aşk şarkılarını söylediği gibi!

muhsinkızılkaya
mkizilkaya@esmerdergisi.com

Sen ışığı kapat biri harçını taşıyor gökyüzünü...

Bazen geceden kalma bir küfürdür bekleyiş...

Anlamsız safır ararsın...

Barış Aydın
barisaydin@baris-aydin.com

Mausum umut kıpırtıları

Kadılmış anılar

Sıcak bir atmosferin hatıradır cepte ki ay yarası

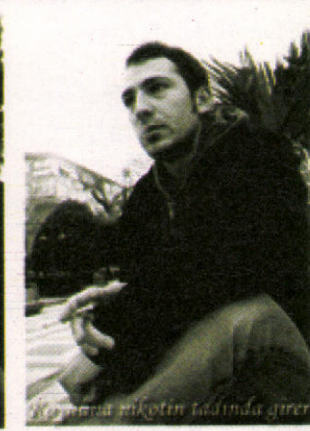
Nikahın zamanın birikmiş kırıntısı

Geleceğinizi düşününce başımda...

Sümbül meşhurlar acının

Kıyımın şikâyetin tadında girer

Bucur ölü aşıkların
yağır kımlıksız

Her aya yaradılır oysa kırılmak

Aşk...

Her sokak kadın olur

Adresler çıkmaz

Hiç biri benzemmez
kışkırtım yüzüne

Bedelsiz bir sütaş deşildir hayat, aldanma

Kımlır takatın...

Bu ömrün yarısını
yürüsem diyorum

Yarısını terketsen ömrünün

Kıyımın iki dünyanın
kullandığını basamaklarıDudaklarımda
ihtilal yaraları var...

Deniz tutar beni, ağlama

Bende -ormadım adımı
geçmişim

İnsan kendini beklermiş oysa aldanmış

Sağlık iste...

X
E
W
N
İFotografılar
Ve
Şiir
Barış AydınOyuncular
Hayal Çolak,
Tayfun Zeyrek

Bölümünü bitirmek istemeyen roman kahramanı

Yazarımız Mehmed Uzun'un Dicle'nin Sesi romanını yazmaya hazırlık yaptığı günlerde kaleme aldığı günlüklerinin yakında kitaplaştığını daha önce duyurmuştuk.. Bir Mehmed Uzun başyapıtı olan bu romanın yazılış günlerine berkesten önce tanıklık etmek için, günlüklerin bir bölümünü daha Metin Aksoy'un çevirisiyle sunuyoruz...

19.03.2000 Pazar

Heyv (Ay) bölümü bitmiyor. Ay çıkacak ve bölüm bitecek. Ama olmuyor, ne Biro bu bölümü bitirmek niyetinde ne de gidişler, gelişler.

Ancak umarım yarın, hayırlısıyla, ay çıkacak. Biro, Migo, Heme, Yêzdîşêr, birlikte, aya bakacaklar ve âmâ olan Tellî'ye çıkan ayı anlatacaklar. Ardından Dicle'nin şarkısı ve Heyv (Ay) bitecek. Ay'ın bitmesiyle roman büyük olayların dalgalarına doğru akacak, ilginç, tuhaf ve etkili olaylara doğru.

Dün Oslo'daydım. Yeni Norveççe dilinin (nynorsk) bağımsızlığı için çalışan Norsk Malungdom'un Kongresi vardı. Beni kongrelere davet etmişlerdi. Dilin korunması, modernleşmesi ve edebi bir dilin oluşturulması konularında bir buçuk saati bulan bir konuşma yaptım. Sanırım iyi oldu. Hâlâ Norveç gazetelerinde yazarlığım ve benimle ilgili yazılar yayınlanıyor. En son Klassekampen ve Dogochtid'in yazıları yayınlandı.

The Wall Street Journal gazetesinin değerli gazetecisi Hugh Pope Stockholm'e geldi ve iki gün benimle birlikte kaldı. Eve geldi, kitaplığında bir günümü benimle geçirdi. Benimle ilgili geniş bir portre hazırlıyor...

Salı, 21 Mart, Hamburg'a gidiyorum. 22 Mart'ta katılmam gereken bir gece var.

Oslo'da, Malungdom'un başkanı Nynorsk dilinin kurucusu İvar Aasen'in bir kitabını bana verdi. Kitabı zevkle okuyacağım, belki bir yazı da yazarım.

Cappelen'in eski şefi Sigmund Strömme bir yazısını bana verdi. Yazı onun bir Nazi kampında yaşadıklarını anlatıyor. Çok dikkat çekici!...

27.04.2000 Perşembe

Birçok gelişme oldu. Bu gelişmelerden en önemlisi yeti kitabım, Türkiye'de Diyarbakır 4 nolu DGM tarafından toplandı. Karar 4 şubatta alınmış. Diyarbakır'daki toplantımın ardından. Polis Bingöl, Ankara, Batman ve Nusaybin'de kitabevlerini basarak kitaplarımı toplamış.

Kitaplarımın toplatılması duyulduktan sonra Dagens Nyheter Ankara'dan uzun bir haber yaptı ve kıyamet koşturdu. Ben de, İsveçli yazar arkadaşlarımla, İsveç Yazarlar Birliği'nde bir basın toplantısı yaptım.

Çok şey yazıldı, çok gelişme oldu. İsveç, Norveç, Finlandiya, Almanya ve tüm dünyada, başta Yaşar Kemal olmak üzere.

Tüm bu gelişmeleri birer birer yazmam ve anlatmam mümkün değil. Ama çoğu bir dosyada duruyor.

Ardından yasaklama kararı kalktı, hükümetlerin, Pen Klup'larını yazar birliklerinin, protestoları, önemli yazar ve edebi şahısların tepkisi rejime geri adım attırdı.

Ancak geçen hafta polisler yine Diyarbakır'da Avesti Kitapevini basıp kitaplarımı toplamak istemişler.

Yayınevlerim Gendaş, Avesta, Ordfront, Capelen ve Unionsverlog çok iyi çıktılar, tüm güçleriyle, olanaklarıyla çalıştılar.

Kürt, İsveç, Norveç, Finlandiya ve enternasyonal Pen Klupları da. İsveç Akademisi'nin birçok üyesi de. Ve Arne Ruth...

Konuyla ilgili belki de 150-200 yazı yazıldı. Ancak başarısız, çürümüş bir dinazor aleyhimde bir yazı yazdı. Dinazor yedi kitabın yasaklanmasından rahatsız olmuyor, bana destek için yapılan protestolara sinirleniyor!..

14.05.2000 Pazar

Kitaplarımın toplatılmasıyla ilgili tepkiler hâlâ sürüyor. Hâlâ konuşuluyor, yazılar yazılıyor. Ben de konuyla ilgili iki yazı yazdım; İsveç, Norveç, Almanya ve Türkiye'de yayınlandı.

Birçok ünlü ismin imzasının olduğu uluslararası deklarasyonu bu-
raya aktarıyorum.

Ayın 11'inde İsveç Dışişler Bakanı Anna Lindh'i ziyaret ettim. Daha önce ona gönderdiğim kitaplarım için bana teşekkür etti ve bana özel, şahsi bir mektup yazdığını söyledi. Henüz mektubunu görmedim. Çok iyi bir insan Lindh.

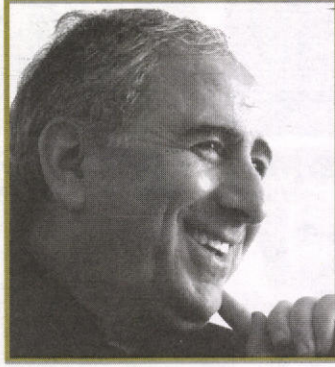
Sven Hedin'in Bagdad, Babylon Ninove'yi bitirdim. 1916-17 yıllarında yazılmış önemli bir kitap. Ancak Hedin Almanların dostu, bu nedenle tarafsız değil. Hiç Layard'tan söz etmiyor, Ermeni katliamıyla ilgili görüşleri de ilginç, ancak yanlış. Hedin'in kitabından da çok iyi anlaşılıyor; Almanlar Türkleri destekliyor. Ninova, Babil ve Asurilerin ülkesi üzerine çok ilginç şeyler var kitapta.

Dicle'nin sesi için bu kitabın okunması gerekiyordu.

Artık romanıma dönmeliyim, fırsatını bulup artık Laleş, Bağdat, Ninova ve Babil'e doğru uçacak olan Biro'nun yanına dönmeliyim.

Katarina Frostenson iki yeni oyundan oluşan yeni kitabını bana gönderdi; Kristallvagen-Safirgrand'da granatappelblomming'den çok yararlandığı belli.

Ö. Politika gazetesinde, 12.05.2000'de yazdığım Söz ve sesin özgürlüğü başlıklı yazımla söz konusu dinazorla ilgili de bir not yazdım. Bu kadarı yeter.

mehmeduzun

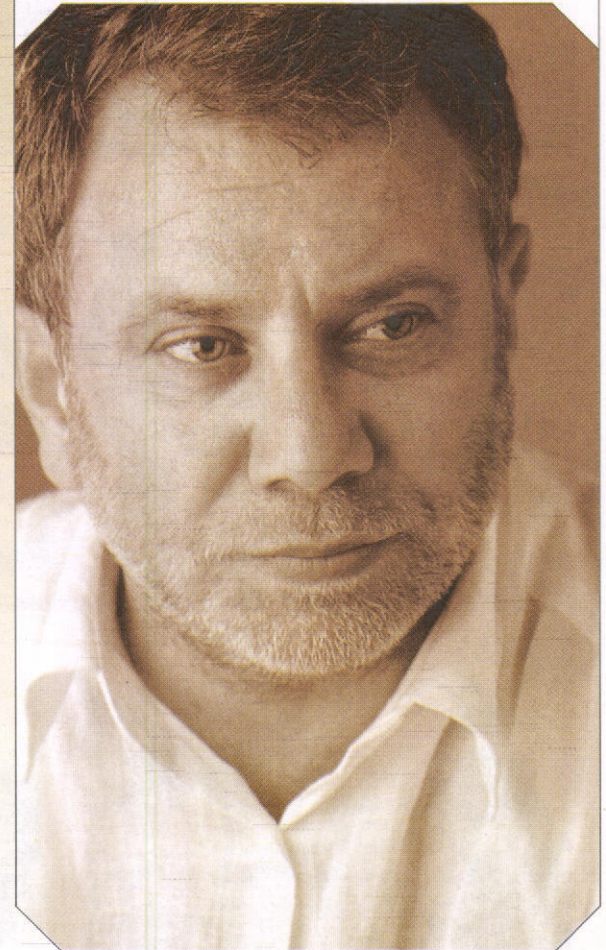
Aşkının ölü nöbetçisi

Hayattayken, bir başkasıydı hep buna sebep,
ölüm aşkının ayrıntılarında gizliydi,
bilmedi kimse
ayrıntılarda bile
mahcup bir dalgınlık olduğuna

Artık sadece ölümün özlüyor seni,
o bile yaşadığını zannediyor,
gökyüzüne bakan fotoğraflarına akıyor
gözyaşların...

Kaybettin onu, anla ve artık ağlama
uğruna yaşadığın uyanacak yoksa;
sen şimdi sadece ölü bir nöbetçisin
hayattaki o kimsesiz aşkına...

cezmiersöz

Cezaevleri: Yusuf ve Kardeşleri (3)

MODERN zaman kavramı da eski sonsuz niteliğini yitirdi ve zaman bugün artık neredeyse "ölümün evi" anlamına geliyor. Zaman, yirminci asrın kıyamet bildiren filozofları tarafından bir morga dönüştürüldü. O yaşanacak değil, artık korkulan bir şeydir. Zaman içinde ölümler vardır; yaşayanlar ise sadece onların gölgeleridir. Bu radikal "tarih bilinci", bütün ulusların kişiliğine damgasını vurmuş bulunuyor. Ulusal sınırların, kendi milliyetçilikleri veya ırkçılıkları ölçüsünde onların kişiliklerini çevreleyen demir parmaklıklara dönüşmesi, ulusal tarih övücünün bir sonucu oldu. Ölümlerle övünenler, hayatın güncel sağlığını, diriliğini, sürekli değişkenliğini baltaladı. Sonuçta yaşam, onlar için zararlı bir ideoloji haline aldı. Ulus merkezli bir ideolojik motifi çokça işlendiği hangi topluma bakarsanız bakın, son tahlilde insanı biyolojik yaşamın bir suç olduğu yargısına varırsınız. Öne çıkan şey o dehşet verici yığındır; zaman içinde, gelecekteki belirsiz bir ebediyet tarihine taşıdıkları ölümlerinin ağırlığı altında ezilmiş, öfkeli, depresif bir sürü. Öte yandan birey, ulusun ateşle damgaladığı bir koyundur. İstese de, kimliğini kolay kolay değiştiremez. O kimliğini kendisi yapmaz, ona kimlik verilir. Oysa bu kimlik, gerçekte bir yaftadır.

Dehşet toplumlarını resmeden artık eskimiş kurguların betimlediği tarzda, herkesin bir kayıt numarası vardır. En

azından ulus üyesi birey, bir kimlik numarasıyla, gerçekte ideolojik bir hapis-haneye alınmıştır; ya da o, atalarıyla bulduğu zihinsel bir morgda ayak parmaklarına asılan bir tanıma belgesinin sahibidir artık. Bu tanıma belgesi, aslında onun hangi nitelikte bir yere gömülmesi gerektiğini belirtir. Ulus ideolojisinin, kendi muhtevası olan bireylere sunduğu temel hizmet, onun kişisel niteliklerinin kutsal harflerle taşa kazıldığı bir mezar olmuştur. Doğal genetik kodlanma, ne biyolojik tür, ne de ırk esaslarını tanımazdı; oysa mülk anlayışının parsellediği dünyanın kodları, doğanın toplu bir inkârı olarak, insanları ulusal kimliklerine göre hapsediyor. En gelişmiş zihniyetlerde bile bu kod mevcuttur. İnsan, kendini doğa dışına itmekle, doğal hapisanesini kurmuş oluyor; ama bunun matematik bir hesabı olmadığı için, asla anlayamıyor.

Nasıl anlayabilirdi ki? Sıfır ve sonsuz arasında dizilen sayılamaz sayılar, kendi kendilerinin inkârı olmaktan öteye gidemedi. Pythagoras öldü, ama birim çemberin yarıçap uzunluğunun karesi, virgülden binlerce basamak sonra hâlâ eçhul bir sayı olarak kaldı ve kalmak zorunda. Matematik, baştan beri bir aksiyom idi, öyle kalmaya mahkûmdur. O doğanın bir açılımı değil, onun çıkarlar ve gerekçelere dayalı bir soyutlamasıdır. Matematik doğaya benzer, ama doğa değildir. Nerede matematiğin bir ispatı gerçekleşmişse, orada doğa çürütülmüş-

tür. Matematik, bir zekâ inşasıdır; oysa gerekli olan bir zekânın keşfi idi. Biyolojik gelişme, bir zekâ oluşturabilirdi evet ama bilim, bir zekâ kuramazdı. Doğanın kendi zekâsı vardır evet ama onu anlamak için bildiğimiz mantık değil, tamamen başka bir anlayış gücü gerekirdi. Bu güç de, doğanın kendisinden başka bir şey değil. Doğa içre olmaktan, özde doğa olmaktan başka değil. Ancak bu kavramın, natüralistlerin inkâr dolu anlayışlarıyla ilgisi yok. Natüralizm, "natürmort=öldüdoğa" anlayışının çok dolaylı bir biçimiydi. Gül, kanın bir aliterasyonu; kadın ve erkek ilişkisi, bir öldürme ve kırlar, kentlerden değil, doğadan bir kaçış. Sığ insanlık, tabiatı sadece klorofil, protein veya su içeren mekânlar olmakla sınırladı. Oysa doğa büyük ölçüde cansızdı. Yıldızlar yeşil değil.

Sadece ideolojik bilginin değil, ama bilimsel bilginin de bir hapisane oluşturduğunu düşündüğümde, Archimedes'in şu sözleri aklıma gelir: "Noli turbare circulos meos! Obsecure! Noli disturbare!" (Benim çemberlerimi bozmayın! Yalvarırım! Silmeyin!) Yunanistan'ı işgal eden "barbar" askerler Archimedes'in evine girdiklerinde, onu evinin toprak zeminine çemberler çizmiş ve düşünür halde buldular. Tarihçilerin kaydettiklerine göre, askerler onu öldürmeden önce Archimedes'in söyledi-

ği son sözler işte bunlardı.

Zihinsel hapisane, gerçek olandır. Demirden ve betondan yapılmış zindan tasarımları ise bunun bir soyutlaması. Ve zihinsel hapisane yıkılmaksızın, tarihsel zihinden soyutlanmış bu "somut" hapisaneler de her zaman yeniden kurulacaktır.

Kuzeydeki sistem, dramatik sonuçlara yol açan, karmaşık bir sistem yarattı. Orada siyasal yapı, buna isterseniz parti deyin, bir zindan, ama labirent tarzında olan bir zindandır. Girişi vardır, ama çıkış hemen hemen -en azından teorik olarak- imkânsızdır. Üç çıkış kapısı vardır onun; hainlerin kapısı, düşmüşlerin kapısı ve ölümlerin kapısı. Çıkmak isteyen, bu üç biçimden birini tercih etmek zorunda bırakılmıştır.

Ağrı İsyanı'ndan kalma şu mesel, Kürtlerin dünyasını gerçeğe yakın bir metaforla anlatır: Zilan vadisinde Kürtlerin evlerini yakmaktadırlar. Ateşe verdikleri bir evden bir kadın fırlar dışarıya. Bir karşısındaki askerlere bakar, bir geriye. Sonsuzluk kadar uzun gelen bir an tereddüt ettikten sonra, kesin bir kararla geriye döner ve ateşin içinde kaybolur.

[müslümyücel]

alkım

Sakla Yamalarını Kalbim
Yılmaz Odabaşı

"20 yıllık
şiiirlerinden
seçki"

1. Baskı 50.000 adet

SADECE
1.95
1. YTL

ŞİİR

alkım KADIKÖY
Mühürler Cad. No:90

alkım BEŞİKTAŞ
Dormatıpça Cad. No:88

alkım KIZILAY
Atatürk Bulvarı No:149

kitapal ANKARA
Eskişehir Yolu 12. km
(Ağaç Çiğdem)

kitapal ANKARA
Dr. Mustafa Erden El. No:72
(Kocaeliye Beğendi)

kitapal KONYA
İhsanîye Cad. No:6

kitapal KIRŞEHİR
Armut Yesevi Camii Altı No:1
(Medrese Beğendi)

kitapal NEVŞEHİR
Zilâye Hürriyet Cad. No:88
(Kızılay Beğendi)

kitapal KAYSERİ
İstasyon Cad. No:14

TEKİN YAYINEVİ

TEKİN YAYIN DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Ankara Cad. Konak Han No. 43 Çağaloğlu - İST.
Tel: (0212) 527 69 69 - 512 59 84 Fax: (0212) 511 11 22
www.tekinyayinevi.com e-mail: info@tekinyayinevi.com

YENİ KİTAP
& CD
BİRARADA

Aşkta mı gizli faşizm,
yoksa insanda mı...
Seven niye terk edilir...
Saf kalmak mucize midir...
Sevgi neden kimi geceler
zalim bir cinselliğe kurban edilir...

CEZMİ ERSÖZ'ün
kendi sesinden şiirleri
LEMAN SAM, VEDAT SAKMAN ve
HALUK ÇETİN'in
müzikleriyle.

CEZMİ
ERSÖZ
Derinliğine Kimse
Sevgili Olamadı

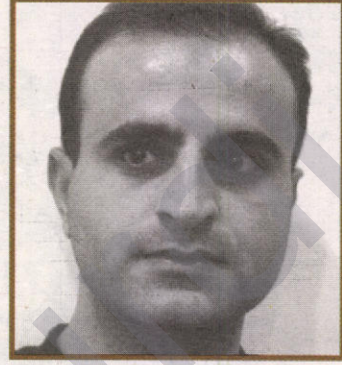
REMİZİ KİTAPBEVİNDE 25 Şubat Cumartesi Günü Saat 15:00 - 17:00 Arası
Kitabın ve Albümün İmza Günü ve Tanıtım Söyleşisi Yapılacaktır.

Profilo Alışveriş Merkezi - Mecidiyeköy

Yenilgi Yılları

Yenilenler, inandıkları uğruna derin bir yalnızlığı
kabullenenlerin, susarak içlerinden çok cümle geçirenlerin
yüzüyle bakıyorlar yüzümüze. Kelimeleri ağızımıza tıkıyorlar.
Ama biliyoruz ki kelimeler yenilenlerindir

MİKAIL Aslan'ın o
nefis "Kilite Ko-
u" adlı kasetinin
kapağındaki iki de-
de uzun zamandır bize
bakıyor. Kim olduklarının
bir önemi yok. İki isyancı.
İki dede. Birazdan ölüme
gidecekler. Belli ki ibret
olsun diye çekilmek isten-
miş fotoğrafları. Bütün
yenilenler gibi bir duvar
dibine dizilmişler. Bütün
yaşlı Kürtler gibi, fotoğraf
çektirirken bir elleri ne-
dense dizlerinde.

kemalvarol
kemalvarol21@hotmail.com

Her şey tastamam uygun da fotoğraf-
taki bir ayrıntı kaçmış gözlerden. İki isyan-
cı dede el ele tutuşmuş. Tıpkı camiden çı-
karken el ele tutuşan yaşlılar gibi; öyle mu-
habbetle.. Üst başları toz içinde. Elbisele-
ri hırpani. Kaset kapağındaki bilgilerden
öğreniyoruz ki onlara neden yenildiklerini
soran askeri yetkiliye "Ben dağların
anahtarını kaybettim" cevabını vermiş
isyancılarından biri. Benimki çeviri: Asıl söz
şu: "Mi kilite kou kerd vindi".

Yenilemekte fayda var. Kim oldukları-
nın bir önemi yok. Sadece yenilenlerin di-
lindeki o keder, o hayıflanma, o kabullene-
meme, o vakur tavır var kelimelerinde. Bu
anın hemen bitmesini ister gibi, yüzlerinde
"tahammül" gibi
ışıl ışıl bir kelimeyle
bakıyorlar bize.

Düşünün, biraz-
dan ölüme gidecek-
siniz ve size neden
yenildiğinizi soran
muktedirle böylesi-
ne sert bir imgeyle
cevap vereceksiniz:
"Ben dağların
anahtarını kaybet-
tim de ondan ye-
nildim."

Yenilenler ne-
den hep aynı dille
konuşuyorlar? Ne-
dir onları dünyaya
bakarken böylesine
söyleten? Kaç yıllık
sevgilisinin bırakıp
gittiği arkadaşım da
aynı dille konuş-
yor, başkumandan
yardımcısı Marcos
da. Arkadaşım, gi-
den sevgilisinin arka-

sından, "Sabahın esinti-
si esirgesin seni" diyor,
başkumandan yardımcı
Marcos, ölen bir kadın
komutanın ardından,
"Dünya kendisi için ge-
rekli kadınlardan birini
kaybetti" diyor.

Dillerinde kendileri-
ne ait bir cümle bulun-
mayan, bırakın en ufak
bilgi kırıntısı biriktirme-
yi, hayatlarında pul bile
biriktirmemiş insanların
bu kadar çok konuşma-
sına karşın, az konu-
şuyorlar. Cümleleri olmadığından değil. Sa-
dece öyle kısık çıkıyor ki sesleri, ancak Or-
han Pamuk'un Kara Kitap'taki ifadesiyle,
eve dönüp söyleyemedikleri cümleleri ay-
na karşısında tekrar etmeye yetiyor güçle-
ri. Konuştuklarında, "Kapalı dükkâna ki-
ra ödemişiz", "Devrim vaktiyle bir ihti-
maldi ve çok güzeldi", "Kadınlarmın ba-
cıkları gitmek içindir", "Ben dağların
anahtarını kaybettiğim için yenildim"

gibi sert, gibi hazin, gibi beter cümleler
kuruyor ve sonra yine susuyorlar. Yenil-
dikleri her neyse artık, giderek o asıl nede-
ni de unutuyorlar. Zaten asıl neden hep
unutulur!

Muktedirlerin,
korunaklıların, se-
çilmişlerin dünya-
sında, onların keli-
melerinin bir kıy-
meti yok. Olmaya-
cak da. Onlara ka-
lan derin bir yalnız-
lıktır şimdi. Bir yer-
lerde dünyayı de-
ğiştirme iddiasıyla
kendi hayatlarını
heba edenlerin, ha-
yata dönüşleri sağ-
lanamayanların,
inandıkları uğruna
derin bir yalnızlığı
kabullenenlerin, su-
sarak içlerinden çok
cümle geçirenlerin
yüzüyle bakıyorlar
yüzümüze. Kelime-
leri ağızımıza tıkı-
yorlar. Çıkıyor
sesleri. Ama biliyo-
ruz ki kelimeler ye-
nilenlerindir!

TÜRK solu veya Türk solunun büyük bir kısmı, Kürtleri emperyalistlerle işbirliği yapmakla, emperyalistlerin ajanı olmakla suçlamaktadır. Yazılar, sözler, eleştiri sınırlarını aşarak suçlamaya, aşağılamaya varmaktadır. ABD'nin 20 Mart 2003'te Irak'a yaptığı silahlı müdahaleden sonra, bu yazılar ve sözler daha da yoğunlaşmıştır. Türk devleti ve hükümeti ise anti-Amerikan, anti-emperyalist tavrından dolayı övülmektedir. Bu yazıda, bütün bu süreçleri de dikkate alarak, 1940'ların sonunda, 1950'lerde, Türk-Amerikan ilişkilerinin nasıl kurulduğunu, nasıl geliştiğini dile getirmeye çalışacağız.

25 Aralık 1996 tarihli Hürriyet gazetesinde, Demokratik Sol Parti Genel Başkanı Bülent Ecevit'in, Susurluk olayı ile ilgili bir açıklaması yayımlandı. "Gizli örgütün masraflarını Amerika karşılamış" başlığıyla yayımlanan bu haberde, Bülent Ecevit, devlet içinde gizli çete oluşturulduğu gerçeğini ilk olarak 1970'li yıllarda, Başbakanlık görevine geldiğinde tesadüfen öğrendiğini söylüyor. Bülent Ecevit şöyle devam ediyor: "Bu gerçeği tesadüfen öğrenmemin nedeni, devletin resmi belgelerinde böyle bir bilgi olmamasıydı. Onun üzerine Genelkurmay'dan bilgi istedim. Aldığım bilgiler beni büsbütün kaygılandırdı. Bu kuruluşun Ankara'daki merkezi, Amerikan Askeri Yardım Heyeti binasının bir kanadındaydı. Benden bu kuruluş için ödenekten para isteninceye kadar, ABD bu kuruluşun masraflarını karşılamış, bu kuruluşun ömür boyu görevlendirdiği vatansızlar -onlar öyle isimlendirilmişlerdi- devlet içinde yuvalanmıştı."

Yukarıda sözü edilen gazetede, Bülent Ecevit, Milli Savunma Bakanı Hasan Esat Işık ile bu konunun üzerine yürümeyi kararlaştırdıklarını anlatıyor. "Fakat o sırada Kıbrıs Barış Harekatı oldu" diyor. Bülent Ecevit, Özel Harp Dairesi'ni ortadan kaldırma çabalarını da şöyle anlatıyor: "1978'de Başbakan olur olmaz, Genelkurmay Başkanı Kenan Evren'i konuyla ilgili görevlendirdim. Bu, devlet içinde devleti gösteren bir durumdur. Bunu mutlaka hukuk devleti sınırları içinde çözmek gerekir."

Özel Harp Dairesi'nden söz edilmektedir. NATO'nun "Örtülü Hareket Konsepti" çerçevesinde 1952'de kurulmuş, 1952-1974 arasında masrafları ABD tarafından karşılanmış. ABD yıllık bir milyon dolarla bu masrafları karşılıyor. 'Devlet içinde devlet' olarak algılanan bir örgüt, yabancı bir devletten para alan silahlı bir örgüt... Bu kuruluş, "derin devlet", "kontrgerilla" olarak da anılıyor. Parlatodan ve hükümetten gizli tutuluyor. Eski Başbakanlardan Bülent Ecevit, bu örgütün varlığını tesadüfen öğrendiğini söylüyor. 1970'lerde, Türkiye ile ABD arasında ortaya çıkan bazı anlaşmazlıklardan dolayı, ABD bu yardımı kesiyor. Türk görevliler, Başbakan'dan, örtülü ödenekten bu masrafları karşılamasını istiyorlar. Başbakan örgütün varlığından bu sırada haberdar oluyor.

1967-1974 yılları arasında, Özel Harp Dairesi Kurmay Başkanlığı, daha sonra da Özel Harp Dairesi Başkanlığı yapan Emekli Orgeneral Kemal Yamak, "Gölgede Kalan İzler ve Gölgeleşen Bizler" (Doğan Kitap, Ocak 2006) isimli bir kitap yayımladı. Bu anı kitabında Yamak, Bülent Ecevit'i bu açıklamalarından dolayı eleştirmektedir. Emekli Orgeneral Kemal Yamak, Bülent Ecevit'in bu açıklamalarının gerçeği yansıtmadığını söylemektedir. (a.g.e. s. 461-469) Ama olgu genel olarak böyledir.

Kemal Yamak, kitabında bu örgütün içinde, Bülent Ecevit'in genel başkanı olduğu CHP içinden milletvekillerinin de olduğunu belirterek şöyle demektedir: "Birçok kimseyi ayağa kaldıracamı biliyorum ama bu noktada yazmak istiyorum. Sayın Ecevit'in inandırıcılığına dayanarak alevlenen ve Sayın Ecevit'in zaman zaman medyanın ilgisi için bizzat öne çı-

Emperyalizmle işbirliği üzerine

Devlet ve hükümetle birlikte, Türk solu da Kürtleri, "ABD işbirlikçisi", "emperyalizmin ajanı" olmakla suçluyor. Bu anlayışın nedeni, ABD'nin Irak'a yaptığı müdahalenin, Kürtler için "hayırlı" bir süreç başlatmasıdır

karak söyledikleriyle devam eden bu iftira kampanyası sürdürülürken, bu teşkilatın içinde o zaman kendi partisinden ne kadar personelin, hatta Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde birbirini hiç tanımayan milletvekilinin bulunduğu ve bunun sadece kendi partisine ait bir durum olmadığını birisi söyleyiverseydi ne olurdu?" (s. 461-462)

Görüldüğü gibi, ABD'nin isteğiyle kurulan, masraflarını karşılamak için ABD'den maddi yardım alan, ABD ile askeri ve politik olarak çok sıkı ilişkileri olan bir örgüt ve bir Türkiye ile karşı karşıyayız. "ABD ile işbirliği", "emperyalizm ile işbirliği" denildiği zaman bu olguyu, yıllar süren bu ilişkiyi nasıl değerlendirmek gerekir? 12 Eylül 1980 askeri darbesinin ABD'ye nasıl bildirildiğine de değinmek gerekir. Başkan Carter'a, Türkiye'deki darbe haberi, opera izlerken ulaştırılmıştı. CIA bağlantılı Türkiye uzmanı Paul Henze, "Sizin çocuklar darbeyi gerçekleştirdi" demiş, endişeyi gerektirecek bir durum olmadığını belirtmişti. (İlhan Uzel, ABD ve NATO'yla İlişkiler, Baskın Oran (ed) Türk Dış Politikası, Kurtuluş Savaşı'ndan Bugüne, Olgular, Belgeler, Yorumlar, Cilt II (1980-2001) İstanbul, İletişim Yayınları, 2001, s.38)

1950'lerde, 1960'larda, 1970'lerde, 1980'lerde ABD ile böylesine ilişkiler geliştirilen bir anlayış, Kürtleri, "ABD işbirlikçisi", "emperyalizmin ajanı" olmakla suçluyor. Bu sadece devlet ve hükümetin anlayışı değildir. Türk solunun anlayışı da budur. Böyle bir anlayışın doğmasının ve gelişmesinin temel nedeni, ABD'nin 2003 baharında Irak'a yaptığı silahlı müdahalenin Kürtler için "hayırlı" bir süreç başlatmasıdır. 1980'leri düşünelim. Saddam Hüseyin rejiminin ürettiği, sahip olduğu kitle imha silahları, zehirli gazlar, biyolojik silahlar Kürtlere karşı kullanılıyordu. Baas Partisi, ordu, el-Muhaberat, Kürtler için çok büyük tehditlerdi. Tabun, sarin, hardal, VX gibi zehirli gazlar sistematik olarak kullanılıyor, köyler yakılıyor, yıkılıyor, aileler büyük kitleler halinde evlerinden, yerlerinden-yurtlarından kopararak sürgüne gönderiliyordu. Sürgün edilenler, evlerinden, köylerinden koparılarak gözetlense alnanların akıbeti hakkında bilgi de yoktu. Bugün Irak'ta 270'in üzerinde toplu mezar olduğu söyleniyor. Bu mezarlarda Kürtler ve Şiiler var. Prof. Nuri Talabani, "Kerkük Bölgesi'nin Araplaştırılması" (Avesta Yayınları, 2004) ve Şorîş Hacı, yakında Doz Yayınları tarafından yayımlanacak olan, "Kerkük'ü Araplaştırma Politikaları" isimli eserinde bu konuda dikkate değer bilgiler veriyorlar.

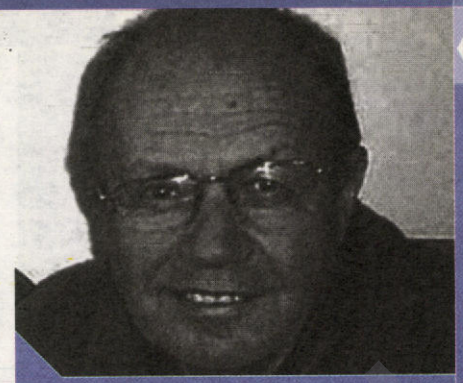
Hollanda'da bir mahkeme, 23 Aralık 2005 tarihinde verdiği bir kararla, Kürtlere karşı sistematik bir şekilde geliştirilen Enfal operasyonlarının soykırım olduğunu vurgulamıştır. Mahkeme, Saddam Hüseyin rejimine, kimyasal silahlar üretiminde kullanılan teknik araç-gereç ve hammadde satan Hollandalı bir iş adamını yargıyordu. Enfal adının bile, Kürtlere ne kadar düşmanca bir ad olduğu açıktır. Kur'an'ın bir suresi olan Enfal, 'kafirin canı-malı, çocukları, eşi Müslüman'a helaldir...' anlamına gelmektedir. Resmi ideoloji-

ni, bu arada sol düşüncenin, sağ düşüncenin vs. Baasçı uygulamaları yoğun bir şekilde desteklediği de bilinmektedir. Baasçı anlayış, Kürdistan'ı Araplara helal, Kürtlere haram kabul etmektedir. Kemalist anlayışın da böyle bir kabulü vardır. Baasçı anlayış Kürdistan'ı Arap vatanının bir parçası saymaktadır. Bu bakımdan, ABD Irak'a silahlı müdahalede bulunduğu zaman işgalden söz edilmektedir. Ama Saddam Hüseyin rejiminin, Kürdistan'ı kitle imha silahlarıyla, orduyla, el-Muhaberat'la egemenlik altında tutmasını çok doğal karşılamaktadır.

Kürtlerin Baasçı rejimle, Saddam Hüseyin'in uygulamalarıyla yoğun bir şekilde mücadele ettikleri bilinmektedir. Fakat Kürtlerin kitle imha silahlarına karşı, kimyasal silahlara, biyolojik silahlara karşı kendilerini savunabilmek için, korunabilmek için, araç-gereçlere, teknik bilgi olanaklarına sahip olmadıkları da bilinmektedir. En son teknolojiyle donatılmış silahlara sahip Irak ordusunun Kürtler için büyük bir tehdit oluşturduğu açıktır. Baas Partisi, el-Muhaberat, Kürtler için yine büyük bir tehdittir. Saddam Hüseyin'in yeğeni ve Baas Partisi Kuzey Bürosu sorumlusu Hasan Ali el-Mecid (Kimyasal Ali) şöyle diyordu: Kürtleri kitleler halinde tehcir ettikten sonra, gerek onlara, gerek geride kalanlara bir gün değil, 15 gün boyunca kimyasal silahlarla, biyolojik silahlarla saldıracağım. Bu sözlerin 1988 yılında, Enfal harekatı sırasında yaşama geçtiği de biliniyor. Ali Hasan El-Mecid'in bu sözlerini, Prof. Nuri Talabani'nin yukarıda sözü edilen kitabında bulmak mümkündür. (s. 107) Kerkük İnceleme Araştırma Tröstü'nün 14 Şubat 2000 tarihli bu raporu, "Irak Kürdistanı'nda Etnik Temizlik" başlığını taşımaktadır. Raporu, İngiltere Parlamentosu İnsan Hakları Grubu Başkan Yardımcısı Lord Avebury ve Essex Üniversitesi İnsan Hakları Merkezi Başkanı Prof. Kevin Boyle hazırlamışlardır.

ABD'nin Irak'a müdahalesiyle, birinci planda Kürtler için tehdit oluşturan bu silahlar, bu örgütlenmeler ortadan kaldırılmıştır. Bu silahlarla, bu araç-gereçlerle, bu kimyasal ve biyolojik silahlarla, bu örgütlenmelerle, bu savaş tarzıyla, ancak ABD gibi büyük bir güç mücadele edebilirdi. Bunları ancak ABD gibi bir güç etkisiz hale getirebilirdi. Gerçekleşen budur. Bütün bunlar Kürtlerin önünü açan, Kürdistan'da toplumsal ve siyasal gelişmeleri hızlandıran bir ortam yaratmıştır. Kürtler, federal Irak düşüncesini bugünkü Irak yönetimine, Araplara kabul ettirmişler, Irak anayasasının bu doğrultuda yazılmasını sağlamışlardır. Kürtlerin bu kazanımlarının kalıcı olduğu da açıktır.

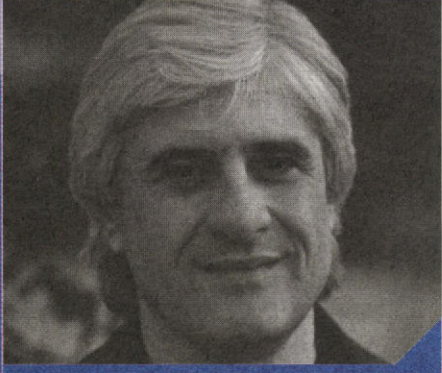
Kürdistan sorununda, emperyalizm faktörü belirleyici ve tayin edici bir unsurdur. Bu Birinci Dünya Savaşı sonrasında, yani Paylaşım Savaşı'na ilişkin bir durumdur. Bu yıllarda Kürdistan ve Kürt halkı, Büyük Britanya ve Fransa gibi emperyal güçlerce ve onların Ortadoğu'daki Arap, Türk ve Fars işbirlikçileriyle bölünmüş, parçalanmış ve paylaşılmıştır. Bu "kutsal" statüko bu yıllarda kurulmuş, günümüze kadar gelmiştir. Büyük Britanya ve Fransa... Bu iki devlet her zaman Kürt karşıtı, Kürt düşmanı bir politika izlemiştir. Bu iki devlette,

[İsmail Beşikçi]

bu yıllardan itibaren iktidara kim gelirse gelsin, ister sağçılar, ister liberaller, ister solcular-komünistler gelsin, her zaman Kürt karşıtı olmuşlardır. Ama Kürtleri ezen devletlerle de iyi ilişkiler içinde olmuşlardır. Bu yıllardan itibaren Sovyetler Birliği'nin, yani Moskova'nın Kürt politikası da Londra'dan ve Paris'ten farklı değildir. 20 Mart 2003'te ABD'nin Irak'a müdahalesiyle bu "kutsal" statükoda derin bir gedik açılmıştır. İşte bu noktada, tarih felsefesiyle ilgili olarak bir çok soru ortaya çıkmaktadır. 1920'lerde emperyal güçlerin ve onların Ortadoğu'daki işbirlikçilerinin Kürtlerin başına geçirdikleri lanetli çorap, 2003 yılı ve sonrasında günümüzün emperyal gücü tarafından bozulmuştur. Günümüzün emperyal gücünün, müdahale öncesinde ve müdahale sırasında "Kürtlerin durumunu da düzeltelim" diye bir düşüncesi ve niyeti olduğunu söylemek mümkün değildir. Ama müdahale Kürtler lehine böyle bir sonuç doğurmuştur. Bu da tarih felsefesi açısından ciddi bir soru olmaktadır. Bu soruya makul cevaplar düşünmek, yine tarih felsefesinin önemli bir çabası olmalıdır.

Bugün dünya devletlerini iki kategoriye ayırmak mümkündür. Birinci kategoride ABD, Rusya, İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, Çin Halk Cumhuriyeti gibi büyük devletler yer almaktadır. İkinci kategoride yer alan devletler ise, ekonomik ve politik bakımlardan birinci kategorideki devletlere bağımlı olan devletlerdir. Irak, İran, Suriye, Türkiye gibi... Bu iki kategorinin dışında, bir de devlet olarak örgütlenememiş halklar vardır. Bunlar daha çok ikinci kategorideki devletlerin baskısı altındadır. Örneğin Kürtler böyle bir halktır. Buysa, Saddam Hüseyin dönemindeki Irak-Kürtler örneğinde görüldüğü gibi, emperyalizmin baskısından çok daha ağır baskılara, soykırımlara varan yaptırımları içerebilmektedir... Bugün dünyada görülen, küreselleşme, modernleşme, kimlik siyaseti, demokratikleşme gibi ana akımlar, genel olarak ikinci kategorideki devletler tarafından baskı altında tutulan halkları ileri çıkarmaktadır. Bu halkların öne çıkışı ise ikinci kategoride yer alan bu devletleri rahatsız etmektedir. İkinci kategoride yer alan devletlerin baskısı altındaki bu halklar, yaşamlarını sürdürebilmek ve bu devletlerin soykırma varan yaptırımlarından korunabilmek için, bazen birinci kategoride yer alan devletlerin yardımlarını isteyebilmektedirler. Bu bakımdan "emperyalizm" denildiği zaman, "emperyalizmle işbirliği" denildiği zaman, birinci ve ikinci kategorideki devletlerin ilişkilerini analiz etmek daha yararlı olmaktadır. Bunlar, yani ikinci kategorideki devletler, bu ilişkileri üçüncü kategoride yer alan halkları baskılamak için sürdürmektedirler. Ama uluslararası ilişkiler analizine, üçüncü kategoride yer alan halkların dilekleri, istekleri, beklentileri de katılmalıdır. İkili bir analiz değil, üçlü bir analiz yapılmalıdır. Üçüncü kategoride yer alan halklar, siyasal analize çınabaş olarak değil, siyasal bir özne olarak katılmalıdır. Modernleşme, kimlik siyaseti, demokratikleşme, küreselleşme akımlarının yarattığı ortam bunu gerektirmektedir.

[tayfunatay
atayt@mynet.com]

Popüler kültür Diyanet'i de korkutmaya başladı

“Din elden gidiyor, kapat televizyonu!”

Ateist düşünce ve pratik dinin mabetlerini işlevsizleştirmeye çalışırken, popüler kültür böyle yapmaz ve daha cezbedici bir mabet olarak ekranı sunar insanlara.

DİYANET İşleri Başkanı Ali Bardakoğlu, Diyanet dergisinin son sayısında kaleme aldığı, basına da yansıyan yazısında, artık Türkiye’de dine ve dindarlara yönelik en büyük tehdidin “ateizm”den değil “popüler kültür”den geldiğini belirtti. Başkan’ın ifadeleri hayli çarpıcı:

“Bugün artık dine ve dindarlığa kültürel bağlamdaki asıl tehdit, pozitivist veya teorik bazdaki ateist mülahazalardan değil, gündelik hayat akışının ürettiği popüler kültürden; bu kültürün manevi, dinî ve ahlaki değerleri aşındırmasından ve toplumları tüketim kitlelerine dönüştürme çabalarından gelmektedir.” (Diyanet, Sayı: 182, Şubat 2006)

Başkan’ın yazısının yer aldığı dergi, popüler kültür üzerine bir dosya niteliğinde. Harry Potter, He-Man, Pokemon, Barbie, Süpermen, Örümcek Adam isim ve resimleri, popüler kültürle anlaşılana neden Zekeriyâ Beyaz’ın resminin bulunmadığı (!) sorusunu bir kenara bırakarak Başkan’ın sözlerini şerh etmeye çalışalım. Özellikle de temel vurguyu oluşturan, ateizmin değil, popüler kültürün dinin karşısındaki yeni tehdit olduğu savını...

Popüler kültürde din de “sermaye”dir

Başkan bir bakıma haklı. Popüler kültür gerçekten de dinin altını oymada ateizmi mumla aratacak bir etkinlik alanıdır. Ateizm dine karşı konumlanmakla birlikte din açısından yine de “hayırhah” bir motivasyona sahiptir. Ateizm, dini ciddiye alır.

19. yüzyıl modern Batı’da, Bardakoğlu’nun ifadesiyle, “ateist mülahazalar”ın tavan yaptığı dönem oldu. Bugün dini sosyoloji, psikoloji, antropoloji gibi sosyal-beşeri bilim disiplinleri içinde ele alanların fikirlerine en çok itibar ettikleri 19. yüzyıl ve erken 20. yüzyıl düşünürlerinin hemen hepsi ateisttiler. Marx, Engels, Nietzsche, Weber, Durkheim, Freud bunlar arasında ilk anda akla gelenler olarak zikredilebilir. Onlar, insan toplumsallığı açısından taşıdığı önemi çözümleme yolunda dini bilimin otopsi masasına yatırdılar.

Bu, bir anlamda dini nesneleştirme girişimi olsa da asla onu önemsizleştirme, hiçe sayma, umursamazlıktan gelme değildi. Bu düşünürler için de, onları izleyen ve 20. yüzyıla damgasını vuran siyasal liderler ve rejimler için de din, tehlike olarak kavrandığı noktada bile önemliydi. Belki biraz da bu nedenle din, modernleşme denilen süreçten bileylenmiş çıktı ve 20. yüzyılın sonuna (özellikle İslam düşünüldüğünde) hayli “enerjik” vardı.

Ama tüketim kapitalizminin giderek yaygınlaştığı geç-modern dönemlerde dinin karşısındaki yeni tehdit olarak kaydedilen popüler kültür, dine ateizm gibi yaklaşmaz. Popüler kültür, dini ciddiye almaz. Hafife, hatta (imkan nispetinde) alaya alır. Onu nesneleştirme yerine metalaştırır. Burada din, sermayeye dönüştürülebildiği ölçüde önemlidir. O, fikirle, gönülle, sezgiyle ilişkili bir insani etkinlik olmaktan çıkar, sadece görüntüyle ilişkili bir tüketim meta-haline gelir. Amaç, tefekkür değil temaşadır. Müminler müşteri, dindarlar seyircidir...

Ateist düşünce ve pratik dinin mabetlerini işlevsizleştirmeye çalışırken, popüler kültür böyle yapmaz ve daha cezbedici bir mabet olarak ekranı sunar insanlara. Din bu mabet karşısında kendi mabetlerinin cazibesini artırmanın yollarını aramak yerine, kendisini bu mabetin içine attığında ise hemen hemen biter.

Sorun dışarda değil “içerde”

Aslında Diyanet İşleri Başkanı’nın tespitinin geç kalmış olduğunu da belirtmek gerekir. Eğer Bardakoğlu, veya selefleri, Amerikalı iletişim kuramcısı Neil Postman’ın artık alanında bir klasik olan Televizyon-Öldüren Eğlence (Ayrıntı Yayınları, 1994) adlı kitabına göz gezdireselerdi, tehlikenin farkına daha erken varabilirlerdi. Türkiye’de bugünlerde tam anlamıyla tutku haline gelmiş bulunan televizyon seyrinin, daha erken zamanlarda Amerikan toplumunda açtığı hasarları çözümlendiği kitabında Postman, televizyon-din ilişkisine de bir bölüm ayırır. Yaptığı tespitler, sanki günümüz Türkiye’sinde dinin ekrana düşmesinin sonucuna dair de geçerlilik taşımaktadır.

Postman dinin televizyonda başka her şey gibi eğlence olarak sunulduğunu belirttiikten sonra bu durumun din açısından sonuçlarını şöyle sıralar:

“Dini tarihsel, derinlikli ve kutsal bir insani etkinlik durumuna sokan bütün özellikler silinmiştir; ne bir ritüel, ne bir dogma, ne bir gelenek, ne bir teoloji ve her şey bir yana ne de bir ruhsal aşkınlık söz konusudur” (s. 129).

Bunun nedeni Postman’a göre şudur: “Ekran belleklerimiz dinsel olmayan olaylarla o kadar doldurmaktadır, ticaret ve eğlence dünyasıyla o kadar içli dışlı hale getirmektedir ki, kutsal olaylara çerçeve hazırlayacak şekilde yeniden düzenlenmesi çok zordur. İzleyici bir düğmeye basarak farklı ve dünyevi bir görüntüye geçebileceğinin her zaman farkındadır. Televizyon ekranı sizden, görüntülerinin daima eğlenmeniz ve haz almanız düşünülerek hazırlanmış olduğunu unutmanızı ister” (s. 132). Oysa ki “dinlerde gördüğümüz manzara, eğlencenin değil, kutsallık yaratmanın hedeflenmesidir. İkisinin arasında çok önemli bir ayrım vardır. Kutsallık yaratma, şeylere sihirli bir hale kazandırarak kutsallığa ulaşabilmemizin gerekli aracını sağlar. Eğlence ise kutsallıktan uzaklaşmamızın aracıdır” (ss. 134-135).

Postman’ın din üzerine söyledikleri, gösteri çağı ve televizyon kültürü insanına ilişkin genel değerlendirmesinin bir parçasıdır. Bu, söz konusu dönemde insanlığın adeta bir eğlence denizinde boğulma noktasında olduğudur. Aynı şey din için de geçerli. Dolayısıyla Diyanet İşleri Başkanı, din adına teşhisi doğru, ama eksik koymakta. Başkan dinin televizyondaki temsiline ve din adına konuşmaya yetkili olanların ekranlarda belirme tarzına hiç değinmiyor. Saçlarını siyaha boyatmış “Beyaz” hocaların kanaldan kanala, dini adeta “meze” yapan şov programlarında boy göstermesinde sorun görmüyor. Ve fark etmiyor ki dine asıl tehdit popüler kültürden değil, dinin popüler kültürün içine girmesinden, onunla hemhâl olmasından geliyor.

Unutulan

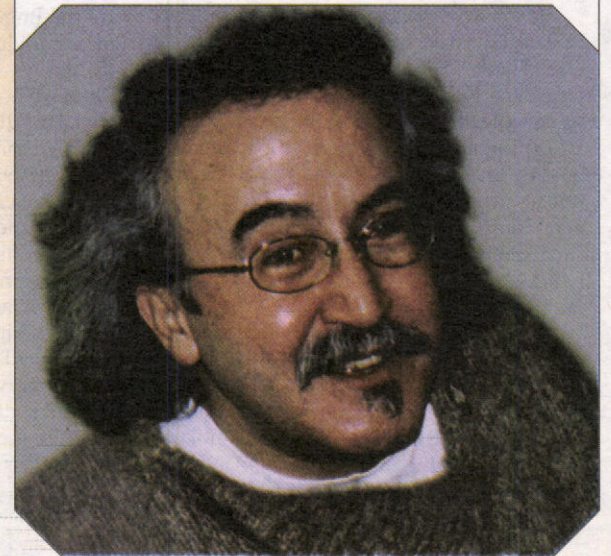
azalırken ışığı gecenin
artardı sıcaklığı
öpülmemişliğinde
dudaklarının
ki
unutmuşum
bir çiçeğin unutulduğu gibi.

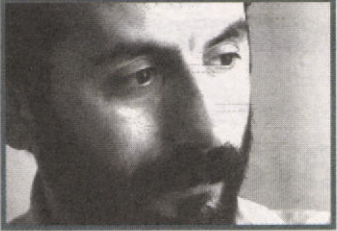
yüzüm düşüncene daldığında
oradaydım sanki
soğumuşluğunda
ellerinin
ki
unutmuşum
bir şarkının unutulduğu gibi.

kör olurdu su dolunayda
yıldızların uzaklığından
uyutmazdı beni
güzelliğin
ki
unutmuşum
bir şiirin unutulduğu gibi.

senin gözlerinden havalanırdı
dallardaki bütün kuşlar
büyürdü boşluğum
bakışlarında
ki
unutmuşum
bir rüyanın unutulduğu gibi.

a.ertanmısırlı

mehmetaliizmir
mail@esmerdergisi.com

Nuri Dersimi

Dersim tarihi, isyanların tarihidir. Dersim tarihi, acının, kanın, gözyaşının kitle katliamlarının tarihidir. Dersim tarihi, onurlu, ele avuca sığmaz asi çocuklarıyla tarihini kendi kanyla, acısıyla yazan bir coğrafyanın tarihidir.

VETERİNER Doktor Nuri Dersimi 1892 Hozat'a bağlı Ağzunik köyünde dünyaya gelir. Babası Milan, annesi ise Ağuçan aşiretlerindedir.

Nuri Dersimi'nin babası Molla İbrahim Bey yörede iyi tanınan bir şair, öğretmen ve ozandır. Molla İbrahim Dersim'in ileri gelenlerinin çocuklarına okuma yazma ve dini eğitim vererek hayatını kazanmaktadır. Dersimi'nin dedesi Mehmet Ali Efendi gibi, babası da Şex Hasanan Aşireti lideri ve Seyid Rıza'nın babası Seyid İbrahim'e uzun yıllar özel kâtiplik ve öğretmenlik yapmıştır.

Molla İbrahim iş için başka bir köye gitmek zorunda kalınca Dersimi'yi de amcası Molla Hasan'a emanet eder. İlk eğitimini amcasının yanında alan Nuri Dersimi daha sonra da lise eğitimi için babası tarafından Elazığ'daki askeri liseye gönderilir. Buradaki eğitim sistemine alışamayan Dersimi bir sonraki sene Harput'taki liseye kaydolur. Dersimi henüz lise yıllarındayken siyasi örgütlenmeler içerisinde yer alır. Hemşerisi olan Necip isimli arkadaşının önderliğinde Kürt Öğrenciler Derneği'ni açarlar.

Lise eğitiminin ardından o da diğer çağdaşları gibi eğitimine devam edebilmek için İstanbul'a gider. Yıl 1911'dir. Burada bir tanıdığı vasıtasıyla Veteriner Okulu sınavlarına girerek eğitime başlar. Dersimi, İstanbul'da da Kürt örgütleri ve hareketleri ile ilişkisini kesmez. Özellikle hemşerileri arasında birlik sağlamak için çalışır. Kürt öğrencilerin kurduğu örgütler içinde çalışan Dersimi 1912 yılında İstanbul'a ziyarete gelen Dede Molla Hıdır ile beraber Kürdistan Dostları Derneğini kûrar ve genel sekreterliğini de kendisi üstlenir. Kurulmasından kısa bir süre sonra İstanbul Hükümetinin takibine uğrayan dernek baskılar sonucu kapatılır. Molla Hıdır Dersim'e geri gönderilir. Derneğin kapatılmasından sonra Nuri Dersimi bir müddet saklanmak zorunda kalır. Ancak Dersim ileri gelenlerinin baskısıyla okul hayatına devam edebilir.

Okul yıllarında Abdullah Cevdet ve Dr. Sekban'la iyi ilişkiler kuran Dersim'i Kürt Öğrenci Derneği Hevi'de de başarılı örgütlenme çalışmalarında bulunur. Aynı zaman da Kürdistan Teali Cemiyeti'yle de ilişkiye geçer ve üye olur. 1912 yılının yaz ayında Dersim'e giderken uğradığı Sivas'ta yörenin kavgalı aşiret çocuklarını barıştırdığı için ismi bir anda yayılır.

Savaş Yılları

1914 yılında dünyada savaş çanları çalmaya başlar. Osmanlı Genelkurmayı son sınıf öğrencilerinin tümünün silah altına alınması için karar alır. Veterinerlik okulunda son sınıfta bulunan Nuri Dersimi de askere alınır ve iki aylık bir eğitimden sonra Erzincan'a subay olarak gönderilir. Erzincan'da kısa sürede yörenin Kürt ileri gelenleri ve gençleri arasında tanınır ve sevilir.

Birinci dünya savaşı tüm şiddetiyle sürerken Dersimi Kürt bölgelerindeki yoksulluk, açlık ve sefaleti görür. Allahuekber dağlarında çılgınca idealler uğruna buz kesen 90 bin Kürt askerinin ölümünden oldukça

kötü etkilenir. Tüm gücüyle memleketi Dersim'in savaşa girmemesi için çalışır. Dersim'deki tanıdıkları vasıtasıyla aşiretlerin ileri gelenlerine kesinlikle savaşa girmemeleri yönünde tavsiyelerde bulunur. Bu çalışmalarını sonuç verir Dersim aşiretlerinin önemli bir bölümü savaşa uzak durarak savaşın getirdiği büyük yıkım ve tahribattan korunmayı başarır.

Nuri Dersimi daha sonra görev emri ile Sivas Kangal bölgesine gönderilir.

Burada Selvi Hanım ile evlenir. Dersimi burada da örgütsel çalışmalarına devam eder. Civar köylerinde Kürt ileri gelenleri ile ardi ardına toplantılar yaparak örgütlenme çalışmasına hız verir. Bu ziyaretlerinden dolayı devletin dikkatini çeker ve Giresun'a sürgüne yollanır. Fakat kısa bir zaman sonra 1 Eylül 1917 tarihinde okulunu bitirmesi için İstanbul'a gönderilir.

İstanbul'da Kürdistan Teali Cemiyeti içinde çalışmalarına devam eder. Dersim'e kaçak yollardan silah götürmeyi organize eden Dersimi kendi tayinini de Sivas'a çıkarmayı başarır. İmranlı'da arkadaşlarıyla Kürdistan Teali Cemiyeti'nin temsilciliğini açarlar.

Mustafa Kemal Atatürk Nuri Dersimi'nin bu yöredeki etkisini gördüğü için kendi tarafına çekmeye çalışır ve bunun içinde 1919 yılında yapılan Sivas kongresine davet eder. Bu daveti ret eden Dersimi Sivas valisi tarafından tutuklatılır. Dersim mebusu Hasan Hayri'nin girişimleri sayesinde serbest bırakılır.

Hapisten çıkmasından sonra çalışmalarına hız verir ve merkezini ilk etapta Koçgiri-Dersim'in oluşturacağı, daha sonraki dönemlerde ise Elazığ, Diyarbakır, Van, Bitlis ve çevresini kapsayacak Kürdistan ülkesinin kurulması çalışmalarına başlar. Bunun için bölgenin aşiret reisleri ve ileri gelenleriyle ilişkiye geçen Nuri Dersimi kendisi gibi Kürdistan Teali Cemiyeti üyesi olan ozan ve şair Alişer öncülüğünde örgütlenirler. Sivas yöresindeki aşiretlerin bir araya gelmesiyle Koçgiri İsyanı'nı örgütlerler. Ancak daha önce anlaşmış olmalarına ve her birinden söz almalarına rağmen Dersim aşiretleri gerek kış mevsimi yüzünden gerekse de başka sebeplerden dolayı isyana destek vermeyince ayaklanma başarısızlıkla sonuçlanır.

İsyan'ın yenilgiye uğramasından sonra Seyid Rıza'nın yanına sığınan Dersimi burada Seyid Rıza'nın sekreterliğini yapmaya devam eder. Dersim'de kaldığı süreç içinde aşiretler arasındaki kavgaları çözmeye çalışır. Belirli bir süre öğretmenlik yapar ve öğrencilerine Latin harfleriyle Kürtçe öğretir.

Devlet tarafından Elazığ'a bağlı Holvenk köyünde zorunlu ikamete tabi tutulan Dersimi'nin evi sürekli olarak askerler tarafından baskınlara uğrar. Sürekli baskınlardan dolayı hanımı Selvi hastalanır. Yakın arkadaş çevresi bile ziyaretlerini seyrekleştirir.

Dersim isyanında da aktif rol alan Dersimi, Seyid Rıza'nın özel isteğiyle dünya kamuoyunun dikkatini Dersim'de süren jenoside çekebilecek akacıyla 1937 Eylül ayı başlarında Türkiye'yi terk eder ve gizlice Suriye'ye geçer. Bir çok zorluklarla Suriye'ye geçen Dersimi daha sonraları kızı Fato ve üvey kardeşleri Hıdır, Pertek ve İsmail'inde yakalanıp kurşuna dizilerek öldürüldükleri haberini alır.

Yurtdışına çıktıktan sonrada Avrupa'daki kurumlarla mektuplar yollar.

Yurtdışında da Türk Devletinin baskılarından kurtulamayan Dersimi, Ürdün'de sözleşmeli veterinerlik görevini Türk devletinin Ürdün kralına yaptığı baskılar yüzünden bırakmak zorunda kalır. Tekrar Suriye'ye dönerek siyasi çalışmalarına burada devam eden Dersimi, 22 Ağustos 1973'te Halep kentinde vefat eder ve Afrin'e bağlı Hanen Mezarlığı'nda defnedilir.

Son ders

Torunum Hazal Mezra'ya

İşte kardeşlerim sizlere son ders
Sakin ha demeyin manasız evet
Hepiniz yazınız açık bir adres
Her yıl birbirini arasın herkes

Cizreliğuyum ben Hazal Mezra
Mezuniyet günü şu birkaç mısra
Unutmayın diye yıllardan sonra
Veriyorum size son bir hatıra

Diyaribekir'de şirin Manyas'a
Mezopotamya'dan yalçın Kafkas'a
Dicle'den beslenen engin denizim
Kürdili Çerkez bir kardeşinizim

Kâle Mezrabotan Şahin M. Cizrelioğlu

şahincizrelioğlu

SEZEN Aksu, kendi halinde yaşayan tüm insanların baş belasıdır... Aşkta bihaber hayatların, "adı üzerinde canım" bir şarkının kendilerine dokunmayacağını sananların ve korkanların... Kaygılan, bir saklam-baç oyununda yeryüzünden demir alabilmek, yahut kırmızı bir çokoprense varabilmek olan maziye bela gibi giren Sezen Aksu... Kim bilir, belki de "ilk aşk" dedikleri serüven, sadece onun şarkılarını anlayabilmek gayesiyle kurgulanmıştı... Çocukluğa son veren gong, ruhunda "Sensizim" şarkısıyla gürültü koparmıştı.

Sezen Aksu şarkılarıyla nefes kesen yıllar geçti, gitti... Öğretmene şikayet edilmeme kaydıyla çözüldüğü ilan-ı aşklarda, kalbin hızını artıran ezgileri eşlik etti: Erken akşam üstlerimde, herhangi bir ayrılık kararının tebliğinde, yine Sezen tuttu ellerinden, "ters dönecek bir gün anah-tarlar" dedi, "çıkacağız ışığa..." Tarih sözlüsünde "dilimin ucunda ke-limeler". Okul bahçesinde, etrafını 25 parça serseri sardığında "Gülüm-se... Hadi gülümse... Bulutlar git-sin..."

Seni seven, Sezen'i de sevmek zorunda kaldı ve senden ayrılan bir daha korkudan, hiçbir albümüne dokunamadı... Her konserine, savaşa hazırlanır gibi gittin: Yalnız gittin; yanına almadım hiç "o günlerin sevgilisini", yalvaran kardeşini yahut sarhoş halini...

Diyarbakır yolculuğu, işte bütün bunların film şeridinde başladı. Yağ-mur bölünerek çoğaldı; ben düştüm sokağa; kesilen yollarda sorulması muhtemel kimliğimi aldım yanıma, onu bir silindir gibi ezip geçen heyecanımı kuşandım. Konserden önce ölmek için otobüsün arka sıralarında ayırttım yerimi, biletin fiyatını sormadım...

Her uzun yolculukta olduğu gibi sabaha kadar Jane Eyre'i okudum. Bir türlü bitiremediğim bu kitap, çıktığım şehirlerarası seferler hakkın-da iyi bir fikir verebilir. Uzaklara gitmenin, şuurunu kaybetmiş bir yağ-muru yemenin ve tüm sınavlarımı kaçırmanın sağladığı iç huzuruyla gişerlerden geçtik.

Yanımda uzanmış adam, saatlerce, doğada ne kadar ses varsa hepsini çıkarttı. Her yerde durduk, orta kapı her açıldığında yeni bir hastalığın istislası başladı: Cehennem denen yerin demosu, sanırım bu olmalıydı... Hayır, mutluydum...

Ergani'ye girdiğimizde insan seli otobüsümüze çarpyordu. Memleketimizin Kaf Dağı eteklerinde, gizli yönetmelikleri uyanınca hiç kimseyi alamadık. Yaşlı bir anneyi el arabasında Diyarbakır'a süren insanlar gördüm. Ve yirmi saatin sonunda ufukta karayı görmüş bir korsan misali, sevinçle doğruldum. Sayısını izah etme tecrübemin bulunmadığı bir insan nehri aktı gözlerimden: Şenlik yerine kısa şarkılar yaylıyordu. Sonra bir buket liseli geçti; gençliklerinin kokusunu bırakarak...

İstanbul sokaklarında yaşanan hırsızlıkları hatırlattım polislere: "Burası politik bir kent, burada

İki bin iki Newroz'u

Sezen Aksu, aşktan anlamayanların, yağmurdan köşe bucak kaçanların ve acının baş belasıdır. Her uyanışında olduğu gibi, belki yeniden birilerine bela oldu. Bu belaların yüksek lisansında can çekişen biri olarak, kendilerine yine Sezen'i tavsiye ederim: "Altı üstü bir bilet parası, haydi koş gel bir cennet burası..."

öyle şeyler olmaz" diye terslediler. Yola çıkarken, benim için önemli olmayacağını sandığım tüm ayrıntılar birer zehirli ok gibi saplanıyordu içime... Nehre girişin ve çıkışın türlü eziyetlere bağlı olduğu bir karşıklık yaşıyordum: Kimisi de bunalmıştı bu kazanılmış kargaşadan: Federe halay grupları bünyesinde kendisinden geçiyordu.

Kaç halayın debisini bozdum folklorik cehaletimle: Hatırlamıyorum; ama damağımda ufak bir insanın, rüyalarında yeşerttiği bir bisiklet tadı; hâlâ var... Ortadoğu'da bir yerde, acı renginde, gecikmiş bir ziyaretin kalbinde ve tanımadığın insanlarla elele... Bir kesilip, bir serpiştiren yağ-murun ne anlatmak istediğini de anlamadım. Yalnızca, sınırlıklam olmuş yüz binlerce Diyarbakırlı'nın ateşi, yıldızlı pekiyi yazılarla kalbimdedir.

Atmósfer tanrısı da bütün sorumluluklarını bir kenara bırakıp sağanak patlamasına başladığında, Minik Serçe çıktı sahneye: Sude... Bu şarkının, yavaşladığı sanılan yerinde bir geri dönüş sevinci vardır. İşte tam o sırada meydandaki insanlar güneş; Sezen ise bir ayçiçeği olmuştu; eğilmek midir aşkları, kavuşmak mı; belli değil... Bunlar, birbirlerine henüz birkaç dakika gecikmiş genç aşklar gibi seslenirler: "Sahiden benim için mi hazırlanıyorsunuz?" Ve inanması zor bir hatıra: Gülümse sözcüklerinin senkronizasyonunu gökyüzünde açan bir güneş tamamladı. Tekrar bastırmasa yağmur, kendimi, Sezen'in tanrıyla anlaşmalı yeni bir klibinde sanacaktım.

Sonra kırmızı bir şal getirdiler; yaşından acıyı ve sevinci kolayca anlayabileceğiniz bir şal... Şarkıcı, bunu gençliğiymiş gibi doladı boynuna: Meydandaki nehir sularına, biricik boyun bağı yağlı ilmek iken... İzmir'in meşhur deli kızı, acının çoğ-rafiyasına mı çok yakıştı, yoksa koy-nunda bir hunilik daha yer açan Di-yarbakırlı'ya mı? Bilmiyoruz; götü-nen sadece Mecnun'a aklını kaçırtan güzellik...

Yine de en çok bu konserin şarkısını merak ediyorum. Walilikle kanlı bıçaklı "double you" tepesinde, bir-hatta dilbilimciler müsaade ederse-iki, üç yaşına daha bastığını hissettiğim Sezen, incir çekirdeklerinden bile acılı bir aşk baladı çıkartabilen Sezen, bu yaşadıklarını yeni albümünde nasıl ete kemiğe büründürülecek...

Her şey sona erdiğinde adımlarını sıkılaştıran yağmur, şehre doğru yürümek zorunda olduğum on iki kilometre ve misafirliğe beklediğim hastalıklar değildi benim derdim: Bu mutluluğuma yalancı şahit bir fotoğrafı çamur deryasında kaybetmek... Sezen Aksu, aşktan anlamayanların, yağmurdan köşe bucak kaçanların ve acının baş belasıdır. Her uyanışında olduğu gibi, belki yeniden birilerine bela oldu: Bu belaların yüksek lisansında can çekişen biri olarak kendilerine yine Sezen'i tavsiye ederim... "Altı üstü bir bilet parası, haydi koş gel bir cennet burası..."

Dağkapı, 2002

[barışmutlu]

"Havlayan köpek ısırılmaz"

(ıskalar!*)

canavar içimizde! gökyüzü ne kadar dışımızdaysa! sinmiş! orda, öyle yaşadığımız hayatın keyfini sürüyor nabızımızın attığı yerde! hayatı soluyor: sanırsın sindirella! (soyguncu ve kabuksuz elma!) çekirdeğinde prematüre! çekip gitmediğinde ne söylerse söyle: terâne! vakt-i çerâğın bekliyor! pusuda: vakitsiz ve tâkatsiz! tekâmül dışı! bırak beklesin! biz bağrımızı badalağımızı açtık: ortalık yerdeyiz! kim varsa gelsin! demedik mi! kendiliğinden kemâle eren, erebilen! yok mu! işte söylüyorum: bu yolun sonundayım: başlamadığım bir yolun sonunda yokum bundan sonra! sonsuzluğu vardım: "cogito ergo sum"! hep ergen olarak kalacakmışım ya ben! ben olmaktan hiç utanmadım ki! utanılacak bir halt yemedim ki! hâli vakti yerinde ve hâlsiz bir bedenim! bedelini çoktan ödedim: kendimi istiyorum artık geri! her çarmıhın dülgeri!

(ilk ayazın ölüsgeri**!)

ölüp ölüp dirilmekten bıktım epeydir: belli belirsiz soluyorum her nefesi! nefsimle köreltiyorum.buğu yeğdir! kumu hohladığımız cam gibi! köpektir! ısırır teni! tense tini havlayıp durur! n'olur susturun beni! (yoksa ısıracağım hepinizi!)

25. ara gazı 2005/peygamber vitesi!

* -ıska, soğanın tohumudur! soyanın değil!
** -ölüyü becerek kadar bile sert esen ürüzgâr!

osmanolmuş

Pınar Selek kimdir?

Pınar Selek bir kabus içinde yaşatılan; bir mahkum / bir rehine / bir kurban olarak mı yaşamaktadır?

PINAR Selek; 11 Temmuz 1998'den beri uyanamadığı, içinden çıkamadığı bir kabusun rehinesidir.

Pınar Selek; yaklaşık sekiz yıldır OLMADIĞI, ASLA OLAMAYACAĞI bir lakabın ("Mısır Çarşısı Bombacı") ağırlığı altında un ufak edilmeye çalışılan genç, güzel, ışıl ışıl bir kadındır. Benim çok sevdiğim. Taniyanların çok sevdiği...

Pınar Selek bir mahkumdur; yıllardır ne olduğunu değil, NE OLMADIĞINI açıklamak zorunda bırakılmış bir "tutuklu".

Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en rezil, en sakınmaz, en utanmazca kotarılmış komplolarından birinin kurbanıdır: Kurban edilmeye çalışılmaktadır.

Peki, Pınar Selek bir kabus içinde yaşatılan; bir mahkum / bir rehine / bir kurban olarak mı yaşamaktadır? Pınar Selek un ufak edilmiş midir? darma duman? KURBAN? Kurban? Pınar Selek komple meraklarına / kinlerine / aldırışlıklarına / her nevi hakikate saygısızlıklarına kendini kurban ettirmiş midir? Boyun? Eğmiş midir?

Hayır! Tam tersi. Pınar boyun eğmedi. Benim kahramanım Pınar. Pek çoklarını. Boyun eğmedi. Eğdirilmedi.

"Kardeşim, ben bir sosyologum. Ben işimin böyle yapılması gerektiğine inanıyorum. Yazarım da, çizerim de. Sosyolojide "düşman" yoktur. "Karşı taraf" yoktur. "Öteki" yoktur. Benim anladığım gibi, ilerici sosyolojide başkalaştırmak / mikroplaştırmak / dışlamak / yabancılamak yoktur!" demiş biridir. (Tabii, benim sözlerime çeviri diliyle.)

Pınar yolundan dönmemiş biridir.

Peki nedir Pınar'ın yolu?

Şu kadarını söyleyeyim: İsveçli kadın sosyolog (hayali) Ingrid Johansson Pınar'ın araştırmacı kişiliğine sahip olsaydı, Pınar'ın yaptığı sosyolojik araştırmaları yapardı, Pınar'ın yazdığı kitapları yazardı-

1- Kitapları çoook ilgi görür, yurdunun her tarafından tartışılırdı.

2- Kitabının ("Barışamadık") sunduğu açılımlardan iktidardakiler / iktidarsızlar / onlar / bunlar yararlanır, muhteşem bir tartışma ortamına "vesile" olurdu.

3- Nobel Barış Ödülü'ne aday olurdu.

[perihanmağden]

Hadi diyelim, son maddemizde uçtuk: Ama demokrasisi tam / oturmuş / tekamül etmiş bir ülkede Pınar'ın yaptığı araştırmalar hiçbir şekilde "suç" teşkil etmezdi. Edemezdi.

Oysa Türkiye Cumhuriyeti ne yaptı? 11 Temmuz 1998'de Kürtler'le ilgili bir araştırması kuşku uyandırdığı için Pınar'ı gözaltına aldı. PKK ile ilgili sorular soruldu, isim vermesi istendi. Verdiği isim yoktu Pınar'ın. İsim vermedi. Elektrikli, Filistin askısı "tam teşekküllü" işkence sınavından geçirildi. Konuşmadı. Konuşmadı.

Konuşturulamayınca; e, elleri boş mu kalsındı? Suçlamak için bir "bomba hazırlığı" senaryosu icat edildi. Ama bu senaryonun hâlâ Mısır Çarşısı'ndaki patlamayla bir ilişkisi yoktu.

9 Temmuz 98'de Mısır Çarşısı girişinde patlama olmuş; 7 kişi ölmüş, 5'i ağır 121 kişi yaralanmıştı. Olayın hemen akabinde patlama basında GAZ TÜPÜ PATLADI olarak yer almıştı. Hakikaten de gaz kaçağı patlamasıydı.

Sorgulama esnasında Pınar'a Mısır Çarşısı'nda ki patlamaya dair hiçbir ama HİÇ BİR soru sorulmamıştı. Yani Mısır Çarşısı'ndaki (verilen tüm bilimsel raporlarda tüp gaz kaçağı nedeniyle olduğu belirtilen) patlamanın BİR BOMBA patlaması olduğu ve bunun müsebbibinin Pınar'ın başını çektiği bir grup olduğu fikri, sonra kotarıp pişirilerek, Pınar'ın başına bu melun çorap daha sonra örülecekti. (Ee, senaryo yazmak 'biraz' zaman alırdı.)

Uzman polislerin olay yeri raporu (10 / 07 / 1998 tarihli) ve uzman polislerin inceleme raporu (11 / 07 / 1998) BOMBA DEĞİL dediği halde; daha sonra Cerahpaşa Adli Tıp'tan, İstanbul Üniversitesi Analitik Kimya'ya, ODTÜ Elektrik Mühendisleri Heyeti'nden, Prof. Dr. İnci Gökmen'in raporuna kadar TÜM BİLİMSEL RAPORLAR "Kesin olarak gaz kaçağı" dediği, diyeceği halde Pınar son olarak (yedi buçuk yılın sonunda) savcının mütalaasında bombacı olduğu suçlamasıyla "Ağırlaştırılmış Müebbet" istemiyle baş başa bırakılacaktı. (28 / 12 / 2005)

Baş başa hakikaten! Ve de 1'in kare kökü: Yedi buçuk yılın sonunda, iki buçuk yıl "içerde" kalıp tahliye edilmenin sonunda, ağırlaştırılmış müebbet! E malum, idam cezası da kalktı. Yani istenebilecek en ağır ceza BU!

Bomba patlaması olmayan bir patlamayı (Böyle bir bomba olsaydı, en aşağı yarım metrelik bir çukur açılırdı. Pimine ve parçalarına etrafta ve ölen, yaralananların vücutlarında rastlanırdı. Hiçbir böyle "bulgu" yok ellerinde. Bu müthiş "bombanın" bombalığı nerde? BOMBA'ya çevireceksin; sonra da elindeki rehine araştırmacıyı BOMBACI'ya. (Ya da tam tersi sırayla.)

Oh ne alâ, ne alâ!

Alâ, hakikaten. Çorbadan dönenin (ne çorbası olduğunu takdirlerinize bırakıyorum) kaşığı kırılın "mantığıyla" da, "davandan" (yaptığın iler tutar yanı olmayan suçlamalar ve sapır sapır dökülen "senar-

yondan") vazgeçmeyeceksin, bombayla, bombalamakla, İNSAN ÖLDÜRMEKLE hayatta işi olmayacak bir anti-militaristi, bir barış yanlısını, sevdalısını böyle bir kabusun içinde sabitleyeceksin.

Düşünün Pınar'ın başına gelenleri: Yaklaşık 8 yıldır KİM olduğunu değil, KİM OLMADIĞINI anlatmak zorunda bırakılmış.

Hani kabuslarda bizi kovalayan devden, eli bıçaklı katilden, çoluğumuzun çoçuğumuzun canına kast eden manyaktan kaçarken bağırırız bağırırız-sesimiz bir türlü çıkmaz, bir türlü duyuramayız ya.

Pınar kabusunda işte öyle bir başına bırakılmak isteniyor. Sesi çıkmaz, duyulmasın isteniyor.

Türkçesi olmayan yaşlı Kürt kadınlardan alınan Türkçe ifadelerden, hiç anahtarı olmayan atölye kapısının Pınar'ın çantasında bulunan "anahtarına", 15 dakika içinde "vicdan azabı içinde" "savcı tarafından beklendiği sırada" değiştirilen ifadelerden- Bu skandal davayla ilgili daha derli toplu / kronolojik sıralı bilgilere filan ulaşmak isterseniz:

Düşünce Suçu?na Karşı Girişim'in antenna@antenna.org sitesine girip gereken okumaları da yapabilirsiniz. Bu Skandal Davayla ilgili. Aklınız uçsun diye.

Pınar'ın diyelim Odakule'de gözaltına alınmasına karşılık Kurtuluş'ta gözaltına alındığının yazılmasından, her nevi detayda zimbir zimbir dökülen, karman çorman, kabartılmış / karıştırılmış / şişirilmiş bir sürü dosya. Ve netice: yoğun bir komploleme arzusu. Ağırlaştırılmış Müebbet!

Söz konusu Pınar olunca, beynim zonklıyor. Doğru dürüst / derli toplu (farkındayım! farkındayım!) yazmıyorum.

Arkadaşım düşünce suçu(!) işlediyse buyrun yargılayın yazdıkları, çizdikleri, söyledikleri, ettikleri yüzünden arkadaşımı.

Ama hiç işlemediği, işlemeceği bir suç için (insan canı almak!) hiç varolmamış bir bomba için canınız onu kurban etmeyi çekiyorsa.

Bu mümkün değil!

Hukuksuzluğun, adaletsizliğin, vicdansızlığın bu denlisi BU TOPRAKLARDA DAHİ mümkün değil.

Demem O ki: Pınar'ı böylesi bir adaletsizliğin çarklarına kaptırmamak için hepimize görev düşüyor.

Yoksa Shakespeare'in dediği gibi "7 okyanusun suları dahi temizleyemez elerimizi!"

EVRENSEL okumak için üç neden daha

3 Mart - 7 Nisan kitap eki

mart sayısında mistisizm ve fantastik edebiyatı tartışıyor

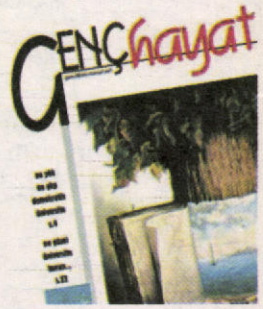
kitap EVRENSEL

her ayın ilk cuma günü gazetenizle birlikte ücretsiz

gençlik eki 1 Mart-15 Mart-29 Mart

gençliğin gündeminde ne varsa gençhayat'ta

iki haftada bir çarşamba günleri gazetenizle birlikte ücretsiz

kent ekleri

tarihi, kültürü, günlük yaşamı, dünü ve bugünle her sayı ayrı bir kent iki haftada bir; tüm Türkiye'de...

11 MART.....Bursa
25 MART....Diyarbakır

EVRENSEL sadece gazete değil bütün bir hayat

www.evrensel.net her gün bayinizde

- GÖZÜNÜZE İLİŞTİ Mİ BİLMİYORUM... DTÖ... DÜNYA TÜRK OLSUN...

MODERN KÜRT SANATÇILAR... ESERLERİ...

YILDIZ TİLBE, ANEM KÜRT, BABAM KÜRT, BEĞENMEYEN ALNIMDAN VURABİLİR, DEDI.

REWHAAT

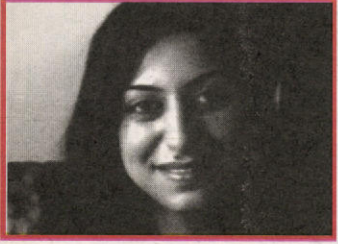
rewhat@esmerdergisi.com

REWHAAT

Sessiz Tanık

Altı kızdan sonra çok istediği erkek çocuğuna henüz kavuşmuştu. Daha adını bile koymamıştı. Kapının eşliğinde, çocuğunun üzerine kapanarak ölmüştü. O adam ben, o çocuk da benim çocuğumdur. Görmeden, yaşamadan, dokunmadan anlayamazsınız. İşte "Sessiz Tanık" böyle çekildi

bernaşahin

ON sekiz yıl önce, bir 16 Mart günü, Saddam ordusunca atılan gaz bombasıyla Halepçe'deki binlerce Kürt katledildi. Peşmergeler cepheye oldukları için katledilenlerin çoğu kadın ve çocuklardı. Uğursuz yazgılarına boyun eğen binlerce insan düşen bombaların sesi ile evlerinden dışarı fırlarken, bazıları ise sofralarının başında solumuşlardı zehirli dumani. Ölenler silahsız ve masumdu. Katledilen insanlar günlerce yerlerde kaldı ve kasaba dünya kamuoyuna açıldı. Yüzlerce gazetecinin akın ettiği kasaba, bir-birinden çarpıcı fotoğraflarla dünya kamuoyuna yansıdı. Ancak hiçbir fotoğraf onun çektiği "Sessiz Tanık" kadar ses getirmedi. Tüm dünya kamuoyu, onun çektiği fotoğrafla anladı vahşeti... Çünkü o, sessiz tanığı çekerken ağlıyordu ve kollarına giren askerler sürükleyerek uzaklaştırmışlardı onu kasabadan... Bu ayık konuşumuz "Sesiz Tanık" Ramazan Öztürk. Başta Ortadoğu ve Balkanlar olmak üzere dünyanın birçok yerin-

deki katliamlara objektifiyle tanıklık eden Öztürk'le, Halepçe Katliamı'nı bir kez daha hatırladık.

Halepçe Katliamı yaşandığında hangi gazetede çalışıyordunuz?

O zamanlar Sabah gazetesinde savaş muhabiri olarak çalışıyordum.

Halepçe'ye gaz bombası atıldığını nasıl duydunuz?

Yabancı ajansların birinden bir haber düştü. Haberde, "Halepçe bölgesine kimyasal bomba atıldığı ve çok sayıda ölü olduğu iddia ediliyor" deniyordu. Muallâkta bir haberdirdi. 1987'de de aynı bölgede bulunmuştum ve Bağdat'tan kaçıp, Süleymaniye'de Kürt bölgesine geçmişim. İki ay aşkın bir süre kalmıştım orda ve bölgeyi karşı karşıya dolmuşum. Savaşları da çatışmaları da bombaları da çok iyi taniyordum. O bölgeyi iyi bildiğim için kendi kendime şunu söyledim: Eğer o bölgeye kimyasal bomba atılıyorsa çok ölü vardır. Yüzyılın katliamı olmuştur diye düşünerek yola çıktım. İran'a gittim. Kürtler güç kazanıyordu. Saddam ise cepheye kaybediyordu. İlk ele geçen Halepçe, Duce ve İnap'tu. İran, Kürtlere yardım ediyordu.

Bölgeye ulaşmakta zorluk çektiniz mi?

İran'ın yardımı ile gittik, çünkü başka türlü gidiş mümkün değildi. İran-İrak Savaşı devam ediyordu. 1988 dönemi, savaşın en şiddetli olduğu dönemdi. Dolayısıyla İran her gelen gazeteciyi ertesi gün götürmüyordu. Bekletiyordu ve gruplar 40-50 ya da daha üstüne çıktığı

zaman götürüyordu. Çünkü birkaç aşamadan geçiriliyordu gazeteciler. Önce Tahran'dan askeri uçakla bölgeye, bölgeden de helikopterlerle Halepçe'ye götürülüyordu. İran-İrak Savaşı devam ettiği için müthiş bir tehlike vardı. Bölgeye olan Irak bombardımanı devam ediyordu. Kimyasal tehlikesi devam ediyordu. Bu yüzden gazeteciler kısa bir eğitimden geçirilip, öyle götürülüyorlardı.

Nasıl bir eğitimdi bu?

Kimyasal bomba düştüğü zaman ne yapılması gerekiyor, panzehir iğnesini nasıl vuracağız, gaz maskesini nasıl kullanacağız gibi pratik bilgilerdi.

Eğitimden sonra neler oldu?

Doluştuk askeri helikopterlere, bölgeye yakın bir şehre gittik. Oradan da helikopterlerle Halepçe'ye götürüldük. Helikopterler bir kaç kez havalandı, indi. Hava saldırısı var diye helikopterler yüksek dağların arasına gizlenerek bizi Halepçe'ye bıraktılar ve hemen geri döndüler. Helikopterin bizi alabilmesi için güneş batmadan aynı yerde toplanmamız gerekiyordu. Bu arada saldırılar devam ediyordu. Hava kapalıydı ama uçak seslerini duyuyorduk. Bize İranlı askerler eşlik ediyordu.

Uçaktan indiğiniz an karşılaştığınız

görüntü nasıldı?

Bizim indiğimiz yerde hayvanlar etkilenmişti. Kimi ölmüş, kimi sakatlanmış yürüyemiyor. Bombaların açtığı çukurlar vardı. Şehirde ise her yer cesetlerle doluydu. Evlerin önü ve içleri, ayak attığımız her sokak başında cesetler vardı. Bunlar çocuklar, yaşlı insanlar, bebekler ve genç kızlardı... Peşmergeler cepheye savaştıkları için yoktular. Yüzde 85'i bu saydığım insanlardı.

İnsanlar gazdan nasıl etkilenmişti?

Halepçe'de 5 çeşit gaz kullanılmıştı. Her gazın ayrı bir etkisi vardı. Bir tanesi sinirleri yıpratıyor, biri nefes borusunu, ciğerleri parçalıyor, biri şok etkisi yapıyor. Tehlikeyi biliyorsun ama kıpırdamıyorsun, kaçamıyorsun. Biri deriyi yakıyor. Deriyi yakan, gözü de yakıyor. Yani bir biçimde ölüyorsun, kurtuluşun olmuyor. Bu nedenle yerde gördüğümüz cesetler morarmış, derileri yanmış, boğularak öldükleri için ağızlarından köpük çıkmıştı.

Bu görüntüler karşısında en çok neden etkilendiniz?

Beni en çok etkileyen şey çocuklardı. Annelerin ve çocukların birbirlerine sokulmuş halleriydi. Gaz odalarında öldürülen Yahudiler geldi aklıma o an. Nefes ala-

madıkları, bir yere kaçamadıkları ve gözleri yandığı için hiç bir şey yapamamış, birbirlerine sokulmuşlardı. Oyun oynayan çocuklar sokaklara savrulmuş, sere serpe yatıyorlardı. Bazıları sofralarının başında ölmüştü... Kucağından bebeği fırlayan anneler vardı. Dış kapıların eşliğinde, mosmor çocuk bedenleri vardı... Ayakları dışarıda, gövdesi içerde. Ayak atılan her yer ceset doluydu.

Ya kaçmak için çabalayan insanlar...

Arabalara doluşarak şehir dışına kaçmaya çalışan insanların, toplu halde birbirlerine sokularak öldükleri boş bir alan vardı. Çocuk, kadın yüzlerce insan cesedi... Ot yığını biçilmiş gibi. Çevrelerinde ise otlayan hayvanların leşleri... Su birikintilerinin başında topluca ölen insanlar vardı. Yüzleri yandığı için eğer su ile yıkarlarsa ya da ıslak bir bez parçası ile vücutlarını silerlerse kurtulabileceklerini düşünerek su birikintilerinin başına gitmişler ve orada ölmüşler.

Şehirde tahribat var mıydı?

Büyük bir tahribat yoktu, bomba isabet etmiş bir-iki ev vardı. Ama genel olarak şehirde bir şey yoktu. Şehirde sakat kalmış, henüz ölmemiş hayvanların sesleri vardı. Hiç kuş sesi duyulmuyordu, onlar da ölmüştü. Çiçekler solmuştu.

Hayatta kalan insanların tepkileri nasıldı?

Yakın yerleşim birimlerinden akrabalarının akıbetini öğrenmek için gelen insanlar vardı. Yer yer ağıtlar duyuluyordu. Çünkü insanlar artık ağlayamıyorlardı. Duvarlara yaslanmış, perişan ve umutsuz halde ne olduğunu anlamaya çalışan, sonradan gelmiş birkaç yaşlı vardı. Kaybolmuş gibiydiler.

Zaman kısıtlı ama katliam büyüktü...

Saniyelerle yarışıyoruz. Çünkü şehrin içinde çok fazla kalma şansına sahip değildik. Diğer kasabalara da gitmemiz gerekiyordu, oralarda da aynı katliam yapılmıştı.

Çok ağır insan kokusu vardı. Kusmamak için kendimi zor tutuyordum. Kussam çalışmazdım. Bir yandan da ağlıyordum. Yapılan vahşete inanamıyordum. Fotoğraf çekerken iki asker koluma girdi ve sürükleyerek götürdüler beni. Sessiz Tanık'ın enstantanemde donmasının öyküsü böyle.

"Sessiz Tanık" dünya kamuoyunda büyük yankı uyandıran bir fotoğraf oldu. Öyküsünü anlatır mısınız?

Fotoğraftaki babanın 6 kızı var. Erkek çocuğu olsun istiyor. Bir tane erkek çocuğu geliyor dünyaya ve henüz bir aylık. İsmi bile kon-

Halepçe'de kuş sesi duyulmuyordu, hepsi ölmüştü. Beni en çok etkileyen şey annelerin ve çocukların birbirlerine sokulmuş halleriydi. O an gaz odalarında öldürülen Yahudiler geldi aklıma. Nefes alamadıkları, gözleri yandığı ve kaçamadıkları için birbirlerine sokulmuş, öylece ölmüşlerdi

mamış. Baba şehrin bombalandığını sanıyor ve çocuğunu kucağına alarak dışarı fırlıyor. Gaz bulutunu görünce içeriye kaçmaya çalışıyor ancak dış kapının giriş basamağında ölüyor, çocuğunun üzerine kapanarak. Farklı bir gözle baktım ve kendimi kattığım için böyle çektim. Duygusal davrandım, hemen göndermedim. Filmleri vermedim, çünkü alıp satıyorlardı. Sessiz Tanık benimle özleşti. O adam ben, o çocuk da benim çocuğum oldu. Görmeden, yaşamadan, dokunmadan anlayamazsın. Amerikan Gazeteciler Birliği, 100 yılın en iyi fo-

toğrafi ödülü verdi. Times dergisine kapak oldu. Ders kitabı olarak okutuluyor. Dünyada en çok kullanılan fotoğraflar arasında yer alıyor. Bu fotoğraf Türkiye'de ödül almadı. O zaman çalıştığım gazete de bir hafta sür manşetten girdiler. Türkiye'den ödül almamasına şaşırıyorum, çünkü burası Türkiye. Bu fotoğraf hak ettiği yeri dışarıda buldu. Yani birilerinin ödül verip vermemesi, bu fotoğrafın gücünü azaltmıyor. Fotoğraflarımın bir kısmı da çalındı. Dava açtık ve Aralık ayında 28 bin Euro ceza ödemek zorunda kaldılar.

Saddam'ın kimyasal silah kullandığı daha önce de basında yer almıştı ancak dikkat çekmedi...

Saddam'ı yaratan, onu güçlendiren ve destekleyenler daha sonra onunla başa çıkamadılar. Halepçe'den önce de bu tür kimyasal saldırılar oldu. İran'da 20 bin asker öldü. Saddam öldürdü. 1988 Halepçe Katliamı'nda dünya gerekli tepkiyi vermedi. Saddam'ın en belgeli katliamının delilleri Halepçe fotoğraflarıdır. Bush'un elinde de bu fotoğraflar vardı. Mahkemeye delil olarak sunuluyor. Kamuoyuna açıklanmadı ancak Saddam kimyasal silah kullanıyordu. Açıklamadılar, çünkü açıklandığı zaman bu silahı ona verenlerin de onunla birlikte yargılanması gerekecekti. Diğer kasabalarda da kullanıldı kimyasallar.

Katliamdan arda kalan yaralıların akıbeti ne oldu?

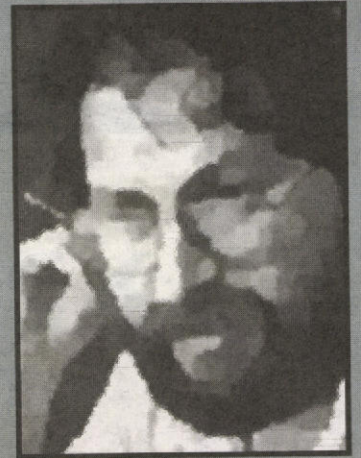
Binlerce yaralı İran'a götürüldü. Gözleri, derileri yanmış insanların büyük bölümü nefes alamadıkları için öldü. Kurtulan yaralılarda da 5 ila 10 yıl sonra çıkıyor kanserler, zihinsel arızalar... Şu an İran Kürdistan'ında tedavisi devam eden, resmen kayıtlı 100 bin insan var ölümü bekleyen. Irak'ta ise böyle bir kayıt yok. Irak'ta son 10 yılda insanlar ölüyor ancak her hangi bir kayıt yok.

ÇELİŞKİ

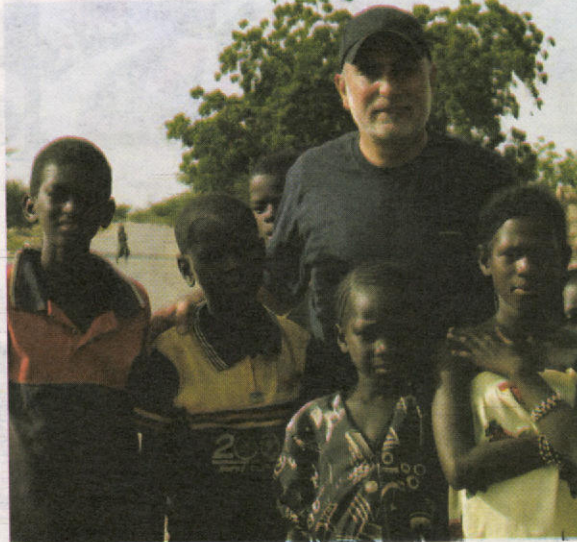
HER sanat türünde olduğu gibi resimde de çelişki gerekir. Karanlık-açık (ya da gölge ışık), sıcak renk-soğuk renk, yatay-dikey, uzun-kısa, küçük-büyük, uzak-yakın gibi. Yoksa resim pek sıkıcı, hatta bayağı olur, zamanla yorar.

Maharet, bu çelişkiyi harmonik bir biçimde resme yedirebilmektir.

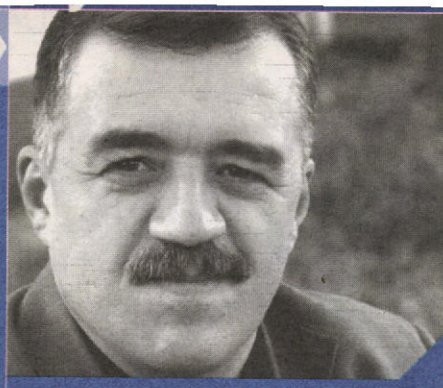

alinesin

alinesin@esmerdergisi.com

Halepçe fotoğrafları Ramazan Öztürk'e ait. Öztürk yukarıda da Afrikalı çocuklarla görülüyor

[seyhmsudiken]
seyhmsudiken@mynet.com

"Xwin xerat e niha"
A. Hicri İzgören

"Bir namludan içeriye bakmadınız hiç"
Şükrü Erbaş

"Ben şiir yazmazsam / yitirir dilini içimdeki çocuk / çıkarır giysilerini sözün teninden / imge denilen o esrarlı konuk / ve ben şiir yazmazsam / çoğalmaz nar taneleri gibi / görüntülerin güzelliği / sevgi bile yük olur acemi yüreklerle" ** diyor uzaklardaki şair.

"Yeni bir sayfa açtım işte ömrümü çiziyorum / sensiz hiçbir şeyin hükmü yok benim için / ölüm durmadan tazelese de hünerini / yeni bir sayfa açtım, kanımla yazıyorum artık" *** diyor yakındaki şair.

Biri Ahmet Hicri İzgören'dir. Şeceresi her ne kadar Urfa-Siverek nüfusuna kayıtlı olsa da yüreği Diyarbakır'a sevdalıdır. Kadim tarihlerden bu yana, kirvesi Dicle olan şehrin şairi: Ol sebepten bu kentin en tenha yeri şimdilerde belki de yüreğidir.

Diğeri Şükrü Erbaş'tır. Çetelesi Yozgat'ta tutulsa da yüzü her daim Diyarbakır'a dönüktür. O da ol sebepten Celal Güzelses'in Kürtçe söyleyemediği bütün türkülere yaren olmuştur.

Diyarbakır'ın iki dilli yayınevi Lis, bir süredir sessiz ve derinden yeni bir dizinin zahmetkeşliği içinde. Peşpeşe kitaplar yayınlıyor iki dilde: Kürtçe-Türkçe. Dizinin adını Lis-Poetika koymuş yayınevi. Günlerdir bu diziden çıkan iki kitabı, iki şairin, iki dilden merhabalarını, yarenliklerini paylaşarak, birinden diğerine dönerek okuyorum.

Tanıdığım bütün Yozgatlılar -bir kaç geçmez, Yozgat'ın dışardan bilinen sağcı kimliğine inat hep

İki şair, bir şehir

"Her köşe başında kimlik soruyor(lar) benden / Açıp yarımı gösteriyorum" diyen Hicri İzgören'e, "Kimliğini sorduklarında / Ben kimliğimi gösteriyorum / Utancım sorulduğunda" diye cevap verir Şükrü Erbaş

devrimci insanlardı. Bunlardan biri olan Dev-Genç'in eski Genel Sekreteri Dr. Ruhi Koç, sohbetlerinde, "**Bilir misiniz, beni Yozgat'ta pek tanımazlar. Daha çok Diyarbakırlı bilirler**" derdi. Dostum, arkadaşım Şükrü Erbaş da öyle... Ne zaman Diyarbakır'a çağırılacak görev bilir. Bütün işlerini askıya alır. "**Öncelik Diyarbakır'ındır**" der. Her defasında takılır kendisine; "Diyarbakır'ın nüfusuna kaydedeceğiz seni" derim. Efendice güler, "**Zaten kayıtlıyız**" der o da. Çok az şehir vardır ki kendi şehirden olmayan şairlere ve yazarlara bunca yol olsun, bunca dil olsun.

Şükrü Erbaş da elbette bu dile, bu yüreğe el verenlerden. Bu nedenle, "**Üç bin Kürt köyünün gözleri kocaman sürgününe / bir adım dönüş olabilmek**

için" er sözünü, "**Dersini almış da ediyor ezber**" türküsüne yoldaş edip; herkes kendi türküsünü elbet kendi dilinde, kendi sesiyle söylemeli. Yoksa insan tekinin dili boynuna kement oluru en iyi bilenlerdendir Şükrü Erbaş.

Şair damarı ve aydın sorumluluğu ile Şükrü Erbaş'la yolu kesişen Hicri İzgören ise yaşananları an be an yaşayanlardan. Bu nedenle Şükrü mısraında hep gönüllü ortaklık, yoldaşlık, yarenlik duygularını hissettirirken; Hicri'ye düşense yaşamın yüzünde sızlayan mışlı geçmiş şark çıbanıdır. Doğaldır ve belirgindir. Çünkü "**Töresini çiğneyen bir suçlu gibi / Kimlik diye bir yangın**" taşır koynunda her daim.

Zaten o kimliktir ki yüzyıllardır her defasında bir şekilde gündem tutup, hiç gündemden düşmeyen... Nitekim iki şair de şairce imgelerle gönderme yaparlar birbirine!

Hicri, tarihin ve zamanın masalcılığıyla; "Ölümleri kutsuyor, yalanları emziriyor / İnfazlar büyütüyor, tarihin beşiğinde / Her köşe başında kimlik soruyor(lar) benden / Açıp yarımı gösteriyorum" diyor.

Şükrü ise bu kimlik hassasiyetine yanıt ihmale gelmez kabilinden; "Birimizin kalbi ötekine acı / Şu farkla yaşıyoruz aynı kaderi: Sen, yaralarını gösteriyorsun / Kimliğini sorduklarında; / Ben, kimliğimi gösteriyorum / Utancım sorulduğunda..." demekle yetiniyor.

Ahmet Hicri İzgören'in "Bébaran-Yağmursuz"u ile Şükrü Erbaş'ın "Cam ü Kevir-Cam ile Taş"ı iki dilin, Kürtçe ile Türkçe'nin düşmanlıklara inat, kış soğuşunda çoban aba'sına sarmalamış ahengi. İhmale gelmez...

* *Xwin xerat e niha: Kan sebildir şimdi.*

** *Şükrü Erbaş. Cam ile Taş-Cam ü Kevir. Türkçe'den çeviren Dilber Hêma ve Yağob Tilermenî. Lis Yayınları. Diyarbakır 2005.*

*** *A. Hicri İzgören. Yağmursuz-Bébaran. Türkçe'den çeviren: Lal Laleş ve Yağob Tilermenî. Lis Yayınları. Diyarbakır 2005.*

REVAN
RESTAURANT
Lezzetin diğer adı

E-5 Karayolu üzeri Revan Plaza-B Beylikdüzü/ İSTANBUL

Tel: 0(212) 852 58 18 Fax: 0 (212) 85258 25 www.revan.com.tr e-mail: revan@superonline.com

Panik atağımı satıp faturaları ödeyeceğim

KÖTÜ
ATAK

BİR şeyler yapmalıyım... Işığımı karanlığın içinde kaybetmiş gibiyim. Şu panik atak rahatsızlığımı yazmakla iyi ettim. Aklimla duygularımın buluşamadığı, yok öyle değil, birbirlerine küstüğü bir anda... Panikliyorum ama anladım ki panik atak hastalığının çok daha farklı sebepleri var.

Parasızlık, aşksızlık, akılsızlık ve ayrılıklar... Bütün bunlar beni o kadar değişik ruh haline sokmuş ki, şiir musluğumdan akarken bile sancılar çekmişim.

Yayıneviyle görüşmem lazım, bir yazar dostum beni tavsiye etmiş. Bir kaç telefon görüşmesi yaptık, şimdi görüşmeye gitmem gerek.

- Alooo... Buyrun ben Kötü Şair!

- Kötü Şair mi? Sahiden mi?
- Evet, buyrun.
- Ben yayınevinden arıyorum, sizin panik atak yazılarınızı kitaplaştırmak istiyorum.

- Evet, tabii ki olabilir...
- Ne zaman müsait olursunuz, görüşmek istiyorum?

- Bilmiyorum, siz ne zaman müsaitsiniz!

- O zaman yarın saat üçte buluşalım mı?

- Tamam, olur.

Vay be. Bu çok iyi oldu. Yıllardır bana yapmadığını bırakmayan bu panik atak illetinden kurtulacağım. Hem de onu satıp para bile kazanabilirim. Bu çok hoşuma gitti. Yaşadığım bütün panik atakları yazıp veririm. Ulan panik atak, seni satmazsam şerefsizim!

Borçlarımı ödemem lazım. Bütün sorunlarımı çözersem o zaman da panik atak da beni terk eder. Etmez canım, niye etsin ki? Ben ona hep iyi davranırdım. Bir an bile olsun yanımdan ayırmadım. Giderse de gider yalvaracak değilim. Beni sevmeyeni ben severim. Sevmesem ne olacak, ömrüm mü uzayacak?

Hay aksi saat iki... Amma uyumuşum. Saat üçte görüşmem var. Yetişmem çok kötü olur. Acele etmeliyim. Hemen çıkmam lazım. Yarım saatim kaldı, taksiyle yetişirim. Hay aksi ilacımı almayı unutmuşum. Önemli değil, sonra alınır... Ah işte taksit!

- Merhaba beni hemen yetiştir.
- Nereye gideceksiniz?

- Panik atak kitabıyla ilgili görüşmeye.

- Yani nereye gideceğiz?

- Ha özür dilerim. Yayınevine.

- Ya kardeşim hangi semte gideceğiz.

- Neresiydi orası ya. Ha Şişli'ye.

- Ha öyle söylesene.

- Aman hızlı git geç kaldım. Saat tam üçte orada olmalıyım.

- Biraz zor ama bakacağız. Çok aceleleniz varsa başka yoldan gidelim.

- Olmaz, sakın beni dolaştırmaya kalkma. Görüşmem Şişli'de, en yakın mesafeden en hızlı bir şekilde gideceğim.

- Tamam sakin olun. Ama yüzünüzde bir kızarıklık var gibi.

- Nasıl yani?
- Sanki biraz yorgunsunuz.

- Sahi sanki titriyorum. Şu başıma gelenler, tam da zamanı. Ah şu kalp çarpıntım başladı. Tansiyonum da çıktı. Ellerim şişti, öyle değil mi?

- Hayır bence normalsin.

- Hayır değilim, sen söyledin. Şu ateşime bakar mısın? Çabuk kurtar beni bu trafikten. Aman tanrım ölüyorum işte, tam da panik ataktan para kazanıp biraz rahat edeceğim bir zamanda.

- Dur sakin ol. Ne biçim adamsın ben sana söylemedim mi, trafik var diye. Bana da panik yaptırıyorsun. Bende de panik atak hastalığı var.

- Bende de panik atak hastalığı var.

- Bende de panik atak hastalığı var.

- Bende de panik atak hastalığı var.

- Bende de panik atak hastalığı var.

- Bende de panik atak hastalığı var.

- Bende de panik atak hastalığı var.

- Bende de panik atak hastalığı var.

- Bende de panik atak hastalığı var.

- Bende de panik atak hastalığı var.

- Bende de panik atak hastalığı var.

- Bende de panik atak hastalığı var.

- Bende de panik atak hastalığı var.

- Bende de panik atak hastalığı var.

- Bende de panik atak hastalığı var.

- Bende de panik atak hastalığı var.

- Bende de panik atak hastalığı var.

- Bende de panik atak hastalığı var.

- Bende de panik atak hastalığı var.

- Bende de panik atak hastalığı var.

- Bende de panik atak hastalığı var.

- Bende de panik atak hastalığı var.

- Bende de panik atak hastalığı var.

- Nasıl geçirim, polis yakalarsa. Bu tümseklerden nasıl geçirim. Çıldırın mı sen?

- Geç kardeşim. Sakın arabadan in filan da deme bana. Kesinlikle inmeyeceğim. Hadi geç karşıya.

- Hay aksi seni hastalıklı adam. Eğer bir şey olursa hesabımı senden soracağım.

- Hadi geç işte, karşıdan araba gelmiyor hadi. Ha polis de yok ha işte.

- Dur be adam, dur be, kaza yaptıracağın bana.

- Oldu işte, sen büyük şoförsün. Şimdi son hızla gidelim. Sakın beni dolaştırmaya kalkma paramı keserim.

- Hay Allah. Sen nereden çıktın böyle?

- Biraz daha hızlı...

- Bir sus kardeşim ben orayı biliyorum. Yaklaştık. Senden kurtulmak için en kestirme yolu ve gidebileceğim son hızla gidiyorum.

- Ya kardeşim bir sus Allah aşkına, beni yetiştir. Faturalarımı ödemem lazım.

- Ne faturaları, nereden çıktı? Yayınevine gitmiyor muydun?

- Oraya geç kalırsam faturalarımı ödeyemem, suyum, elektrigimi, telefonumu keserler. Aslında bunlar bahane, eğer onu satamazsan yine gelir hep. Panik ataklarımı satacağım.

- Sen ya çok çılgın birisin ya da deli...

- Oh kalbim, öldü öleceğim. Lanet olsun. Ne talihsizlik. Tam da sırası mı ölmenin... Öldüm, öldüm daha gelmedik mi? Sen nerelisin? Hastane var mı buralarda? Sen askerliğini nerede yaptın? Sence bu kitap satar mı? Önüne bak önüne, çarpacaksın.

- Bir sus be adam delirttin beni!!! Ah işte çarptık hem de arkadan. Hep senin yüzünden paramı ver, çabuk in arabadan.

- Ben sana kaza yapacağımı söylemiştim. Oh rahatladım, demek bütün sıkıntım buymuş. Al paramı hadi sana iyi işler.

Kelebeğe aşık olan, bir gün yaşar...

ŞAIRİN
HAYATI

Sayın okur;

Dağılmış hayatların, mutsuz sarı yüzlerine konan sineklerle uğraşıp durdum. Mutsuzluğunu korkuluk gibi yüzlerinde taşıyanların arasında sözcüklerim, kendime patlayıp durdu. Akıyla kalbini buluşturanların yürüdüğü yolların kenarına, kavak ağacı gibi dikilip tiksintiyle irkilenler, çöp karıştıran yoksulluğun paslı ellerine acıyarak güldüler. Sırtını duvara yaslamadan ölüme koşanların mezarlarına atılan karanfeller... Ah karanfeller hepsi de yarım kalmış cümlelerde çürüdüler. Öndere, öküz ve karasabanın kuyruğuna tutunup taşraya terfi eden oradan da büyük şehirlerin eteklerine tutunmuş varoş denilen ki yoksulluğun diğer adı, sayın okur... Yalnızlığını uykuya yatırmış, öfkesini bileklerini keserek kanla akıtmış, aklına küsmüş, aşk halleri darmadağın, tespihini taşıyamayan, düşmüş omuzlarla dolaşan onlardı. sayın okur. Onur savaşçılarının gözyaşlarıyla gusül aptesti alıp ruhlarını günahattan temizleyenleri, yüzlerine gerdikleri o gülücük kurtaramayacak. Bilin ki kaşımız bu hayata çatıktır bizim. Mutsuzluğumuzun ve cehaletimizin adını biz koymadık. Yalvar, ibadet et, itaatkâr ol, bu dünya boş, ne varsa öldükten sonra var uykusuna bizi yatıranların adı nedir? Bize cennet vadedenler cennetten mi geldiler? Yalanın kuyruğu yandıığında dumandan ilk boğulacak onlardır.

Acıların gömüldüğü toprağın içinde sızısıyla çürüten gövdelerimiz yok olup gittiler. Her şey ölmeden önce, sayın okur, ölmeden önce. Omuz omuza sevişeceğimize birbirimize kaskatı kesilip kavgaya edip durduk. Sınıfsız, darmadağın gövdenin başını vurmak için duvarlar öğrenlerden kim olmak ister. Ben Kötü Şair, çektim elimi eteğinden aşkın. Aklimı akıtarak bulandırdım suskunluğu. Birbirine benzeyenlerin gece ve gündüzleri yoktu. Bu yüzden bağırdıyordu biri. Uykusunu unutan deliler. Derin yarıklardan aşağıya bıraktıkları kendilerini. İntiharlar bulduğumuz bir yerde hep birlikte yeşerdiler. Kendi kanını içen, kendi etini boşluğa bırakanlar, düşünmeden aklından geçenleri sarmaşık gibi boşluğun gövdesinde ezdiler. Sıkıntısını orta yerde bomba gibi patlatan cinnet cinayetleri.

Yollarını karanlığa düşürenler görmedi, sevdiğini öldüren korkunun, kendini pişmanlık ipine bıraktığı cesedini. İyi şeyler de geçti aklımdan. Sabah kovulduğum yere yeniden gitmek gibi.

Hiçbir şeyi sevmeden her şeyi severek darmadağın ederek düzenlerimi...

-Hey seni şair bozuntusu yeter, bırak şu saçmalıkları, bize aşktan bahset. Şairin aşk halleri de vardır elbet.

-Ben aşkı anlatmam, yaşarım sayın okur, aranızda benden sıkılan varsa gözlerini kapatabilir. Bırakın da sesli düşünüp kendimle konuşayım...

Sahiden de gittiler kapatıp gözlerini...

Ah canım... Şimdi senden söz etmeli burnundan, saçından... Yapraklarını dökmüş sonbahar gibi çıplak. Şimdi senden söz etmeli, yüzüne bakmaktan kendimi bir türlü alamadığım, güzellik de sana ne kadar çok yakıştırdan... Dudakların ilk buluşmasından, damarlarımızda kanımızı İngiliz tayları gibi koşturup durduğumuz yatağımızdan... Şimdi senden söz etmeli, gökyüzünün aşağıya giderek düştüğünden... Ve sonra benim için çıkıp gelen, en yetim, en uzun acılı kelebek, kalbime konup sonra bırakıp gitmesi ne tuhaf bir hüznün değil mi. Biliyordu gideceğini, çünkü çok çekmişti, çok ağlamıştı. İntikam alıp saracaktı yaralarını ve sonunda buldu sevgisizliğini, beni sevin diye bağırıp duran birini. Uçup geldi yora yora kendini açarak kapısını kalbimin... Durdu, dinlendi, nefeslendi. Sonra iterek kapısını kalbimin çekip gitti... Sayın okur nereden bilebilirdim. Kelebeğe aşık olan, bir gün yaşar...

Yıl 1993... Sıcak bir yaz günü, beyazlı, turunculu bir köpek yavrusu kışladan alınıp yazlığımıza getirildi. Henüz süt emen bu minik yavru, sevimli ve şımarık numaralarıyla kendisini hemen sevdirdi ve küçüklerin tahtını ele geçirdi. Çimlerde oynayan, bibe-rondaki sütü büyük bir iştahla emen minik köpeğe, oy birliği ile "Cin" adı verildi.

Cin, yaz tatillerini Türkiye'de geçiren Almanya'daki bacanağımın yazlığının neşe kaynağı, inşaatına yeni başladığımız evimizin de müdavimiydi. Sevimli yavru, bir ay içinde büyüdü, serpildi. Sadece ev halkının değil, misafirlerimizin de sevgilisi haline geldi. Bacanağımın izni bitince, Cin önce bize, bizden sonra da bize kaldı. Biz de tatili bitirince, Cin bu kez de yazlığın önündeki tarihi fenerde çalışan kayınbiradere misafir oldu. Emin ellerdeydi, her gidişimizde onu fenerde buluyorduk.

Alnından burnuna kadar uzanan beyaz tüyleri, turuncu tüylerinin arasında ışık ışı parlıyor, bu ona farklı bir karizma veriyordu. Yay gibi dik duran kuyruğu, fildir fildir dönen bal rengi gözleri, parlak tüyleri ile çoban kırmasıydı. Altı ay içinde büyüüp, ele avuca sığmaz hale gelen Cin, tüm erkek köpekler gibi sevgili peşine düşünce ünlendi.

Dişi köpeklerin peşinde, köyün onlarca köpeği ile kavgalara tutuşuyor, çapkınlığının bedeli yaraları ile eve geri dönüyordu. Evde Baticon, antibiyotik ve merhem her daim hazır bulunurdu. Köylüler de bu kişilikli köpeği sevmeye başlamıştı. Cesur ve gözüpek Cin, turizm sezonunda site sakinleriyle de yakın dostluklar geliştirmişti.

Yazlıklarımızın yanı başında, fener sitesinin inşaatı başlamıştı. Beş yüz metre ötede ise köy vardı. Cin, köye giderken bize "es-kort"luk yapmaya başladı. Otomobilin önüne geçiyor; kedi, köpek, tavuk ne varsa kovalıyor, yol açıyor, köyün kahvesinin önünde durunca da aracın başında bekliyordu. Köye gidiş, gelişlerimiz merasime dönüşmüş, Cin ortalığı ayağa kaldırmaya başlamıştı.

Fener sitesinin inşaatı bitince, diğer yazlıkların da tanımaya başlamış, giderek sitenin Cin'i olmuştu. Karlı kış günlerinde köye gidiyor, kayınbiraderin kendisi için hazırladığı hazır çorbalardan içip geri dönüyordu.

Tatil dönüşlerinde durgun bakışları hüznü dönüşen Cin, bir sonraki buluşmada ortalığı ayağa kaldırıyordu. Sevinçten ne yapacağını bilemez halde, iki ayağı üzerinde bize sarılıyor, acayip sesler çıkarıyordu. Bazen kalabalık

Hırço ile Cin

Biri İğneada'da, öteki İdil'de yaşıyordu. Asi, hırçın, kimseye sokulmayan bu iki köpek, birer sevgi, vefa ve sadakat örneği olarak yaşantımızda iz bıraktılar

emek masalarının üzerinden fırlayıp, bize "hoş geldiniz" diyor, ortalığı birbirine katıyordu. Yanımızda götürdüğümüz ev kedileri kaybolunca, Cin'den yardım istiyorduk. Cin, bir an ortadan kaybolur, sonra önüne kattığı kediyi yazlığın bahçesine kadar getirirdi.

Ormanda, deniz kenarında, fenerde, her yerde bizi korur, geceleri kapının önünden ayrılmazdı. Köpeklerden korkan arkadaşlarımız, Cin sayesinde bu korkularını yenmişti. Cin, Fatoş Güney'den Ergin Cinmen'e kadar birçok arkadaşımızla iyi bir iletişim kurarken, su faturası için gelen görevlinin ve bir inşaat ustasının da korkulu rüyasıydı. Nedenini araştırdığımda, birinin tekme attığını, diğerinin ise taşla kovaladığını öğrenmiştim.

Bir gün bahçede uyurken, sitenin yaramaz çocukları etrafını sardı ve Cin'i rahatsız etmeye başladı. En küçükleri Yalım, bir sopya Cin'e vurmaya başlayınca, o da patiyle karşılık verdi. Çocuk ağlayınca, eşim de Cin'e bir şaplak attı ve bağırıp, kızdı. Cin bu haksızlığı sindiremedi; küsüp evden ayrıldı ve bir daha uğramaz oldu. Balkonda otururken önümüzden geçiyor, dargın dargın bakıyor ama yanımıza gelmiyordu. Nedenini öğrenince, peşinden gittim. Biraz sevdikten sonra bahçeye getirdim, eşim de gelmişti. İkisini barıştırdıktan sonra yeniden balkona çıkmaya başladı. Duygusal olduğu kadar zeki de olan Cin, on beşine basmış ve yaşlanmıştı. Yine de kuyruğu dik tutmaya çalışıyordu. Son gidişimde yanında dişi bir köpek vardı.

Kemikleri paylaştığı bu köpek yeni sevgilisi olmalıydı.

Ormana gezintiye çıktığımızda, kayınların, meşelerin altında biten mantarları görünce, durur bize haber verirdi. Mantarların, güz böğürtlenlerinin, palamutların, lüferin bolca olduğu İğneada'da, iki yüz basamaktan oluşan dik merdivenleri bir solukta iner, bir uçtan diğer uca rüzgâr gibi koşar, ayaklarına dolanırdı.

Cin'i her gördüğümde, 1991 yılında İdil'i terk ederken, annemin bahçesinde bıraktığım dört köpeği anımsardım. İki olay sırasında atılan pusularda öldürüldüler. Hırço ile Belek, o sıralar henüz bir yaşındaydı. Muhtar olan amcamın oğlu ikisini de yakındaki köye götürmüştü. Mercedes marka eski otomobilimin sesini beş kilometreden tanıy, yol kenanna çıkar, sevinçle beni beklerlerdi.

Aradan yıllar geçmişti. Hırço, Harapşeref Köyü'nde, muhtar amcamın evinde kalıyordu. Biz ayrıldıktan sonra sessizleşmiş, hüznü ve asi bir köpeğe dönüşmüştü. Kimse korkudan yanına yaklaşmıyordu. Yedi yıl sonra, eşim köye gittiğinde, kalabalığın arasında gelip kendisini bulmuş, "Neredesiniz bunca yıldır?" der gibi hüznü sesler çıkarmış, tüm köylülerin gözlerini yaşartmıştı. Asi, hırçın, kimseye sokulmayan Hırço ile Cin, birer sevgi, vefa ve sadakat örneği olarak yaşantımızda iz bıraktılar.

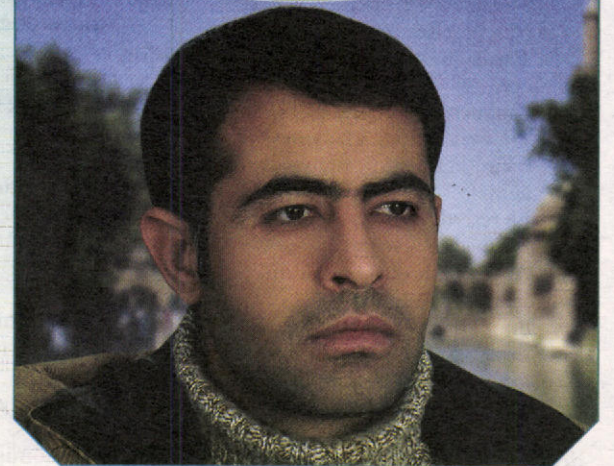
feveran

hatıra sanılan suyun durgun tarihini açarken nilüfer rüzgârın girdiği evlerde fısıltıyla sevişen yoksullar gibi ölümü anne, denizleri mahcup kılmalı keder, anlatmalı sessiz ve saklı kalan herkesi dolaşarak buruşan canımda duyduğum o çarmıh zamanı ne ki tuttum ve gömdüm yüzümü yedi rüyaya dili gül yerine kuyuya asılan mahruma hırkası kin ve kum ayetlerinden mürekkep kayalıklara oturan bir tekne kadar ıssız sokakta omzu düşen, yaprak döken rivayete dedim ki kimin ve neyin uğrunaydı üstümüze yağın denize üvey diliyle kimdi kızıl fenerleri soran değil mi ki nuh tabiatına rih sürüp çocukların vezni bozarak beni şaki kılan mükerrer o veba okundan ay erken batardı bazı geceler

alnımın suyuna çizip durmalı uçmayı bütün kuşlar kanayan rengini bana öptürmeli ejder, unutturmamalı birikmiş sıkıntısı, yıkanmış ağusuyla beter her gün boğazımı kurutan o zakkum zamanı kim anlayabilir ki öldüğünü, kim bilebilir ki kelime nerde bana her sözün vaat, herkesin uzak olduğunu yüzümün bir başka yüze benzediği yerde.. su serpseydim belki serinlerdi taşlık belki silinirdi o'nun yazdıkları ama ben işte: konuştuğuca dili güze dokunan biliyordum herkesin sefer gediklisi bir enkaz her şeyinse feveran olacağını ya da neden altı çizildiği mahrem bir cümle: yavaş yavaş bir boşluğa terkederek gövdemi neden kandil ve mendil huzurunda kaynadım yanlış bir kalbe

vücuda yas için dönüp va'z etmeli ruhum, kanamalı toprağın işlenen kederi ve taşın paslı diliyle kadehteki zehri içtiğim o cem zamanı tufan muhtevası bir kadın kadar susarak bendim her nefeste bir sureti anlatır gibi duran bendim allah'a uzandıkça eli kimsesizliğe degen ben ki gördüm, kandilin zamana söndüğünü neye sebep sözün taş üstünde yarıldığını delilsiz ve kefilsiz kaldığımı bu son remilde anladım: ben'den mecnun makamına giden yol da ırak hicret diliyle konuşmak nasıl da güç ve bela azap işaretiyle kapımda zorlu bir kısarak içimde rüzgâr sıkıntısı, içimde nasılsa dinmez bir sağnak

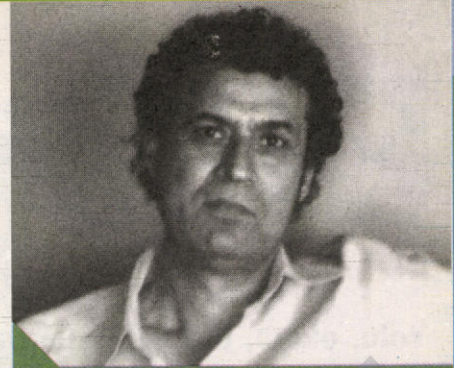
ismailadem

hasipkaplan
hasipkaplan@esmerdergisi.com

Futbolumu istiyorum!

Futbolun, her türlü yasadışı ilişkinin gerçekleştiği bir özgürlük alanı haline gelmesi ve yetkililerin suç odaklarına gösterdikleri hoşgörü, Susurlukvari bir yapılanmanın içine girildiğini ya da girilmek üzere olduğunu gösteriyor

[salihbolat]

SEÇTİĞİMİZ günlerde gerçekleşen bir olay, ülkemizde yıllardır süren karanlık bir yapılanmayı su yüzüne çıkarması açısından oldukça ilginçti. Söz konusu olay, basında genel olarak şu başlıkla yer aldı: Trabzonsporlu futbolcular Fatih Tekke ve Gökdeniz'in otomobilleri ve işyerleri kurşunlandı.

Uzun yıllardır futbolun Türkiye'deki karanlık ilişkilerin içinde yer aldığına, birtakım suç örgütlerinin eklenesine girdiğine ilişkin izlenim ve söylentiler, her duyarlı yurttaşın kaygı alanına giriyor. Gerçekten de futbol bugün en ağır ithamlarla ve en karanlık ilişkilerle iç içe. Futbolun, her türlü yasadışı ve karanlık ilişkinin gerçekleştiği bir özgürlük alanı haline gelmesi ve kamu yetkililerinin futbol kaynaklı suç odaklarına gösterdikleri büyük hoşgörü düşünülürse, bu durumun bilimli bir yapılandırma olduğunu düşündürüyor.

Mafyanın futbol üzerindeki etkisi bütün toplumun gözü önünde gerçekleşmesine, aktörlerin tek tek adlarıyla bilinmesine karşın önlem alınmıyor. Trabzon Emniyet Müdürlüğü yetkilileri, söz konusu olayla ilgili olarak, bir gazeteye yaptıkları açıklamada şunları söylüyorlar: "Bu olayı yapanları Fatih de Gökdeniz de Trabzonsporlu futbolcular da kulüp yöneticileri de biliyor. Bunların kim olduğunu biz de biliyoruz. Ancak Fatih ve Gökdeniz bu kişileri gizliyor. Şikayetçi olmuyorlar."

Futbol-mafya ilişkisi adeta yasal bir nitelik kazanmış durumda. Bir yazının belirttiği gibi, bir suç örgütünün lideri olmaktan yargılanan bir sanıkla yaptığı telefon konuşmaları gazetelerde yayımlanan biri, hiç bir itirazla karşılaşmadan Milli Takımlar Sorumlusu oluyor. Futbol Federasyonu, bu ilişkiyi normal karşılar, devletin hiçbir birimi de bu konuda bir uyarıda bulunmuyor. Bütün bu görüntüler, futbolun Susurlukvari bir yapılanmanın içine girdiğini ya da girmek üzere olduğunu gösteriyor.

Erman Toroğlu bir dergiye yaptığı açıklamada, futbolda da mafyalaşmaların olduğunu belirtiyor. Futboldaki şike iddialarını araştıran TBMM Araştırma Komisyonu'na çağrıldığını, bir şeyler anlattığını açıklayan Toroğlu, görüşmeden çıktıktan sonra, komisyon başkanının yanına gelip, bildiklerinin ne kadarını anlattığını sorduğunu, kendisinin de "onda birini" anlattığını söylediğini belirtiyor. Komisyonunda konuşulanların kesinlikle dışarı sızacağını bildiğini, bu nedenle kendisine karşı açılacak olan davaların masraflarını karşılayacak kadar para ve 200 koruma verilirse bildiklerini anlatacağını öne sürüyor. Demek ki Toroğlu, bir orduyla korunmayı hak edecek dehşette şeyler biliyor! Ve bütün bunlar, futbol gibi oldukça masum olması gereken bir spor çevresinde geliyor.

Spordan Sorumlu Bakan Mehmet Ali Şahin, bir gazeteye yaptığı açıklamada, futbola müdahale ederek haksız kazanç elde etmek isteyen insanların varlığını inkâr edemeyeceğini, son yıllarda futbol sektörünün haksız menfaat sağlamak isteyen insanların dikkatini çekmeye başladığını açıklamasına karşın, CHP İstanbul milletvekili M. Ali Özpolat'ın 1 Kasım 2004 tarihinde TBMM'ye verdiği soru

Mahalledeki arsada birikmiş çocuklar, dostluk maçı için yıpranmamış, tertemiz ve yepyeni bir topla oynayacakları futbollarını geri istiyorlar

önergesine zamanında cevap vermemekle, dolaylı biçimde de olsa, kendi belirttiği durumun sürmesine katkıda bulunmuş olmuyor mu? M. Ali Özpolat şu soruları sormuştu:

"Mafya-futbol ilişkileri doğru mudur?"
- "Futbolda şike sistematik olarak sürüyor mu?"

- "Futbolda bahis, milli futbolcular, klüp kongreleri, yöneticiler, hatta federasyon yetkililerine kadar uzanıyor mu? Hakemler bu işin içinde mi?"

Bakan Şahin, futbol ile mafya ilişkilerinin niçin önlenemediği sorusuna şu karşılığı veriyor: "Çünkü Türk Ceza Kanunu'nda bunun karşılığı yok. Yani 'şike suç'u diye bir suç yok." Yasama görevi olan birisinin yaptığı bu açıklama karşısında, bir şiirin, şu dizesini yüksek sesle söylemek geliyor insanın içinden: "Yağmurdan söz etme bize, yağmur yağdır!"

Trabzon'da gerçekleşen olayda, futbolcuların içinde buldukları ilişkilerin, cumhuriyetin sporcularının karakterini yansıtacak zeki, çevik ve aynı zamanda ahlaklı olmakla ne denli çeliştiği ortada. Sporcuların araçlarıyla, işyerine yapılan silahlı saldırıyla ilgili olarak şu iddialar ortaya atıldı: Yasadışı bahis çetesinin para teklifiyle şike yaptığı gerekçesiyle altı ay futboldan men cezası alan Gökdeniz'in başı bu çeteyle belaya girdi. Çete Gökdeniz'i rahatsız etmeye başladı. Fatih Tekke de Gökdeniz'i korumak için Avrupa'da 'Arnavut Çetesi' olarak tanınan futbol mafyası ile temasa geçti. Bunu öğrenen çete futbolcuları 'uyardı'... Mafya, Fatih Tekke'yi telefonla arayıp 500 bin euro haraç istedi. Tekke haracı ödemedi. Parayı isteyenler, 'kendine dikkat et' demek için saldırılarını gerçekleştirdi. Çek-senet mafyası Fatih Tekke'yi rahatsız ediyordu. İstediklerini elde edemeyince 'ailene zarar veririz' demek istediler.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF) adına İstanbulspor'a başkanlık yapan Orhan

Seyfi Güner'in sözleri de mafya-futbol ilişkisini gösteriyor. "Kulübün başına geçtikten sonra zorlandınız mı?" sorusunu Güner şöyle cevaplandırıyor:

"Tabii bir takım sıkıntılarla karşılaştık. Çünkü legal olmayan bir alan için desiniz. Futbol çok legal bir iş değildir." "Futbol yasadışı derken neyi kast ediyorsunuz?" sorusunun cevabı da şöyle olmuş: "Yani, her iş çok legal yapılmaz. Örnek vereyim mesela. Bir önceki senenin futbolcu sözleşmelerini açtık. Futbolcunun sözleşmedeki rakamı 30 milyar görünüyordu. Ancak futbolcunun kulüpten aldığı rakama baktığımızda bu paranın 300 milyar olduğunu görüyorsunuz. Bu, Türk futbol camiası için genel olarak böyledir. (Dünya, Cumartesi Pazar eki, 24-25 Aralık 2005)"

Kirli Kramponlar (Futbol ve Mafya) adlı kitabın yazarı Ecevit Kılıç, mahalleden devlet mekanizmalarına doğru izlediği kirli yolda futbolun yaşadığı süreci anlatırken, oldukça ilginç saptamalarda bulunuyor. Kılıç'a göre mafya, önce mahallenin, semtin takımına gelir getiren çay bahçelerini ele geçirmişti. Bunun yanında, ma-

hallenin kabadayılar da o kulübe yardım ederlerdi. Daha sonra kabadayılar suça bulaşmaya başladıklarında, çay bahçeleri onlar için adamlarını ve kaçak malları saklayabilecekleri mekânlar haline gelmişti. Kılıç'a göre, bu sefer de kulüpler maddi gelir elde etmek için kendi babalarını veya kabadayılarını takımın başına geçirmek istemişlerdi. Dündar Kılıç'ın Sarıyer Spor'un başına geçmiş olması bu gelişmeye örnektir.

Son yirmi yıldan bu yana ihracat teşvik primlerinin arttırılması, vergi muafiyetlerinin yaygınlaştırılması ve böylece ihracata tanınan büyük destek, ihracatın büyük paralar getiren yasadışı mekanizmalara uygun bir paravan oluşturdu. Böylece "sahte ihracat" yoluyla elde edilmiş milyonlarca doların futbolcular üzerinden aklanması girişimleri başladı. Yukarıda İstanbulspor yetkilisinin de belirttiği gibi, örneğin iki milyon dolar ödenerek alınan bir futbolcuya on beş milyon dolar ödenmiş gibi gösteriliyordu. İşte aradaki fark, mafya-futbol ilişkisinin yaşaması için gereken parayı kat kat karşıladığı gibi, her nedense eli sıkı ve kayıt dışı ekonomi açısından sinek uçurmayan Maliye Bakanı Kemal Unakıtan'ın ilgi alanının dışına kalıyordu.

Evet, mahalledeki arsada birikmiş çocuklar, haftaya yapacakları dostluk maçı için yıpranmamış, tertemiz ve yepyeni bir topla oynayacakları futbollarını geri istiyorlar!

Vanmen
okulu paylaşıp topluluğu kalıtsız

sponsored by **VAN KAHVALTI SOFRASI**

Atatürk Bulvarı No: 168/2 Büyükşehir Belediyesi Arkaşı Tel: 0 212 522 08 59 - 522 08 60 Aksaray / İST

Efkâr tepesi: Şemdinli

Yolu, okulu, elektriği olmayan, gelenin de gidenin de kaderine ağladığı bir ilçeydi Şemdinli. Yılın altı ayını kar altında geçiren bu tutsak ilçede, Efkâr Tepesi, Ayrılık Deresi ve Kaymakam Çeşmesi, yaşayanlara biraz olsun nefes aldırırdı

ŞEMDİNLİ, Hakkari'ye bağlı şirin mi şirin bir ilçe. Irak ve İran'a komşu olan bu ilçeyi, 1970'li yılların başında tanıdım. Bir Bahçesaray'ı (Müküs) sevdim, bir de Şemdinan'ı. Görev çıktığında severek ve koşarak giderdim. Giderdim derken, bu öyle kolay olmazdı.

Yüksekova'nın Gever Ovası'ndan çıkıp, Haruna gediğini keskin virajlarla indikten sonra, -manzara Târzan filmlerindeki gibiydi, bir Çita'sı, bir de Fil'i eksikti- berrak akan dere kenarındaki asırlık ağaçların arasından, dallara çarpa çarpa, şoförlerin korkulu rüyası Şapatan gediğini çıkmak başlı başına bir macera idi.

O yolu bir kez gidip gelen şoför, maharetini defalarca anlatmaktan yorulmazdı. Benim de çalışanları arasında bulunduğum YSE'de şoförlük yapan Pala Memet bunlardan biriydi. Bizim teşkilata katılmadan önce serbest şoförlük yapan ve Şemdinli'ye tuz taşıyan Pala Memet, bu yolculuklardan birinde yaşadığı macerayı heyecanla anlatmıştı:

'Ya Şeyh Ahmedê Xani Dedim'...

1967'de, burnu kesik Fiat kamyonla, Van'dan tuz taşıyordum Şemdinli Tekel'ine. Bir seferinde, Allah sizi inandırсын, sırtımda 24 ton tuz, yanımdaki koltukta da bir arvat, Şapatan'ın tepesine selamle çıktık. Fiat dördüncü fiteste, ayağım gazda, Allah sizi inandırсын, süratim ben desem 90, siz diyin 80... Tam tepeye, en üst viraja yaklaştığımız sırada, süratü biraz keseyim dedim. Ayağımı fren pedalına attığımda bir de bahiyam pedal bomboş, fren miren kalmamış Fiat'ta. Kanım dondu, ne yapacağımı bilmiyem. İçimden bir şeytan bana, **'fitesleri küçült oğlum Memet'** dedi. Can pazarı, şeytan meydan dinliyen kim, iki elimi kuvvetlice tükürükledim. Bir elim direksiyonda, bir elim fitesin topuzunda; **'ya Allah'** dedim, debriyaji dipledim. Fites dörtten üçe indi, ayağımı çektim debriyajdan. Sürat 40-50... **'Ya Şeyh Ahmedê Xani'** dedim, debriyaji dipledim, fitesi üçten ikiye aldım, ayağımı debriyajdan çektim. Motor bağıriyi, sürat 20-30 ama bir yandan da göz ucuyan yanımdaki arvada bahiyam, karinin dünyadan habari yoh. Tekrar debriyaji dipledim, **'ya Faqirê Bate'**yi dedim, fitesi ikiden bire indirdim ve tam bu sırada virajın başına geldik. Allah sizi inandırсын gittik, gidiyih. İbreye bahmağa fırsat bulmadan içimdeki ses bana, **'fitesi geriye al, geriye al oğlum'** dedi. Ben heç duriram, ayagum debriyaji kökledi, elim fites topuzunda titriyi... **'Ya Yezda yê Ez Dam'** dedim, fitesi birden geri fitesine taktım, şanzıman dişlileri biraz

garc gurc etti ama babamın malimi, ayağımı yavaş yavaş fitesten çektim. Fiat'ın burnu yere yapıştı mübarek. İçim rahatladı, hızımı kesmedim, gözüm yolda, ayağım debriyajda... Bir basıyam bir kaldırıyam. Bilisiz artuk, debriyajla geri fitesi, fren yerine kullanıyam. Be-lece 13 viraji indim, Kaymakam Çeşmesi'ne kadar. İçimdeki ses beni geri fitesle uyarırsa, benim de yanımdaki avradın da sağ kalan en büyük parçası birer kulak olurdu, Allah sizi inandırсын. Selamlele aşağı dereye indik. Kaymakam Çeşmesi'nde kamyonu durdurdum, şoför mahallinden atladım aşağı, yeri üç defa öptüm, elimi yüzümü yihiyayım dedim. Bu sırada çeşmede kabını dolduran köylü kızı bana, "Memet Abe, sana bahidim, tozu dumana katmış virajları inidin. Dedim ki bu Memet Abe'den başkası degildir. Acelen neydi, ya frenlerin tutmasaydı." Zavallı köylü kızı ne bilsin Pala Memet kefinden degil, zorundan geri fites ve debriyajla iniyi Şapatan gediğini..."

O yıllarda Şemdinli'nin en revaçta yerleri, Kaymakam Çeşmesi, Ayrılık Deresi ve Efkâr Tepesi idi. Kaymakamlık binası ile kaymakamlık lojmanı dışında çatısı olan bir tek yer bile yoktu. Belediye binası toprak damlı, tek gözülü bir dükkandı. Belediye başkanının bitişikteki dükkânının önünde köylerden gelen katırlar duruyordu. Aşağı mahallede ise yine etrafı katırlarla çevrili bir Tekel binası vardı. Şemdinli'nin çarşısı bundan ibaretti.

Kaymakam Çeşmesi, ilçe merkezi ile Şapatan Köyü arasında, dere kenarında,

O çok sevdiğim, çok özlediğim Şemdinli'yi, 1990'dan sonra bir daha görmedim. Hem kafamdaki o pırl pırl, ipek karta basılmış siyah beyaz fotoğrafları hem de anıları renkli sunifiltrelerle kirliletmek istemiyorum

yolun üzerinde, kaymakam lojmanının yanı başında akan pırl pırl bir dereydi... İlçeye ister tayınla, isterse sürgün olarak gelsin, tüm memurların uğurlandığı yerdidi. Kar nedeniyle altı ay boyunca kapalı kalan yolun tek yolcusu postacı olurdu. Gelenin de gidenin de kaderine ağladığı bir ilçeydi Şemdinli... O yılların Şemdinli'sini, gazeteci-yazar rahmetli Nemci Onur'un 1979 yılında kaleme aldığı **"Unuttuğumuz Doğu"** adlı kitabından hatırlamaya çalışalım:

"Yok"lar Diyarı

Dikkat. Dikkat. Burası Şemdinli. Türkiye Cumhuriyeti'nin Hakkari iline bağlı bir ilçe. Merkez nüfusu (memur ve askerler hariç) 69 kişi. Bina sayısı 27. Yılın altı ayında dünya ile ilgisi yok. İlçe sakinleri, Ankara Radyosu'nu dinlemekten bile mahrum. İlçede lokanta, kasap, fırın, otel, manav, ayakkabıcı, terzi, tenekeci, marangoz, hamam, doktor, eczane, berber, banka, araba yok...

Adliyesi ve hakimi (selahiyetli). Kaymakamlık binası var. Kaymakam (selahiyetli). Askerlik şubesi ve reisi (selahiyetli).

Günün birinde bana, "Türkiye'nin sayfiye şehri neresidir?" diye sorarlarsa, düşünmeden 'Hakkari'dir' cevabını verebilirim. Bu cevap, bu yargı, birçoklarını güldürebilir. Ama bilgisizliğin aldandığıdır bu. Çok yer gezdim. Çok memleket gördüm. Bir yaz gecesinde, ışıl ışıl parıldayan dağı yalnız Hakkari'de seyrettim.

Şemdinli Hakkari'nin en şirin ilçelerinden biri. Hududa yakınlığı katır sırtında üç gün-üç gece. Askeri birlik de olmasa, Şemdinli'de insan bulmak piyango talihliliği. Küçük askeri garnizonda bir jandarma binbaşısı, dirseğini tahta masaya dayamış kara kara düşünüyordu.

'Hayrola binbaşım!..' diye sokuldum yanına. İnsan görmenin sevinci vardı gözlerinde. Şaşırdı. Kendimi tanıttım. Büşbütün şaşırdı.

- "Ne olacak?" dedi, "Tekel İdare-si'nin keyfini bekliyoruz. Beylerin aklına gelecek de Şemdinli'ye rakı gönderecekler. İçip yanımızı, yöremizi toz pembe göreceğiz."

Bu da bir hudut vilayetinde, vatan-daş mutluluğu idi!..

Rubaruk Karakolu, Irak uçakları tarafından bombalandı. Biliyorsunuz iki jandarma erimiz öldü, biri de yaralandı. Rubaruk ile Şemdinli arasında bir yol yapılmaya kalkılsa, 80 kilometrelik yol açmak gerekcek. İstanbul'dan İzmit'e kadar, ama yapılmamış. Bu mesafeyi 2,5-3 günde ancak katır yolculuğu ile almak kabil. Bu sebeple yaralı er, Rubaruk Karakolu'ndan altı gün sonra Şemdinli'ye getirildi ve Van Hastanesi'ne sevk edildi. Altı gün sonra! Bir vatani hudutta beklemesini istediğimiz insanlara karşı ilginç ne kadar köklü değil mi?

Katırlar mı, Yoksa?..

'İnsan' konusunda enteresan bir not daha almışım. Rubaruk Karakolu'nda ölen askerler için Ankara'daki ilgililerden, Şemdinli taburuna telsiz çekilip durum hakkında bilgi istenmiş. Doğrusu ilgi tebliğe şayan! Tabur kumandanı bu telsizlere gerekli cevapları vermiş, iki erin ölümlü ile ilgili olarak çekilen telsizlerin sayısı ya beş ya altı tane..

Bu olaydan iki gün sonra, gene Rubaruk Karakolu'nun hayvan bağlama yerinde yangın çıkmış. Askerler katırlardan ikisini kurtaramamışlar. Zavallılar yanarak ölmüş. Ankara'dakiler bu iki felakete katır konusu ile de ilgilenmişler. Gene Şemdinli'deki tabura telsizler çekilip, olay hakkında bilgi istenmiş. Gene gerekli bilgi Ankara'dakilere telsizle duyurulmuş. Yalnız ne var ki iki jandarma için ancak altı telsiz çekenler; iki katır için yirmi iki telsiz çekmek lüzumunu hissetmişler!

Dönen Tekerlek Zaferi Müjdeleri

evrimalataş

evrimalatas@esmerdergisi.com

Madem diyorum, keşfettik bu tekerleği, e o zaman kullanalım. Geçen Newroz'u hatırlıyorum da, Diyarbakır sokaklarında bırakın tekerleği, araba bile yoktu.

kenara yazılsın.) Yıl 1996... Mart geldi çattı. Siirt'in Eruh ilçesinde emniyetin üst düzey yetkilileri bir araya gelip tartıştılar ve içlerinden biri, "Bulduuuummm" dedi. "Şimdi, bunlar tekerlekleri toplayamayacağımıza göre sayım yapalım. 21 Mart geçsin, tekrar sayalım. Kimin tekeri eksikse, bilki o nununıyyıy!" Amir sinirlendi, "Üslubuna dikkat et!" Ve tekerlekler sayıldı gerçekten. Amaaa, evlerin bodrumundaki yedek tekerlekler hariç!

Aynı gün Hakkari'deki emniyette de bir toplantı vardı. Oradakiler ise "Yahu, adam kullandığı tekeri yakarsa, yeni teker alması lazım. Ya da yakmak üzere ucuz tekerleklerden alacak. O zaman tekerlek satışını yasaklayalım..." "Uygundur" kararı çıktı ve tekerlek satışı yasaklandı. Yok, yine olmadı. 21 Mart günü, sanki Hak katundan tekerlek indirildi yere.

Şırnaaaakkk! Şırnak öyle basit kararlarla yetinmez. Komutanlar, emniyet mensupları ve resmi erkan toplandı. İçlerinden biri "Lan bir avuç yer, kaç araba var ki? Sökelim lan tekerlekleri!.. İş bitiminde dağıtırız. Giriş-çıkışları da tuttuk muydu, olay bitmiştir lan!" dedi. Bu sefer jandarma komutanı kızdı, "Fikir güzel, üslup bozuk!" Bu uygulama hayata geçirildi, ama tutmadı.

Van'ın Yaçort ilçesinde ise "İş bitiminde hallederiz" düşüncesi ağır bastı. Hangi evin önünde kül varsa, o ev basıldı. Kadınlar, dibi kararmış tencerelerini evden çıkarıp gösterir oldu; "Ya babam, tüp yok, ocak yok, nerde pişireceğiz yemeği?" Velhasıl, kimin kaşının üstünde kara var, kimin gömleği çitlenmemiş, kimin ayakkabısının kenarında yanık var, bir bir kayıtlara geçildi.

Neyse sözü uzatmayalım. Madem diyorum, keşfettik bu tekerleği, e o zaman kullanalım. Geçen Newroz'u hatırlıyorum da, Diyarbakır sokaklarında bırakın tekerleği, araba bile yoktu! Herkes gitmiş fuar alanına... Bakmayın siz, millet pek cimrileşmiş...

ÖNCE bir büyüğe; Google'a danışalım:
NEWROZ: Dehaq'ın omzunda çıkan yılanlara, her gün Kürt gençlerinin beynini yedirmesi ile dayanılmaz noktaya gelen zulme, Demirci Kawa'nın başkaldırması ve M.Ö. 21 Mart 612 günü, Dehaq'ın sarayını yakıp, Dehaq'ı öldürmesi ile sonuçlanan kurtuluş günü. O gün bu gündür Kürtlerde bayram olarak kutlanır.

NEVRUZ: Tabiat ile iç içe, kucak kucaka yaşayan, toprağı "ana" olarak vasıflandıran Türk'ün "baharın gelişi"ni kutladığı gündür. Farsça "yeni gün" anlamına gelir. Türk, bu takvimi "toprağın uyandığı gün" ile özdeşleştirmiştir. B

NEVROZ: Sınır sisteminin fonksiyonel bozukluğu sonucunda ortaya çıkan, çeşitli nörolojik ve psikik belirtilerle, bu çerçevede, emosyonel labilite, fiziksel ve ruhsal yorgunluk, somatik şikayetler ve başka bunun gibi patolojik durumlarla ortaya çıkan hastalıklardır. Obsesif nevrozun en önemli yönü, hastayı rahatsız eden obsesyonların (korkular, hareketler, fikirler, hatırlamalar v.s.) olmasıdır. Hasta bu fikir ve hislerin anormalliğini, lüzumsuzluğunu idrak etmesine rağmen onlardan kurtulamamaktadır.

NAWRUZ: Bu tanımlama da sevgili hemşehrilerimin, yani Malatyalıların yine "arayı bulma" hesabına kullandıkları bir çiçek ismidir. Bu çiçek, Mart ve Nisan aylarında dağlarda, tepelerde çıkar. Zambağa benzer, baharın gelişinin adıdır ve biz onu yeriz...

Görüldüğü üzere, bu kadar fazla tanımlamanın kuyruklarının birbirine dolanmaması mümkün değil. Mart'a girmişken, bu kuyrukları çözme hesabına değil ama nostalji niyetine biraz kavramlar arasında dolaşalım dedik. Bakalım, hangisi bizi nereye götürecektir?

Kürdün Tekerli Buluşu

Madem tarih tekerlekle başlıyor, biz neden oradan başlamayalım? 1990'ların başlarında Kürtler birden ortaya atlayıp, mübarek Ramazan ve Kurban bayramlarını hiçe sayıp, milli bayramlarla alay edencesine tekerleği yuvarlayınca, tarih mecbur yeniden yazılacaktı. Zira Mart'ın ikinci haftası geldi miydi, her yeri kara duman kaplayıp, is içerisinde bircümle insan, korku filmlerini aratır tarzda hoplayıp, zıplıyordu. Tekerlek artık tekerlek değildi... Bir iki önlenmeye çalışıldı ama yok, iş tekerlekte bitiyordu. Demek ki tekerleği ortadan kaldırınca sorun kalmayacaktı.

Bakin, emniyet güçlerimiz, resmi erkânlarımız neler yapmış. (1995'lere kadar tekerleği ortadan kaldırma eğilimine girmemeleri, bir eksiklik olarak

Enver Özkahraman, Şemdinli'ye ilk gittiği yıllarda...

Sofilerin mekanı Şemdinli'nin çevre köylerinde Cumhuriyetin kuruluşundan 1990 yılına kadar, hırsızlık, gasp, zina gibi yüz kızartıcı suçlar işlenmemiş. Şantiyelerde çalıştığımız yıllarda, şantiye için bekçi tutmamıza gerek olmazdı. Yol kenarlarındaki sapsiz un, şeker ve züccaciye eşyalarına dokunan birine de rastlamazdınız. Erkeğinden kadınına hemen herkes Şeyh Reşid'e Lolani'nin müridiydi. Siyasetten uzak, doğal bir yaşam biçimi sürerlerdi. Bu erdemli yaşam biçimi uzun yıllar önce Saddam Hüseyin'in kulağına gitmiş ve bu insanlara ihtiyaçlarını karşılamaları için Musul'a kadar pasaportsuz seyahat etmeleri için izin vermişti. Bunun farkına varan Barzani peşmergeleri, fırsattan istifade Şemdinli'ye benzemek için kafalarını sıfıra vurarak ve çene üzerinden, bir kulak memesinden diğerine kadar uzanan, bir parmak kalınlığında sakal uzatarak, Musul, Dohok ve Zaho'ya gitmişler. Birkaçı yakalanınca, Saddam Şemdinli halkına seyahat serbestisini kaldırmış.

Vali Attan Düşünce...

İkinci Ecevit hükümeti iktidarda... Yakıt enerjisi sorunu yaşanıyor. Köylüler, Şemdinli'nin Irak sınırı yakınlarındaki Çiyayê Govendê dağının eteklerinde kömür olduğunu söyledi. Bunun üzerine bir sabah Hakkari Valisi ile birlikte Şemdinli'nin Mavan Köyü'ne gittik. Şemdinli'de kurtla kuzunun birlikte otladığı yıllardı. Vali ile birlikte dört kişiyiz. Bunlardan biri de Yılmaz Erdoğan'ın babası Nazım Erdoğan... Katırlara bindik ve kömürün olduğu yere gittik.

Gerçekten de kömür vardı; yağlı bir asfalttı... Kömürü test ettikten sonra dönmeye karar verdik. Vali acele ediyor. Katırları topluyoruz, vali önde katır sırtında, bizler ise arkada... Bir virajı dönmek üzereyken valiyi önce havada, sonra yerde bulduk. Valinin bindiği katır ürkmüştü, neye uğradığımızı şaşırmıştık. Valinin gözlüğü kırılmış, yanağı, dizi kan içinde kalmıştı. Ne yapacağımızı şaşırmıştık. Nazım Erdoğan, "Sigara külü kanı durdurur" dedi. Biz de üçer beşer sigara yakarak,

küllerini valinin yaralarına bastık.

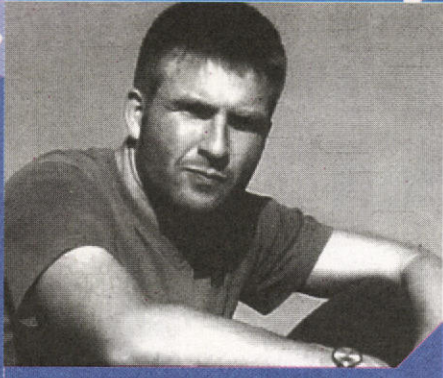
Üç gün sonra Hakkari'ye döndüğümüzde, bu olayı büyük bir gazete'ye "Kömüre giden vali katırdan düştü" başlığı ile haber yaptım. Ama haberin gazetede "Valinin katırdan düştüğü yerde kömür bulundu" başlığı ile çıkması beni çok zor durumda bıraktı. Nazım Erdoğan bile, "Enver, ne olur valiyi bizim bahçede de düşürelim, belki petrol çıkar. Söz, petrolden sana da hisse veririz" diye takılmaya başladı.

1990'dan sonra bir daha görmedim o çok sevdiğim Şemdinli'yi. Defalarca isim çıkmasına rağmen gitmedim, gitmek de istemiyorum. Hem kafamdaki o pırl pırl, ipek karta basılmış siyah beyaz fotoğrafları hem de içinde Masirolu Hacı Faris'in, Herkibêdavli Şemsettin'in, Benavoklu Sofi Miho'nun, Tekelci Nasip'in, Kaymakam Mustafa Korkmaz Dinçer'in, Nehri Abdullah Beg'in, Ormancı Kemal'in, Nihat İrem'in bulunduğu anıları, renkli suni filtrelerle kirlenmek istemiyorum.

[enverözkahraman]

Orada tuz çok önemli ve bulunmayan bir şeydi. Sonbahardan sonbahara köylülere tuz dağıtılırdı.

timdavis

tgdavis@postmaster.co.uk

Karşıya geçerken

Tanımadığım bir bayandan, ilk kez bu kadar rahat bir biçimde tanışma teklifi alıyordum. Yer İstanbul'du, bayan ise türbanlıydı

GEÇEN yaz bir vapurun güvertesinde durup İstanbul'un minareli ve kubbeli silüetini seyrederken, türbanlı, genç bir bayan yanıma yaklaştı, tatlı tatlı gülümsedi ve elime bir kağıt tutuşturdu. İlk önce bir yanlış anlaşılma olduğunu düşündüm. Yüzümdeki bu karışık ifadeyi fark etmiş olmalı ki bayan, kağıdı bir arkadaşının gönderdiğini söyledi.

Katlanmış kağıdı açtım ve içindekileri okumaya başladım: "Böyle bir şeyi ilk defa yapıyorum. Sizinle tanışmak isterdim." Mesajın sonuna adı ve telefon numarası eklenmişti. Başımı kaldırıp baktığımda kızın vapurun arkasındaki banklara doğru gitmekte olduğunu gördüm.

Notu katlayıp cebime koydum ve sanki hiçbir şey olmamış gibi manzarayı seyretmeye devam ettim. Ama o akşam, kırmızı güneşin minarelerin arasından aşağı doğru inişinin tadını çıkaramadım. Onun yerine hayatın küçük ironilerinin birinin tadını çıkarmaktaydım.

Ergenlik yıllarımda, bir kızın ilgisini bu kadar kolaylıkla çekebilmek ancak bir fantezi olabilirdi ve şimdi bu imkansız olay nihayet gerçekleştiğinde artık buna hiç ihtiyacım yoktu: Çoktan evlenmiştim.

Vapurdan inerken biraz yavaştan alıp, bana notu veren kıızı görebilmek için arkadaşlarıyla birlikte inmesini bekledim. Hepsi de türbanlıydı. Ara sıra baş başa verip bir şeyler fısıldaşıyorlardı, ama hiçbirini geriye dönüp bakmıyordu.

Dergi okurlarının çoğu şüphesiz ki, "Bu hikaye ile nereye gidiyor? Bu küçük deneyimden nasıl bir ders çıkarmaya çalışıyor?" gibi sorular soruyordur.

Pek çok olasılık var. Mesela kendimi her şeye çok açık, kadınların özgür ve sınırların pek belirgin olmadığı batı dünyasının bir ürünü olarak tanımlayabilirdim. Ancak şaşırtıcı olan şey, ilk kez hiç tanımadığım bir bayandan bu kadar özgür ve rahat bir biçimde tanışma teklifi aldığı yerin İstanbul olması ve teklif edenin de türbanlı biri olmasıydı. Benim için sıra dışı olan bu deneyim vasıtasıyla, feminizmin İslam'daki yeri üzerine uzun bir tar-

tışma konusu açabilirdik.

Ya da daha geniş bir yorum yaparak, yaşadığım şeyden İslam'a dair batılı önyargılarıma meydan okuyan pek çok deneyimden biriyim gibi bahsedebilirdim. Müslümanların kendi içlerinde ayrıldığı bölümlerin (İslami geçmişe sahip ateistlerden Müslüman olan ama ritüellerini pek fazla uygulamayanlara, sofulardan aşırı İslamcılara kadar) benim geldiğim ülkedeki Hıristiyanlıkla ilgili olan tavırlara ne kadar benzediğini gösterebilirdim. Daha sonra bütün bunları, 11 Eylül olayları ve Bush'un 'Şer Ekseni' konuşmasından beri devrim kazanan kutuplaşmış görüşler ile -ki bunlar tıpkı gerçekleştirilmek istenen kehanetlermişçesine şimdi yeni bir krize yol açtı- karşılaştırabilirdim. Öyle gözüküyor ki Danimarka karikatürleri, her iki ta-

neği, Taliban'ın Bamyana şehrindeki devasa Buda heykelini 2001 yılında yıkması ile karşılaştırabilirdim (Dünyadaki bütün Müslüman liderlerin de kınadığı bir olaydı).

Hıristiyanlık ve İslamiyetle ilgili bu örnekler ve dinsel yorumlamalara dair süregelen tartışmaların, kültürler arasında son günlerde başlamadığının, monoteizmin doğuşundan beri (ki belki de çok daha uzun zamandır) kültürlerin içinde varolduğunun üzerinde durabilirdim. Kutsal olanın ne olduğu sorusu ve kişisel özgürlüklerin nereye kadar gidebileceği üzerine tüm bu metafiziksel uğraşların, herkesin kendi bireysel arayışlarından geldiğini... Derin kuşkularımızın jeopolitik arenada böyle yansıtılması karşısında, soru soran doğamızı susturduğumuzu... İnançlarımızın ve edinilmiş kimliğimizin ne kadar güçlü olduğunu göstermeye çalışırken, üçüncü millenyumun, en gelişmiş dijital teknolojileriyle kaydedilmiş zulmü (dayak, sakatlama, kelle kesme, işkence) ile şimdiden yaralandığımızı söyleyebilirdim... Ve bu trajik yanlış anlamaların içindeki kaosta, birilerinin daima yeni bir güç fırsatı yakalamaya çalışacağını da ekleyebilirdim.

Bütün bu yorumları yapabilirdim. Ama ne işe yarardı? Hayatın gri bölgelerini keşfetmek için ifade özgürlüğümüzü kullanmakla elimize ne geçerdi? Bizi özleştiriyen ve soru sormaya davet eden ilimli seslerin, daha barışçıl bir geleceğin yaratılmasına katkıda bulunacağına gerçekten inanıyor muyuz?

Ayrıca, kendine ait sonu olan bir hikayeye ilgili neden bir yorum yapıyorum ki? Vapurdaki karşılaşmadan bir süre sonra, yaşadığım şeyi Türk arkadaşlarımdan birine anlattım. Notu arkadaşşıma göstermek için cebimden henüz çıkartmıştım ki, daha konuşmam bitmeden elimden çekip aldı.

Sevgili okur, o vapur karşıya geçerken, bana o mesajı yazan bayanla hiç karşılaşmadım. Ama memnuniyetle söyleyebilirim ki arkadaşım, onu, bana vermiş olduğu telefon numarasını aradı ve iyi arkadaş oldular. Zaten kim mutlu bir sondan daha fazla bir şey isteyebilir ki?

rafin radikallerinin de içten içe istediği 'Medeniyetler Çatışması' teorisini güçlendirdi.

Ardından, dinlerin her zaman yoruma açık olduğuna ve tarih tarafından etkilendiğine işaret edebilirdim. Hatta buna, 843 tarihine uzanan geçmişle

Aya Sofya'daki figüratif mozaiklerin, 1453'de şehri fetheden Türkler tarafından değil de bizzat Bizanslıların kendisi tarafından yok edilmesi gibi, İstanbul'dan bir örnek bile verebilirdim. Yüzyıldan fazla süren bu ikonaklastik dönemde, Bizanslıların bir kısmı İncil'in On Emri'ni motamot yorumlayıp, putperestliği temsil eden ve kutsal addedilen her şeyi yok etmişlerdi.

İstanbul'dan örnek vermeye devam edersek, -çok uzun zaman önce değil- bu şehir Osmanlıların dini hoşgörüsü altında idare edilirken, Hıristiyanlar ve Yahudiler hayatlarını genellikle rahat bir şekilde devam ettirebiliyor, toplumun bazı önemli mevkilerine gelebiliyorlardı. Belki de hoşgörüyü dair bu ör-

Hep sen

tez sönüyor ateşi kağıt ormanın
aç ormanın

aldırmazsızca yanıyor kalp
sözcükler alev dilleriyle
yakamıyor aşkın yanılttığı sureti

konuştuğum kaniyor
pençesinde aç kağıtların
susmayı deniyorum, söylememeyi
özlememeyi
yosun tutuyor içimin şiir taşları

sözcük bulamıyorum
sesimi senden
kendimden saklayacak

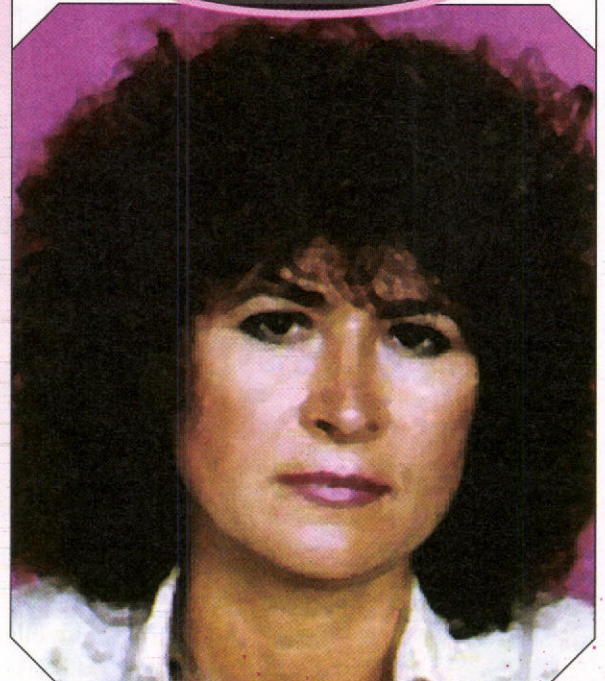
diyorum ki,
şiirin adresine yollanmış mektuplarda;
bulabilseydim seni
öğrenecekti aşk
ruhun ve bedenim kardeşliğini

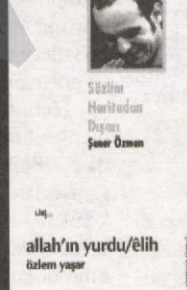
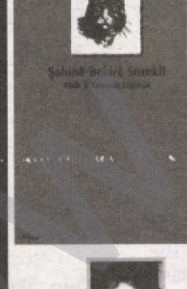
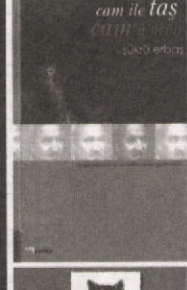
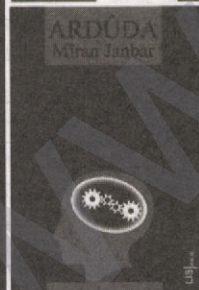
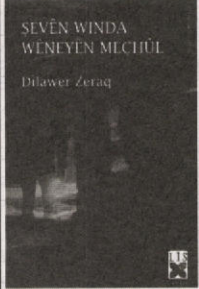
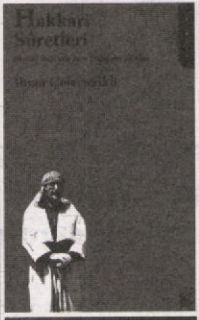
kar güneşle yağacaktı kalbimin ülkesine
ölüm fısıldayacaktı yitik sesiyle
büyük sırrını
ayrılığın

çığlığını salmış bir nehrin
sürüklediği
karanlık bir şehrin kalbinde
akarken hayat
hep sen koktu seviştiklerim

yalanın kollarında
susuyor kağıt
ve tatlı günışığı
ve aşk

aytenmutlu

Ara Güler'le şimdi aynı kulvardayız ve aynı işleri yapıyoruz ama onun kadar iyi, usta bir fotoğrafçı olmadığımı biliyorum. Ona layık bir öğrenci olabilmeyi gerçekten çok isterim

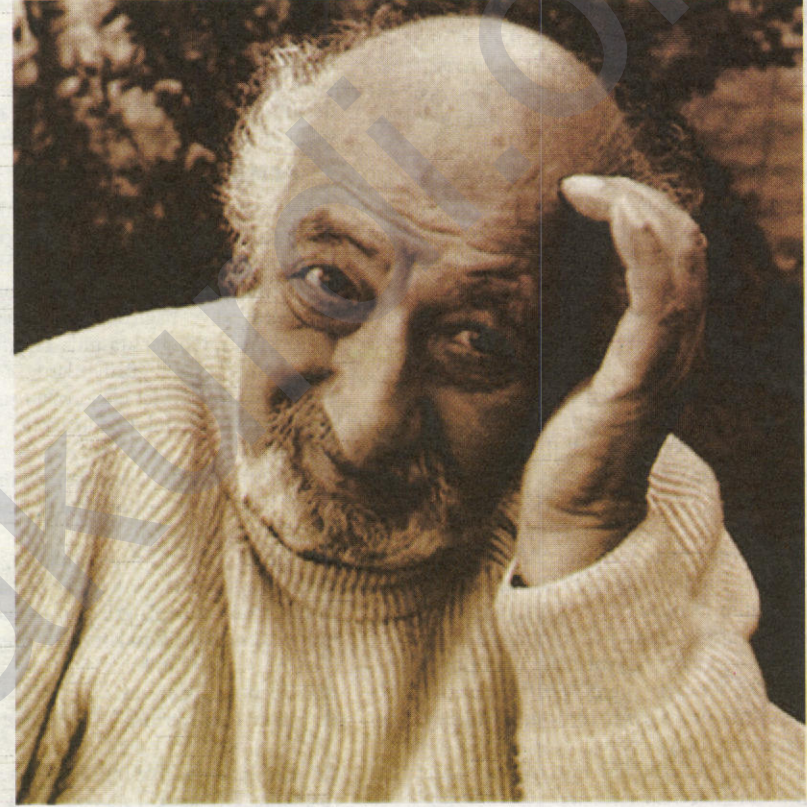
Fotoğraf ve Ara Güler

ARA güler benim ustamdır. Onla birlikte çalışmam 1980 yılına kadar gider. Fakat onu tanımam, onun hayranı olmam yani, çok daha öncelerden başlamıştır. Fotoğraf çekmeye ilgi duymamla birlikte diyebilirim. Ara Güler'le tanışmayı o kadar çok istiyordum ki, bu yüzden onunla tanışmak ve birlikte çalışabilmek için çok çaba harcamıştım. Acak bir türlü tanışma fırsatı yakalayamamıştım. Çok sonraları çektiğim bir fotoğraf Times Dergisinde kapak olunca kendisi arayıp ve yemeğe beni yemeğe davet edince bir anlamda hayallerim gerçek oldu. Kapak olan fotoğrafımdan dolayı kutlanmıştı beni. Çok gururlanmıştım. Ara Güler'le o tarihten sonra gittikçe artan ve yakınlaşan bir dostluğumuz oldu. Ondan öğrendiğim çok şey oldu doğrusu. Ara Güler kolay kolay kimseyle ortak sergi açmazken benimle ortak birçok sergi açtı. Onun için muhteşem bir insandır diyebilirim. Kişisel kompleksleri olmayan ve hayata karşı bir duruşu olan bir insandır Ara güler.

6- 7 Eylül olayları gibi acı verici hadiselerin en yakın tanıklarından birisi olmasına rağmen etnik kimliğinin başkaları tarafından kullanılmasına her zaman karşı çıkmış ve buna zemin hazırlamaktan da imtina etmiştir Ara Güler. Ben bunun en yakın tanıklarından biriyimdir. Etnik kimliğini hiçbir zaman saklamamakla birlikte Türkiyeli olmakla övünmüştür hep.

Kendisine etnik kimliğinden dolayı gelen bir takım tekliflerin hepsini de elinin tersiyle itmiştir. Ara ağabey bu tür "kullanma" olaylarını yakından gördüğü için hep kaçınmıştır. Kendisine sorduklarında ben "Osmanlıyım" der. Osmanlı'yı savunmak değil amacı tabii ki. Bu toprakların kültüründeki hoşgörü ve birlikte yaşama kültürünü övmek için kullanır bunu.

İşine aşırı düşkündür. Mesleğini sorduğunuzda "fotoğraf sanatçısı" tanımlamasına asla kullan-

maz. "Foto Muhabiri" Ara Güler der kendine. Mütevazılığından değil. Gerçek anlamda bir foto muhabiridir o. Binlerce fotoğraf çekmiştir. Tabii ki fotoğraf çekerken sanatsal olması için uğraş verir. Yani kim vermez ki? Maydanozun fotoğrafını bile çekerken insanların iştahını açmak, o ışık renk kombinasyonunu yakalamak, renkleri, grafiği yakalamak için çırpınır.

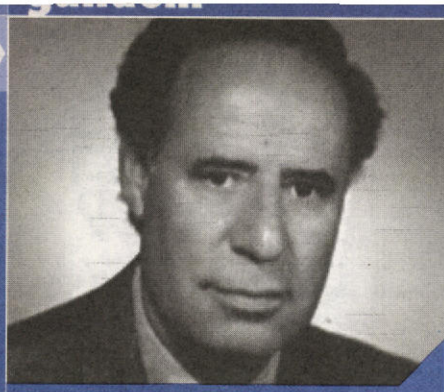
Foto muhabiri bilgili insandır, çok okuyan insandır. Dünyayı, renkleri, grafiği bilen insandır foto muhabiri. O yüzden foto muhabiri kimliğine çok sahip çıkar Ara Güler. Bir de Ara Güler gibi insanların kimlikleri meslekleridir. Etnik, kültürel kimlikleri mesleklerinden sonra gelir. Aslında eğer dünya insanı gibi bir tabir kullanıyorsak bu tip insanların tam da böyle kişiler olduğunu görüyoruz. Yani meslekleri ve yaptıkları işlerle tanınan, bilinen insanlar. Bütün dünyada tanınan büyük şahsiyetlere baktığımız zaman çoğunun nereli olduğu fazla bilinmez ama yaptıkları işlerle her yerde vardılar.

İşte bu anlamda bana çok ciddi bir hocalık yapmıştır Ara Güler. Onun kadar çok sevdiğim bir başka isim Gökşin Sipahioğlu'dur. Gökşin Sipahioğlu da benim için çok önemli bir isimdir. Mesleki anlamda onun bana sağladığı imkanlar ve fırsatlar sayesinde başarılı işlere imza atabildim, Tabii ki yetiştiğimiz, büyüdüğümüz coğrafyanın bize kattığı çok şeyler de var. Ancak sadece bunlar hiç kimseyi ne ayrıcalıklı yapar ne de farklı yapar. İnsanları ayrıcalıklı ve farklı yapan yaptıkları işlerin kalitesi ve başarısıdır.

Ara Güler'le şimdi aynı kulvardayız ve aynı işleri yapıyoruz ama onun kadar iyi, usta bir fotoğrafçı olmadığımı biliyorum. Ama ona layık bir öğrenci olabilmeyi gerçekten çok isterim.

Şimdi, bu yaşimde düşündüğüm zaman eğer fotoğrafçı olmasaydım iyi bir ressam olmak isterdim. Resim sanatını da keşfetmemiş olsaydım, renklerin o büyüklüğüne dünyasına da girememiş olsaydım eğer bu sefer de bir taş yontucusu, sanatçısı olmayı isterdim.

coşkunara
coşkunara@esmerdergisi.com

[ahmetkahraman]

1 920'lerin "resmi ideolojik" ruhuna bağlı ve bağımlı kalacağına yeminli TC rejiminin dünyadaki yeri, içli-dışlı ilişkiler yumağı halinde olduğu "dost ve kardeş" Suriye ile İran'ın da yer aldığı "Ortadoğu üçgeni" mi, yoksa "batı ruhu"nun kalbi Avrupa mı? "Evet burası" diyerek, bir hayat tarzına parmak basmak kestirimci olacaktır.

Ancak "hal ile gidiş" defterini en son değerlendiren bir Fransız bakan, "kral çıplak" çığırkanlığıyla, "TC'nin yeri Avrupa medeniyeti değildir" diyordu. Profili bu olduğuna göre, TC içeriye girmek için yarım yüzyıla yakın zamandan beri boş yere Avrupa kapısında bekliyor, umudun gel-gitleri arasında, yağlı ihaleler alışverişi, ticaretler yapıyordu. Tatlı, yağlı kârlar bozulmasın diye mi bilinmez, her defasında, "Ait olduğun uygun yere git" yerine, "Olmadı, kendini düzelt, yeniden gel" oyalamacılığıyla herkes birbirini "idare" ediyordu. TC seçkinleri, "Gelecek bahara" sözünü turnaya peşver yaparak, "Yakında Avrupa sofrasında yer alıp, Allah'ın izniyle çağdaş medeniyeti yakalayacağız arkadaşlar" gümbürtüsünü patlatıyor, nimet sularının başını tutmuş resmi ideolojinin muktedir bekçileri, bu arada "Eyvah, saltanat postu altımızdan kayıyor" paniğiyle, "Bağımsızlık erkden gidiyor, Avrupa maverupa istemeyiz arkadaşlar" diye naralanıyor, ikiye bölünen Türk halkının alkışları arasında iktidar savaşlarının sahneleri kızışıyordu.

Bu inatlaşmada, "Biz kimseden korkmayız, kapıdan kovulsak, kafa kırma pahasına bacadan gireceğiz arkadaşlar" nutkunu savuranlar, aslında bir imkansızın bilincindeydiler. Ama maksat gönüller hoş olsun, kayıkcı muhabbeti sürsün diye, "Allah'ın izniyle arkadaşlar" nutukları patlatıyordu.

Çünkü başka bir duraktaydı. TC ise 1920'lerin resmi ideoloji durağında, yerinde rap rap sayan yüzüyle, "batı medeniyetine" pek yabancı, dışarılık duruyordu. Uyan, uyuşan bir hali, "sofrasına oturmayaya" elverişli duruşu, zaten yoktu.

Resmi İdeoloji

Bilim namusunun demir leblebilerinden İsmail Beşikçi, "resmi ideolojiyi" şöyle tanımlıyor: "Resmi ideoloji, devletin idari ve cezai yaptırımlarıyla korunan ve kollanan bir ideolojidir. Batı demokrasilerinde de ideoloji vardır. Fakat, resmi ideoloji değildir. Orada resmi ideolojisi olan bir devlet, demokratik değildir. Bu bakımdan Kemalizm'in demokrasi anlayışıyla bağdaştığı söylenemez."

Antik Yunanlı Aristoteles, "Tek kişi özgürdür: Kral... Onun dışında kalan insanların tümü köledir" diyordu. Boynu ve beyniyle "resmi ideolojiye bağlı" olan rejimleri, Aristoteles'in belirlemesine adapte etmek gerekiyorsa eğer, bu sistemde, "Buyuran efendiler ve itaat eden kalabalıklar var" di. Rejimin "amen-tüstü" olan "ilke ve inkılaplarla", ondan sadır emirlere uymayanlar, "sözde vatandaş", "potansiyel tehlike", dahası "vatan hani"ydi.

Cellatların Dansı

Ve gün, cellatların günüydü. Sabıkalı katiller, soyguncular, "Koşun arkadaşlar vatan imdadına" naraları ata ata göreve koşuyor, bol maaş, ödenek, üstüne ek olarak görevden soygun yapma, haraç toplama yetkisi çıkarıyorlardı. "Her şey kutsal devletim için" diyerek, ortalığı korku filmleri sahnesine çeviriyor, bombalar patlatıp, tetik çeke çeke ilerliyor, geride "faili meçhul cinayet" tarlası bırakıyor, "öncelikli tehlike" olanların köyleri, uzaydan gelmiş, sonra buharlaşmışların taarruzuna uğramış oluyor, "öncelikli tehlike insanlar", ailelerinden koparıldıktan sonra kayboluyor, tesadüfen cesedi bulunanlar "faili meçhul cinayete uğramış" oluyor, cellatların dansıyla birlik, beraberlik ruhu korunuyor, bütünlük sağlanıyordu.

Sonra, "Her şey devletim için" naralı "vatanseverler" şeflerinin sofrasına da uzanınca, "Yakalayan çete var!" bağirtisi kopuyor, dönün "vatansever celladı" bu kez aranan suçlu oluyordu. Haller böyleydi işte...

Ne Mutlu Fransızım Diyene!..

Batıyla benzersizlikler, başka alanlarda dikey tutturamıyordu. Batının okul çocukları, askeri nizam içinde sıraya dizdirilip, "Fransızım, İngilizim ya da Almanım... Doğruyum, çalışkanım" diye bağirtılmıyor. Onlar, bu soy haykırımları, renkler arasında ayırım, öz deyişle "ırkçılık" olarak görüyorlardı.

En kötüsü devlet eliyle yalan şınga edilirdi ruhlara. Çünkü bağirtılan çocuk, içinde kopan çığlıklarla, örneğin "Ben Kürdüm" diyordu. Ama korku belasından, "Türkünüm" bağirtisi koyveriyor, sonra sokağa çıkınca tekrar Kürt oluyordu.

Batı dünyasının dağlarında, taşlarında, binaların kapılarında, pencere ve çatılarında "Ne mutlu Fransızım, İngilizim, Almanım diyene" sloganlarıyla saçaklanmıyor. Bir süre önce ölen Almanya Cumhurbaşkanı Rau'ya, bütün ısrar ve polemiklere rağmen, "Ben Almanya ile gurur duyuyorum" dedirtememişlerdi.

Marş, Korsika Falan...

Hiç bir batı ülkesinin istiklal ya da ulusal marşında, İttihat ve Terakki'nin "derin devleti" olan "Teşkilatı Mahsus" personeli Arnavut Mehmet Akif Ersoy'un yazdığı İstiklal Marşı'ndakine benzer, "kahraman ırkım" güzellemesi yoktu. Anayasasında "kutsal devlet" ibaresi, "resmi ideolojiye bağlılık" yemini, "hizmet personeli"nin askeri akademilerde "resmi ideoloji" kursundan geçirilmesi de...

Batı uygarlığının üyelerinden Fransa Korsika davasıyla karşı karşıya. İngiltere İrlanda, İspanya da Bask sorunuyla... Bu ülkelerin hiç birinde, ölüm mangaları, cepte devletin dokunulmazlık belgesi, belde halkın parasıyla satın alınmış silah, çantada toplu imha bombalarıyla insan avına çıkmıyor, kaçırılmışlar için dağların kuytuluklarında toplu mezar kazmıyor.

Mezarı Kazılanların Hikayesi

11 Ekim 1993 tarihinde, askerler Kulp dağlarında taarruza geçiyor, Alaca köyünden tıpkı sizler gibi çocukları, eşleri, torunları bulunan, üstelik "devlete hizmet terbitinden" vergi ödeyen, askerlik yapan ihtiyar, genciyle 11 (tastamam on bir) kişiyi helikoptere doldurulup götürüyor, akıbetlerinden bir daha haber alınamıyordu. Torunları, çocukları onları aramaya çıkınca, "PKK terör örgütüne katılmışlardı, orada arayın" cevabıyla yüz geri ediliyorlardı.

Ölüm tehditlerine rağmen iz sürenler sonuç alamayınca, bu "insanlık davasını", merkezi Londra'da bulunan Kürt İnsan Hakları Projesi'ne iletiyor, projenin başkanı Kerim Yıldız, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde dava açıyor. 11 hayat kurtarılmıyor ama TC mahkum oluyor, kaybedilmişler de dağda kazılan bir "toplular mezarında" bulunuyordu.

TC'nin yeri ve maydanoz

TC, 1920'lerin resmi ideoloji durağında, yerinde rap rap sayan yüzüyle, "batı medeniyetine" pek yabancı duruyor. Uyan, uyuşan bir hali, sofrasına oturmayaya elverişli bir duruşu yok

Köylerin "zafer meşalesi" niyetine yakınlığı Korsika'da, Bask ülkesi, İrlanda'da toplu mezar da kazılmamıştı.

JİTEM Vardır Diyen Vatan Hainidir

Yeşil'in emir ve komutasındaki çeteler, "Biz JİTEM elemanıyız" diyerek cinayet işleyip haraç toplarken, MİT eski Müsteşarlığın, Jandarma Genel Komutanlığına geçen, emekli olunca da deyenim, bilgi ve becerileriyle Cavit Çağlar'ın boşalttığı bankada yönetici olan Teoman Koman, "JİTEM yoktur" demiş, 28 Şubat darbesinin "muktedir" generallerinden Erol Özkasnak, hızını alamayarak, "JİTEM vardır" diyenleri "vatan haini" ilan etmişti. Sonra bir mahkeme varlığını tescil ediyor, "yoktur" ve "hain" söylemleri, sahiplerinin elinde, ağzında kala kalıyordu.

Ey Adalet Varsan Ses Ver!..

Generaller "vatana hizmet" anılarını kitaplaştırır da "kendi bankasını da soyanlar" durur mu? Sümerbank'ın sahibi Hayyam Garipoğlu da anılarında, dostlarının "işe yarar, güç katar" tavsiyesi üzerine, Kara Kuvvetleri eski Komutanı Muhittin Fisunoğlu'nu yönetim kurulu üyesi yaptığını yazıyor. O sırada Dinç Bilgin, Deniz Kuvvetleri eski Komutanı Vural Beyazıt'ı, Cavit Çağlar da Teoman Koman'ı almıştı. Eski generaller, imzalarıyla patronlarla aynı yetki ve sorumlulukta. Fakat sıra "banka boşaltma" davasına gelince, patronlar, hatta alt kademedekiler yargılanıp mahkum olmuş, generaller ise "pas" geçilmiş, yargılanma gereği bile duyulmamıştı. Garipoğlu, aldığı 25 yıllık hapis cezasından çok, buna yamıyor, "Bu ne biçim adaletsizlik, bu nasıl çifte standart" diyordu.

Sistemin oğlu bile sonunda "adaletin de gücü için" olduğunu anıyordu. Aritoteles'in deyişleriyle, o da köleliydi...

Medya Rolünü Oynuyor

Batı medeniyetinde yazarlar, gazeteciler "resmi ideolojinin propaganda personeli" değildi. Resmi ideolojilerde medyaya yüklenen görev ve işlev, rejimin tabiatına uygundu...

Fakat günün birinde, Irak'ta işkence götürtülere ortaya çıkınca, "insanlığımızın masum ağza" kesiliyor, kainata insanıyet anlatan öğretmen ağzıyla, "vahşet, barbarlık" diyor, ertesini gün Adana'da, kışlada işkenceyle öldürülmüş bir askerin hüznü akıbeti ortaya çıkınca, Kürt kadınlarına karşı taarruzlar dünya mediasında yankılanınca, kelimelerini nereye koyacaklarını şaşırıyorlardı.

Türk İrkçılığı Yokmuş

Almanya'nın Bielefeld şehrindeki bir spor kulübü Almanca'yı zorunlu kılınca, bütün zamanların "resmi ideoloji"nin değişmez baş yazarı ekşileşerek ayağa fırlıyor, "İrkçılık var" diye diye kalemini kılıç niyetine sallıyor, havayı biçiyor, "insaniyete tercüman" oluyor, hidayetli yazısının bir yerinde şöyle diyor:

"Binlerce yıllık tarihimizde (kendileri kim, binlerce yıllık tarihleri her neyse), sa-

dece 9 yıl sürmüş olan Kürtçe, dikkat edin konuşma değil, yayın yasağı..."

Yazar, ya hafızasının ihanetine uğradı ya da bile bile yalan söylüyor, bir zamanlar sokakta Kürtçe konuşanların dövülerek tutuklandığını, eşeğine, eşeğinin palamına, satmak için pazara getirdiği odununa el konulduğunu yoklara karıştırıyordu. Okul bahçesinde Kürtçe konuştuğu için parmak uçları sopalanan çocuklar hâlâ ellerini oğuşuyorlar.

"Ben Kürdüm" dediği için Şerafettin Elçi hapse girmemiş, "Kürt var" diye yazan İsmail Beşikçi işkenceden geçirilip, zindanlara atılmamış oluyordu. Daha hüznünlüğü, o yazıyı yayımlayan gazetesinin iki gün önceki sayısında Kürtçe selam verdi diye cezalandırılanların hikayesi işleniyor, kendi diliyle bayram kutlayan Diyarbakır Belediye Başkanı Osman Baydemir için açılan soruşturma haberi yer alıyor, ama bunu hatırlamıyordu. Kürtçe konuştuğu için okulda işkence görenleri ise bilmiyordu.

"Diyarbakır Benim İlim"

Batı medeniyetine aday manzaraya bakın siz! "Diyarbakır benim ilimdir" diyor ama halkın seçtiği Başkan Osman Baydemir Amerika'ya gidince, her türlü yol, yöntem, İran, Suriye ilişkileri de kullanılıp, aba altında sopa gösterilerek, "Onunla resmen görüşmeyin" deniyordu. Batılı diplomatların Diyarbakır'a gidişi de barajlandırılma göre, "benim" denilen vaziyette, bir şeluluk, bozukluk mu var acaba?

Devletler, "benim" dediği köyleri yakmadıkları gibi, belediye başkanlarının bir ülkeye ziyaretini diplomasi savaşına döndürmez. Korkudan sıtmalı gibi titreme neden acaba?

Özök Gerçekten Duyarlı mı?

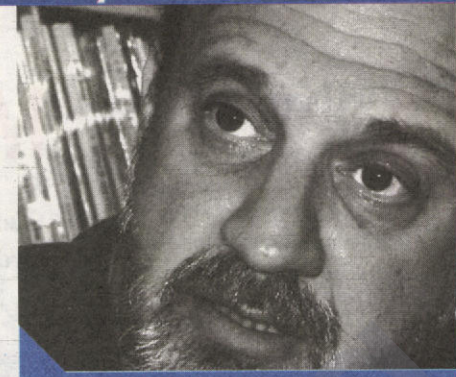
Bu resmi ideoloji ile bağlı TC'yi, batı medeniyetinin içine alırlar mı, almazlar mı bilemem ben. Ama Deniz Kuvvetleri eski Komutanı Paşa'nın edindiği mal, mülk ile yediği öne sürülen maydanoz demetlerinin hesabını askeri mahkemeye götüren Genelkurmay Başkanı General Özök'ün, "çok duyarlı" olduğunu işliyor medya.

"Toplu mezar kazanlar" olarak askerlerin adı geçtiğine göre, acaba diyor duyarlı olduğu söylenen general, duyarlılık gereği, "Kulp'taki toplu mezar" taşlarına da bir göz atar mı? Eğer "nazar eylemezse" Kürtler, "Bize sadece toplu mezar, yıkım ve göz yaşımı re va görüyorlar" diyebilirler...

Hem toplu mezara gömülenler de bir zamanlar askerlik yaptılar. Üstelik, para almadan... Belki çocukları, torunları hâlâ askerlik yapıyorlardı. Ayrıca makamlara, araçlara, görkemlere, top, tank, tüfeğe harcanan paraları vergi olarak ödeyenlerdendi onlar. İnsan hayatının dokunulmaz kutsallığı bir yana, ödenmiş vergiler, parasız, pulsuz askerlik adına da olsa, onlar toplu mezarda yatmayı hak etmediler...

"Yurttaşlık" da öte yana, "öncelikli tehlikeliler"den de olsalar, onların insani hakları, yenmiş maydanoz demetleri, götürülmüş paralardan çok daha önemli...

İktidarla muhalefet ölümle yaşam

[ragıpduran
ragip137@hotmail.com]

Muhalefet, iktidara ulaşma aracı olarak kullanıldığında gerçek muhalefet değil ki! Ölmek için yaşamıyoruz çünkü tam aksine. Kürt dünyası, dışa fazla açık bir mecra haline gelmeye başladı. Çıplak insan fena üşür... En soğuk yer de morgdur.

ABD, Kürt toplumu ile esas olarak 1991'deki ilk Körfez Saldırısı döneminde tanışmışsa, Türk kamuoyu da, aslında 1925'den bu yana yarım-yamalak duyduğu Kürt meselesi hakkında, önce PKK'nin 1984'de silahlı mücadeleye başlaması, ardından 1988'deki Halepçe Katliamıyla daha fazla bilgi ve fikir sahibi olmaya başladı.

Özal dönemi, şimdiki İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu Gaziantep Valisiydi. Ve Diyarbakır'da bugün 500 Evler civarında Halepçezedeleri ağırlayan geçici bir barınma-konutlama merkezi kurulmuştu. Özal, bu kampı ziyarete geldiğinde, Iraklı Kürtlerle görüşürken, Liceli Aksu da çeviri yapıyordu ve bu Türkçe-Kürtçe diyaloglar dönemin TRT'sinde yayınlandı.

Ne var ki, Türk mediasındaki Kürt sunumu, tek yanlı idi, tamamen olumsuzdu ve bilgi-haber-yorumdan çok askeri bir propaganda idi. Kabaca özetlemek gerekirse, aslında 1925'den beri pek de değişmeyen bu ajitasyon-propaganda yaklaşımının içeriğinde, Kürtlerin Kürt değil Türk olduğu; ama aldatıldıkları; yabancı güçlerin Kürtleri kullandığı; Kürtlerin devlete karşı silahlı ve bölücü bir güç oluşturduğu savunuluyordu. 80'lere kadar ise, resmi belgelerde bile, Kürtlerin, 'sözümona' o ulusal isimlerini, karlı dağ yamaçlarında yürürken çıkardıkları 'Kart kürt' sesinden aldıkları yazılmıştı. Üstelik anneannelerimiz ve dedelerimiz, görmüşçesine Kürtlerin kuyruklu olduğu efsanesini yayardı. Sonuç olarak Kürtlere yönelik olağanüstü bir yabancılaştırma, bir ötekileştirme operasyonu psikolojik ve medyatik olarak yürütüldü bu memlekette onlarca yıl boyunca.

70'li yıllarda Şerafettin Elçi'nin Bayındırlık Bakanı olması önemli bir gelişme idi. Vanlı Kinyas Kartalların, Bitlisli Kamuran İnanların, Urfalı Bucakların ve daha çok sayıda bölge ağasının doğrudan ve açıkça Kürt kimliğiyle olmasa da Meclis'teki bazı tutumları da Kürt gerçeğinin üzerindeki örtüyü bir şekilde kaldırıyordu. Kuşkusuz tayin edici gelişme hatta sıçrama DDKO-DDKD'nin

Mesut Barzani, devlet başkanı olmadan önce...

Doğu Mitingleri oldu. Aynı dönemde, 68 Mayıs'ının İstanbul ve Ankara üniversiteleri üzerinden geçerek Sosyalist Devrim/Milli Demokratik Devrim tartışmaları çerçevesinde, solcu fikirlerinin Kürt dünyasına yansması, karşılık bulması önemli bir evrimdi. Türk solu bütün Kemalist ve milliyetçi izlerine-olumsuzluklarına rağmen Kürt dünyasında farklı bir olumlu atmosfer yarattı. Öyle ki Melle Mustafa Barzani dönemindeki KDP Kongrelerinde bile Amerikan emperyalizmi lanetlenir, Vietnam-Kamboçya-Laos halklarına selam gönderilirdi. Etraf kızıl yıldızlardan, orak-çekicilerden geçilmezdi. O dönem, bir kısmı Moskova, bir kısmı da Pekin bağlantılı olsa da, sosyalizmin yükseldiği bir dönemdi. O dönemde siyasete gözlerini açan kimi Kürt militanların, bugün Irak'ta hatta Türkiye'de Amerikan işgalini ya da Washington'un Büyük Ortadoğu Projesini savunma noktasına geldiklerini hüznle kaydediyoruz. Devletsiz bir ulus, kaçınılmaz olarak global çalkantılarda, hele bir de kâh kaba kâh ince bir milliyetçilikten başka ideolojik bir kaynağı/dayanağı yok ise, kolay bir şekilde çağın rüz-

garlarına kapılabiliyor.

Bugün Cumhurbaşkanı, Başbakan ya da Bakan olan Iraklı Kürtlerin bazılarını ben Saddam'a karşı silahlı muhalefet döneminde tanıştım. Mesela Celal Talabani, Irak Meclisindeki ilk konuşmasında 'Teröristlere karşı mücadelenin sü-

receğini' söylemişti. Oysa ki bölge liderleri yakın zamana kadar bizzat kendisini terörizmle suçluyordu. O dönemde, Mam Celal, kıvrak, zeki ve bence sevimli bir adamdı. Kaliteli siyasi espriler yapar, çat-pat da olsa 3-4 dil konuşurdu. Şimdiki Dışişleri Bakanı, ki daha ufak tefek bir adamdı, Hoşyar Zebari ile bir ara Kürdistan Bölgesi Başbakanlık koltuğuna oturmuş olan Behram Salih ile Şaklava'da bir otel odasını paylaştığımızı hatırlıyorum. Hoşyar yerli ve pragmatik, Behram da ABD'de tahsil görmüş idealist bir aydıdı. Şimdilerde onları televizyon ekranlarında görüyorum. Gözlerinin ferisi, yüzlerinin nuru gitmiş, takım elbiseler ve kravatlar içindeler, eski gülümsemeleri Barzan toprağına gömülmüş. Belli ki kasiyorlar kendilerini, sıkıntılılar, çünkü doğal değiller. Giysilerini değil ideolojilerini değiştirmişler. İktidar işte böyle bir şeydir! Vezir oldum sanırsın hâlbuki rezil olmuşundur. Mam Celal'le, Hoşyar ya da Behram'la o zamanlar konuştuğumuz İngilizce bile değişmiş. Hem daha resmi yani soğuk hem de daha Amerikalı İngilizcesi konuşuyor şimdi eski haber kaynaklarım.

Belki de bu değişim karşısında çok hayıflanmamak gerek. Çünkü 80'li yıllarda tanıdığım bazı Kürt siyasetçilerin cesetleri havaya uçurulmuş araçlardan çıkıyor bu aralar.

T.C.M.E.B.

SİZLERE UYGUN DERS PROGRAMI
HAFTA İÇİ VE HAFTA SONU GRUPLAR
ÖDEME VE EVRAKLARDA KOLAYLIK
BAYAN DİREKSİYON HOCASI
UYGUN SAATLERDE ÖZEL DİREKSİYON DERSİ

ÖZEL GÜNDEM SÜRÜCÜ KURSU
KURULUŞ 2000

TEL: 0 212 551 55 30
0 212 552 04 31
FAX: 0 212 551 56 99

"Kaliteli eğitim ve öğretim bizden tercih sizden"
"Bizi tercih ettiğiniz için teşekkür ederiz"

GÜNDEM SÜRÜCÜ KURSU

Hürriyet Mah. Söğüt Sok. No: 1 Kat:2 (Mahmutbey yolu üzeri) Şirinevler / İstanbul

GÜNLERDEN Salı. Xarzanlı çerçi, suyun öte tarafına geçmek istedi. At türkerek kişnedi. Çerçi akıntıya kapıldı. Cesedi Hisn-ı Keyfa'da Mezopotamya'nın kuzey kapısında bulundu. Bunu duyan Kral Bâd ve halkı çok üzüldüler. Günde bir öğün ağladılar hep beraber. Ağladılar, çünkü çerçiyi çok seviyorlardı. Nisibisli Havari Pavlus'un soyundan geldiğine inanıyorlardı.

"Pavlus! Nasıralı İsa'nın kadem dostu.

İsa çarmıhtayken ona bakıp ağlayan Pavlus.

Çerçinin atası Pavlus."

Ağlamak köleliğin ifadesiymiş Pavlus için. Pavlus İsa'ya, Kral Bâd ve halkı onun torununa ağlıyordu. Kral Bâd ağlarken, bulutlar saygıyla dağılıp yol verdiler onun göz yaşlarına. Silvan'ın çarşı, pazarında günlerce konuşuldu çerçinin ölümü. Kalenin Boşat Kapısı ikinci bir emre kadar kapalı kaldı. Hançepek'te mahzenlerden şarap çıkarılmadı günlerce. Küplerde Kawa'nın içtiği en son şarap ve Avesta'nın kutsallığı vardı. İçmediler Ahura Mazda'nın gazabına uğrayacaklarını bile bile.

Atina'dan gelen Kütüs kervanı, konaklamadan Meyyafarıqin (Silvan) kalesini terk etti. Günde bir öğün ağlayan şehirde neşe kalmamıştı artık. Onlara gitmeyin denildi ama onlar yolcuydular.

Müslim ve gayri müslimlerden oluşan şehir sakinleri, çerçinin takva sahibi bir zât olduğuna inanıyorlardı. Ölümünden kendilerini sorumlu tutup, Tanrı tarafından cezalandırılmalarının an meselesi olduğuna inanıyorlardı.

Günlerden Çarşamba. Salı'dan sonra, perşembe'den önce. İsa'nın takvimi 1145 yazıyordu. Bâd oğlu Dostuk, Sarkis'i huzuruna çağırarak; "Şanıma yakışır bir köprü yapabilir misin?" dedi.

Taşlar traşlandı, yumurta sarısı kuma karıştırılıp, ebced matematiğiyle güneş hesabı yapıldı. Köprüünün bir ayağı Silvan'a, diğer ayağı Pers diyarına düştü. Yıl 1147. Sarkis, Kral Bâd'a gitti; "Köprü tamam" dedi.

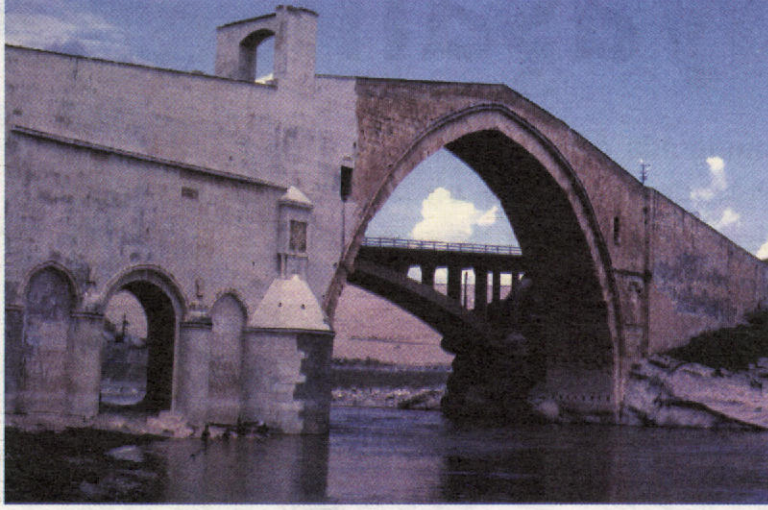
Kral Bâd köprüye vardı. Sol elini suya koyup, sağ elini göğe çevirdi, "Allah'ım düşmanlarım bu köprüden geçmesinler" dedi. Sarkis'e dönerek, "Ellerine sağlık Sarkis Usta! Bir isim ver buna" dedi. Sarkis, "Malabadi" yani "Bâd'ın Evi" dedi. Kral Bâd, eline Sarkis'in gönyesini alıp, gözlerinin içine baktı.

"Cinlerin ve insanların peygamberi Süleyman'ın ustaları Efrahim ve Benyamin ancak bu kadarını yapabilirlerdi. Al bu altın kesesi senin mükafatın" dedi.

Cümbüşler çalındı, çengiller oynadı. Üç gün, iki gece deve eti yenildi. Ahalinin gülüşü kırılan ince belli baraklar gibiydi. Bir daha kimse yolda iki kurban isteyen bu suda boğulmayacaktı. Malabadi'nin haberi Xarzan'a tez ulaştı. Xarzanlılar Kral Bâd'a hayır dualarında bulundu. Çerçinin mezarında boyunları bükük olan Berçelan laleleri, ayçiçekleri gibi güneşe baktılar. Doğurgan kadınların eteğinden milyon tane

Malabadi'de cümbüş

Günlerden Pazar. Miladi 2006. Adnan Ateş, Malabadi'ye vardı. "Sarayova'dan geliyorum. Kardeşin Mostar taburcu oldu. Sana selamlarını getirdim" dedi.

çocuğun sesi duyuldu.

Şam, Herat ve Bağdat'a haberci güvercinler gönderildi. Heratlı kör nakkaşlar elleriyle dokundular güvercinlere ve dediler; "Bunları gönderenler Lahorlu nakkaşlardır." Nakkaşlar yanlıyordu. Kalp gözleri ilk defa onları yanıltıyor, onlar farkına varamadılar. Dicle ve Fırat ilk defa Şabt-ül Arap'ta öpüşürken, On İki İmam Kербela'da karşılaştılar. Karacadağ son defa lavlarını kustu.

Kral Bâd, Badika'ya ava çıktı. Xezali ovasına vardı. Ceylan arayan gözleri toy bir Ceren'e takıldı. İpek işlemeli okunu yayından çıkardı. Kıyamadı cerene, peşine verdi. Ceren küçük bir köprüden geçti. Kral Bâd bu köprüyü daha önce hiç görmemişti. Bunu kimin yaptığını sordu. Badikan Mîr'i Şeyh Badin cevap vermekte gecikmedi:

"Sarkis'in ustaları yaptılar. Malabadi köprüsü yapılırken, taşları bu köprüyü kullanarak taşıdılar. Sarkis Usta'nın haberi yok bu köprüden, adını Kemuk koydular" dedi.

Günlerden Perşembe. Yılın ilk ayı. Enderûn'da okuyan Derviş Mehmed'in oğlu, nam-ı diğer Evliya Çelebi, Bitlis beyine gidiyordu. Şerefname'nin babası Şerefhan Bedlisi'ye. Silvan'ı geçti, Malabadi'ye vardı. Ve dedi; "Nefsimin yedi kudretini elinde tutan ey büyük Allah'ım! Ademoğlu neler yapıyor? Malabadi'nin altına Ayasofya'nın kubbesi girer. Ben Enderûn'da okurken rastlamadım böyle müziğe?"

Günlerden Cuma. Miladi 1893. Hayırlı bir gün ama, o gün hayırsız bir Frenk köprüye vardı. Adı Albert Gabriel. Sözde seyyahı. Özde ise 'Baharat Yolu' hırsızıydı. Gözünü köprüdeki kitabeye dikerek, "Lauvre Müzesi'ne yakışır" dedi. Gece sessiz ve karanlık. Süreyya yıldızı bir şeyleri merak edercesine gök kubbe ye eğilmişti. Malabadi için amansız acıları yaşama ve yetimler gibi ağla-

ma vaktiydi. Saçına düşen akları sayma vakti gelmişti. Kral Bâd ve Sarkis Usta yoktu. Bomboş gök yüzünden Akbaba sürüsü geçiyordu sanki. Nerden çıktı bu adam? Ne istiyordu ondan? Anlamakta gecikmedi...

Gabriel, elindeki balyozu salladı acımadan. Ceylanlar ürktü, baykuşlar gayri resmi ayinlerini kesip lâl oldular. Balyozdan çıkan sesler Mereto dağında yankılandı. Heredot başını avuçlarına alıp, Apollo'ya bir şeyler fısıldadı, "Yetiş Hermes burada" dedi. Mar Marutha'nın kilisesi son defa çanlarını çaldı. Selahatin-i Eyyubi camisinin minaresinden bir daha şiir sesi duyulmadı. Gökten Sarkis Usta'nın yıldızı kayarak, Xarzan toprağına düştü.

Gabriel, "Statik hesaplamanın olmadığı bir çağda, bu köprüünün yapılması hayret verici" diyerek, bu defa gözünü köprüünün 'Kilit Taşı'na dikti. Gabriel, hırslı bir hırsızdı ama balyozunun gücü buna yetmedi. Beceremedi, çünkü aç gözlü ve üç yüz yıl durmadan cadı avına çıkan ataları gibiydi. Tek kişilik Haçlı Seferi'nin hem Aslan Yürekli Richard'ı hem de Rodos'un şövalyesiydi. Çok uğraştı, yine de kilit taşına bir şey yapamadı. Çünkü Sarkis Usta Paskalya Günü'nde yumurtaları gökkuşağı rengine boyarken, Malabadi için dua etmişti. Meryem oğlu İsa'ya yalvarmıştı.

Günlerden Cumartesi. İsrailoğulları'nın takviminde 'Sebt' günü. Dua günü. Avlanmak, zenaatla uğraşmak ve ticaret yasak. İzak yasaklı günde Malabadi'ye çıktı. Oltayı suya fırlattı. On Emir'e uymadı. Tûr û Sina dağında Musa Peygamber duraksadı. Dönüp halkına baktı. Zeytin ve İncire and içti. İsrailoğulları'nı Ramses'in zulmünden kurtaran rabbinden yardım istedi. Ninovalı Yunus'a bir şey olmasın ve oltaya takılmasın diye.

Günlerden Pazar. Miladi 2006. Adnan Ateş, Malabadi'ye vardı. "Sarayova'dan geliyorum. Kardeşin Mostar taburcu oldu. Sana selamlarını getirdim" dedi.

Kim?

Giden gitmiş artık
Üzülmek neye yarar
Alev olsa yine göğsüm
Yaralarımı kim sarar
Gözlerimden damla damla
Yağmurlar bile yağsa
Hangi can gelip de
Beni kalbine saklar
Dünyanın sonuna gitsem
Neredeyim bilmesem
Hangi yürek gelip de
Beni benden aklar
Yine yolculuğa çıksam
Vursam yine sahillere
Hangi dost gelip de
Ellerimi tutar
Tekrar uzansam göklere
Uzatsam dallarımı göğe
Batsa dikenlerim dost ellere
Kim bana gelip de, dallarımı budar
Kaybolsam yıldızlarda
Bıraksam soluğumu sonsuza
Düşse başım kara toprağı
Hangi can gelip de arkamdan ağlar

subahadır

Endemik aşk

Olmazsın en kötü ihtimalde
dünyanın en ihmalkar haldeyken
olsaydın varlık ve yokluk halinde
endemik aşkımlı olurdu
tek tür hücremde iki beden...
yalnızca bana özgü olan
yada yalnızca sana nadir seçeneğin
ulusal ölçekte tehlike altında
üç kıta arasında doğal bir aşkınsın
üstün olmanın da ötesinde dünyanın birkaç değil
tek cins varlığını
gönülde yeşeren tek endemik aşkınsın...

aydınorak

[adnanateş]

BERLİN'i merak ediyorum. İlk gi-
dişimde tadını çıkaramayıp,
sanat turizmi adına mahvet-
miştim günümü. Şimdi ki ak-
lim olsa, s.çmişim MOMA'ya.
Kaç Krauzberg'e. Berlin, kokladığım
kadıyla, tam anlamıyla bir yeni-şehir.
Hep söylerim; bir şehir düşünün ki, bir
tarafı komünist-sosyalist arası, bir tara-
fı kapitalist-postmodern bir çizgide.
Olsun. Yıllarca, ayrı ayrı dursun. Durur
gibi yapsın. Birbirine sızsın, bu füzyon
bir yandan da en büyük miti olsun.
Arada duvar.

Bilimkurgulardan fırlamış bir mi-
zansen. İki yakası bir araya gelmiyor yıl-
larca, çünkü saçma sapan bir duvar var.
Arada. Bu, yıllarca devam ediyor, ide-
olojinin dünyayı nasıl şekillendirdiğinin
en KANLI canlı heykeli olarak. Dikili-
yor. Karşımızda. Bilimkurgular, insan-
ların-organizmaların, nasıl yönetildiği-
ni-yönlendirildiğini göstermek için,
başka başka modelleri önümüze sunan
senaryolar. Bugün, tamamlanmamış bir
proje olan Berlin, aslında yarım bırakıl-
mış bir senaryo. "Doktor Caligari'nin
Muayenesi"nin kara desenleşen çizgile-
rindeki gibi bir ön BRAZİL atmosferi.
Berlin, bana bu yüzden hep tuhaf gelir.
İki tarafta ayrı ayrı yaşanan, iki tarafı
bölen bir tür ikiz iktidar modellemesi.
Ama çift yumurta ikizleri. Berlin'e git-
mek bu yüzden beni heyecanlandırıyor.
Sadece bir şehir değil. Garip bir
bölünme, sonrasında dahiçbişeyeskisi-
gibi olamaz tamam mı?.. "Artist With-
out Walls" projesi, iki taraftaki insanların
karşılıklı konuştuğu-görüştüğü bir de-
neyimdi, başka bir şehir için.

Aklıma hep Doğu Berlin'deki bi-
razdan yıkılacak gibi duran apartman-
lardaki, piyanistler, ressamalar, yazar-
lar... Bir türlü evrilemeyen, eski dünya
anlatılarının yaratıcıları. Diğer yanda,
(bizim de Samanyolu eşliğinde yaşadığımız
türden 1) 80'ler rüzgarında de-
ğişen; köşeli sert modernizm sonrası -
folloşluk zamanları. "Elveda Lenin"
filmini seven az insandan biri olarak...
En tuhafı, Lenin heykelinin helikop-
terle şehir dışına taşınması ve arkasın-
dan bir apartman duvarına yerleştirilen
kocaman bir Coca Cola. Değil mi artık
hayatlarımız?

Mart ayında Berlin'e gidiyorum.
Endüstrileştikçe canavarlaşan, ağır sa-
nayı sonrası terk edildikçe daha da bi-
limkurgulaşan bir yer orası. Mattia'nın
deyimiyle, orası artık küçük New York
zaten. Almanya değil. (En çok Mattia
sevindi sanırım bu Berlin işine. Geri
dönemeyeceksin haberin olsun diyor,
oysa ben 1 haftalığına bienale davetli
gidiyorum...) Etrafındaki Almanca
uğultusunu duymazsan, 0 Almanca'yla
'survive' edebileceğin, 'coming city.'
Özellikle sanat konusunda, son yıllarca
önemli merkezlerden biri haline geldi.
Bunda, bienalin ve üniversitenin etkisi
büyük. Diğer yandan, uçak seferlerinin
merkezi olduğu için, Avrupa ortasında
bir karşılaşma-buluşma noktası oldu.
Avrupa'da her yere, çok ucuza, hemen

Berliner!

[adnanyıldız]

**İki tarafta ayrı ayrı yaşanan,
iki tarafı bölen bir tür ikiz
iktidar modellemesi. Ama çift
yumurta ikizleri. Berlin'e
gitmek bu yüzden beni heye-
canlandırıyor. Sadece bir
şehir değil. Garip bir
bölünme, sonrasında da
hiçbişey eskisi gibi
olamaz tamam mı?..**

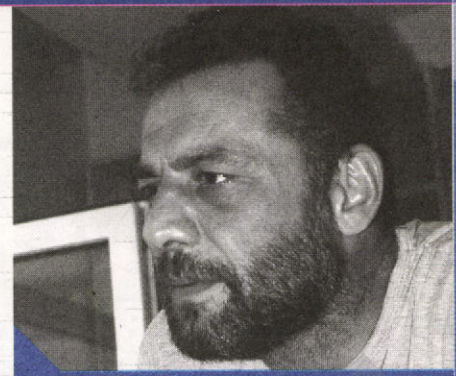
atlayıp gidebileceğin bir yer olduğun-
dan da... "Traveller artist" diye tabir et-
tiğimiz, gezgin sanatçılar için bir vaha.
Saha. Özellikle mimari, tasarım ve ka-
musal alan projeleri konusunda etkili
dönüşüm merkezi. Berlin'in şehir ola-
rak projelendirilmesi ve tasarlanması da
aşama aşama pek çok şeyi değiştirdi.
Artık, göçmen olmak, kültür taşımak,
aşlamak, asimile olmak, kimlik-siz ol-
mak/ gezmek... Gibi meseleler açısın-
dan da, sınırlarında yaşayan kanşık in-
san topluluğuyla. Türkler, İtalyanlar,
Yunanlılar, Finliler...

Mart ayının sonunda, 4.'sü düzen-
lenecek Berlin Bienali'nin küratörleri
Maurizio Cattelan, Massimiliano Gioni
ve de Ali Subotnick. Bu kez bienalin
önerisi sadece bir sergi değil, birbiri
ardına düzenlenen etkinlikler zincirinin
tamamı. Martın 25'inde açılacak, "Of
Miçe and Men" adını ünlü roman "Fa-
reler ve İnsanlar" dan alarak, romanın
ve hikayenin izinden- insanın evrensel
korku ve bireysel yalnızlık boyutlarına
iniyor. Her geçen günün, kendini yeni-
den aratması ve insanın anlam aradığı
zamanlardaki var oluşsal sancıları.

Berlin'e doğru havalanacağım anı
bekliyorum. Uçak kalkarken, İzmir ak-
luma gelecek. Borga, biraz da. Arkam-
da bıraktığım sergilerimden "alis Alis'e
karşı"yı "Fareler ve İnsanlar"la tanıştı-
racam için mutluyum. Zira edebiyatın
verdiği ilhamla şekillenerek, sanat-
çının bireysel yalnızlığı üzerine hikaye-
leşen serginin de sorusu "sanatçı dün-
yaya neden DÜŞER?" di aslında.
2004sonu2005başı; İzmir-İstanbul
arası. 2006. Şimdi gittiğim Berlin Bi-
enali'ye başka bir edebiyattan beslene-
rek, aynı noktayı işaret ediyor.

Cevaplanmı bilmem ama sorularım
her zaman doğru olmuştur.

**Bir dostun sıcaklığı
olmadan, ne boğazın
güzelliği, ne de
kentnin büyüsunün
hiçbir anlamı yok.
Sıcak kalplerde
ruhunu ısıtmalı insan!**

[halimbahadır]
halimbahadır@posta.com.tr

İnsan sıcaklığıyla ısınmadıkça insan

KÜÇÜK bir kasabada geçirdim çocukluğumu. İlk ve ortaokulu orada
bitirdim. Herkes tanıdıktı. Kimin ne olduğunu bilirdim. İnsanlar
oldukları gibiydi. Dost, düşman belliydi. Kimselerin aklına rol
yapmak gelmiyordu. Çünkü bunu bilmiyorlardı. Yoldan geçerken
birinin evine uğradınız mı, ya bir çay ikram ederdi size ya da bir bar-
dak ayran. Oturup iki lafın belini de kırabilirdiniz elbette.

Lise yılları. Ve orta büyüklükte bir kente taşınma. Babamla oturuyor-
duk kentte. Ama ben yalnızdım. Babamın dostlarıyla paylaşabilecek bir şe-
yim yoktu. Ayrıca çalışıyordu. Kendi dünyamı kurmak zorundaydım. Ta-
nıdığım çok az insan vardı. Çok farklı işlerden para kazanan insanlar vardı
kentte. Her türden insana rastlamak mümkündü. Ve tabii ki şaşırtıyordu
lise çağlarındaki çocuğu bunlar. Üçkâğıtçılarla, dolandırıcılarla, bir dediği
ötekini tutmayan insanlarla karşılaşım. Dostun düşmanını kolay ayırt edi-
lemediği bir kentte yaşamak zorundaydım. Küçük kasabada kimseden çe-
kinmeden yaşamam mümkündü. Ama kentte öyle değildi. Kendimi kötü-
lerden korumak zorundaydım. Aileleri varlıklı arkadaşlarımız da oluyordu
lisede. Ve onların karşısında ezilmeyi öğreniyorduk kentte. Kentte kötü in-
san üreten fabrikalarda vardı sanki. Ve sıcak insanları bulmak ciddi bir ana-
liz süreci gerektiriyordu.

Üniversite. Ve büyük bir kent. Bir metropol. İstanbul. Korkutucu ve
büyüleyici bir devlet gibi şehir!

Aman tanırım! Burası ne biçim bir şehir? Uçsuz bucaksız bir yer. O orta
halli kentten en az otuz tane çıkar buradan. Türklerden başka her mil-
letten insan da var burada. Kimin ne yaptığını asla bilemiyorsun. İnsan iliş-
kileri karmakarışık. Yolda bir tanıdığa rastlamak neredeyse olanaksız, müş-
terisi belli yerlerin dışında. Basın her gün bir dizi olayın haberini veriyor.
Küçük kent ve kasabadan ne kadar da farklı bir yer burası! Herkes ne ka-
dar da yalnız! Sokaklarda ne kadar çok sarhoş var. Ne kadar çok dilenci.
Ne kadar çok hırsız, üçkâğıtçı, serseri. Mafya. Güzel kadınlar. Paralı adam-
lar. Fakirin fukaranın ancak ev temizliği için girebildiği lüks semtler. Mey-
haneler. Barlar. Canını, malını koruma derdine düşüyorsun bu kentte.
Kendinden başka güveneceğin kimseler yok. Belki yıllarca da böyle olacak.
Ne acı! Ne kadar yalnızdır insanlar bu kentte. Yolun kenarında ölüp git-
sen kimsenin umurunda bile olmaz. Yaşadığın dairede ölsen, kokana ka-
dar kimsenin haberi olmaz. Kafayı yemiş bir kent burası. O kadar çok in-
san var ki bu kentte, insanlık, insan sıcaklığı kalmadı. O kadar çok para var
ki bu kentte, özgür insan sayısı yok denecek kadar az.

Ama zamanla alışım bu kentnin hallerine. Parasına, büyüsunüne, acıma-
sızlığına, kalabalık insansızlığına alışım.

Ama bir insandım ben. Ve insan sıcaklığı olmadan yaşamam olanaksız-
dı. Ne boğazın güzelliği, ne de kentnin büyüsunünün bir anlamı olurdu o za-
man. İnsan bulmam gerekiyordu. Dostlar bulmam gerekiyordu. Sıcak
kalplerde ruhumu ısıtmam gerekiyordu. Ve bunun için de kendimi eğite-
rek kendim gibi davranmam gerekiyordu.

Öyle de yaptım.

Paranın egemenliğini reddettim. Beni anlayan, sıcak, dost insanlarla kü-
çük adacıklar yaratmaya çalışım ve bunu başardım. Dev bir şehrin çarkları
arasında sayısız dişlilerden biri olmayı reddettim. Yarattığımız adacıklarda in-
san gibi yaşamayı öğrendim, benim gibi kendisi olmayı başaran insanlarla.
Paranın, çıkarların, yarınsızlığın, güvence yoksunluğunun insanları acımasız-
laştırdığı bir kentte; bedelini ağır ödediğim yalnızlık ve özgürlüğümün yanı-
na yürekleri sıcak dostlarımı da alarak, keyif almaya başladım hayattan.

Ve insan sıcaklığıyla ruhumu ısıtabilirdiğim için mutluyum bu kent-
te artık.

NEMRUTUN ÇOCUKLARI

imam cici
imamcici@hotmail.com

NASIL Bİ YER BURASI AĞA YA?

LA NOLUYO? NERDEYİZ OXUM?

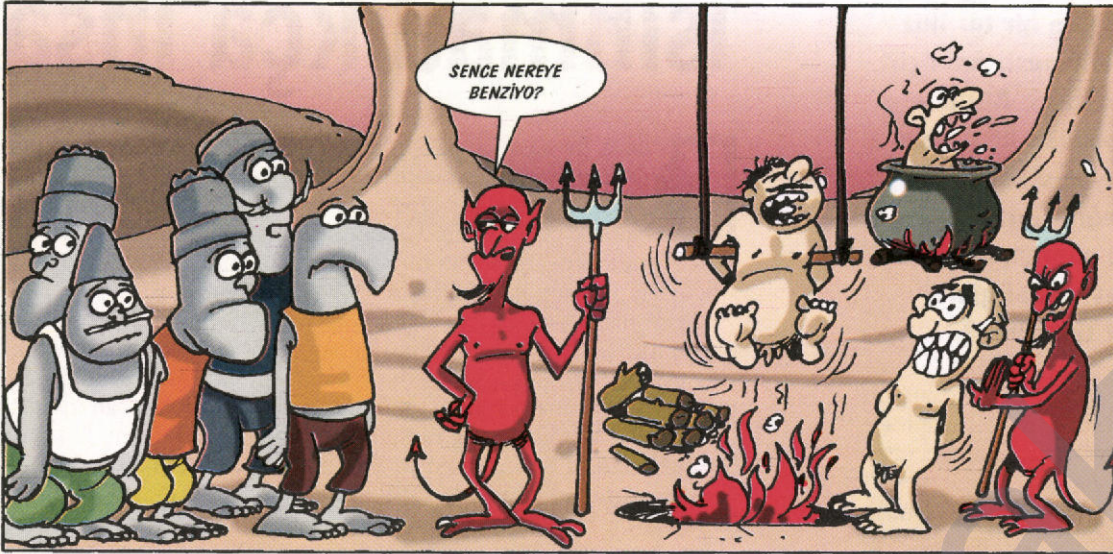
KOLLARIM? AYAKLARIM? HEPSİ TAMAM.. EHİ ESBAPLARIM BİLE VARI EHİ Hİ Hİ?

GURCUGİNİ YİYEM ABE NEOLUR Bİ ŞEDEİ NE OLUYO NERDEYİZ?

NE KORKİYİN LA CEMCİK? SORARIZ ŞU ADAMA OLUR BİTERİ.. BİRADER BAKARMSİN HUOPPPİ SANA DİYORUMI..

SABAHTAN BERİ SANA SESLENİYİM DUYMUYUNMI OXUM! YOHA ARTISLIK MI YAPİYİNİ. HÜŞŞŞ BAHELEİ SAA DİYİMİ.. NERESİ BURASI? HASSSK...

SENCE NEREYE BENZYİO?

HASSİKTİRRR!.. ÖLMÜŞÜZ LA!

HAKKAT MI DİYİN KARDAŞ? E BİZE Bİ ŞE DEMEDİLERİ.

YA NASIL ÖLMÜŞÜZ OXUM TANRI DEĞİLMİYİZ NASIL ÖLÜRÜZ LA BİZ NASIL?

LA NASIL ÖLÜRÜZ? TANRI DEĞİLMİYİZ LAN BİZİ ÖLMÜŞÜZ DEĞİLMİYDİK HAI ŞİMDİ NİYE BURDAYIZ HA? CEVAP VERSENE İRZİ QIRIQ!

LAN E BİLİYİM BENİ BEN DE SİZİNLE GELMEDİM Mİ OXUMİ VELLE VELE YAPMAI ÖĞRENİRİZ ŞİMDİ!

PARDON BİRADER İNTERNET CAFE VAR MI BURALARDA? Bİ GOGILA BAKIP ÇIKIĞAZI..

LAN HEPİMİZ BİRDEN NASIL ÖLDÜK ONU ÖĞRENSEK BARI!..

ZEHİRLENDİK YA DA KİMYASAL YEDİK ABİ!

EE.. BELKİ DE KAFAMIZA BOMBA DÜŞTÜ YANLIŞLUKLA!..

MA OXUM HEPİMİZ ÖLDÜYSEK KEYYDOYLA RIZO AMCA NERDE PEKİ? ONU DE BANAI!..

ONLAR KURTULDU DEMEKİ BELKİ DE YOLDADIR GELİR BİRZADAN MERAK ETMEYİN!

ALLAH GÖSTERMESİN YOLDA BAŞINA Bİ ŞE GELMESİN BUNLARIN?

BELKİ DE ONLARI CENNETE ALMIŞLARDIR ABE?

LA NİYE ONLARI CENNETE ALSINLAR? NE BOH YEDİHSEK BİRLİKTE YEDİKİ.. SAKALLARI VAR DİYE ALIRLARS BİLEMEM ORASINI!.. EĞER O OTUZBİRCİLERİ CENNETE ALIRSA BEN O...

BAH HALA İLERİ GERİ KONUSUYO... DEYYUSA BAK YAI LA SUSI!..

ÇÖÖT!

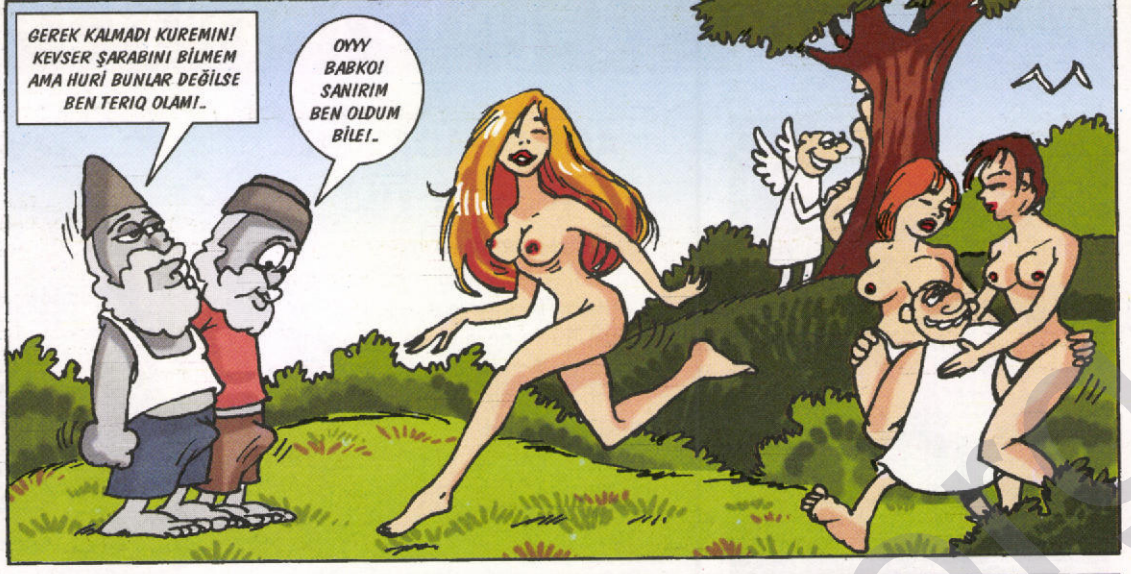
HAKKAT MI SÖYLÜYÖN KARDEŞ? CENNETEMİYİZ BİZ ŞİMDİ?

VALLA SİZ BU KADAR SAF OLDUĞUNUZA GÖRE Bİ YANLIŞLIK YOKİ E MAŞALLAH YAŞ İLERLEMİŞ AMA TAŞ GİBİSİNİZ BEY AMCA EHE HE HE!..

YAQ BIRAK OXLIM, ÖLDÜYSEK ÖLDÜKİ ÖLENLE ÖLÜNMEZ EHE HE HE!.. HEM BEN SIKILMIŞTİM KAÇ BİN YILDIR EYLE HAREKETSİZ OTURMAKTANI.. HADİ GİDEKİ..

LA GİDEK DE NEREYE GİDEK? DUR Bİ BU VIRTLAĞA Bİ SORAM, HURİLERLE KEVŞER ŞARABI NERDEYİMİŞ?

GEREK KALMADI KUREMİNİ KEVŞER ŞARABINI BİLMEM AMA HURİ BUNLAR DEĞİLSE BEN TERİQ OLAMI..

OVVY BABKOİ SANIRIM BEN OLDUM BİLEİ..

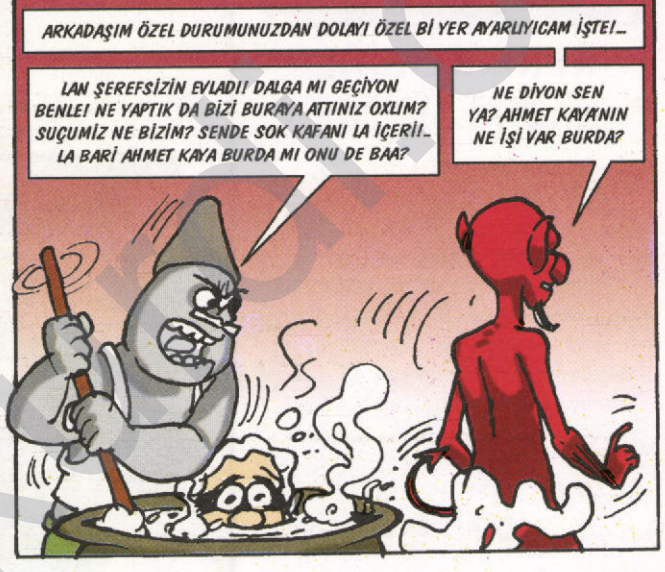
BAK KARDEŞİ Bİ YANLIŞLIK OLDUĞU ORTADA.. BİZ TANIRIYIZ, YANI SİZİN PATRONLAR MESLEKTAŞ SAYILIRIZ, Bİ KÜÇÜK GÖRÜŞME AYARLASSAN DA BİZ DURUMU ANLATSAK? HANİ YANLIŞLIK FALANI..

OHOO! SEN HALA BURDA MISIN YA?

VALLA GÖRÜŞME İŞİ ZOR KARDEŞİ! AMA SENİ SEVDİM SİZİ ÖZEL BÖLÜME ALDIRMAK İÇİN Bİ KONUŞMAYA ÇALIŞTIMI.. SEN DE BUNU KARİŞTİRMAYA DEVAM ET!

ÖZEL BÖLÜM NE?

ARKADAŞIM ÖZEL DURUMUNUZDAN DOLAYI ÖZEL Bİ YER AYARLIYICAM İŞTE!..

LAN ŞEREFİZİN EVLADII DALGA MI GEÇİYON BENLE! NE YAPTIK DA BİZİ BURAYA ATTINIZ OXLIM? SUÇUMIZ NE BİZİM? SENDE SOK KAFANI LA İÇERİ!.. LA BARİ AHMET KAYA BURDA MI ONU DE BAA?

NE DİYON SEN YA? AHMET KAYANIN NE İŞİ VAR BURDA?

AAA! YILMAZ GÜNEY DEĞİL Mİ BU?

ULAAAA! HAKKATEN YILDO BABO BURDA! VAY BE!..

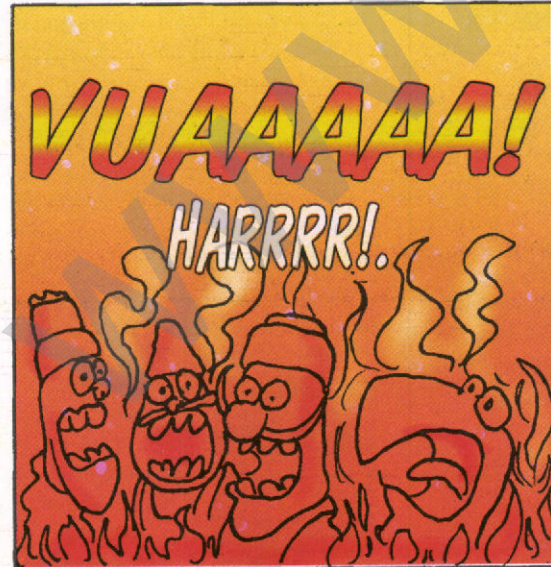
BABA ÖZLEDİK SENİ BE! KUSURA BAKMAZSAN Bİ ŞE SORUCAZ, AHMET KAYA BURDA MI?

YOK GÖRMEDİM AHMET KAYAYII.. GELSE HABERİM OLURDU EMMİL..

ARTIK GERÇEKTEN ÖLÜMSÜZ OLDUNUZ ÇOCUKLAR HA HAI..

GIIRÇ!

VUAAAAA!
HARRRR!

ATEŞ DÜŞÜRÜCÜ İKİŞER İĞNE ÇAKTIMMI Bİ ŞEYLERİ KALMAZ MERAK ETMEYİN! ŞU SAKALLILARDAN BAŞLIYIMI..

SAĞOLUN DOKTOR BEY! BURALARA KADAR GELDİNİZ... KAÇ GÜNDÜR ATEŞLER İÇİNDE SAKLIYOLARDI!

YA O DEĞİLDE AHMET KAYA İKİ TARAFTA DAYOKTU YA, KAFAM KARIŞTI..

* Hasan Hayta'ya dil konusundaki yardımları için teşekkürler...

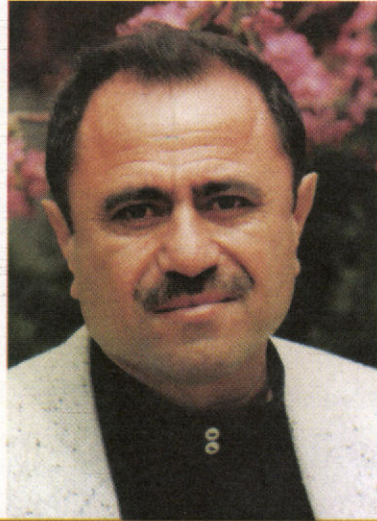

KEKÊ KLİBİNE HAZIRLANIYOR

İlk albümü "Keke" ile hatırı sayılır bir "Keke ve Servet Kocakaya hayran kitlesi" yaratan müzisyenimiz, çıkardığı ikinci albümü "Pencere"nin keyfini sürüyor şu aralar. Bu yıl konserlerin azaldığını söyleyen Kocakaya, televizyon programlarında da seçici olmaya çalışıyormuş. İkinci klibini "Doğumgünü" parçasına çekmeye hazırlanan sanatçı, albümdeki Kürtçe parçası "Şilele"nin klibini ise sponsor bulduğu takdirde Bingöl ve Diyarbakır'da çekmek istediğini söylüyor. Kocakaya, "Para bulduğum anda da İstanbul'dan kaçacağım" diyor.

AHMET ADA'NIN 40. ŞİİR YILI

Şair, yazar Ahmet Ada'nın 40. şiir yılı dolayısıyla bizden 41 kere maşallah. İlk şiiri ve yazısı 1966 yılında Soyut dergisinde yayımlanan Ahmet Ada bu yıl 40. şiir yılını dostlarıyla kutlamayı düşünüyormuş. Bugüne dek 12 şiir kitabı yayımlanan Ahmet Ada, poetik yazılarıyla da Şiirbilimi'ne katkılarını sürdürme gayretinde. Bu arada 2004 yılında yayımlanan "Şiir Okuma Durakları"na yeni bir kitabını ekliyor: "Şiir İçin Boş Levhalar". Ayrıca, 40. şiir yılında şairin yeni şiir kitabı "Kantolar" da Şiir-den Yayınları arasında çıkıyor.

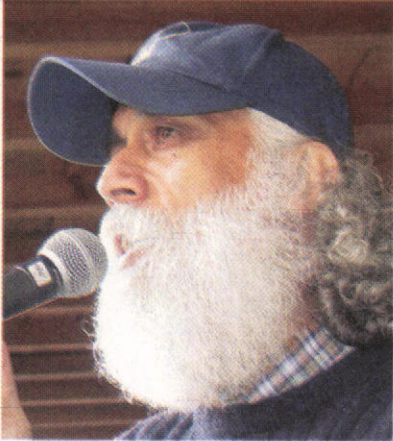

OYUNCULUK DERSİ VERİYOR

Adana doğumlu tiyatro ve sinema sanatçısı Gülşen Tuncer anma, konferans gibi etkinliklerin aranılan sunucusu. Bir de eşinin yönetmenliğini yaptığı "Sinema Bir Mucizedir" filminden aşınadır sinema seyircisi Tuncer'e. Şu aralar Sadri Alışık Tiyatrosu'nda sahnelenmekte olan Al Yazmalım Selvi Boylum'da tiyatro aşkını yaşıyor sanatçı. Aynı tiyatrodaki "Oyunculuk ve Beden Dili" dersleri de veren Tuncer, yönetmen eşi Engin Ayça'ya, çektiği belgesel filmlerde yardımcı oluyormuş.

BEKEN İLE AŞK VE ÖZGÜRLÜK

İlk albümü "Lawo" ile Kürtçe rock müziğine yeni bir soluk katan Rojhan Beken 2 yıllık bir aradan sonra, "Evîn-Azadî" "Özgürlük Aşkı" albümü ile sevenleri ile buluşmaya hazırlanıyor. Bu ay içerisinde çıkacak albüm Lorin Müzik Prodüksiyon imzasını taşıyor. Haluk Levent'in bestelediği Rojbaş Evin (iyi günler aşk) adlı bir parçaya da yer veren Beken, eserlerinin hard rock sounduyla birlikte nu-metal riflerinde yer aldığını söylüyor. Yerel sazların hiç kullanılmadığını ve tamamen rock müzik enstrümanlarının kullandığını belirten Beken ezber bozucu tarzı ile "Rock zaten bu" diyor.

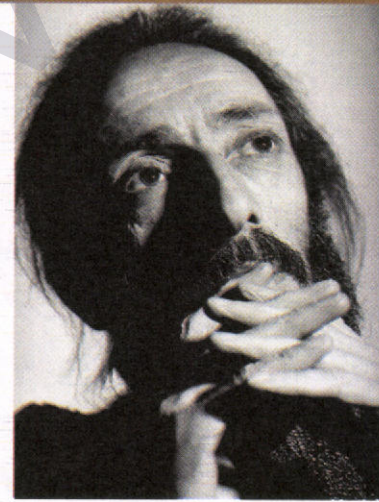

SUAVİ ALBÜMÜ İÇİN BEKLEMEDE

Suavi, yeni albümü için repertuarını hazırlamış, korsanla mücadele yasalarının çıkmasını bekliyormuş. "Şu anda albüm çıkarmak yel değirmenlerine savaş açmak demek" diyor ve MESAM'da bu alandaki mücadelesini sürdürüyor. Bu arada Köln ve Amsterdam'daki iki büyük festival ile ilki Diyarbakır'da yapılacak yurtiçi bir festivale hazırlanan Suavi'nin bir diğer projesi 3 aydır üzerinde çalıştığı uzun metrajlı bir filmmiş. "Sürüldü Sürgün" adlı filmin konusu, 1864 Çerkes sürgünü anlatıyormuş.

BUYRUN KÜRTÇE POP MÜZİĞİNE

Gençlerin gözdesi "Agire Jiyan" grubunun kurucularındandır Şener Yıldız. Duyduk ki iki yıl önce başladığı solo kariyerini "Eman" adlı albümüyle taçlandırmış. Lorin Prodüksiyon etiketiyle çıkan albümünün Kürtçe pop müziği içindeki ilk birkaç çalışmanın arasında sayılabileceğini söyleyen Yıldız, Kürt müziğine yeni bir soluk getirme amacında olduğunu da ayrıca belirtiyor. Heykel bölümü mezunu Şener Yıldız şu sıra Hamburg Üniversitesi'nde Sanat Tarihi Bölümü'nde yüksek lisans eğitimini devam ettiriyor.

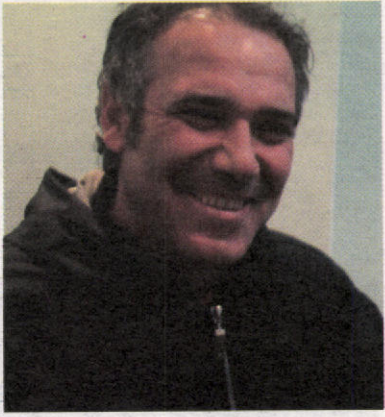
KARADAĞ'DAN 'TEN' ÖYKÜLERİ

Fotoğraf sanatçısı Çerkes Karadağ "Ten Öyküleri" adını verdiği fotoğraf sergisinde nü eserlerini sergiliyor. Mac Art Galerisi'nde açtığı sergisi 20 yıllık bir çalışmanın ürünü. "Ben çok sergi açmam ama bu sergiyi öneriyorum" diyor Karadağ, sergisinin bir retrospektif sergi sayılabileceğini de söylüyor. "Görme Kültürü" serisinin devamı kitabını da yayımlayan sanatçının İFSAK'ta her ayın sonunda pazartesi günü sunduğu "Fotoğrafın Yaratıcılık Evreni" başlıklı söyleşisi de devam ediyor.

YAŞAM RADYO İLE YALNIZ DEĞİLSİNİZ

"Yaşam çok renkten oluşmuştur" ilkesiyle dinleyicilerine dolu dolu saatler sunan Yaşam Radyo yeni yayın döneminde de dinleyicilerini mutlu edeceğe benziyor. Farklı düşünene ve farklı olana açık programlarıyla bir kez daha "Biz yaşamın kendisiyiz" diyen Yaşam Radyo, güncel haberden sanata, sağlık ve eğitim programlarından müziğe geniş bir yelpazede dinleyicilerine sesleniyor. Aydın ve gazetecilerin yorumlarıyla zenginleştiği haber saati ile günceli yorumsuz sunan radyo, 14 ayrı kültür sanat programıyla da farklı kültürlerle en çok yer veren tek radyo olmaya da devam ediyor. Kürt, Ermeni, Laz kültürünün tanıttığı programların yanı sıra bu dillerde söylenen müziklere de yer veren Yaşam Radyo, çocuklara yönelik programlarıyla da dinleyicilerinin yaş skalasını oldukça geniş tutuyor.

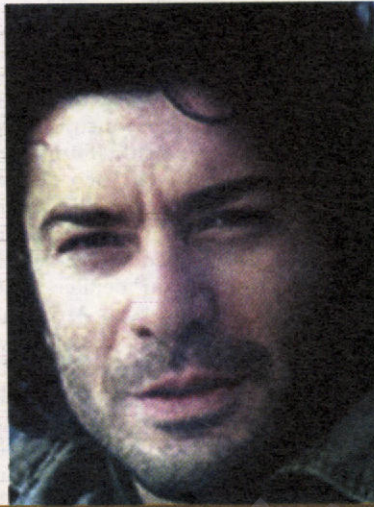

KÖTÜ ŞAİR PANİKATAKLARINI SATIYOR

Sunay Akın onun için "Böylesi adam yok, kendisine kötü şair diyebilecek kadar bilge ve temiz bir insan..." diyor Şerafettin Kaya için. Siz onu Kötü Şair olarak biliyorsunuz. Biz ona Şero diyoruz... Şero Ünyelidir, bir de panikataktır. Gerisini Neden Kitap Yayınevinden Mart ayında çıkacak kitabı "Yetişin Komşular Terkedildim" kitabından okuyacaksınız. Esmer dergisinin sayfalarından aşına olduğunuz hastalığını mizahi bir üslupla süsleyip okurlarına sunacak Kötü Şair Şerafettin, panikataklarını satıp faturalarını ödeyecektmiş.

ÇAVUŞOĞLU YENİ DİZİSİNDE

Van Devlet Tiyatrosu oyuncusu Uğur Çavuşoğlu Van'da çekimleri devam eden "Hayat Türküsü" dizisinde oynamaya başlamış. Dizi çekimlerinin yanı sıra Bilgesu Erenus'un "Misafir" isimli oyununda da rol alan sanatçı, geçen sezon oynayan "Ateşli Topraklar" dizisinde toprak ağası rolünü başarıyla canlandırmıştı. TRT'de Cumartesi günleri gösterilen dizide Van'ın dağlar arasında unutulmuş bir köyünde bir öğretmenin verdiği eğitim mücadelesi anlatılıyor.

ABONE FORMU

Yurtiçi: 1 yıllık 40 YTL

Avrupa: 1 yıllık 70 Euro

ABD ve Uzakdoğu: 1 yıllık 100 Dolar

ADI SOYADI

ADRES

E-MAIL

TEL İŞ

TEL EV

TEL CEP

ÖDEMENİZİ YAPABİLECEĞİNİZ HESAP NUMARALARI

BANKA HAVALESİ İLE

TL HESAP NO: Ronak Kültür A.Ş - Ziraat Bankası

Şirinevler Şub. 435 276 89 - 5001

DOLAR HESAP NO: Ronak Kültür A.Ş - Ziraat

Bankası Şirinevler Şub. 435 276 89 - 5002

EURO HESAP NO: Ronak Kültür A.Ş - Ziraat

Bankası Şirinevler Şub. 435 276 89 - 5003

Formu doldurduktan sonra 0 212 451 53 68 nolu faks gönderebilirsiniz.

Mektup ile ulaşmak isteyenler için adresimiz:

ESMER DERGİSİ

Mahmutbey Yolu Meriç Sok. No: 28 Kat: 5 Şirinevler - Bahçelievler - İSTANBUL

Tel: + 90 212 451 53 05

Faks: + 90 212 451 53 68

abone@esmerdergisi.com

AYDIN, İPEKÇİ'NİN YENİ STARI

Daha önce Mezopotamya Kültür Merkezi'nde Kürtçe tiyatro yapan Şenay Aydın, Handan İpekçi'nin bu aralar çektiği "Saklı Yüzler" filminin başrol oyuncusu olmuş. 2001 yılında tiyatroya MKM'de başlayan Aydın, Kürtçe oynanan Zincire Vurulmuş Prometheus, Karû Bekar, Sana Nû Hinek Zû oyunlarında oynayarak sahnelere ısınmış. Son bir yıldır tiyatroya küsen Şenay Aydın ilk defa bir sinema filminde rol alıyormuş.

ÖZCAN'DAN 5. ALBÜM

Sivasın Yolları, Denizlerin Dalgasıym'ın bestekarı, Ben Ölmedim ki'nin söz yazarı Mehmet Özcan uzun bir süredir üzerinde çalıştığı albümünü nihayet çıkardı.

Beşinci albümü "Vuruldu Sevdamız Kırvem" ile yeni bestelerini merak edenlerin beğenisine sunan sanatçının İkinci klibini "Vuruldu Sevdamız Ey Kırvem"e çekeceğini söyleyen Özcan "Bu eseri yürekteki can yoldaşlarım için yazdım" diyor. Klibini de Mercan dağlarında çekecektmiş.

SİNEMAYA herkes kendince bir anlam yükler. Kimileri beyazperdeye yansıyan suretini görmekten haz duyar-ken, kimileri de bir ticaret arenasına çevirir beyazperdeyi. Kimileri içine yaşadığı coğrafyanın gerçeklerinin estetik kodlara dönüştüğü bir araçtır sinema. Afgan sinemacılar sanırım daha çok bu sınıfa giriyor.

İşgal altında inleyen bir ülke, yol vermez dağlar, burkallı kadınlar, açlık, yoksulluk... Acı çeken, kaçan, göç eden kadın, erkek, çocuk se-kansları geliyor gözümüzün önüne Afgan si-neması denince. Zaten Afgan sözcüğünün an-lamı da figan eden, feryat eden değil mi?

Diğer Afganlılar gibi oyuncularının da in-sanca bir yaşam için başka ülkelere göç etmek zorunda kalışı hep bu yüzden. Bunun en so-mut örneklerinden birini yıllar önce Türki-ye'ye yerleşen ve oyunculuğu yaşamını burada sürdürmek zorunda kalan Afgan oyuncu Mu-hammed Cangören oluşturuyor. Cangören'in hikayesini öğrenmek isterseniz buyrun!

Muhammed Cangören 1951 yılında Afga-nistan'ın Meymene kentinde, Afgan bir baba ve Özbek bir annenin çocuğu olarak dünyaya gelir. Bir buçuk yaşındayken annesini yitirir. Afganistan'daki posta kurumu olan Muhabec-rat'ta çalışan babası, karısının ölümünden son-ra yeniden evlenir. Cangören'in sekiz kardeşi daha olur. Cangören ilkokulu ve ortaokulu Meymene'de okur. Oyunculuga merak saldıği günler ise ortaokula gittiği gündür. Çok ha-reketli, yaramaz bir çocuktur. Onun bu hali edebiyat öğretmeninin dikkatini çeker. Oyun-culuk konusunda başarılı olabileceğini düşü-nen öğretmeni onu tiyatro çalışmalarına dahil eder. Daha sonra ise babasının tayini dolayısı-yla Kunduz şehrine yerleşirler. Cangören, liseyi orada okur. Edebiyat okumak için üniversite sınavına girer ancak puanları tutmadığı için bu düşü gerçekleşmez. Edebiyat düşü gerçekleş-mez ama o sıralarda Afganistan sinemasında devlet tekelinin ortadan kalkması ve ardından Aryana Film adında ilk özel film şirketinin kurulması, başka bir düşün kapılarını açar Cangö-ren'e. Cangören bir oyuncu olarak ilk filmini gerçekleştirir. Siyah-beyaz çekilen filmin adı "Heykelcikler de Güllüyor"dur. Elbette gülen sadece heykelcikler değildir. Cangören de mutluluktan güllüyordur. Çünkü bu filmin ar-kasından başka filmler de gelir. O dönem altı-ya yakın sinema ve on beşe yakın televizyon fil-

Beyazperdede Bir Esmer

Sovyetler Afganistan'ı işgal edince, o zamandan hayran olduğu Yılmaz Güney'in ülkesine göç etti. Yıllarca beklediği şans "İkinci Bahar"la yüzüne güldü. O şimdi dizilerin ve sinema filmlerinin aranan esmeri

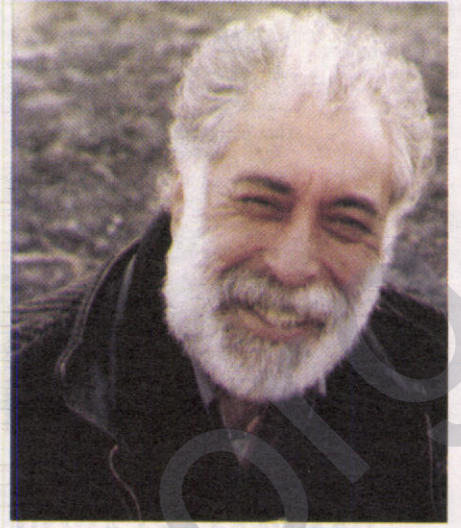
minde rol alır. Bu sırada bir de ziraat yükse-kokuluna kaydolar. Okulu bitirdikten sonra bir yandan tarım bakanlığında ziraat memur-luğu yaparken, bir yandan da Afganistan Radyo ve Televizyonu'nda dramalarda oynar. Her şey yolunda giderken, Sovyetler Birli-ği'nin Afganistan'a girmesi hayatının bütün akışını değiştirir. Cangören seçim yapmak zorunda kalır. Ya Sovyetlerin tarafında olacaktır ya da öbür tarafa. Ortada olmak diye bir şey yoktur çünkü. Sonunda ülkesini terk etmeye karar verir. Başka bir ülkede yeni bir hayat ya-sayacaktır. Kendisine en yakın bulduğu ülke Türkiye'dir. Yanında çocukları, geride anıları, geçmişi, değerleri, Türkiye yolculuğuna çı-kar. 1982'nin Ağustos ayında çocuklarıyla Antep'e yerleşir. O günler 12 Eylül darbesi-nin ortalığı kasıp kavurduğu gündür. Can-gören'in ise 12 Eylül'den haberi yoktur. As-lında Cangören bir yangından kaçarken, baş-ka bir yangının ortasına düşmüştür. Zaten

bunu öğrenmesi de uzun sürmez!

Cangören, lise birdeyken müfredat dışına çıkan edebiyat öğretmeninden, "Siz nasıl Aziz Nesin'i bilmezsiniz?" diyerek yediği dayakların etkisiyle, Aziz Nesin, Yaşar Kemal, Nazım Hikmet gibi isimleri öğrenmiş, Fars-ça'dan eserlerini okuyup sevmiştir. Türkiye'ye gelirken de hep aklında bu isimler vardır. Can-gören, bakın o dönemi nasıl anlatıyor: "Göç-menlerin arasında bir oyuncu olması gö-revliğin ilgisini çekmişti. 'Türkiye'yi na-sıl seçtin?' diye sordular. Ben de 'seçtim işte, özgür irademle. İnsan önce güvendi-ği yere gider. Ben güvenli hissettim ki Türkiye'ye geldim' dedim. 'Peki Türkiye hakkında ne biliyorsun?' dediler. 'Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Ke-mal Atatürk'ü biliyorum' dedim bende. 'Peki başka ne biliyorsun?' diye sordular. Bende 'Yılmaz Güney'i, Cüneyt Arkın'ı, Türkan Şoray'ı, Fatma Girik'i biliyorum' dedim. Tabii Yılmaz Güney deyince biraz rahatsız oldular ve 'Yılmaz Güney'i nereden biliyorsun?' diye sordular. 'Cüneyt Arkın'ı ne kadar biliyorsam, Yılmaz Gü-ney'i de o kadar biliyorum' diye yanıtladım. Filmleri geliyordu izliyorduk. Gel-mese bile yazılıp-çiziliyordu ülkede, 'yeni sinemacılar' diye. Bir kere Yılmaz Güney, Türk sinemasını dünyaya tanıtan biriydi. Eee tabii benim ilgimi çekiyordu."

Cangören, Türkiye'ye yerleştikten sonra geçinmek için garsonluktan çaycılığa, tercü-manlıktan ameleliğe bir çok işte çalışır. İko-kulların açık olduğu dönemde ise çocuk tiyat-rosu yapar. Çocuk tiyatrosu yaparak kasaba ka-saba, köy köy gezerken hep aklına çocukluğu gelir. Çünkü gezdiği yerler çocukluğunun geçtiği yerlerle hemen hemen aynıdır. Öyle ki Fakir Baykurt'un "Tırpan" adlı romanını oku-duktan sonra bu görüşü daha da pekişir. Hep tanımla, hayvancılıkla uğraşan insanlar... Sanayi yok, asfalt yok, beton, çimento yok...

1984 yılında oyunculuk yapmak amacıyla İstanbul'a gelmeye karar verir Cangören. İstanbul'da tiyatrocusu Renan Fosforoğlu'nu bu-lur. Fosforoğlu, Cangören'i yönetmen Ömer Kavur'la tanıştır. Kavur ile oturur konuşurlar. Ömer Kavur, Cangören ile ilgilenir ve çalışabi-leceklerini söyler. Cangören, Kavur'a çocukla-rından söz eder. Bunun üzerine Kavur, "Bak Muhammed. Senin iki tane çocuğun var. Bu çocuklar yalnız. Sen çocukları yalnız bırakma. Bekle!" der. Cangören, Ömer Ka-vur'dan beklemeyi öğrenir. Ve aradan yıllar geçer. Cangören yine Kavur'un karşısına çıkar. Ancak bu arada daha önce siyah olan sakalları da beyazlamıştır Cangören'in. Cangören'i kar-sısında gören Kavur, "Ben seni bir yerden tanıyorum" der. Cangören de 1984 yılında geldiğini ve o zaman dediği gibi beklediğini söyler. Bir süre sonra ise Cangören, Kavur'un "Melekler Evi" filminde oynar.

Antep'te bir süre daha tiyatro yaptıktan sonra beklediği şans yüzüne güler. "İkinci Bahar" adlı dizinin kast sorumlusu Antep'e gelmiştir. Tiyatrodan bir arkadaşı çağırır Can-gören'i: "Urfa'da birkaç bölüm çekilecek. Bu yörenin insanlarını oynatmak istiyor-lar. Sen de oynarsın." Cangören, "Benim Türkçem kötü, şivem ne Urfa'ya benziyor ne Mardin'e ne de Diyarbakır'a. Ben an-cak kendimi anlatabiliyorum" dese de "Ya sen gene de gel" diyen arkadaşının ısrarlarına dayanamayarak görüşmeye gider. Görüşme-den bir hafta sonra da bir telefon gelir. Cangö-ren'e İstanbul yolu görünmüştür. Hemen bir-letini alır ve İstanbul'a gelir. Burada yapımcı Mustafa Oğuz ve yönetmen Yavuz Turgul gi-bi isimlerle tanışır. Hele bir de Şener Şen ile aynı seti paylaşacak olması onu çok heyecan-landırır. Bu Cangören için çok güzel bir şans-tır. Deneme çekiminden sonra kabul edilir ve üç bölüm rol alır. Cangören "İkinci Ba-har"dan sonra bir süre işsiz kalır. İstanbul'a yeni gelmiştir ve kimseyi tanıyamıyordu, çevresi yoktur. Bir-iki yıl Zeytinburnu'nda bir arkada-sının yanında kalır. Bu süreçte oyunculuk gö-rüşmelerine gider gelir, çoğu zaman yürüye-rek. Ve genellikle görüşmelerden bir şey çı-kmaz. Ama Cangören umudunu yitirmez; "Ol-sun" der, "Yeni birini tanıdım." Zaman ge-çer. İşsizlik günlerinin yakıcılığında kavrulur-ken, "Üvey Baba" dizisinden teklif alır. Can-gören o sıralar Beşiktaş'ta duvarlarından su sı-zan bir evde kalıyordu. Üvey Baba'dan çok az para alır. Kazancı daha iyi koşullarda yaşaması-na olanak tanımaz. Mücadelesini sürdüren Cangören zamanla, Vasiyet, Berivan, Kurtlar Vadisi, Üzgünüm Leyla, Otel gibi televizyon dizilerinde, Melekler Evi, Hiçbirerde, Bey-za'nın Kadınları, Saklı Yüzlükler gibi sinema filmlerinde oynar. Şimdi kira da olsa daha rahat et-tiği mütevazı bir evi ve yaşamı var.

Cangören artık halk tarafından da tanınan, sevilen ve aranan bir oyuncu.

[muratmuslu]
muratmuslu@yahoo.com.tr

Bir Dakika **sinema Portresi**

Mümtaz Bir Adam

SeniHepkay

GÜMÜŞ SAĞLI, ALTIN SESLİ BİR ARKADAŞIM VARDI ALTI YEDİ YILDIR; ARKAK YOK!.. NİÇİN YOK? GERÇEKTE YOK MU?.. İSTANBUL'A GELDİ... VE GİTTİ. NASIL GELDİYE ÖYLE GİTTİ. İYİ BİR ADAM OLARAK GELDİ. İYİ BİR ADAM OLARAK GİTTİ. Nİ-YE GELİŞTİ, BİR AZ BİLİYORDUM... NİYE GİTTİ, BİLMIYORDUM. GİTMESAYDI OLMAZ MIYDI? OLURDU. HEM DE ÇOK İYİ OLUR DU. AMA İŞTE, GELDİ VE GİTTİ. UZUNCA SÜRE GEÇMEDİ 'YA, YİNE DE TAM NE ZAMAN, NASIL TANISTIK ANIYMSAYIYORUM. KİM TANISTIRDI, O DA YOK BELLEĞİMDE... BESBELLİ BİR BİRİNİ BİN YILDIR Bİ-LEN ADAMLAR GİBİ AYNI MASAYA DÜŞMÜŞÜZ. ANKARA'DAN ORTAK TANIDIKLARI MIZ VARDI. ONLARI KONUŞUYORDUK. SONRALARI BUNU ÇOK YAPTIK... NEZİH DANNAL, AYBERK ÇÖLÖK (Ben Ayberk'i tanınmamışım ama, arkadaşımı sanki; öyle çok anlatmıştı ki...), AVUKAT HALUK HILMI, MÜZİSYEN NUR-RETTİN ÖZSÜCA... İMAM ADMAN'DA BİR YER TUTMUŞTU. OMI TIYATROSU YAPA-CAKTI. "DÜŞÜN SAHNESİ" DÜŞÜ VARDI. HERKES DÜŞÜNÜ GERÇEKLEŞTİRENEZ. ARKADAŞIM GERÇEKLEŞTİRDİ. HEYECANI DAHA DİN GİBİ. SORDU; DÜŞÜN SAHNESİNE BİR AMBLEM DÜŞÜNÜR MİYDİM... TABİİ, NE DEMEK! BİR HAFTA SONRA SOKAĞIN BAŞINDA DURUP TABELAYA BARKİLE BAKTIK. "BİR GİFT SÖZÜMÜZ VAR AŞKA DAİR" İÇİN EZBER YAP-I YORDU. YİNE SORDU; İKİNDEN GÜLCÜNDEN OLMAZDAN BİR AFİŞ YAPMAYA ZAMAN AYIRABİLİR MİYDİM, PARASIZLA AMA! PARASIZLA OLMAZDAN OLURSA AYIRIRDIM. ARKA DAŞÇA KIZDI. ARKADAŞÇA KIZDIM. ARKADAŞÇA GÜL-DÜK. AFİŞ ARKADAŞÇA YAPILDI. MAHAUUT GÖKÇÖZ YÖNETTİ. NURETTİN ÖZSÜCA MÜZİKLENDİRDİ. BAŞARILI BİR İLK GECE OLDU. ARKADAŞIMIN HEYECANI GÖRÜLME-YE DEĞERDİ. İLK SIRADA ANACIDE TANIR OTURUYORDU. "DÜŞÜN SAHNESİ" KISA SÜRDÜ. ARKADAŞIM, BÖYLE BİR İŞİN YAPILABİLİRLİĞİNDE SINAMISDI KENDİNİ. YAPMIŞTI. O İLK GECEKİ RESİM MUTLULUĞUN RESMİYDİ. GİTMESAYDI YİNE DE-NER, YİNE YAPARDI. İŞTE, YAPTI VE GİTTİ. GÜLE GÜLE GÜMÜŞ SAĞLI ARKADAŞIM... ALTIN SESLİ ARKADAŞIM GÜLE GÜLE... BİZLER SENİ UNUTMAYACAĞIZ...

Ah benim yarım aklım!

Ortasından açılan, iki kişilik bir kitap bu. Biri düşündü yaşadı yazdı, diğeri çizdi yerleş-tirdi tasarladı.

Cüneyt Özdemir aslında bir gazeteci, Ayşe Bali reklâm kökenli bir tasarımcı.

Bu kitap ise ne bir gazeteci kitabı ne de bir reklamcı...

Raflarda nereye konulacağı tam kestirileme-yen, ne işe yarayacağı tam olarak bilinmeyen, hayli romantik bir kitap.

Hayaller, ülkeler, insanlar, baharlar, hayal kırıklıkları, umutlar, yılgınlıklar, geziler üzeri-ne yazılanlar, çiziktirilenler.

İçinde Küba da var, Paris de, İstanbul so-kakları da...

Yalnızlık da var içinde, umutlar da, kavuş-malar da...

AŞK da var içinde aşk'da...

Ofset Matbaa sınırlı sayıda özenle bastı, Al-fa Yayınları dağıtımını gönüllü olarak yaptı.

Kitabın çıktığı yayınevi, 40haramiler ise tica-ri değil romantik bir 'girişim'.

Cüneyt Özdemir ve Ayşe Bali bu kitapla ya-yıncılık dünyasına da farklı bir bakış açısı ge-tirmek istiyorlar.

"Kitap nedir?" sorusuna tasarımlarında yeni bir cevap arıyorlar.

...ve onlar hala 40haramilerin masum olduk-larına inanıyorlar.

Deneme / Ah benim yarım aklım!

40haramiler Yayınları

Cüneyt Özdemir-Ayşe Bali

Petersburg

Yıl 1905. Rusya'da binlerce işçinin öldürüldü-ğü Kanlı Pazar'ın, grevlerin,

ayaklanmaların yaşandığı hu-zursuz bir yıl. Rus İmparator-luğu'nun başkenti Peters-burg'da imparatorluk büroka-sisinin başlıca kişilerinden Apollon Apollonoviç ve o za-mana kadar tanıdığı sandığı oğluyla aynı saatlerde kalk-mıştır. Dışında Sibirya soğu-ğu vardır. Oysa artık oğlu bir devrimcidir. Her ne kadar kendisi önemli bir kurumda üst düzey bir bürokrat olsa da bunu bilmemektedir. Dos-toyevski, Gogol gibi Rus yazarlardan tanıdığı-miz Petersburg, hareketli bir güne hazırlanmak-tadır. Sokaklarda, kulaktan kalığı giren bir provo-katör, ajanlar, devrimciler, gizemli bir kadın do-laşmaktadır.

Bütün olayların 24 saat içinde geçtiği roman, devrim çağının başlangıcında görkemini ve dehşetinin doruğunu sunuyor okuyuculara. Rus yazar Andrej Bely'nin Petersburg isimli romanı eleştirmenlerce modern çağın büyük Rus klasik-lelerinden biri olarak gösteriliyor.

Roman / Petersburg
Andrej Bely
Everest Yayınları / 765 s.

Roman / Petersburg

Andrej Bely

Everest Yayınları / 765 s.

M.A.T. M.A.T

Münasebetsizleri ayıkla-ma teşkilatı

Genç kuşak polisiye roman yazarlarından Ferhat Ün-lü'nün yeni romanı M.A.T - Münasebetsizleri Ayıkla-ma Teşkilatı- iç içe geçmiş

olaylar, sağlam kurgu ve akıcı diliyle yine okurlarını şaşırtıyor. İlginç ve bir o kadar he-yecanlı konusu ile M.A.T polisiye-roman se-venlerin beğenisini kazanacak. Komplo teorile-ri sevenlerin de ilgisini çekeceğini düşündüğü-müz kitabı okurken hayret edeceksiniz. Ve şu ünlü söz gelecek aklınıza "Paranoyaksın diye takip edilmediğini sanma."

Roman / M.A.T

Ferhat Ünlü

Everest Yayınları / 204 s.

Biz Burada Devrim Yapıyoruz Sinyorita

Ece Temelkuran ele avuca sığmaz bir gazeteci. Bir ba-kıyorsunuz Brezilya'da sos-yal forumda, bir bakıyorsu-nuz Irak Kürdistanı'nda. Dünyanın neresinde bir olay varsa Temelkuran ora-da. Akıcı üslubuyla bütün olayları çarpıcı ve yalın bir şekilde okurlarıyla buluşturmasını becerebilen genç kuşak bir meslektaşımız. Venezüella'da iktidarda Bush'a kök söktüren, CIA darbesin-den halkın sevgisi sayesinde kurtulmayı ba-

ECE TEMELKURAN
BİZ BURADA
DEVİRİM
YAPİYORUZ S
SINYORITA

yazar niye yazar

Volkan'ın Romanı

"Volkan'ın Romanı" üzerinde dört yıl-dır çalışıyordum. Bu sadece bir polisin değil, Türkiye'nin, Türkiye'nin bir döneminin romanı olmalıydı.

Volkan, kendi iradesi dışında polis ol-muş, kendi iradesini iç dünyasındaki çözülememiş meseleleri nedeniyle hiçbir alanda kullanmayan biri. O yüzden kötü şeyler de yapabiliyor ama aslında yine kendisi seçmeden iyi ve masum biri olmuş. Aynı zama-da polis teşkilatına hem içeriden hem dışarıdan bakabiliyor. Ama müda-hale etmiyor. Bu yüzden de okur olup biteni daha net görüyor.

Bir polisi kahraman ola-rak seçmemin nedeni Türkiye'deki karanlık ilişkilerle işte bu iki açı-dan da bakabilecek biri-si olacak oluşuydu.

Olay örgüsü İstanbul'dan başlayıp Güneydoğu'ya uzanıyor. Bir yol hikâ-yesi aynı zamanda yani.

Elbette Kürt meselesi de önemli bir motif kitapta. Ama yazar bütün muk-tedir örgütlere Volkan gibi belli bir mesafeden bakıyor ve bu şekilde önce yazarı sonra da okurları kendi adına karar vermeye çağırıyor.

Kitap hem bir siyasi roman hem de bir aşk romanı, daha doğrusu genç bir adamın o güne kadar maruz kaldığı baskı ve komplolardan kurtulmak için

güzelliği arayışı, nihayetinde de bir aşk romanı olarak da okunabilir.

Volkan içine çekildiği komplolardan kurtulmak için başkaldırı, siyasi baş-kaldırı yolunu da el yordamıyla da ol-sa keşfediyor. Ama sonunda başkaldırı ve aşk birleşiyor.

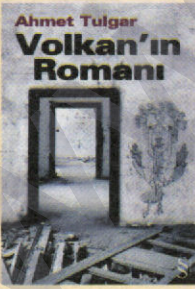
Bu kitap üzerinde çalıştığım dört yılın bir yılı kahramanı tanımak ve romanın dilini oluşturmakla geçti. Çünkü romanın dili ve anlatı-mı romanın temel dinamikle-rinden biri olacaktı ve oldu da.

Gerek İstanbul gerekse Gü-neydoğu'nun bu romanda belki de ilk kez romantik ya da egzotik dekorlar olmaktan çıkıp bütün gerçekliğiyle gör-ründüğünü düşünüyorum. Kahramanların ise objektif olarak okura tanıtıldığını.Baş-şından beri amacım çok kat-si

manlı bir roman yazmaktı. Böylece hayatın derinliklerinde dolaşması sağ-lanacaktı okurun. Bunu da başardığımı sanıyorum.

Bir de insan iradesine, insanın geç kal-madan hareket geçmesinin ve irade-sini kullanmanın önemi vurgulanıyor "Volkan'ın Romanı"nda.

Bu romanın hem bir siyasi polisiye hem de aşkın ve başkaldırının yüceltil-diği bir roman olarak algılanması beni çok mutlu edecektir. Ve nihayetinde güzellikle başkaldırının aynı kapağa çıktığı bir roman olarak.

Ahmet Tulgar
Volkan'ın
Romanı

Volkan'ın Romanı / Ahmet Tulgar / Everest yayıncıları / 222 sayfa

ekmek peynir gibi

- 1 - Şu Çılgın Türkler
Bilgi Yayınevi / Turgut Özakman
- 2 - Kontrgerilla Kısacasında Türkiye
Genç Mephisto / Suat Parlar
- 3- Ferrarisini Satan Bilge
GOA Basım Yayım / Robin S.SHARMA
- 4 - Öğretmen
Altın Kitaplar / Frank McCourt
- 5 - AMAT
Ölçüşim Yayınevi / Öhsan Oktay Anar

Kadıköy Genç Mephisto'nun satış rakamlarına göre.

- 1 - Abdalın Bir günü
Öhaki Yayınevi / Mehmet Uzun
 - 2 - Babamın Tüfeği
Avesta Yayınevi / Hiner Saleem
 - 3 - Kürt Öykü Antolojisi
Evrensel Basım Yayın / Hasan Kaya
 - 4 - 1923 Öncesi Dünyaya Gelen Kürt Önder ve Aydınları-nın Biyografisi
Peri Yayınları / Hasan Ünlü - A. Halkı Aydın
 - 5 - Barzani ve Kürt Ulusal Özgürlük Hareketi
Doz Yayınları / Mesut Barzani
- Beyoğlu Medya Kitabevi satış rakamlarına göre.

şaran Chavez iktidarına mercer tutan "Biz Burada Devrim Yapıyoruz Sinyorita" Temel-kuran'ın son kitabı. Ece Temelkuran bu kita-bı için Venezüella'ya gitmiş ve oradaki her ke-simin nabzını yoklamış. Sonuçta ortaya Vene-züella gerçeğini en iyi şekilde tarif eden bu ki-tap çıkmış.

Araştırma inceleme / Biz Devrimi Çok Sev-miştik Sinyorita
Ece Temelkuran
Everest Yayınları / 220 s.

Sakla Yaralarını Kalbim

Yazarımız, şairimiz Yılmaz Odabaşı uzun süren şiir sessizliğini bozdu. Uzun bir süredir şiir kitabını göremediğimiz usta şairimiz Odabaşı, yılların birikimi şiirlerin-den yaptığı nefis bir seç-kiyle yeniden karşımızda. "Sakla Yaralarını Ey Kal-bim" ismi altında topladığı

kitabında, birbirinden güzel elli altı şiirini bir araya toplayan şair, sevenleri için kaçınılmaz bir kitap ile karşımızda. Şiir / Sakla Yaralarını Ey Kalbim
Yılmaz Odabaşı,
Alkım Yayınları / 144 s.

Hapiste Yazmak

Cezaevinde yatanların dış dünyayla belki de tek ilişki-sidir okumak ve yazmak. Bu nedenle Türkiye'de ce-zaevelerinde yatanların bir-

çoğu yazı deneyiminden geçmiştir. Hatta ede-biyat dünyasının pek çok şaheseri de taş du-varlar arasından insanlara merhaba demiştir. Aytekin Yılmaz da cezaevi yıllarından sonra bu gerçeğin en çıplak şekilde farkına varan-lardan. Yılmaz, halen cezaevinde yatmakta olan mahkûmların yazdıklarını derlediği "Ha-piste Yazmak" kitabını işte bu noktadan hare-ketle kaleme almış. Hapiste yazmanın zorlukla-rını anlatan kitapta Türkiye'de çeşitli cezaevle-rinde yatan on altı mahkûmun yazıları yer alı-yor. Öyküler, tartışmalar ve denemelerden olu-şan kitabı ilgiyle okuyacağınızı düşünüyoruz. Deneme / Hapiste Yazmak
Denleyen Aytekin Yılmaz
Kanat Yayınları / 216 s.

Payıza Dereng

Bugüne kadar öyküleri, de-nemeleri, dünya edebiyatın-dan ve tiyatrosundan Kürt-çeye çevirileriyle tanınan Firat Cewerî, Payıza de-reng'le (Gecikmiş Sonba-

har) Kürt edebiyatında bireyi öne çıkaran mo-dern bir romanla çok önemli bir boşluğu doldur-du. Cewerî, temel olarak sürgün ve yalnızlık, bi-reyin kayboluşu, tutunamamak, aydın bunalı-mı, ülke özlemi, baskı ve zulüm; aşk ve ero-tizm, erkek-kadın ilişkileri ve bu ilişkilerdeki ikti-dar sorunu; töre cinayetinin erkek üzerindeki et-kisi gibi geniş bir yelpazeye dağılan konular, karmaşık yollardan, büyük detaylardan sıyrılmış ay-rıntılı dünyasında gezinerek anlatıyor.

Bakma Öyle (1)
Bakma bana öyle sıcak sıcak
İçimden kubbesi çekiliyor evlerin.
Künde üstüne künde, düşünürüm
Bakma öyle
Hırçınlaşıyorum.

Duydum!
Vurguncu eşkiyalarla anlaşmışın
Taarruzuna siper şiiirlerim
Bakma öyle sıcak sıcak
Gözlerini doğrultma üzerime
Taarruzuna siper şiiirlerim
Bakma diyorum
Yoksa sen!
Seri katilim misin?
Mustafa Burak Sezer
İslamabad - Pakistan

Düşündüğümün niceleri,
Niceleri sessizliğim.
Bir baksan hâlbuki öyle derinden,
Yıkılacak Nemrudum, çoşacak Dicleler!
Sel'im olacaksın gözlerimden süzülen.
Nedeni olacaksın intiharlarımın...
Henüz söylenmemiş olansın hâlbuki
dilimde,
hiç görmediğim gülen yüzümsün
derdimin ardında saklı duran.
Seni susarak yaşamaktayım
ve öyle özlemektiyim...
Gökhan Yavaş

Sizlere ne kadar TEŞEKKÜRlerimizi
sunsak yine az gelir, çok harikasınız.
Sizleri çok seviyorum. Hepinizi ayrı ayrı
selamlıyorum. Sizler birer baş tacisiniz,
saygılar.
Rojhan Eniyi

ALÇAK TOPRAK
Yapraklar sararmış, mevsimle uyumlu
Rüzgar ayrılık kokusuyla eser, ayrılığa
doyumlu
Karamsarlıktan nem kapmış bulutlar,
tüm toplanmış
Bütün gazabıyla gök gürlemekte,
sebeziz hiddetlenmiş
Altında sararmış yapraklar ağaçlarda
titremekte
Toprak ana ağzını açmış 'yaprak
ağzına düş' demekte
Yokluğun korkusuyla dallara sarılmış
yapraklar
Şimşek çakar ve ardından yağmur
damlar
Her damlaya düşen yaprak,
biçare yaprak
Düşen yaprağı yutan toprak, alçak
Ve yine şimşek çakar şak şak!
Ardından beynime çakan sen, rak!
Sen yaprakısın ancak
Toprak seni yutamayacak
Çamsın sen toprağı yutacak
Mahmut ULUÇ - MARDİN / Kızıltepe

AYRINTILARIN OLMADIĞI YERDE
SÖYLENENLER(AFORİZMALAR)
454. şiiircik kuşlarının bir kurşuna
satıldığı zamanların griliğinde yamalı bir
pantolonla insanların arasına çıkan
adamların mutluluğuydu gökyüzü.
887. acıdığı insanların
yalnızlıklarında bir otel odasında ölen
kadınların
fahişliği vardır.
768. çocukların geceden korkmadığını
anlayan kötü adamların
yağmuruydu hayat.
598. çocuğu olmayan bir kadının evinin
duvarları konuşuyorsa orada kırılacağı
uçurmak gerekir hayata.
544. körülüğün fakirlikle birleştiği bir
zamandı karanlığın soytarlarla
konuştuğu.
569. yaşamın saçmalığında denizi
sevmenye bir adamın çalgısıydı hayat.
794. hiçbir hikâyesi yazılmamış insan-
lar topluluğunda güvercin besleyen bir
adamın televizyonuydu hüznü. 675.

suskunluğumun duvarlaştığı bir yaşamdı
benim sessizliğim.
342. yağmurun ıslatmadığı adamların
hayatı yorumlarken ıslık çaldığı çok
fazla görülmüş bir davranış değildi.
431.
hayatın griliğinde serçelerin masalını
anlatan adamların yalnızlığını en çok
cellâtlar anlatacaktır. 788. sonrası
olmayan yolculukların birinde adam
yalnızlığına ağlarsa orada gece nankör
çıkacaktır her şeye. 455. hatayı çok
yapan insanların dergâhında duvarlara
söylediğim şarkılar ile çağırıyorum o
nedensiz serçelerimi.
333. kıyametin ne zaman kopacağını
konuşmaktan bıktım. Çünkü yaşamın
yalnızlığında delilere verilen özgürlüğü
kutsal sayılması aşkla uyuyuyordu.
919. uçşan güvercinlerin ardından
uzun uzun bakan adamların
yalnızlığında hep bir umut vardır fakir-
lere.
457. aynanın ön yüzü ile arka yüzü
arasında bir fark göremeyen kadınların
mutsuzluğuydu saçların taranmaması.
İlker Gören - 2006 Mersin

Gözlerinin seherine vuruldum
gel yak bu korsan geceleri
dağıt bu hüznü karanlığı
gözyaşıyla ıslattım heceleri

Sen-u -benin sevdasıdır bu
damıtır kendini
mısralarımca
Ciwan / Siverek

Yüreğimden yaşama aktıktıkları:
Yıkımlar yaşıyorum üst üste, enkazım
artık. Bir
yiğün, bir daha inşa edilemeyecek bir
yiğün. Ne başlangıcındayım yaşamın ne
de sonunda. Nerdeyim, neredeyim
yaşamın. Ben mi yaşıyorum bana
bahşedilen yaşamı yoksa yaşam mı
kaypakça yaşıyor beni... Delik deşik
uykularından uyanıyorum güneşi hiç
doğmayan sabahlara. Daha kaç karanlık
gece, daha kaç delik deşik uyku, kaç
güneşsiz sabah, kaç belirsiz günün
taktimini var faali meçhul ömrümde. Dört
yanı sarılı bir eşkiya, hain kurşunların
artarda sıklığı yüreği karanfil bir
gocuğum artık... Ey yaşam kusan
silahlarını bana. Yarattığın benden kork.
Eşkiyayım artık, özgürlüğü yaralı ve
yitirilmiş bir yaşamın içindeki yüreği su
berrağı, gözleri ateş kızılı bir kız
çocuğuyum. Kaç benden kaç ve koru
kendini ateşimden. Mitrataözümde
dizdiğim inancımın kurşunlarıyla
özgürlüğümü bırakacağım alınının
çatısına...
Funda Dalğalı / Diyarbakır

"İşte yeniden vazgeçmeye alıştıyor
kalbim kendini..."
Bütün yaralar yalanlarla tamir ediliyor
ve bütün yalanlar soğuk, sislî bir akşama
rastlıyor... Alkolle avutuluyor artık
kanayan bütün yaralar ve asıl denklem
işte bundan sonra kuruluyor...
Aşk, kalp, acı sorgusuna bazen sadece
dişi bir gözyaşı yetebiliyor...
Aşk; varoluştan öte, bütün tuzaklarını
kusmak üzere olan yabancı bir sima...
Kalbim bu tanımadığı, taşıyıcısı kadın
olan duyguyu olmamış bir ben sanıyor...
Acı; gerek duymuyor artık bir ölüme
zaten yaratılırken insan, onunla
örülüyor...
İşte bu yüzden:
- Kırılmış yalnızlıklar tarihe dipnot
düşüyor ve birçok efsane bu yalnızlıkta
aşkı lanetliyor.
- Sevgi adına söylenecek hiçbir şey
kalmasa da bir dizede üşümek mümkün
bu yoklukta.
"Kendinden kaçma kalbim aşk sensin ve
kadın ne kadar yaşarsa sen o kadar

öleceksin."
Fırat Gültekin

Yaşam Bir Türküdür!
Yaşam bir türküdür:
Yolun türküsü
yolumuzun türküsü.
İçinde duygularımız saklıdır:
Yasımız,
öfkemiz
ve sevincimiz!
Faiz Cebiroğlu

Kış Kahrı
dilime kış bir kahr
dilime kış bir rüyada bulmuşlar seni
çabuk o yürümek haysiyeti ayakların
sebeziz o kalmak gururu gövden
rahmetsiz bir babanın kucagında sandım
yetmez! sersem bir devletin dizlerinde de
bulmuşlar seni
Seyyidhan Kömürçü

Anlat
Dağ gördü mü
Doruklarda gezinen çakır gözlerini
Yüzlerce kez
Onurunu incitmiş dizlerini

Bu erken yaşında, kaçınıcı
Güneşten önce uyanışın
Seher vakitlerine,
Nemli toprağa yarenliğün.
Dar zamanların
karabasanlarına öykündüğün?
Adar Şaraldı

Tanrı ve Çocuk
(Savaşlarda öldürülen tüm ESMER
yürekli çocuklara...)
Tanrının olduğuna inansam
tek şey dilerdim tanrıdan;
Tanrının olmamasını,
madem böyle diye bu düzen..
Ya da
Tanrım derdim bir çocuk ol;
Savaş alanında öldürülen...!!!
Tunay Sarıkış - Muş / Varto

Dergilerinizi severek okuyan bir garip
öğrenciyiz derginiz ve siz yazarlar bana
ve arkadaşlarıma umut ve hayatın
anlamı oldunuz, yazılar ve şiiirler
aklımıza kazandı, bir grup garip öğren-
ciyi
sevindirdiğiniz için teşekkür etmek
istedik
Soyskan

Sevgili esmer çalışanları öncelikle size
böyle bir dergi çıkarttığınız için teşekkür
ediyorum ve sizi her ay sabırsızlıkla
bekliyorum ve derginizi alıyorum. Tam
duygularımıza ve düşüncelerimize
tercüme oluyorsunuz. İyi ki varsınız, var
olmanız için elimizden geleni
yapacağımıza inanım, saygılar...
Çağlar Çelik

Bu kadar iyi bir iş yaptığımızı, yeni
görmek yeni farkına varmak inan benim
için bir eksiklik. Elinize sağlık böyle bir
yazar kadrosu ile yapılmayacak bir şey
olamaz. Yolunuz aydınlık olsun...
Dara

Sizleri yüreğimdeki sevgilerin en güzeli
en sıcakı ile selamlıyorum. Tanışmamızın
ikinci ayı ve ben duygularımı
dizginleyemiyorum. Sınırsız, azgın,
hırçın, sevdâ yüklü... Coşkun seller gibi
akıyorum. Ben bir AMEDLİ esmeri,
AMEDİN hüznünü, mücadelesini, sessiz
çığlığını, asiliğini ve ateş kızılığını
gönderiyorum. Sizleri seviyorum...
Mizgin Özdemir

Seni her gördüğümde
İsmi her duyduğumda
Ömrümden yıllar biraz daha eksiliyor
İçimden bir umut akıp gidiyor

Haykırmak istiyorum ama
eskisi gibi toy değilim
Belki içime yüreğimin bir
kösesine gömüyorum
Ya da ağlıyorum ama
gözyaşlarımı hep saklayarak
Artık ne sana ne de kendime
belli etmiyorum seni sevdiğimi
Ben de artık iyi niyetlerimi bir bir
yargılayıp asıyorum
Ahmet kaya gibi
Bakalım kaç yüzyıl sürecektir bu
Çünkü ben seni sevdiğimden beri sanki
yüzyıllardır yaşıyorum
Sen artık ne esmer bir Kürt kızısın
Ne de her karış toprağı özgürlüğü
bekleyen gülistan
Edi ez ji nizanım tu kiye tu çiyê mine
Jiyane min çuyê kudere?
Burak Yıldız

Sevgili esmerler; yazılardan dolayı
sayın Feyza Hepçilingir'e, Mehmet
Uzun'a Yaşar Kemal'e ve tüm yazar ve
çizerlere saygılarımı sunarım; bu
yazıların bize ulaşmasını sağlayan has
esmer'e şükranlarımı sunuyorum.
wangirl

BEN HALEPÇE'YİM
Kan ve duman kızıl bir gün,
zamanın memesinden, kan emiyor
insanlık, beyinler uykuda
şimşekler çakıyor halepçe semalarında
feryatlara, yürek sesi karışır.
Halepçe diyarındayım, ellerimde
gençliğim,
yavaş yavaş can veriyor, elma kokusuyla
Ana kucagındayım henüz bir aylık,
Uçuşan mermilerin, tükenen
nefeslerin, yanık boğazların
bükülen boyunların notasız marşlarıyla
büyüyorum.
Ben HALEPÇE'yim kızıl kanlı tarihin
sahibi
Boğazım düğüm düğüm dumanlar
arasında,
gözlerim kör
Oyun oynayan çocukları arıyorum,
ellerinde elmalar ve cansız düştüler
kaldırımlara
adım onaltı mart,
dikenler arasında güllerin mekaniyim,
ben HALEPÇE'yim kızıl kanlı tarihin
sahibi
Hamisiz kalmışım HALEPÇE diyarında,
kollarımda kelepçeler,
gel gör ki yüreğim rehin bu diyarda,
Ana kucagında can vermeyi özledim,
sarı dumanlarla boğulmayı,
zalimi, nefesimle boğmayı özledim.
Binlerce insanın toplu mezarıyım,
tanındınız beni,
Ben HALEPÇE'yim kızıl kanlı tarihin
sahibi...
Mehmet Bozkoyun - Siverek

Kırlar bir bir çiçeği doğurup bahar
gelince, biz katledilmiş çocukluk
günlerimize koşmaya ve koşuşumuzun
sonunda soluk soluğa kalmamın
yorgunluğuyla çiğ tutmuş berfin
çiçeklerine bağdaş kurup parça parça
dağılmış olan bulut parçalarına isim
koyarak birine umut birine sevgi derdik.
Bu yazıyı Diyarbakır kapalı cezaevinde
bulunan Salih Altınışık aracılığıyla
sizlere yolluyorum. Başarılar
Ekrem Aktürk

Merhaba Esmer dergisi, 14 aydır dergiyi
alıyorum ve çok beğenerek okuyorum.
Şiiirlere biraz daha yer ayırır mısınız? Ve
iller ve ilçelerle ilgili her sayıda bir sayfa
ayırmanız nasıl olur? Ben Bingöl
Yayladerliyim. Herkese başarılar
İsmail

YAŞAM

BAHARLARI, YAZLARIYLA
SESLERİYLE, RENKLERİYLE
DENİZİYLE, GÖKYÜZÜYLE
GÜLÜŞLERİ, İÇ ÇEKİŞLERİYLE
SİYAHLARI, ESKİMOLARIYLA
KÖPEKLERİ, ZURAFALARIYLA
BALINALARI VE YOSUNLARIYLA
ŞAİRLERİ, ASKERLERİYLE
POLİTİKALARI, SIRLARIYLA
TÜRKLERİ, KÜRTLERİYLE
ERMENİLERİ, LAZLARIYLA
RUMLARI, ÇERKEZLERİYLE
UZAYLILARI VE YILDIZLARIYLA
DURANLARI VE KOŞTURANLARIYLA
AŞKLARI VE GÜNAHLARIYLA
SEVİŞMELER VE DÖVÜŞMELERLE
FIRTINALAR VE GÜNDOĞUMLARIYLA
BUZLARI, ÇÖLLERİYLE
GERÇEKLERİ, YALANLARIYLA
GÜRÜLTÜSÜ VE SESSİZLİĞİYLE
BİR BÖCEĞİN TEKNOLOJİSİNDE
BİR İNSANIN PSİKOLOJİSİNDE
BİR MEVSİMİN GEÇİŞİNDE
BİR ŞARKICININ SESLENİŞİNDE

HEP GÜZEL, HEP GÜZEL!

popüler kültür
Esmer

Sayı: 15/2006 - MART 2006
www.esmerdergisi.com /
posta@esmerdergisi.com

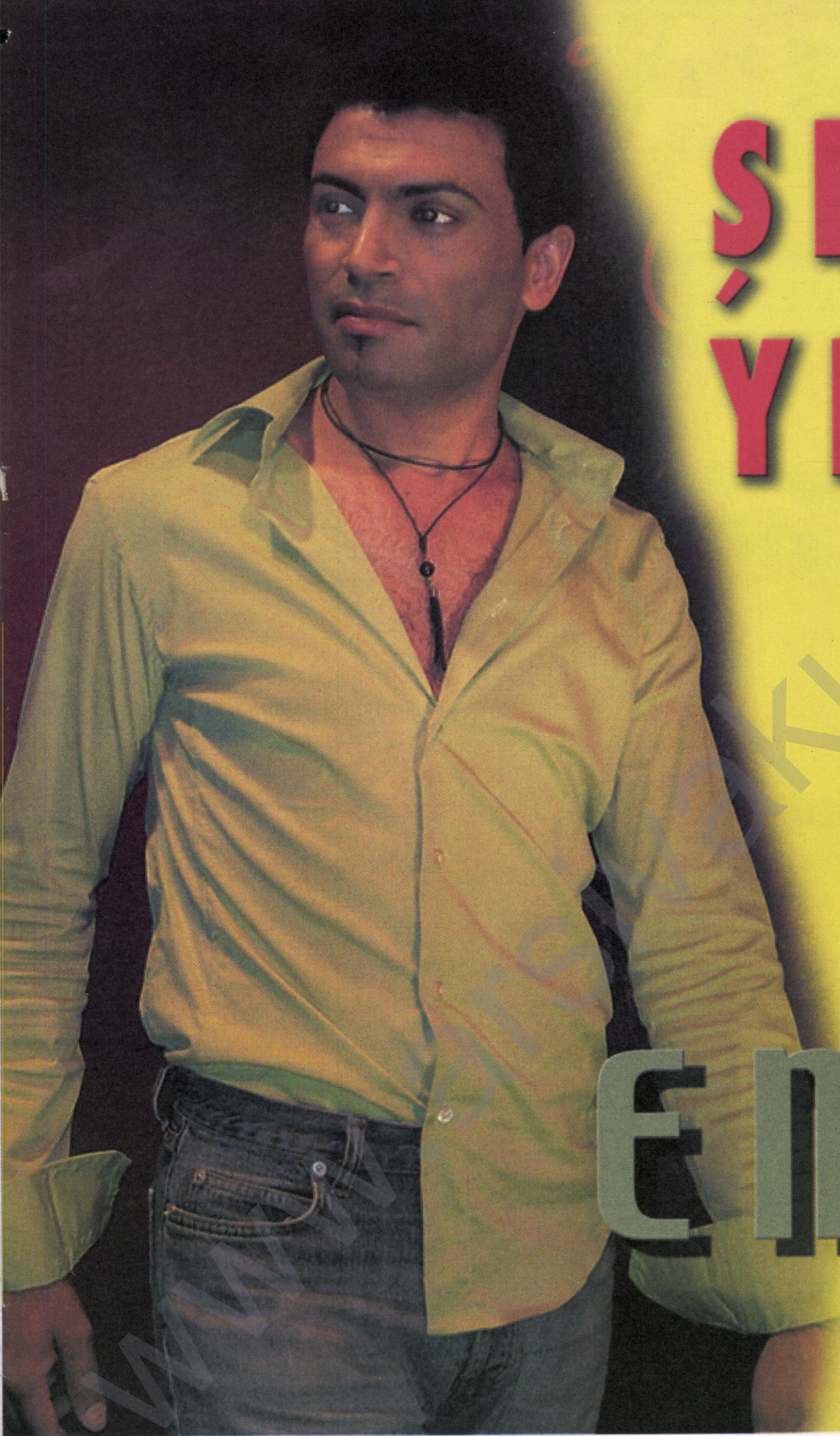
Yayıncı: RONAK KÜLTÜR A.Ş
İmtiyaz Sahibi ve Genel Yayın
Yönetmeni: **FERZENDE KAYA**
Yazı İşleri Müdürü: **M. ALİ İZMİR**
Yazı İşleri: **ŞERAFETTİN KAYA,**
REWHA, REYHAN ALAÇ ÇİÇEK,
AYTEN AKGÜN,
EYLÜL N. GEROĞLU

Yayın Danışmanları:
MUHSİN KIZILKAYA
AHMET TULGAR
Grafik: **MEHMET ÜNGÖR**
İdari Müdür: **HALİM KAYA**
Halkla İlişkiler: **ALİ YAMAN**
İnternet Editörü: **M. CAN TOPRAK**

Adres: Mahmutbey Yolu Meriç Sok.
No: 28 Kat: 5 Şirinevler -
Bahçelievler - İSTANBUL
Tel : 0 (212) 451 53 05
Faks: 0 (212) 451 53 68
Baskı: Leman: 0 212 858 00 93
Dağıtım: MDP ISSN 1305 340X
Yayın Türü: Yerel, süreli, aylık.

"YALNIZ DEĞİLSİNİZ"

www.yasamradyo.com.tr

ŞENER YILDIZ

EMMAN

LORIN
PRODUKSİYON

ALBÜMÜ
ÇIKTI!

TÜM MÜZİK MARKETLERDE

İMG 5. Blok No: 5462 Mıncıhan/İstanbul Tel: 0 212 513 10 21 Fax: 0 212 513 10 22

www.lorinmuzik.com / posta@lorinmuzik.com

Eyşe ŞAN (1938-1996)

Meçe ser avê

Sallana sallana meçe ser avê
Yıkamiş esvabın raxe ber tavê
Bir öpücük isterem,
xêra dêw û bavê
Yabancı degilim pismamête me
Bibe jî nebe jî heyranête me

Sallana sallana
suyun başına gitme
Yıkamiş esvapları
güneşe sermişsin
Bir öpücük isterim,
babanın ananın hayrına
Yabancı değilim, amcaoglunum
Olsa da olmasa
da senin hayranırım!

EYŞE ŞAN

Eyşana Kürd, Eyşe Xan, Eyşana Osman, Eyşana Elî olarak da tanınan Eyşe Şan varlıklı bir ailenin kızı olarak Diyarbakır'da dünyaya geldi. Babasının etkisiyle dengbêjlik geleneğiyle erken tanıştı. Ancak sonrasında ailesi onun dengbêj olmasına karşı çıkmış ve memnuniyetsizliğini gizlememiştir. Babası sanatı ve dengbêjliği kadınlar için büyük bir günah olarak kabul ediyordu. Yirmi yaşında babasının direktmesiyle evlendi. Ancak kısa bir süre sonra boşanarak Antep'e yerleşti. Aynı dönemlerde Antep radyosunda Türkçe şarkılar söyledi. Kürtçe şarkılar da söylemek isteyince işinden oldu. Hemen sonrasında İstanbul'a gelip, Kürtçe ve Türkçe şarkılardan oluşan bir albüm çıkardı. Türkiye'de ilk Kürtçe kaset çıkaran kişi olarak da bilinir ve Kürtlerin en önemli dengbêjlerindedir. 1979 yılında Irak Kürdistanı'nda yaşamaya başladı. Bağdat, Süleymaniye ve Kerkük gibi Kürt yerleşim birimlerinde M. Arif Cizrawî, İsa Berwarî, Tahsîn Taha ve Nesrîn Sêrwan gibi Kürt sanatçılarla aynı sahneyi paylaştı. Birçok stranî Türkçe'ye adapte edilse de adından söz edilmedi. Lê lê bêmal, Lorkê lorkê, Daykê qurban, Qederê yar, Xezal, Lê lê dînê, Xivşê, Kirasê te melese, Yar Meyro, Dêrdê hewiyê, Hepsîyo, Min tu dibu, Memê Alan, Nazliyê, Sallana sallana, onun çok bilinen bazı stranlarıdır. 1996 yılında İzmir'de kansere yenilerek yaşamını yitirdi.

çev. haz.

ABİDİN PARILTI

desen

EROL ESKİCİ

ISSN 1305-340X

9 771305 340009

popüler kürtür

Esmir